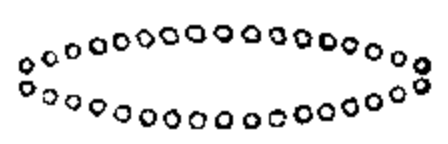

НИ МЪЖЪ — — НИ ЖЕНА

БЕСЕДИ
ДЕСЕТА СЕРИЯ
ТОМЪ II.

СОФИЯ. 1933.

НИ МЖЖЪ, НИ ЖЕНА.

„Ни мжжъ, обаче, безъ жена; нито жена безъ мжжъ, бива въ Господа.“

Въ прочетената глава апостолъ Павелъ подбужда тогавашнитѣ християни да бждатъ негови подражатели, както и той е подражателъ на Христа. Тукъ се разглеждатъ редъ въпроси, които и до днесъ още оставатъ неизяснени. Това показва, че въ успѣха на хората, отъ преди две хиляди години насамъ, се забелѣзва малкъ напредѣкъ, много малкъ прогресъ. Прогресътъ на съвременния свѣтъ се измѣрва съ хилядни отъ милиметъра. Запримѣръ, ако въ единъ квадратенъ сантиметъръ се събератъ сто милиона вълни отъ червената свѣтлина, вие ще можете да изчислите, колко такива вълни ще се помѣстятъ въ единъ милиметъръ отъ цѣлия квадратенъ сантиметъръ. При това, между тия вълни има празни пространства. Питамъ: можете ли да измѣрите, колко голѣмо е разстоянието отъ едната до другата вълна? Като наблюдаваме свѣтлиннитѣ вълни, тѣ ни се виждатъ въ видъ на прави линии, а въ сжщностъ сж криви, вълнообразни. Причината затова е, че нашето око не е въ състояние да схване и най-слабото извиване на свѣтлиннитѣ лъчи, вследствие на което ни се виждатъ прави. На сжщото основание, много нѣща въ живота ни се виждатъ прави, а въ сжщностъ тѣ сж криви. И обратно: много нѣща ни се виждатъ криви, а тѣ сж прави. Обаче, сжществува една максима, която опредѣля истинското положение на проявитѣ въ живота. Въ широкъ смисълъ на думата, правата мисълъ представя най-късото разстояние между две разумни сжщества. Съ други думи казано: права линия е тази, на двата края на която седятъ две разумни сжщества.

Много отъ съвременнитѣ хора говорятъ за науката, разискватъ върху известни научни теории, като за нѣщо установено. Едно трѣбва да се има предъ видъ: Знанието е нѣщо относително, а не абсолютно. Това, което ученитѣ знаятъ днесъ по даденъ въпросъ, утре тѣхнитѣ знания по сжщия въпросъ ще се различаватъ отъ вчерашнитѣ. Науката всѣки день се обогатява съ нови и нови факти, по-близо до

истината. Или, ако науката не е познавала днесъ едно явление, утре ще го познава. Запримѣръ, въ миналия вѣкъ планетата Уранъ не била позната на ученитѣ, обаче, съвременнитѣ астрономи знаятъ вече за нея. Тѣ знаятъ, на какво разстояние се намира тя отъ слънцето, отъ земята и т. н. Тѣ знаятъ още, че тази планета принадлежи къмъ слънчевата система, но какво е нейното вътрешно състояние, не знаятъ. Това още не е абсолютно знание. Може ли да се каже, че познавате човѣка, ако само чуete нѣщо за него? Запримѣръ, четете въ вестницитѣ, че въ София е дошълъ нѣкой германски или френски дипломатически консулъ, но какъвъ е този човѣкъ, какъвъ е неговиятъ характеръ, не знаете. Значи, вашето знание е относително. Ако отидемъ още по-дълбоко, ще дойдемъ до въпроса за душата, върху който и досега хората спорятъ, съществува ли душа, или не. Онѣзи, които отричатъ съществуването на душата, сж въ положението на ученитѣ астрономи, които наблюдаватъ презъ своитѣ телескопи, но не сж могли още да видятъ душата въ полето на своитѣ тръби. Докато не я видятъ, тѣ ще я отричатъ. Обаче, единъ день, когато тя попадне въ полето на тѣхното зрение, тѣ ще подържатъ съществуването на душата, както всички астрономи днесъ говорятъ за съществуването на планетата Уранъ. Ще дойде день, когато съществуването на душата ще бжде свършенъ фактъ за всички хора. Но всички души не сж на земята. Тѣ се движатъ изъ пространството, обикалятъ изъ слънчевата система, а нѣкои отъ тѣхъ обикалятъ и другитѣ системи, и периодически слизатъ на земята. Като слѣзатъ на земята, тѣ посещаватъ хората, влизатъ въ тѣлата имъ, оставятъ имъ своитѣ благословения и отново отиватъ въ безпредѣлнитѣ пространства. Какво е движението на душитѣ? Тѣ се движатъ въ видъ на кржгъ, но спиралообразно. Какъ ви се вижда, приемлива ли е тази теория? И вие, като турцитѣ, ще кажете: „Ола-билиръ!“ И така е, за всѣко нѣщо, което не може да се докаже, казваме „ола-билиръ“ — възможно е. Защо? Защото не можемъ да го докажемъ, но не можемъ и да го отречемъ. Да кажемъ за нѣщо, че е възможно, или абсолютно да приемемъ неговата възможность, това сж две различни нѣща. Това, което казвамъ за душата, е вѣрно, то не подлежи на съмнение. Сама за себе си, душата представя малка вселена, която се движи изъ голѣмата вселена, изъ безграничното пространство.

Когато се говори за време и пространство въ духовния

свѣтъ, тия две понятия се коренно различаватъ отъ понятията за време и пространство въ физическия свѣтъ. Следователно, понятията за време и пространство въ духовния свѣтъ могатъ да послужатъ само като въпроси за размишление, и за тѣхъ можете да кажете „ола-билирь.“ Ако влѣзете въ духовния свѣтъ съ съзнанието, което сте имали на земята, както и съ земнитѣ си познания за слънцето, за звездитѣ, за разнитѣ планети, вие ще се намѣрите въ голѣмо противоречие. Запримѣрь, въ духовния свѣтъ слънцето изгрѣва нѣкога отъ изтокъ, нѣкога отъ западъ, нѣкога отъ северъ, а нѣкога и отъ югъ, то мѣни посоката на изгрѣването си. И ако не сте запознати съ истинското движение на земята, вие съвършено ще се объркате, ще се намѣрите въ чудо. За онзи, който разбира духовния свѣтъ, никакви противоречия не съществуватъ. Въ анализѣ на окултната наука сж запазени бележки, въ които се споменава, че преди хиляди години слънцето е изгрѣвало отъ западъ. Сега азъ нѣма да се спирамъ върху този дълъгъ процесъ, защо и за какъзо става това, но който иска да знае самата истина по този въпросъ, нека отиде на северния полюсъ и види, какъ се движи слънцето, въ видъ на спирала, и какъ слиза надолу. Като наблюдаваме слънцето отъ земята, на насъ се вижда, че то изгрѣва отъ изтокъ и залѣзва на западъ, като обикаля северния полюсъ. Северниятъ полюсъ е мѣсто на Истината. Тамъ деньтъ и нощта продължаватъ по шестъ месеца, когато на другитѣ мѣста деньтъ и нощта сж обикновено по 12 часа. Въ умѣрения поясъ, обаче, деньтъ и нощта понѣкога сж повече или по-малко отъ 12 часа. Привидно, това сж известенъ родъ противоречия, които се явяватъ и въ човѣшкия животъ. Тия противоречия не сж нищо друго, освенъ новитѣ положения въ живота, на които човѣкъ се натъква, и които не е готовъ още да си изясни.

Въ този смисълъ, казвамъ: ако мъжътъ е начало на правата линия, крайниятъ предѣлъ на тази права непременно ще бжде жената. Следователно, споредъ тази максима, правата линия винаги се опредѣля отъ единъ мъжъ и отъ една жена, но никога отъ двама мъже, или отъ две жени. Тѣй щото, правата линия, като проекция на известна природна сила, винаги е по-активна въ началото си, отколкото въ края. Въ началото се проявява мъжкиятъ битъ, или мъжката, положителната сила, която въ края, поради съпротивлението, което среща на пътя си, постепенно намалява и се превръща въ негативна сила, т. е. въ женски принципъ.

Сжщитѣ промѣни ставатъ и съ слънчевия лжчѣ. Въ началото слънчевиятъ лжчѣ е положителенъ, активенъ, но понеже минава презъ много малки междини, той постепенно губи отъ своята енергия, намалява силата си и става негативенъ. Като знаемъ законитѣ за движението на свѣтлината, както и пжтя, който минава, докато дойде до земята, ние можемъ да изчислимъ, следъ колко време тя ще достигне до нашитѣ очи. Въ трептенията на свѣтлината се забелѣзва по едно качване и слизане. Всѣко качване и слизане съставятъ пѣкъ едно цѣло завъртване на свѣтлинния лжчѣ, което съ състои отъ 800 билиона трептения, по 400 билиона трептения на едно слизане и на едно качване. Може би следъ хиляди години ученитѣ ще виждатъ движенията на свѣтлината и ще се увѣрятъ, че тя се движи въ кржгове, но спиралообразъ. Свѣтлината е проводникъ на енергия, но сжщевременно и всѣки свѣтлиненъ лжчѣ е проводникъ на другъ родъ енергия. Въ това отношение, слънчевиятъ лжчѣ е толкова материаленъ, колкото е материална тржбата, презъ която тече вода, или жицата, презъ която тече електрическа енергия.

Ще кажете: Дали всичко това, което се говори, е вѣрно? Умниятъ никога не пита, дали дадено нѣщо е вѣрно, или не. Защо? Защото той познава тоноветѣ на цигулката и разбира, дали единъ тонъ е правилно взетъ, или не. Когато чуе тона до на цигулката, той го познава. Ако тонътъ до се повиши съ половинъ тонъ, за да не се изгуби хармонията на цѣлото, и другитѣ тонове трѣбва да се повишатъ съ половинъ тонъ. Обаче, има случаи, когато само тонътъ до се повишава съ половинъ тонъ, а другитѣ тонове оставатъ сжщи, безъ да настане дисхармония въ цѣлото. Тогава човѣкъ се намира предъ друго положение, което сжщо, като първото, може да даде своитѣ добри резултати. Отъ човѣка зависи, за какво и какъ може да употрѣби разнитѣ гами въ живота си. Има хора, които не могатъ да търпятъ високитѣ тонове. Тѣхното ухо не е свикнало къмъ вибрациитѣ, къмъ енергиитѣ на високитѣ тонове. Въ това отношение, всѣки музикаленъ тонъ представя цевъ, тржба, презъ която минава неговата енергия. Това показва, че всѣки тонъ има известно съдържание. Ако цигуларьтъ свири, безъ да знае, какво съдържание да влѣе въ всѣки тонъ, неговото свирене представя удряне върху кюнцитѣ на празна канализация. Никой не обича такова свирене. Този цигуларь свири безъ вдъхновение. Това е мъртво свирене. Значи, има мъртва,

има и жива музика. Жива музика е тази, на която тоновете сж пълни съответно за тях съдържание. На сжщото основание, можем да кажем, че имаме мъртва и жива свѣтлина, мъртва и жива мисъл. Въ духовно отношение, всѣка мисъл е носителка на нѣщо по-велико отъ това, което представя външната ѝ форма, но ние не сме дошли още до положението да различаваме мислитѣ по тяхното съдържание. Ние казваме, че мисълта твори. Мисълта, наистина, твори, защото носи сила, енергия въ себе си. За да може да използва творческата сила на мисълта, човѣкъ трѣбва да разбира нейнитѣ закони, да знае да я разтваря, да види, какво е вложено въ нея. Щом разберете съдържанието, което Първата Причина е вложила въ всѣка мисъл, вие ще можете да отдадете слава на тази Първа Причина, на Господа. Какво значи да отдадете слава на Господа? Когато познавате добре приятеля си, вие го възлюбвате и сте готови да направите заради него всичко, каквото той пожелае. Това значи да отдадете слава на Господа. Слава безъ любовъ не сжществува. Този законъ е познатъ на всички хора. Забележете, даже и онѣзи, които не вѣрватъ въ Бога, и тѣ сж готови да си отдаватъ единъ на другъ слава.

Като говоря за вѣрата, азъ не разбирамъ официалната вѣра, съ която е трѣбвало отдавна да се простите. Съвременниятъ културенъ човѣкъ трѣбва да има нова, вътрешна вѣра, безъ да счита, че трѣбва да се отрече отъ старата вѣра, както младиятъ не трѣбва да се отрече отъ стария. Новото, само по себе си, ще измѣсти старото. Стариятъ и младиятъ сжществуватъ въ свѣта, като два противоположни полюса, както на земята, така и въ Божествения свѣтъ, но се различаватъ само въ отношенията си. Тѣй щото, когато се говори за нова и стара вѣра, за млади и стари хора, тѣзи въпроси не трѣбва да се разглеждатъ само въ тяхния букваленъ смисълъ, но и вътрешно. Ако разглеждатъ нѣщата само въ тяхния букваленъ смисълъ, хората могатъ да дойдатъ до редъ заблуждения. Запримѣръ, казано е въ Писанието: „Ни мжжъ безъ жена, нито жена безъ мжжъ, бива въ Господа.“ Този стихъ представя само външната страна на въпроса. Който го разглежда буквално, той ще дойде само до неговата външна страна. Но разгледанъ и въ неговата вътрешна страна, мжжътъ и жената представятъ два принципа, две части на едно цѣло. Кое е цѣлото? Самиятъ човѣкъ. Двата полюса, дветѣ части, това сж неговиятъ духъ и неговата душа. Душата може да живѣе отдѣлно, самостоя-

телно отъ духа, както жената може да живѣе отдѣлно отъ мъжа, всѣки за себе си, въ своя физическа форма. Значи, душата може да живѣе отдѣлно, както жената, въ своя специфична форма. И духътъ може да живѣе отдѣлно, както мъжътъ, също тъй въ своя специфична форма. Ето защо, много хора носятъ въ себе си само мъжкия принципъ, са то духа. За такива хора се казва, че иматъ духъ въ себе си, но нѣматъ душа. Други пъкъ носятъ въ себе си са то женския принципъ, душата. За такива хора се казва, че нѣматъ духъ въ себе си, но иматъ душа. Има ли нѣкакво противоречие въ това? За насъ е важно човѣкъ да има или душа, или духъ. Дали тия души или духове сж отъ този, или отъ онзи свѣтъ, това не е важно. За насъ е важно, обаче, и еднитѣ, и другитѣ да вървятъ въ Божествения пътъ, да се ръководятъ отъ Божественитѣ закони, за да изгладятъ противоречията, които съществуватъ между тѣхъ. Само при това положение вие ще можете да разрешите мъжнотиитѣ въ вашия животъ. Запримѣрь, ставате сутринъ, чувствувате, че нѣщо ви липсва. Какво ви липсва? Душата. Де е отишла тя? Душата е напуснала тѣлото ви, защото се е обидила нѣщо отъ духа, и въ васъ е останалъ само духътъ. Нѣкой пътъ се случва обратното: духътъ напусне тѣлото ви, и въ васъ остава само душата. Има случаи, обаче, когато и душата, и духътъ напуцатъ тѣлото, и то остава само съ своето сърце и съ своя умъ, и човѣкъ се намира въ голѣмо смущение. Защо се смущава тогава човѣкъ? Той се смущава, защото сърцето и умътъ му, неговитѣ деца, сж напуснати отъ душата и духа, т. е. отъ майката и отъ бащата. Децата се уплашватъ и казватъ: Де е майка ни, кой ще ни готви сега? Де е баща ни, кой ще ни купува дрехи? Децата сж напълно зависими отъ своитѣ родители.

Питамъ: какъ се създаде въ умоветѣ на хората идеята, че трѣбва да се женятъ? Тѣ искаха да създадатъ и на земята такъвъ институтъ, какъвто съществуваше и на небето, но като не разбираха законитѣ, на които той почиваше, тѣ го изопачиха. И действително, отношенията между съвременитѣ мъже и жени сж толкова изопачени, че не е останало сѣнка, нито най-малко подобие отъ това, което съществува на небето. Като казвамъ, че душата е напуснала тѣлото на нѣкой човѣкъ, понеже се обидила отъ неговия духъ, това е на човѣшки езикъ казано. Въ същностъ, понеже душата и духътъ се стремятъ къмъ абсолютна свобода, духътъ е далъ свобода на душата, да отиде нѣкъде да се разходи, да

посети нѣкои мѣста и, като свърши работата си, да се върне обратно. Сжщото прави и духътъ. Каквото душата и духътъ правятъ, никога не го съобщаватъ на своитѣ деца, на ума и на сърцето. Обаче, каквото правятъ майката и бащата на земята, всичко съобщаватъ на своитѣ деца. Понеже душата и духътъ не съобщаватъ на децата си, какво вършатъ, умътъ и сърцето на човѣка сж въ постоянно смущение. Подъ думата „деца“ ние разбираме хората на ума и на сърцето.

Когато питамъ нѣкого, има ли душа, това значи, има ли майка. Много нѣщо е да има човѣкъ майка! Който има майка въ себе си, той е истински човѣкъ. Когато питамъ нѣкого, има ли духъ, това значи, има ли баща. Много нѣщо е човѣкъ да има баща! Нѣкой казва: Моятъ баща умрѣ. Не, истинскиятъ баща никога не умира. Значи, думитѣ душа и духъ трѣбва да се разбиратъ въ тѣхния вжтрешенъ смисълъ, споредъ както е казано въ Писанието. Напримѣръ, тамъ е казано, че първиятъ Адамъ стана душа жива, т. е. стана жена. Последниятъ Адамъ пъкъ е билъ животворещъ духъ, т. е. мжжъ. Обаче, нито първиятъ Адамъ е билъ истинска жена, нито последниятъ е билъ истински мжжъ. Това показва, че иде новъ периодъ въ свѣта, когато тази история трѣбва да се преповтори, да се създаде онзи човѣкъ, въ когото и жената, и мжжътъ да бждатъ хармонично съчетани. Значи, когато душата се проявява, въ живота става повторение на събитията, но въ съвършено нова форма и по съвсемъ новъ начинъ. Когато пъкъ любовта се проявява, тогава и животътъ иде. Животътъ не е нищо друго, освенъ прииждане на енергия.

Въ прочетената глава Апостолъ Павелъ говори на тогавашнитѣ християни, че мжжътъ е глава на дома, че първо той е билъ създаденъ, а после жената. Като казва, че пръвъ е билъ създаденъ мжжътъ, той подразбира създаването на първия човѣкъ. Има редъ теории за създаването на свѣта, на Адама, отъ които сж взети само нѣколко куплета и сж поставени въ сегашната Библия. Всички теории сж събрани въ една голѣма книга, която можете да четете и на небето, и на земята. Дълго време трѣбва да четете тази книга, за да я разберете. Мнозина ще пожелаятъ да намѣрятъ тази книга, да я преведатъ. Обаче, никой езикъ не е въ състояние да я преведе. Такъвъ родъ книги не могатъ да се преведатъ. Защо? Защото умоветъ на съвременнитѣ хора не сж достатъчно чисти, за да могатъ да приематъ всички

образи въ тѣхната първична чистота. Запримѣрь, като се говори на съвременнитѣ хора за мъжа и за жената, тѣ разбиратъ съвсемъ други нѣща, а не това, което е истински мъжъ, или истинска жена. Подъ думата „мъжъ“, въ правъ смисълъ, се разбира онова възвишено и благородно начало, което се отличава съ чистота и светостъ. Това начало изключва всички криви разбирания, всѣкакви престѣпления отъ себе си. И подъ думата „жена“, въ правъ смисълъ, се разбира чистата дева, свободна отъ всѣкакви криви, изопачени образи въ ума си. Тя е независима, не се влюбва въ никого, не минава за героиня предъ хората. Изобщо, всѣка душа и всѣки духъ любятъ само Бога. Духоветѣ и душитѣ се влюбватъ само въ Бога, като Първоизточникъ на нѣщата. Следователно, духътъ първо люби Бога, а после жената, т. е. душата. И душата първо люби Бога, а после мъжа, т. е. духа. Обаче, хората на земята искатъ да създадатъ нови връзки. Тѣ напускатъ първоначалната си връзка съ Бога, а създаватъ нови връзки, между мъже и жени, които не сж трайни. Тѣзи нови връзки не сж трайни, защото не сж естествени и не почиватъ на основния законъ на любовта. Момъкъ среща една млада, красива мома, влюбва се въ нея и започва да ѝ говори: Ела да живѣешъ при мене. Азъ ще те гледамъ, като писано яйце, на ръце ще те нося. Гледамъ, баща ти, майка ти не се отнасятъ добре съ тебе. Баща ти, особено, е много грубъ. Ако дойдешъ при мене, новъ свѣтъ ще се разкрие предъ очитѣ ти. Момата го поглежда, слуша, като че нѣкакво откровение се отваря предъ нея. И следъ всичко това тя се решава да напусне бащиния си домъ, за да разбере на другия день още, че всичко това е било измама. Така може да се излъже момата, така може да се излъже и момъкътъ. Казвамъ: тия нѣща сж познати на всички, затова нѣма да ги доказвамъ, нито пъкъ вие ще ги отречете. Дъщерята, както и синътъ трѣбва да благодарятъ на родителитѣ си, че тѣ сж станали причина да дойдатъ на земята, да учатъ, да се развиватъ, да познаятъ Бога. Дъщеря или синъ, които казватъ, че родителитѣ имъ не сж добри хора, не разбиратъ законитѣ на живота. Всѣки човѣкъ трѣбва да запази въ душата си свещенъ образъ за своята майка и за своя баща.

И тъй, като говоримъ за душата, ние разбираме, че тя е първото необходимо условие за проявяване на любовта. Безъ душа любовта не може да се прояви. Първичната душа, за която всѣки копнѣе, е най-великото, най-съвърше-

ното сжщество. Всѣки човѣкъ иска да обича нѣкого. Кого, именно, иска да обича? Той иска да обича тази първична душа. Щомъ търсите любовта, това показва, че вие търсите душата. Щомъ търсите знанието и мъдростта, вие търсите духа. Умътъ не може да даде знание на човѣка, нито сърцето може да му даде любовъ. Има нѣщо въ сърцето, което хората наричатъ любовъ, но тази любовъ мяза на временния магнетизъмъ, който лесно се придобива и лесно се губи. Ако намагнитизирате парче желѣзо, то временно само ще привлича желѣзнитѣ стѣрготини къмъ себе си. Утре това парче желѣзо ще изгуби магнитното си свойство и трѣбва отново да се намагнитизира. Сжщото може да се каже и за сърцето. Колкото и да го магнитизирвате, следъ нѣколко деня то ще изгуби свойството си да привлича. Ако пъкъ вземете парче черно желѣзо и го нагорещите до зачервяване, то започва да свѣти. Оставете ли го въ това положение два-три часа, то ще изгуби червения си цвѣтъ, ще изгуби свѣтлината си и отново ще стане черно. Сжщото става и съ ума. Кой човѣшки умъ не е свѣтвалъ за нѣколко часа и следъ това не е потъмнѣвалъ? Когато казваме, че нѣкой човѣкъ има сзѣтълъ умъ, подразбираме, че духътъ присжтствува въ този човѣкъ. Присжтствието на духа създава непреривна свѣтлинна енергия въ човѣшкия умъ.

Следователно, душата и духътъ сж два велики принципа въ живота. Съ влизането си въ живота, материализъмътъ е направилъ отклонение въ неговото правилно развитие. Какъ е създалъ това отклонение въ живота? Като внесълъ въ свѣта идеята, че душа не сжществува, а всичко е материя. Що се отнася до сжществуването на духа, материализъмътъ не е могълъ да го отрече, защото той самъ го е идентифициралъ съ ума на човѣка. Тѣй щото, когато кажатъ за нѣкой човѣкъ, че има мощенъ духъ, материалиститѣ подразбиратъ силенъ, свѣтълъ умъ. Обаче, тѣ напълно отричатъ сжществуването на душата, а едновременно съ нея отричатъ и сжществуването на Любовта, като Великъ принципъ. Не само материалиститѣ отхвърлятъ този принципъ, но още първитѣ хора въ райската градина отхвърлиха Любовта. Казвате: Какъ отхвърлиха Любовта? — Като изказаха непослушание къмъ нея. Законътъ на Любовта е свързанъ съ послушанието. Сжщиятъ законъ, обаче, дава истински знания на човѣка. Който нѣма любовъ въ себе си, той не може да учи, не може да придобива знания. Истинското знание може да се придобие само чрезъ Любовта. Това

всички хора трѣбва да знаятъ. Който изгубва любовта си, той губи и знанието си. Щомъ изгуби знанието си, той ще изгуби и смисъла на живота. Човѣкъ не трѣбва да се спира върху знанието, него да търси, но трѣбва да се стреми къмъ Първичната Причина, въ която всички действия сж непре-
ривни. Иначе, човѣкъ може да изпадне въ сжщото положение, въ което се намѣрилъ ангелъ Зерфилъ.

Още въ древността, ангелъ Зерфилъ билъ изпратенъ на земята, съ цель да посети египетския фараонъ Амонъ-Ра. Като отишълъ при царя, той видѣлъ неговата дъщеря, която била толкова красива, че веднага се влюбилъ въ нея и пожелалъ да я повдигне, да я запознае съ ангелския свѣтъ и да я занесе тамъ, да покаже на всички сжщества една душа, която се е заинтересувала отъ небето и пожелала да го посети. И царската дъщеря се влюбила въ ангела. Тя много се радвала на красивитѣ му крилца, и единъ день пожелала да ѝ ги даде той, да направи съ тѣхъ една разходка, както хората хвърчатъ днесъ съ аероплани изъ въздуха. Той казалъ: Страхувамъ се да не паднешъ нѣкжде, защото не знаешъ да хвърчишъ. — Не, азъ ще хвърча лесно, искамъ да се разходя малко съ твоитѣ крилца. Ангелътъ не могълъ да откаже на молбата ѝ и се заелъ да я упражнява въ хвъркане. Тази работа му отнела доста време: давалъ ѝ редъ напжтвания, какъ да манипулира съ крилата, докато най-после тя се научила свободно да хвърчи. Единъ день взела крилцата на ангела и вече самостоятелно хвъркнала съ тѣхъ. Първата ѝ разходка съ крилцата била до нейния възлюбенъ. Като се върнала отъ разходката си, ангелътъ я запиталъ: Де ходи днесъ съ крилцата? — Ходихъ при единъ свой приятель. Като се научила свободно да хвърчи съ крилцата на ангела, красивата царска дъщеря започнала често да излиза на разходка съ тѣхъ, да прави посещения, и ангелътъ билъ принуденъ да я чака, докато се върне. По тази причина той се забавилъ дълго време на земята. За да освободи този ангелъ отъ връзката му съ царската дъщеря, невидимиятъ свѣтъ билъ принуденъ да унищожи цѣлия Египетъ, да тури край на фараоновата династия. Като се върналъ на небето, всички запитвали ангела, какво е научилъ на земята, като прекаралъ толкова време тамъ. Той отговарялъ: Едно нѣщо научихъ. — Какво? — Никому да не давашъ крилцата си на заемъ.

Казвамъ: не давайте никому любовта си на заемъ! Човѣкъ трѣбва да знае, за какво да употребява любовта —

най-великото, най-светото нѣщо въ живота. Не е лошо, че ангелътъ далъ крилцата си на заемъ на красивата царска дъщеря, но това говори за нестабилностъ въ характера. Питамъ: за какво употребявате вие любовта си? Азъ не искамъ да ви упрѣквамъ, но нека всѣки си отговори, защо търси любовта и за какво мисли да я употреби, следъ като я намѣри. Любовта носи животъ, а животътъ осмисля всичко. Безъ животъ човѣкъ е подобенъ на сухи кости. Мждростта пѣкъ носи знанието, а знанието дава изразъ, красота, образъ и подобие на нѣщата. Следователно, правилни, разумни отношения между хората могатъ да настанатъ само тогава, когато земниятъ животъ се изрази въ образъ и подобие на небесния, на Божествения. Това подразбира, че човѣкъ трѣбва да се прояви въ две форми: една рационална и една — ирационална, т. е. въ едно измѣримо и въ едно неизмѣримо число. Това нѣма защо да се доказва. Математикитѣ лесно ще разбератъ тази работа. Неизмѣримитѣ числа не се подаватъ на нашитѣ мѣрки. Запримѣрь, едни учени казватъ, че разстоянието отъ земята до слънцето е равно на 92 милиона мили, а други казватъ, че е 93 милиона мили. Обаче, и дветѣ изчисления сж вѣрни. Тѣзи изчисления сж вѣрни по закона на вѣроятноститѣ. Едното изчисление е правено на физическия свѣтъ, а другото — въ духовния свѣтъ. Всѣки ученъ, който работи на земята, непрекъснато се корегира, защото едновременно съ него работи и другъ ученъ отъ небето. Тѣй щото, съ всѣки математикъ отъ земята работи и другъ отъ духовния свѣтъ. А съ този, който работи на земята, едновременно работи и още единъ, пакъ на земята. Значи, всѣки въпросъ се решава едновременно отъ трима души: единиятъ работи съ рационалнитѣ числа, другиятъ — съ ирационалнитѣ, а третиятъ поправя погрѣшкитѣ и на първия, и на втория. Когато математикътъ се домогне до две различни мѣрки или числа за едно и сжщо нѣщо, той се намира въ противоречие и търси начинъ да изправи тия числа, т. е. да излѣзе отъ това противоречие.

Следователно, ако не можемъ да примиримъ нѣкоя мисълъ съ една мѣрка въ живота си, ще я примиримъ съ друга. Запримѣрь, нѣкои хора търсятъ спасението си въ Евангелската църква. Като не намѣрятъ тамъ спасение, отиватъ въ Православната. Ако и тамъ не го намѣрятъ, отиватъ въ Мохамеданската и т. н. Значи, главниятъ въпросъ се отнася до спасението, а де ще се намѣри спасението, това

зависи отъ мѣрката, съ която човѣкъ ще си послужи. Когато нѣкои казватъ, че човѣкъ може да се спаси само въ Православната църква, това е споредъ закона на вѣроятноститѣ, това е само една вѣроятностъ. Когато други казватъ, че човѣкъ може да се спаси само въ Евангелската църква, това е друга вѣроятностъ. Казвамъ: човѣкъ може да се спаси навсѣкждѣ — и въ религията, и въ науката, и въ поезията, и въ изкуството, и въ музиката. Мнозина твърдятъ, че човѣкъ може да се спаси само чрезъ Христа. — Това е буквоядство. Какво представя Христосъ? Христосъ е символъ на Божията Любовь. Следователно, щомъ вѣрвате въ Любовьта и живѣете споредъ нейнитѣ изисквания, вие можете да се спасите. Всичко добро въ свѣта е плодъ на тази любовь. Така трѣбва всѣка дуа да разбира любовьта. Любовьта изключва всички догми. Казвамъ: съ догми човѣкъ се спасява само на едно мѣсто. Безъ догми той се спасява навсѣкжде. Безъ любовьта човѣкъ се спасява само на едно мѣсто. Съ любовьта той се спасява навсѣкжде. Кое е това едно мѣсто? — Адътъ. Безъ любовь човѣкъ се спасява само чрезъ мжчнотитѣ, и то въ ада. Ако нѣкой ми каже, че има само единъ пѣтъ за спасение, азъ зная вече, че този пѣтъ е адътъ. Когато казвамъ, че съ любовьта човѣкъ може да се спаси „навсѣкжде“, азъ разбирамъ Първичния животъ, Първичния езикъ, Първичната Любовь на голѣмото разнообразие, въ която и невежиятъ може да се спаси. Много философи, както и много обикновени хора въ свѣта, се спасяватъ все чрезъ любовьта. Какви бѣха Христовитѣ ученици, които проповѣдваха на свѣта Неговото учение? Повечето ученици на Христа бѣха рибари, но показаха на хората, какъ могатъ да се спасятъ. Много съвременни учени, както и тия на миналото, сж вѣрвали въ Апостолъ Петра, други — въ Апостолъ Павла. Петъръ държеше за старото, Павелъ бѣше човѣкъ на ума, а Яковъ бѣше човѣкъ на волята, той препоръчваше тоягата. Иоанъ пъкъ проповѣдваше Любовьта Христова. За да избави първото християнство отъ тази голѣма опасностъ, на която се намираше, благодарение на вѣрата имъ въ Павла, въ Петра, въ Иоана или въ Якова, Божиятъ Духъ подложи Апостолитѣ и тогавашнитѣ християни на голѣми гонения. По този начинъ Той ги избави отъ заблужденията, въ които бѣха изпаднали. Ако не бѣше това гонение, мнозина отъ християнитѣ щѣха и до днесъ още да се придържатъ въ Стария Заветъ.

Казвамъ: и сега има такава опасностъ за съвременнитѣ учени, които вѣрватъ, че науката ще спаси свѣта. За да се

говори, че науката ще спаси свѣта, преди всичко хората трѣбва да бждат спасени. Съвременната наука е наука на болни хора. Щомъ хората се спасятъ, тѣ ще се домогнатъ до здравата, до положителната наука. Тогава вече може да се говори, че и науката, и философията могатъ да спасятъ свѣта, но ще разбираме здравата наука, здравата философия. Много отъ съвременнитѣ хора се подаватъ на чувството на национализъмъ, което се отразява болезнено върху тѣхъ. Срещате нѣкой голѣмъ националистъ, който подържа своя народъ, милѣе за него, и отъ голѣма ревностъ го тикне въ нѣкаква война. Въ края на краищата, войната излиза несполучлива, хиляди хора се избиватъ и заробватъ, а народътъ се съсипва, омаломощава. Какво е допринесла любовта на този човѣкъ къмъ народа? За спасението на всѣки народъ, или на всѣки човѣкъ има единъ Божественъ начинъ, при който никой не може да пострада. Всѣки народъ сжествува като отдѣлна единица, и той може да бжде или рационална, или ирационална величина. Въ този смисълъ, за да изпълни своето предназначение, всѣки народъ трѣбва да се възпитава споредъ Божиитѣ закони. Ако духовенството, управляващитѣ, учителитѣ и родителитѣ живѣятъ за Бога, тѣ ще могатъ да създадатъ помежду си такъвъ здравъ народъ, който, отъ своя страна, ще представя нѣщо подобно на Божественния организъмъ. И наистина, въ духовния свѣтъ всѣки народъ поотдѣлно представя едно плодно дърво отъ общата Божествена градина. Въ това отношение, българскиятъ народъ представя плодно дърво, плодоветѣ на което сж доста киселички. Който е вкусилъ отъ плодоветѣ на това дърво, той има вече голѣма опитностъ, знае, какво значи кисело. Затова, именно, и българитѣ обичатъ да ядатъ кисело: чушки, зеле, краставици и др. Причината, задето българитѣ ядатъ повече кисело е, че тѣ живѣятъ въ гжста материя, за разработването на която сж необходими киселини. И наистина, всѣки българинъ казва: Много работа имамъ за въ бждеще. Всичкитѣ ми работи сж все недовършени. За да станатъ плодоветѣ на българитѣ сладки, тѣ трѣбва добре да се наторяватъ. Въ духовенъ смисълъ, подъ наторяване се разбира възпитание.

Съвременнитѣ педагози говорятъ за индивидуалното възпитание, обаче, споредъ мене, не сжествува индивидуално възпитание, но колективно. Запримѣрь, достатъчно е човѣкъ да полѣе едно растение, или едно плодно дърво и да го остави само на себе си: то знае, какъ да възпита всички свои клетки,

отъ които да изникнатъ корени, листа, стъбло, клончета. да цъвнатъ цвѣтове, а най-после и да узрѣятъ плодове. Неуспѣхътъ въ съвременния свѣтъ се дължи на това, че всѣки иска да се възпитава индивидуално. За тази целъ, човѣкъ трѣбва да се познава добре, да разбира своето естество, да разбира своя народъ и присжщитѣ на него качества. Въ този смисълъ, всѣки ще може да се опредѣли, дали е българинъ, запримѣръ, или не. Не всѣки, който е роденъ въ България и отъ българско семейство, е българинъ. Днесъ народноститѣ сж размѣсени, както сж размѣсени разнитѣ плодове чрезъ присаждане. Често ще срещнете круша или праскова, присадена на слива. На едно английско дърво можете да намѣрите французка присадка. Англичанинъ ли е този човѣкъ? Не, той си остава французинъ, а дървото — английско. На сжщото английско дърво може да е присаденъ единъ български клонъ и т. н. Външно този българинъ минава за англичанинъ, но когато България се намѣри въ нѣкакво политическо затруднение, този българинъ, израсълъ на английско дърво, пръвъ ще се отзове на нуждитѣ на България. Той ще каже: Българитѣ иматъ право, трѣбва да се задоволятъ исканията имъ. Българитѣ казватъ: Този англичанинъ е високо хуманенъ човѣкъ. Той е готовъ да се жертвува за България. Не, този англичанинъ е българинъ, той милѣе за България, боли го, защото българска кръвъ тече въ него. Сжщото става и въ България. На българско дърво е присадено едно английско клонче, и този човѣкъ, при всички условия на своя животъ, все англичанинъ си остава. Щомъ чуе нѣщо за Англия, той веднага дава ухо, готовъ е да ѝ се притече въ помощъ. Които не разбиратъ тия нѣща, тѣ се чудятъ, какви велики хора има въ свѣта, които сж готови да се жертвуватъ за други народи, но ние знаемъ истината по този въпросъ и казваме: Хората сж присадени на разни дървета, вследствие на което днесъ има голѣмо смѣшение на народитѣ.

Следователно, като се погледне на живота отъ това гледище, между всички хора трѣбва да сжществува любовъ. Въ това отношение, цѣлото човѣчество представя великъ Божественъ организъмъ, върху който всѣки народъ, всѣко общество и всѣки човѣкъ расте, развива се, цъвти и дава свой плодъ. Богъ прониква въ този организъмъ и държи въ съзнанието си всѣка душа поотдѣлно. Той държи въ ума и въ сърцето си най-хубави мисли и чувства за насъ. Ето защо, когато се намирате предъ нѣкоя трудна задача въ живота

си, оставете настрана всички заблуждения, всички криви разбирания и понятия за Бога, и като деца, свободни отъ външни влияния, обърнете се съ молба къмъ Него, да ви помогне въ този труденъ часъ. Имайте готовността да изпълните всичко, каквото ви се каже. Нѣма да мине много време, вие ще чуете въ себе си тихия гласъ на Любовта. Не само ще чуете гласа на Бога, но ще можете и да Го видите. Много примѣри изъ живота потвърждаватъ тази истина. Въ време на голѣмия гладъ, когато Толстой обикалялъ Русия, да помага на гладни, на страдащи хора, той се натъкналъ на много интересни случки изъ живота на хората, дето Богъ се е проявявалъ. Той разправя следния интересенъ случай. Въ едно руско село гладътъ билъ много голѣмъ: хлѣбъ не дохождалъ отникжде. Стотици хора отъ това село измрѣли отъ гладъ. Едно семейство отъ сѣщото село било осждено вече на смъртъ, три деня гладували, а при това нѣмало изгледъ да дойде отнѣкжде хлѣбъ. Най-малкото дете въ това семейство, което било най-духовно, казвало на родителитѣ си: Не се безпокойте, ние ще бждемъ спасени. — Какъ ще бждемъ спасени, когато отникжде нѣма възможность да се донесе хлѣбъ? — Ще видите. Какво се случило на другия день? Нѣкакъвъ богаташъ тръгналъ да разнася хлѣбъ по селата, но се явила голѣма виелица, снѣгъ, и той изгубилъ пжтя. Като се луталъ доста време, далечъ нѣкжде съзрѣлъ малка свѣтлинка и се отправилъ къмъ нея. Като приближилъ, видѣлъ, че тази свѣтлинка излизала отъ една малка колибка. Потропалъ да му отворятъ. Влѣзалъ вжтре, постоплилъ се и веднага извадилъ отъ торбата си хлѣбъ да нахрани своитѣ спасители, които едва се държали на краката си отъ гладъ. Това било сѣщото семейство, чието дете предсказало на родителитѣ си, че ще бждатъ спасени. Всички се подкрепили съ хлѣба, но детето отказало да яде и заминало за онзи свѣтъ.

И съвременнитѣ хора се безпокоятъ по сѣщия начинъ, какъ ще прекаратъ живота си, но човѣкъ трѣбва да знае, за какво е дошълъ на земята, и какъ трѣбва да работи. После, той трѣбва да си зададе въпроса, какъ трѣбва да мисли, да чувствува, да постжпва и най-после, какъ трѣбва да изпълнява волята Божия. Щомъ разреши тѣзи въпроси, всички други нѣща, сами по себе си, ще се наредятъ. Вечеръ, преди да си лѣгате, вие трѣбва да си дадете отчетъ, какво сте свършили презъ деня. Като заспите, ще отидете дома си, въ невидимия свѣтъ, и тамъ вашитѣ бащи и майки ще ви пи-

татъ, какво сте научили, като сте били въ странство. И Христосъ казва на своитѣ ученици да събиратъ богатства, които да занесатъ на небето, защото тамъ никой не може да отиде съ празни ржце. Мнозина казватъ, че човѣкъ се спасява даромъ. Вѣрно е, че спасението става даромъ, но даромъ не можете да отидете на небето. Питамъ: може ли човѣкъ да каже за себе си, че е беденъ, че е грѣшенъ, следъ като Богъ го е изпратилъ на земята съ толкова способности, съ редъ дарби и вътрешни заложби? Че е грѣшенъ човѣкъ, вѣрно е това; че не е работилъ, както трѣбва, и това е вѣрно, но Богъ казва: „Ти имашъ възможность да изправишъ грѣшкитѣ си, да работишъ, да разбогатѣешъ.“ — Тежъкъ е грѣхътъ ми. — Ти можешъ да го раздѣлишъ на 15 — 20 купчинки, и така да го пренесешъ. — Нѣмамъ много време на разположение. — Ако е до времето само, азъ мога да ти дамъ време, колкото искашъ, стига да работишъ. — Нищо нѣма да излѣзе отъ мене. — Да, днесъ не може да излѣзе нищо, но следъ десетъ, или най-много следъ сто години, ще излѣзе нѣщо отъ тебе. — Кой ще чака толкова години? — Щомъ не искашъ да чакашъ, ще те пратя на топло мѣсто, тамъ да научишъ урока си.

Нѣкои казватъ, че човѣкъ трѣбва да има топли чувства. — Друго нѣщо се изисква отъ човѣка: топлина въ живота, а не топлина въ чувствата. Азъ не говоря за онази топлина, която гори, която разрушава, но за топлината, която възраства. Като говоря за топлина въ живота, разбирамъ онази топлина, която не иде отъ човѣшката, но отъ Божията Любовь, която преобразява човѣка и му дава условия да познае себе си. Любовта на съвременнитѣ хора мяза на сладкото вино, което упива, довежда хората до положение да не се познаватъ. Като не познава себе си, човѣкъ е готовъ да се унижи, да се постави въ положението на слуга, безъ да съзнава, какво богатство, какви дарби и способности крие въ себе си. Азъ пъкъ казвамъ: човѣкъ може да бжде слуга, но същевременно той може да бжде философъ, и музикантъ, и писателъ. Външно човѣкъ може да заема най-долно мѣсто въ свѣта, но по умъ, по сърце, по душа и по духъ, той може да заема първо мѣсто. Ето, Христосъ, Синъ Божи, бѣше дърводѣлецъ. Дълго време Христосъ изучаваше при баща си дърводѣлство, но Той изучаваше и вътрешното дърводѣлство. Мнозина знаятъ външното дърводѣлство, но вътрешното не познаватъ. Мнозина знаятъ външното писателство, но вътрешното не познаватъ.

Мнозина знаят външната граматика, но вътрешната не познаватъ. Вътрешната граматика почива върху принципитѣ на Любовта, Мъдростта и Истината. Значи, всѣка наука се крепи върху известни принципи, които сж общи за всички науки. Като спазвате тия принципи, вие ще дойдете до общата наука, до науката на живота. Казвате: Като придобиемъ тази наука, какво ще правимъ? — Ще влѣзете въ лабораторията на живота, и тамъ ще работите. Въ тази жива лаборатория ще прилагате знанията си и ще ги коригирате. За тази опитна наука, човѣкъ трѣбва да има душа и духъ. Който има душа и духъ, той не се нуждае отъ доказателствата на философитѣ и на ученитѣ за съществуването на Бога, на душата. За него този въпросъ е решенъ, той не се нуждае отъ никакви доказателства. Когато нѣкой казва, че можемъ и безъ Бога, той е правъ. Защо? Това значи, че можемъ и безъ хлѣбъ. Вѣрно е, че можемъ и безъ хлѣбъ, но кога? — Само когато сме се нахранили. Когато нѣкой казва, че не можемъ безъ Бога, и той е правъ. Това твърдение подразбира, че не можемъ безъ хлѣбъ. Вѣрно е, че не можемъ безъ хлѣбъ, но кога? — Когато не сме се нахранили, т. е. когато сме гладни. — И безъ вода можемъ. — Кога? — Когато сме се напили, когато сме уталожили жаждата си. — Безъ вода не можемъ. — Кога? — Когато сме жадни. Които не вѣрватъ въ Бога, тѣ сж богати хора, пълни кесии. Кои хора сж вѣрващи? — Беднитѣ. Кога човѣкъ обеднява? — Когато изгуби майка си, баща си, децата си, приятелитѣ си, богатството си.

Красиво е да срещнете въ живота си богатъ, ученъ човѣкъ, който да прилага своитѣ богатства и знания въ живота, а при това да има абсолютна вѣра въ Бога. Този човѣкъ не говори на хората за Бога, не ги убеждава да вѣрватъ, но като срещне нѣкой безвѣрникъ, той го поканва на гости у дома си, и презъ всичкото време се грижи за него да го нахрани, да го нагости, както трѣбва. Той дава свобода на госта да говори, да изкаже своитѣ убеждения. Като поседи известно време при този ученъ, гостътъ казва: Не зная защо, но азъ започнахъ нѣкакъ да се разколебавамъ въ своитѣ убеждения. Защо стана така, не разбирамъ. Казвамъ: причината за положението, въ което гостътъ изпада, се дължи на обстоятелството, че неговата наука, неговитѣ убеждения сж външни, безъ коренъ, и щомъ ги изнесе на слънце, тѣ изсъхватъ. Щомъ убежденията му пресъхватъ, той изпитва жажда, гладъ, и търси нѣкой да го нахрани. Тѣй щото, който търси

Бога и започва да върва въ Него, той е гладенъ човѣкъ. Щомъ се нахрани, той започва да отрича Бога. Който отрича сжествуването на духа, това показва, че той иска да заеме мѣстото на баща си. Който отрича сжествуването на душата, това показва, че той иска да заеме мѣстото на майка си. Помнете: никой въ свѣта, билъ той човѣкъ, или ангелъ, не може да заеме мѣстото на душата, нито да я обсеби. Душата има Божественъ произходъ и принадлежи само на Бога. Когато една душа слѣзе на земята, всички възвишени сжества, които разбиратъ законитѣ, започватъ да творятъ цѣла система отъ свѣтове, защото тѣ знаятъ, че всѣка душа носи нѣщо ново въ себе си. Значи, идването на една душа въ свѣта символизира създаването на нѣщо ново, велико, красиво. Като не разбирате, какво представлява душата, вие често казвате: Смущава се душата ми. И Давидъ е казалъ на много мѣста: Смутена е душата ми! Душата не може да се смущава. Това е Давидово разбиране. Смущавало се е нѣщо въ Давида, но не душата му. Имало е защо да се смущава Давидъ. На времето си той е извършилъ много грѣшки, за които е трѣбвало да се смущава. Ако дойде днесъ на земята, той ще разбере, де е грѣшилъ, ще се изповѣда и ще каже предъ всички, че е билъ на кривъ пѣтъ. И Господъ му каза: „Докато не се пречистишъ отъ грѣховетѣ си, ти не можешъ да ми съградишъ новъ храмъ. Твоятъ синъ ще съгради новиятъ храмъ“. Следъ Давида трѣбваше да дойде другъ нѣкой, съ чисто сърце, съ светъ и възвишенъ животъ, който да изправи погрѣшкитѣ му. И наистина, Христосъ излѣзе отъ Давидовото колѣно, за да изправи погрѣшкитѣ на цѣлия Давидовъ родъ. За Христа се казва, че е синъ Давидовъ.

Сега, онѣзи отъ васъ, които искатъ да придобиятъ истинското знание, трѣбва да възстановятъ връзката си съ Бога, да имъ се откриятъ дълбоки, вътрешни познания за нѣщата. Това знание, което сжествува днесъ, е само въведение въ истинското знание. Дълбоки знания има, които не могатъ още да се даватъ на хората. Тѣ не сж готови за тия знания. Защо? Тѣзи знания могатъ да възгордѣятъ, или да обезсърдятъ човѣка, ако той не е готовъ за тѣхъ. Ето защо, съвременнитѣ хора знаятъ само отчасти нѣщата. Това не трѣбва да ги обижда, нито обезсърчава. Човѣкъ не може да знае всичко. Красотата на живота седи въ това, да знаете само нѣкои нѣща; нѣкои нѣща да не знаете, а други пъкъ съвсемъ да забравите. Запримѣрь, споредъ индуската тео-

рия за прераждането, вие сте минали презъ формата на вълкъ, на мечка и като такива, сте вършили редъ престжпления. Трѣбва ли да помните тѣзи престжпления? Ако ви каже нѣкой, че като вълкъ сте правили много престжпления, вие ще кажете, че не е вѣрно това, че нѣмате нищо общо съ вълка и т. н. Значи, има положения въ живота на човѣка, които непременно трѣбва да се забравятъ. Злото трѣбва да се забрави, а доброто трѣбва да се помни. Въ това отношение, злото е рационално число, а доброто — ирационално. И ако всички числа, съ които работите днесъ, сж рационални, вие непременно ще направите редъ погрѣшки въ живота си. Сжщото нѣщо важи и при гадането. Ако нѣкой гадателъ работи само съ рационални числа, той непременно ще направи погрѣшки въ гадането и нѣма да каже истината. Напримѣръ, нѣкои баби, които гледатъ на бобъ, си служатъ и съ четно, и съ нечетно число бобови зрънца и сами казватъ, че всичко зависи отъ броя на зрънцата и отъ начина на нареждането имъ. Много баби, обаче, умѣятъ да хвърлятъ добре зрънцата и казватъ истината. Други пъкъ си служатъ съ разтопенъ восъкъ и по него гадаятъ. Които умѣятъ да гадаятъ вѣрно, тѣ си служатъ повече съ ирационални числа. Нѣкои гледатъ съ презрение на бабитѣ, които гадаятъ, било на бобъ, било на восъкъ.

Казвамъ: ако е въпросъ да ви се каже истината, вие трѣбва да я приемете и отъ баби, и отъ деца, и отъ възрастни, и отъ прости, и отъ учени — безразлично отъ кого. Нѣкой казва: Какъ, отъ дете да слушамъ истината! Чудно нѣщо! Ако си жаденъ и видишъ на пжтя си едно малко чучурче, отъ което тече вода, нѣма ли да колѣничишъ и да пиешъ отъ тази вода? Ще пиешъ, разбира се. Следъ това нѣма ли да благодаришъ на Бога за тази чиста, хубава вода, макаръ че тече отъ малко чучурче? Като намѣришъ по-голямъ изворъ, ще пиешъ и отъ него, но докато го намѣришъ, благодари за малкия. Бжди доволенъ на малкото! Човѣкъ може да придобива знания отвсѣкжде. Тѣй щото, който говори истината, той трѣбва да бжде приетъ отъ всички. Въ дадения случай, този човѣкъ може да ви даде добъръ съветъ. Всѣки добъръ съветъ е скжпоценностъ за човѣка. Който е готовъ да приеме истината отъ всѣки човѣкъ, той има въ себе си душа и духъ.

И тѣй, желая на всички да служите на душата и на духа въ себе си! Този е пжтътъ, по който можете да намѣ-

рите Първичния Принципъ въ живота и да се свържете съ Него. При това положение, вие ще бъдете носители на новата култура въ свѣта. Казвате: Можемъ ли да участвуваме въ тази култура? — Можете, разбира се. Нѣма по-великъ моментъ за човѣка отъ този, да бжде носителъ на тази велика култура, която иде сега въ свѣта! Преди хиляди години още Псалмопѣвецътъ е казалъ: „Отъ всичко въ свѣта най-много предпочитамъ да съмъ предъ вратата на Божия шатъръ.“ Сега и азъ казвамъ: За предпочитане е да си разсиленъ предъ вратата на Божия шатъръ, отколкото да бждешъ пръвъ министъръ въ Англия, или въ Франция. За предпочитане е да бждешъ разсиленъ въ новата култура, отколкото — пръвъ министъръ въ старата култура, въ старата цивилизация.

И тъй, желая всички да бъдете разсилни въ новата култура!

11. Беседа отъ Учителя, държана на 20 ноември, 1927 г.
София. — Изгрѣвъ.

Ще оздравѣе момчето ми.

„Но речи само речъ, и ще оздравѣе момчето ми.“ *)

Между многото процеси, които ставатъ въ живота, извършва се и единъ особенъ процесъ, нареченъ „растене.“ Едно отъ първичнитѣ качества на живота е разширението. Дето нѣма разширение, тамъ нѣма и животъ. Въ временния животъ разширението е времененъ процесъ, а въ вѣчния животъ е вѣченъ процесъ. Често слушате нѣкой да казва: Тѣсно ми е на сърцето; широчина, просторъ искамъ! И действительно, развитието, растенето седи въ разширението. Значи, развитието на човѣка има отношение къмъ разширението. Разширението пъкъ изисква специални условия.

Думата развитие не е толкова съдържателна, колкото е съдържателна думата еволюция. Подъ „еволюция“ подразбираме изминаването на дълъгъ пѣтъ, на права линия. Движението по права линия подразбира растене. Ето защо, ако нѣкой схваща живота въ простъ смисълъ, само като продължение на нѣщо, че трѣбва да се живѣе, въ такъвъ животъ нѣма никакво растене. Този животъ е механически, той представя една дълга, права линия, безъ никакъвъ растежъ. А човѣкъ трѣбва да расте! Когато дойде процеса на растенето, мнозина се спъватъ. Въ миналото, както и въ днешнитѣ времена, учени и прости, като разглеждатъ въпроса, трѣбва ли човѣкъ да вѣрва въ Бога, най-после казватъ: Да вѣрвашъ въ Бога, значи да спре въ тебе всѣкакво растене. Питамъ кога се радва майката? Когато детето ѝ расте. Майката не може да се радва, ако детето се сбабичаса въ ржцетѣ ѝ и престане да расте. Значи, ако майката се радва, когато детето ѝ расте, колко повече може да се каже сжщото за Бога! Ако въ ржцетѣ на майката детето расте, колко повече човѣкъ ще расте въ Божиитѣ ржце! На това основание, мнозина се стремятъ къмъ малки идеи, а не къмъ голѣми, защото знаятъ, че малкитѣ идеи растатъ и се развиватъ. Следователно, ако малката идея не расте и не се развива, като малкото дете, никой не би я търсилъ. Първиятъ день майката се радва на детето

си, вторият ден — също, но ако въ продължение на една година детето не расте, майката ще почне да се смущава, ще се интересува, защо детето ѝ не расте. По същия начинъ, и съвременнитѣ хора се смущаватъ, като гледатъ на свѣта. Тѣ следятъ, дали свѣтътъ еволюира, дали обществата се подобряватъ въ морално отношение, и ако не намѣрятъ нѣкакво подобрене, тѣ започватъ да се безпокоятъ. Споредъ мене, нѣма защо хората да се смущаватъ. Ако е въпросъ за морала на обществото, трѣбва да се знае, че моралътъ има отношение къмъ растенето. Това, което е моралъ за едного, не е моралъ за другиго. Това, което млѣкопитаещитѣ не могатъ да направятъ, птицитѣ могатъ да направятъ. Запримѣрь, ако единъ слонъ трѣгне отъ Турция, мине презъ Сърбия и стигне до България, ще го оставятъ ли българитѣ свободно да се разхожда изъ тѣхната страна? За да може слонътъ свободно да се движи изъ България, иска се особено разрешение. Ако нѣма такова разрешение, ще го хванатъ и ще го поставятъ или въ нѣкоя менажерия, или въ зоологическата градина въ София. Обаче, това, което слонътъ не може да направи, щъркелътъ, или друга нѣкоя птица, свободно може да направи. Щъркелътъ, безъ ничие разрешение, каца отъ дърво на дърво, отъ куминъ на куминъ и прави гнѣздото си, дето иска. Същото положение важи и за хората: ако сте слонове, ще искате разрешение, паспорти, да минавате свободно отъ една държава въ друга; ако сте птици, никакво разрешение не ви е нужно, ще хвърчите свободно изъ въздуха, безъ паспортъ, безъ разрешение отъ когото и да е. Въ това отношение, свѣтскиятъ човѣкъ е слонъ, а духовниятъ — птица. Това, което измжчва свѣтскиятъ човѣкъ, ни най-малко не измжчва, не ограничава духовния. Следователно, животътъ на птицитѣ е по-добре уреденъ отъ този на млѣкопитаещитѣ. Възъ основа на това, вадя следното заключение: животътъ на онѣзи, които растатъ, е по-добре нареденъ отъ живота на онѣзи, които не растатъ. Само онзи човѣкъ расте и се развива, въ който умътъ постоянно работи. Здравето, богатството, щастието, честта и славата на човѣка зависятъ изключително отъ неговия умъ. Чрезъ своя умъ той ще се домогне до вътрешната, до положителната наука на живота, която ще подобри условията му, ще му създаде сносенъ животъ.

Сега, като казвамъ, че всичко зависи отъ ума, разбирамъ, че всичко зависи отъ възможноститѣ, които Пър-

вичната Причина е вложила въ нашия умъ. По-право, възможноститѣ на нашето растене и развитие сж вложени въ нашата душа и въ нашия духъ, а се извяватъ навънъ чрезъ нашия умъ и чрезъ нашето сърце. Забелѣзано е, че колкото нѣкои животни сж по-умни, по-интелигентни, толкова по-добре живѣятъ. И обратно: колкото по-слаба интелигентность проявяватъ нѣкои животни, толкова по-зле прекарватъ на земята. Сжщото може да се каже и за хората. Обаче, разумността, както и интелигентността сж отъ различни степени: нѣкои хора проявяватъ своята разумность само за даденъ случай; други — за единъ-два дня, или за една-две години, а трети — за цѣлъ животъ. Последнитѣ предвиждатъ нѣщата отдалечъ. Неразумнитѣ хора оставатъ нѣщата да се развиватъ сами по себе си и казватъ: Днешниятъ день трѣбва да се използва, да се изживѣе съ всичко, каквото носи въ себе си, а за утрешния день нѣма какво да се мисли. Ако днесъ съмъ здравъ, и утре ще бжда здравъ; ако днесъ съмъ богатъ, и утре ще бжда богатъ. — Вѣрно е това, но при известни условия, а именно: ако днесъ си живѣлъ правилно, и утре ще имашъ възможность да живѣешъ така. Но ако днесъ си нарушилъ нѣкои закони на разумната природа, утре по никой начинъ нѣма да имашъ сжщитѣ условия.

Отговори стотникътъ и рече Му: „Речи само речъ, и ще оздравѣе момчето ми.“ Този стотникъ се отличавалъ съ голѣма вѣра, а при това билъ римлянинъ, а не евреинъ. Той се обръща къмъ Христа съ думитѣ: „Не съмъ достоенъ да влѣзешъ подъ стрѣхата ми.“ Тѣзи думи говорятъ за тогавашнитѣ отношения между хората. Той продължава понататкъ: „Ето, и азъ съмъ човѣкъ, подчиненъ на власть, имамъ и подчинени на себе си войни и казвамъ на тогози: Иди! — и отхожда. И на оногози: Дойди! — и дохожда. И на слугата си: Стори това! — и струва го. Така и на Тебе се подчиняватъ природнитѣ закони. Кажи само речъ, и ще оздравѣе момчето ми.“ И като чу Исусъ, почуди се и рече на ония, които идѣха следъ Него: „Истина ви казвамъ, нито въ Израиля не съмъ намѣрилъ толкова вѣра.“ Детето на този стотникъ бѣше онзи слонъ, когото държавата хваща и не му позволява да мине презъ нейна територия. Та, когато нѣкой човѣкъ заболѣе, ние казваме, че той минава презъ чужда държава. Този законъ е вѣренъ по отношение на човѣшкия умъ и на човѣшкото сърце, както и по отношение на всички живи същества въ природата. Запримѣръ,

когато пренесете едно растение отъ едно мѣсто на друго, докато се аклиматизира, то боледува. Значи, то минава презъ чужда територия.

Много отъ съвременнитѣ хора, които признаватъ съществуването само на физическия свѣтъ, сж толкова издребнѣли, толкова изтъркали, че казватъ, какво човѣкъ не трѣбва да се занимава съ нѣкакви високи идеали. Питамъ: тогава съ какво трѣбва да се занимаватъ хората? Тѣ казватъ, че трѣбва да се занимаватъ съ въпроси отъ физическия свѣтъ, който единственъ е реаленъ свѣтъ. Такива хора сж въ положението на търговци отъ „битъ-пазаръ“, които иматъ за целъ да купуватъ стари стоки, колкото може по-евтино, да ги изчистятъ и поправятъ добре, и после да ги продаватъ, колкото може по-скъпо. Казвамъ: както и да поправятъ старото, въ края на краищата, то пакъ си остава вехтория. Днесъ много европейски платове сж изтъкани все отъ такива вехтории, и не се минава година, тѣ вече сж протрити. Много съвременни книги сж написани все отъ такива вехтории. Запримѣръ, една отъ тия стари, изтъркани фрази е следната: Човѣкъ трѣбва да вѣрва въ Бога! — Въ кой Богъ? Тази дума днесъ е много неопредѣлена, тя е изгубила своето първично значение. Като говоря за Бога, азъ нѣмамъ предъ видъ онзи Богъ, когото съвременнитѣ хора разбиратъ. Какво сж направили тѣ за своя Богъ? Нѣкой беденъ отива при единъ банкеръ, но последниятъ веднага извиква: Изпждете този навънъ! После, той отива при нѣкой сиромасъ, който веднага започва да се оплаква, че нѣма петъ пари въ джоба си, не може да го приеме. Най-после, той отива при единъ свещеникъ, който бърза да го посъветва: Вѣрвай въ Бога, и положението ти ще се подобри! Ако следъ всичко това анализираме вѣрата на съвременнитѣ хора, ще видимъ, че тѣ нѣматъ онази положителна, абсолютна вѣра, която издържа иа всички изпитания. Тѣ вѣрватъ въ нѣкакъвъ Богъ, когото сами не познаватъ. Свещеници, учители, лѣкари и много други хора вѣрватъ въ Бога, но ако се докоснете до джоба имъ, или ако имъ покажете нѣколко златни монети, всичката имъ вѣра пропада. Жената готви, мѣси хлѣбъ на мъжа си, защото вѣрва, че той ще ѝ купи нѣщо. Това не сж идеи, но отношения само. Това не е никакво развитие, но натрупване само.

Ако хората продължаватъ да вѣрватъ по този пътъ, въ който сж тръгнали, тѣ ще се намѣрятъ въ положението на мързеливата жена, за която се говори въ

една отъ нашитѣ приказки. Тя била млада, красива мома, отъ знатенъ, голѣмъ родъ, но забележителна между селянитѣ съ голѣмия си мързелъ. По едно време тя се омъжила, но и при това положение пакъ си останала мързелива, нищо не работила. Мжжъ ѝ често казвалъ: Жена, трѣбва да работишъ, защото скоро ще оголѣемъ, ще се окжсаме. — Ти не се безпокой! Обаче, въ скоро врѣме думитѣ на мжжа се сбжднали. Дошло време да се жени братъ ѝ. И тѣ били поканени на сватбата, но какъ ще отидатъ? Дрехи нѣмали, нѣмало съ какво да се облѣкатъ. Жената била хитра и досѣтлива. Тя намислила следното нѣщо, което съобщила и на мжжа си: Слушай, ти впрегни колата и да трѣгнемъ за село, при майка ми. Като дойдемъ до началото на селото, азъ ще остана въ колата, а ти ще отидешъ при майка ми, ще поискашъ нови дрехи за мене и ще ми ги донесешъ, да се облѣка. Мжжътъ се съгласилъ съ нейното предложение. Обаче, като наближили селото, той решилъ да се пошегува малко съ жена си, да ѝ устрои нѣщо, което да я вразуми: спрѣлъ колата и трѣгналъ пешъ къмъ селото, а жена му се скрила въ единъ голѣмъ кюпъ въ колата и останала тамъ да чака, докато мжжътъ ѝ донесе новитѣ дрехи. Като стигналъ въ кжщата на баба си, бабата веднага го запитала: Де е дъщеря ми? — А, тя не е толкова проста, да дойде сама тукъ. Каза ми, че ще дойде на сватбата, само ако излѣзатъ девери и зълви, съ музика и пѣсни, да я посрещнатъ. Тя чака въ началото на селото да я посрещнатъ тържествено, иначе, нѣма да дойде на сватбата, ще се върне назадъ. — Вижъ, каква била моята дъщеря! Току тѣй не дохожда. Трѣгнали всички сватбари, съ тжпани и зурли, съ пѣсни, веселби да посрещатъ сестрата на младоженика. Като чула отдалечъ музика и пѣсни, като видѣла толкова хора да отиватъ къмъ нея, жената изкочила веднага отъ кюпа и хукнала къмъ дома си. Като не я намѣрили въ колата, сватбаритѣ се върнали въ селото и направили сватбата и безъ зълвата. Вечеръта, като се върналъ дома си, мжжътъ започналъ да вика жена си, но тя не се обадила. Влѣзълъ вътре, и какво да види? Жена му седнала въ единъ жгълъ на стаята, засрамена, съ хурка и кжделя въ ржка и преде, очи не вдига отъ работата. — Ела, жена, да ядемъ! — Не, каша на рамо! Нѣмамъ време за ядене.

Казвамъ: страшно е положението на съвременнитѣ хора! Защо? Защото, кюпътъ, въ който сж влѣзли, единъ день ще се счупи, и тѣ ще излѣзатъ отъ него голи и засрамени.

Тогава, какво се изисква отъ тия хора? Новъ, устойчивъ моралъ. Ако и за въ бждеще останатъ съ сегашния моралъ, тѣ постоянно ще се разколебаватъ: днесъ ще вѣрватъ, утре нѣма да вѣрватъ. Сегашнитѣ хора мислятъ, че невидимиятъ свѣтъ, съ своя редъ и порядъкъ, мяза на тѣхния. Не, този свѣтъ не е като свѣта, въ който хората на земята живѣятъ. Тамъ има вѣчно растене, тамъ има съвършена красота, тамъ има абсолютенъ моралъ и непоколебима вѣра.

„Кажы само речъ, и ще оздравѣе момчето ми!“ Тѣзи думи показватъ силата на човѣшката речъ, както и силата на човѣшката мисълъ. Само онзи може да каже една дума, която да има сила и мощъ въ себе си, който разбира законитѣ на природата. Всѣки може да каже една дума, но ако тази дума се придружава съ велика мисълъ, съ сила въ себе си, тя е Божия дума. Когато Мойсей бѣше въ пустинята, дето пасѣше овце, той видѣ, че кжпината гори и чу гласъ, който му казваше: „Събуй обущата си, защото мѣстото, на което седишъ, е свето!“ Сила имаха тия думи! Какво означава събуването? Събуването подразбира процесъ на растене. Когато семето започне да израства, то първо се съблича. Значи, въ събличането, въ събуването се включва процесъ на растене, на развитие. Мойсей бѣше виденъ адептъ, разполагаше съ всичкото знание на Египетъ, съ египетската мъдростъ, но не разбра значението на тѣзи думи и ги прие въ букваленъ смисълъ, затова събу обущата си и остана босъ при кжпината. Защо човѣкъ трѣбва да се събува? За да влѣзе въ връзка съ невидимия свѣтъ и да възприеме оттамъ Божията Любовь, Божията благодать. Докато е съ обуща, той ще бжде изолиранъ отъ този свѣтъ, безъ да възприема неговитѣ сили и влияния. Що е благодатьта Божия? Благодатьта представя благоприятнитѣ условия за животъ, за работа, за растене и развиване. Нѣкои казватъ, че по благодать човѣкъ може да се спаси. Не, по благодать човѣкъ расте само, но не се спасява. Следъ като човѣкъ мине презъ много вѣрвания, най-после по благодать му се даватъ велики условия, т. е. особени материали, особени сили за развиване на ума и сърцето му, за да почне да расте. Само при това положение, Божественото въ човѣка ще проговори: „Събуй обущата си!“ Богъ каза на Мойсея: „Чухъ воплитѣ и страданията на моя народъ, и затова решихъ да те изпратя при фараона, да искашъ неговото освобождение. Като го освободишъ отъ тежкото робство, ти ще му покажешъ, по какъвъ начинъ може да расте.“

До това време евреитѣ правѣха кирпичи, тухли на египтянитѣ. Тѣ събираха слама, която бѣше нужна за правене на кирпичитѣ. Питамъ: има ли растене въ събирането на слама? Ако нѣкой студентъ по цѣль день ходи да събира материалъ, т. е. слама, кой какво казалъ, и отъ него прави разни комбинации, т. е. кирпичи на египтянитѣ, какво е придобилъ отъ това знание? Истинско знание е само онова, което умътъ може правилно да възприеме и асимилира, за да стане полезна храна на човѣка. Когато мозъкътъ на човѣка възприема истинското знание, въ него едновременно се извършватъ два процеса на разширяване: единиятъ процесъ се отличава съ отдѣляне на топлина, а другиятъ — съ отдѣляне на свѣтлина. И двата заедно пѣкъ указватъ влияние върху човѣшкото съзнание, което започва да разбира нѣщата ясно.

И тъй, отъ това гледище, всѣки човѣкъ трѣбва да изучава общия животъ, както и своя частенъ животъ. Той трѣбва да знае, при условията, при които живѣе, какво може да излѣзе отъ него, за какво е способенъ и по какви пжтища може да постигне своитѣ желания. Какво правятъ хората днесъ? Нѣкой младъ човѣкъ свършва университетъ, и първата му работа е да иска служба. Той подава заявление до нѣкой министъръ: Господинъ Министре, учтиво Ви моля да ме назначите на нѣкаква служба изъ Вашето ведомство. Свършилъ съмъ еди-каква си специалностъ. Ученикъ иска да постъпи въ нѣкоя гимназия и подава заявление: Господинъ Директоре, най-учтиво моля да бжда приетъ за ученикъ въ Вашата гимназия. Слуга иска да постъпи въ нѣкое учреждение, и той подава заявление до началника на това учреждение. Всички се молятъ да получатъ нѣкаква служба. Като получатъ известна служба, тѣ заематъ мѣстата си и започватъ да работятъ. Това не е процесъ на растене, но процесъ на слугуване. Какво означава думата слугуване? Може да се слугува само на здравия, на разумния човѣкъ. Това всички хора трѣбва да знаятъ! Споредъ законитѣ на великата природа, човѣкъ може да служи само на Бога. Защо? Защото Той е най-силниятъ, най-разумниятъ, най-благиятъ, най-великиятъ. Хората смѣсватъ думата служене съ помагане. Запримѣрь, на болния може да се помага, но не може да се служи. Нѣкой казва, че иска да служи на болни хора. Ако иска да помогне на нѣкой боленъ, той по никой начинъ не трѣбва да му слугува. Щомъ видите нѣкой боленъ, накарайте го той да слугува на здравия. Ако

искате да знаете, защо днесъ има толкова болни хора въ свѣта, трѣбва да имате предъ видъ следното обстоятелство: докато здравитѣ хора служатъ на болнитѣ, винаги ще има болни хора въ свѣта. Засега ученитѣ слугуватъ на невежитѣ, добритѣ — на лошитѣ, здравитѣ — на болнитѣ, но това е кривъ начинъ на действие. Това не е въ реда на нѣщата. Тѣй щото, кажете ли, че трѣбва да слугувате, азъ подразбирамъ слугуване на разумния човѣкъ.

„Не съмъ достоенъ да влѣзешъ подъ стрѣхата ми, но кажи само речъ, и ще оздравѣе момчето ми.“ Това значи: Не съмъ достоенъ още за Твоето учение. За въ бждеще ще Го имамъ предъ видъ, но сега, кажи само речъ, и ще оздравѣе момчето ми. Азъ вѣрвамъ въ силата на Твоитѣ думи. И почуди се Христосъ и рече: „Нито въ Израиля не съмъ намѣрилъ олкова вѣра.“ Абсолютната вѣра е свързана съ онзи великъ законъ, който предсказва бждещето. Днесъ има редъ науки, които предсказватъ бждещето на хората. Всички майки и бащи трѣбва да познаватъ тѣзи науки, да ги изучаватъ, за да могатъ да опредѣлятъ способноститѣ и дарбитѣ на своитѣ деца, да знаятъ, какво може да излѣзе отъ тѣхъ. И родителитѣ трѣбва да познаватъ тѣзи науки, а сжщо тѣй, и синоветѣ, и дъщеритѣ трѣбва да ги познаватъ, да се занимаватъ съ тѣхъ. Ще кажете: Какво да правимъ ние, които не сме запознати съ тѣзи науки? — Това се отнася до младото поколѣние, както и до всички ония, които искатъ да растатъ, били тѣ млади или стари. Не е въпросътъ, какви сте били въ миналото; важно е, какво можете да направите сега. Всички хора иматъ въ себе си редъ дарби и способности, които сж въ спяще състояние. Тѣ трѣбва да работятъ, да ги развиятъ. Много хора умиратъ, безъ да сж засегнали тия свои дарби и способности. Тѣ умиратъ, безъ да знаятъ, какви богатства сж носили въ себе си. За да събуди дарбитѣ и способноститѣ на хората, разумниятъ свѣтъ ги поставя на голѣми страдания и мжнотии. Въ това отношение, страданията представятъ очистително сръдство за човѣчеството. Страданията идатъ, като условие за развиване на човѣшкия умъ, за пробуждане на човѣшкото съзнание. Умътъ на човѣка се развива само при голѣми мжнотии и страдания. По този случай, българитѣ употребяватъ поговорката: „Накарай дявола на работа, т. е. тури го на тѣсно, и той ще те научи, какво да правишъ.“

Какво виждаме днесъ въ свѣта? — Точно обратното. Съвременнитѣ хора искатъ синоветѣ и дъщеритѣ имъ да

бждатъ добри, умни, да бждатъ истински християни, а при това търсятъ охолния животъ, да прекарватъ като рентиери. Това е несъвмѣстимо съ Божиитъ закони. Умниятъ, добриятъ човѣкъ е подобенъ на птица. Съ мисълта си той може да пжтува навсѣкжде. Неговата мисль се движи съ бързината на свѣтлината. Ако мисълта на обикновения ученъ се движи съ скоростта на най-бързия тренъ, той ще стигне до слънцето за 200 години. Обаче, ако умниятъ, добриятъ човѣкъ реши да направи разходка до слънцето, той ще пристигне тамъ само за осемъ минути. Тѣй щото, работата, която сегашнитъ учени извършватъ за 200 години, умнитъ, добритъ хора я свършватъ за осемъ минути. Като изследватъ различнитъ микроби, ученитъ казватъ: Знаете ли, какво нѣщо сж тия малки микроби, които ние изучаваме? Казвамъ: какво особено има въ тия микроби? Всѣки човѣкъ е миналъ презъ формитъ на микробитъ, на растенията, на животнитъ, докато най-после е дошълъ до човѣшката форма. Следователно, всички тия форми сж въ него. Достатъчно е той да се концентрира, за да проследи въ сеое си развитието на всички живи форми въ природата, като започне отъ най-малкитъ и свърши до най-голѣмитъ. При това положение, не е нужно човѣкъ да изучава тия форми външно. Всѣки може да направи този опитъ, но при условие, да се освободи отъ своя критически умъ. Казвате: Значи, човѣкъ не трѣбва да мисли. Не, логика се изисква отъ човѣка, и то Божествена логика! Кои нѣща наричаме логични? Възможнитъ нѣща сж логични, а невъзможнитъ — нелогични. Всѣко нѣщо, което може да стане, не само че е вѣроятно, но още е и възможно. Въ свѣта има много вѣроятности, има и много възможности. Въ всѣки даденъ случай, обаче, човѣкъ трѣбва да разбира процеса на растенето, което бива външно и вътрешно. Освенъ външниятъ и вътрешниятъ процесъ на растене, има процесъ и на почивка. Запримѣрь, когато нѣкоя мисль престане да се развива, това не показва, че умътъ е спрѣлъ своята функция, но умствениятъ процесъ, т. е. соковетъ на мисълта временно сж се съсрѣдоточили въ сърцето, т. е. въ чувствата на човѣка. Въ развитието си, сърцето и умътъ трѣбва да вървятъ паралелно, но ако при това положение даже сърцето е достигнало своята най-висока точка, неговата дейтелностъ минава въ ума. Казватъ за нѣкой човѣкъ, че е студень. Този човѣкъ не е студень, но въ него се извършва външенъ процесъ на растене, вследствие на което образу-

ваната топлина при този процесъ се разнася изъ пространството и не се усѣща. Когато казватъ, че нѣкой човѣкъ е горещъ, това показва, че въ него се извършва вътрешенъ процесъ на растене, вследствие на което образуваната топлина се задържа въ самия него. Значи, първиятъ човѣкъ расте умствено, а вториятъ — сърдечно. Едновременно човѣкъ расте въ сърцето и въ ума си, т. е. въ чувствата и въ мислитѣ си. Когато расте сърдечно, той развива добродетели, които съграждатъ характера му. Когато расте умствено, той развива своитѣ дарби и способности. Сърдечнитѣ материали сж едни, умственитѣ — други, но разумниятъ човѣкъ, който разбира законитѣ на природата, изважда и еднитѣ, и другитѣ отъ свѣтлината.

Съвременната наука е дошла до положение да разлага свѣтлината на седемъ различни цвѣта или краски, но свѣтлината съдържа въ себе си още и 12 течения, отъ 12 различни извори. Значи, свѣтлината е съставена отъ 12 вида материя, необходима за създаване на човѣшкитѣ добродетели. Запримѣрь, който иска да бжде милосърденъ, той трѣбва да извлѣче отъ свѣтлината точно тази материя, която е необходима за съграждане на милосърдието. За съграждането на известна добродетель се изисква и съответна материя. Това може да постигне само онзи, който разбира законитѣ на свѣтлината. Иначе, лесно е да се каже, че слънчевата свѣтлина се състои отъ седемъ цвѣта; лесно е да се каже, че земята се движи, слънцето се движи, но това още не е наука. Както слънчевиятъ лжчъ е сложенъ, сжщо така сложни процеси сж и движението на слънцето, на земята. Земята, напримѣрь, е обвита съ 12 обржчи или сфери, които представятъ особенъ родъ трансформатори на слънчевата енергия. Всѣки обржчъ пречупва свѣтлината по свой специфиченъ начинъ. Това показва, че тия 12 обржчи не сж въ едно и сжщо положение. Сжщевременно всѣки обржчъ е направенъ отъ особена материя, много тънка, презъ която проникватъ съответни за нея сили. Тия сили пѣкъ сж свързани съ възвишени свѣтове, които работятъ върху хората, както и върху всички живи сжщества. Чувствителниятъ човѣкъ долавя тия влияния върху себе си. За да разберете добре тия 12 течения, както и тѣхната посока и движение, трѣбва да имате на разположение редъ картини, като на кинематографъ. Ако червениятъ цвѣтъ, нареченъ отъ астролозитѣ марсовъ цвѣтъ, влияе въ голѣма степенъ върху нѣкой човѣкъ, той ще се проявява по особенъ

начинъ. Какво представя червениятъ цвѣтъ? Той е цвѣтъ на страститѣ, т. е. влиянието на страститѣ върху човѣка. Когато Марсъ е въ неблагоприятно съчетание съ Сатурна, тогава се явяватъ такива стечения на обстоятелствата, при които човѣкъ, лишенъ отъ опитностъ и разбиране, може да постави главата си между тѣхъ, както мишката туря главата си въ капана. Много хора попадатъ въ тия неблагоприятни условия, както нѣкои апаши — въ ржцетѣ на полицията.

Единъ отъ апашитѣ въ Америка слушалъ да се говори за грамаднитѣ богатства на единъ американски милиардеръ и решилъ единъ день да отиде въ дома му, подъ нѣкакъвъ особенъ предлогъ, да се опита, не би ли могълъ да задигне нѣщо отъ него. Милиардерътъ схваналъ намѣрението на този апашъ и намислилъ да го изненада по особенъ начинъ, да му даде добъръ урокъ. Той му посочилъ два златни цилиндъра и му казалъ: Хвани тия цилиндри! Тѣ ще те ползуватъ, защото сж отъ чисто злато. Апашътъ хваналъ цилиндритѣ съ дветѣ си ржце, а милиардерътъ, презъ това време, ги скачилъ съ електрическа батерия. Апашътъ започналъ да се свива ту на една, ту на друга страна, да прави разни конвулсии. Милиардерътъ го запиталъ: Ще отивашъ ли другъ пжтъ при такива хора, като мене, съ намѣрение да ги обирашъ? — Моля ви се, пуснете ме! Втори пжтъ нѣма да помисля подобно нѣщо.

Сега, и азъ ще задамъ въпроса: ученъ човѣкъ обира ли се? Онзи, когото могатъ да обератъ, или да излъжатъ, не е ученъ човѣкъ. Онзи, когото могатъ да обератъ, да излъжатъ, не е мораленъ човѣкъ. Срещате човѣкъ, който нѣма никакъвъ моралъ въ себе си, а се възмущава, че нѣмало добри, морални хора въ свѣта. Така не се говори. Всички трѣбва да знаете, че земята е мѣсто за учене, за правене на опити. Земята е училище, въ което има ученици, но не и учени хора. Тя е нѣщо подобно на университетитѣ. Ако отидете въ нѣкой университетъ презъ учебната година, ще видите, че той е пъленъ съ студенти. Обаче, отидете ли презъ ваканцията, университетътъ ще бжде празенъ. Де сж студентитѣ презъ това време? Тѣ сж отишли по домоветѣ си. По сжщия начинъ, като си лѣгате вечеръ, и вие напушате училището, т. е. земята, и отивате по домоветѣ си. Всѣки човѣкъ е дошълъ въ този университетъ да се учи. Той е времененъ университетъ. Като прекара въ него отъ 1—120 години най-много, той го напуща и отива въ своя

домъ, при баща си и майка си, да имъ покаже, какво е научилъ. Привилегия е за човѣка, ако той може да прекара на земята цѣли 120 години, колкото най-много му е определено днесъ да живѣе. Като говоря тия нѣща, мнозина не вѣрватъ въ тѣхъ и казватъ: Това сж хипотези, недоказани истини. Като говорите на слѣпия човѣкъ за свѣтлината, и той ще каже, че това е хипотеза. Обаче, за онзи, който вижда, който не е слѣпъ, свѣтлината не е хипотеза. Нужно ли е да дойде при васъ нѣкой ученъ да ви доказва, че свѣтлината имала толкова билиона трептения въ секунда, за да повѣрвате въ нея? Какво нѣщо е свѣтлината, какъ се разпространява, отъ колко цвѣта се състои и редъ още научни положения, могатъ да се даватъ само на слѣпия, а той да седи и да слуша, но онзи, който има здрави очи, не се нуждае отъ тѣзи обяснения. Достатъчно е той да отвори очитѣ си само и да види вече и свѣтлината, както и всичко онова, което тя разкрива предъ неговия погледъ.

Казвамъ: има единъ начинъ за виждане на нѣщата, съвсемъ различенъ отъ вашия. Ако можете да се ползвате отъ него, ще видите, че това, което говоря, не е хипотеза, но действителностъ. Като се срещате, вие се поусмихвате малко, отваряте очитѣ си, навеждате малко главата си, после пакъ я дигате, поглеждате се направо въ очитѣ и мислите, че така ще се изучите. Има единъ красивъ начинъ за изучаване на хората, по-правиленъ отъ сегашния. Методътъ, съ който си служатъ съвременнитѣ хора, за да се изучаватъ едни други, не води къмъ правилни заключения. Запримѣръ, срещнете единъ човѣкъ, бутнете го малко, и той пада на земята. Вървите по-нататъкъ, виждате човѣкъ, падналъ на улицата. Този човѣкъ е падналъ, безъ да го бута нѣкой. Защо е падналъ тогава? Защото е билъ пиянъ. Който не знае причинитѣ за падането на тия двама души, казва, че и двамата сж пияни. Вѣрно ли е това заключение? — Не е вѣрно. То не почива на никакви научни данни. Първиятъ човѣкъ трѣбваше да бжде уменъ, предвидливъ, да заобиколи оттукъ-оттамъ, да не се оставя на хората да го бутатъ. Умътъ му не е билъ концентриранъ, разсѣялъ се е нѣщо, и затова падналъ. Вториятъ пъкъ се подалъ на сърцето си, на желанието да пие, и той падналъ на земята. И първиятъ, и вториятъ си пукнали малко главитѣ. Значи, при две различни причини, имаме два еднакви резултата — падане и пукване на главата. Единиятъ ще каже, че другъ нѣкой го

бутналь, затова падналь. Другиятъ ще каже, че билъ пианъ, затова падналь. Обаче, онзи, който гледа външно на нѣщата, той ще каже: За мене не сж важни причинитѣ на вашето падане; важно е, че се намирамъ предъ два свършено еднакви резултати.

Сега ще приведа другъ примѣръ. Срецамъ човѣкъ, който казва, че вѣрва въ Бога, но главата му е пукната малко. Срецамъ другъ, който не вѣрва въ Бога, но и неговата глава е пукната. Питамъ: каква полза отъ вѣрата на първия и отъ безвѣрието на втория, когато главитѣ и на двамата сж пукнати? Срецамъ други двама: единиятъ вѣрва въ Бога, но кракътъ му е парализиранъ. Другиятъ не вѣрва въ Бога, но и неговиятъ кракъ е парализиранъ. Събератъ се тия двама души и започватъ да се морализиратъ, кой отъ тѣхъ е на правия пѣтъ въ живота. За мене е важно да зная причината, защо и двамата сж болни. Причината е страхътъ. И двамата сж страхливи, вследствие на което не растатъ. Спри растенето въ човѣка, и парализията ще дойде; спри растенето въ човѣка, и престѣпленията ще дойдатъ. Следователно, всички болести, всички недоразумения, всички престѣпления между хората се дължатъ на спиране процеса на растенето въ тѣхъ. Мнозина подържатъ старитѣ учения въ живота, не приематъ нови учения. Казвамъ: свършено е вече съ старитѣ форми, съ старитѣ учения и възгледи! Тѣ не носятъ никакво откровение, въ тѣхъ нѣма никакво растене. Нѣкои отъ старитѣ учени подържатъ, че свѣтлината, че земята, че слънцето и днесъ сж такива, каквито сж били преди две хиляди години. Каквито сж били въ времето на нашитѣ дѣди такива сж и днесъ. — Не е така. Какво знаете вие за вашитѣ дѣди? Де сж дѣдитѣ ви днесъ? Ако ги срещнете на пѣтя, ще ги познаете ли? — Моятъ дѣдо бѣше съ голѣма, бѣла брада. — Знаете, ли преди всичко, какво значение има голѣмата брада въ кабалистиката? Въ Откровението е казано, че около престола на Бога седятъ 24 старци. Всѣки старецъ е представителъ на една завършена епоха или раса. Значи, тия 24 старци показватъ, че отъ времето на Христа до днесъ сж се изминали цѣли 24 епохи. Въ бждещето Откровение, което новитѣ хора ще пишатъ, броятъ на старцитѣ ще се увеличи съ още единъ, ще бждатъ 25 старци. Какво ще кажете на това? Който се придържа въ буквата на нѣщата, той не може да допусне това нѣщо, но който се заема да пише новото Откровение, щомъ види, че стар-

цитъ сж 25 на брой, той казва истината. Това показва, че е станало растене, разширение на човѣшкитѣ души. Изобщо, въ цѣлото човѣчество е станало известно разширение, което говори, че всичко въ свѣта е подложено на растене, на развиване. Запримѣрь, днесъ хората сж по-голѣми оптимисти, отколкото сж били нѣкога. Днесъ иматъ по-голѣма вѣра, отколкото едно време. Вѣрата на съвременнитѣ хора е съ нѣколко градуса по-високо, отколкото въ миналото.

„Кажи само речъ, и ще оздравѣе момчето ми“. Азъ взимамъ момчето като символъ на човѣшкия умъ. Значи, стотникътъ се обръща къмъ Бога съ думитѣ: „Азъ, проявениятъ човѣкъ, Те моля да кажешъ на момчето ми, т. е. на моя умъ да мисли и да вѣрва. Щомъ му кажешъ това, той ще оздравѣе. И тогава нѣма азъ да му служа, но той ще ми служи. Сега човѣкъ служи на своя умъ, а не умътъ на човѣка. Остане ли ние да служимъ на нашия умъ, работата ни е свършена. Остане ли мъжътъ да служи на жената, или жената на мъжа, кжщата ще отиде. Защо? Защото мъжътъ и жената сж две равни сили, две равни величини. Въ този смисълъ, нито мъжътъ може да слугува на жената, нито жената може да слугува на мъжа. Какви трѣбва да бждатъ тогава новитѣ условия? — Служене на Бога. Само на Бога може да се служи! И тогава, първото положение, което се поставя за основа въ живота на разумния човѣкъ е следното: Внеси Любовта въ себе си! По този начинъ мъжътъ ще има вѣра въ жена си, нѣма да купува всѣки день, каквото ѝ е потрѣбно, но ще остави касата си отворена, да взима пари, колкото ѝ сж нужни. И жената, отъ своя страна, ще укаже пълно довѣрие на мъжа си, ще го остави свободно да се проявява, както любовта му диктува. Ако мъжътъ или жената искатъ доброволно да си служатъ, това е другъ въпросъ. Но при това положение, нито мъжътъ, нито жената ще се оплакватъ, че служатъ единъ на другъ. Който се оплаква, когато служи нѣкому, непременно трѣбва да му се плати. Идеални отношения трѣбва да се създадатъ между мъже и жени, както и между всички хора, изобщо,

Какво виждаме въ отношенията на съвременнитѣ хора? Като слугува цѣлъ день на мъжа си, жената казва: Цѣла робиня станахъ на този мъжъ! — Ами мъжътъ не е ли робъ? Той пъкъ казва: Заробихъ се за тази жена! — Ами жената не е ли робиня? Въ съвременния животъ и мъжетѣ,

и женитѣ сж роби, вследствие на което момчето имъ боледува. Като заболѣе момчето имъ, жената казва на мъжа си: Стояне, дошълъ е въ града ни единъ пророкъ, иди да му разкажешъ за нашето момче, дано оздравѣе. — Остави, жена, каквото даде Господъ, това ще стане. Всички хора казватъ: Каквото даде Господъ. Какво дава Господъ? — Момчето умира, и съ това комедията се свършва. Държавата се разсипа, и всичко около нея изчезва. Защо се разсипа държавата? Защото момчето ѝ умрѣ. Държавата уморява всички добри, разумни младежи, които ѝ служатъ, но тя трѣбва да плати за тѣхъ. Хората трѣбва да се превъзпитатъ въ духа на новото, ако искатъ да иматъ добри държави, добри държавници, добри граждани. Бащата трѣбва да даде свобода на сина си, но да му каже, че трѣбва да учи. При това, и той не трѣбва да се заробва за сина си. Когато отива на училище, синътъ не трѣбва да иска пари отъ баща си, но да остави на него, той самъ, доброволно, да го поддържа. Когато синътъ свърши учението си, бащата не трѣбва да очаква на него; ако синътъ доброволно пожелае да гледа баща си, това е другъ въпросъ. Това сж максими, правила на новия моралъ, на новия животъ, къмъ който всички хора се стремятъ.

Христосъ казва: „Нито въ Израиля не съмъ намѣрилъ толкова вѣра.“ Вѣрата е необходима на човѣка, като условие за растене. Само по този начинъ той ще разбере законитѣ, при които живѣе. По този начинъ той ще се освободи отъ заблужденията, които го спъватъ, и ще даде ходъ на окултнитѣ науки въ живота си. Въ англосаксонската раса, напримѣръ, окултнитѣ науки иматъ приложение почти въ всички области на живота. Американцитѣ, особено, използватъ тия науки навсѣкжде въ живота си. Ако нѣкое американско семейство иска да вземе слугиня въ дома си, завеждатъ слугинята при нѣкой френологъ и му плащатъ, колкото е необходимо, за да имъ каже предварително, дали тази слугиня ще имъ бжде полезна. Когато нѣкой ученикъ иска да следва музикална школа, той отива при нѣкой френологъ, да се произнесе за неговитѣ музикални способности. Ако френологътъ каже, че този ученикъ е музикаленъ, тогава и учителятъ го приема за ученикъ. Иначе, той се залавя за друга работа, въ която ще има по-добри резултати. Затова, именно, работитѣ на американцитѣ вървятъ добре. Окултнитѣ науки идатъ днесъ да ни покажатъ, че

ако разбираме законитѣ на природата и вървимъ съобразно тѣхъ, ще можемъ и най-неблагоприятнитѣ условия да превърнемъ въ благоприятни, и по този начинъ да подобримъ живота си. Преди всичко, човѣкъ трѣбва да развива въ себе си търпението. Материалитѣ, които сж необходими за развиване на търпението, сжществуватъ въ природата, но човѣкъ трѣбва да знае, де да ги намѣри и какъ да ги използва. Това, което съвременнитѣ хора наричатъ търпение, не е истинско търпение; то е повече неволя. Който иска да му предамъ уроци по търпение, той трѣбва скжпо да плати за тѣхъ. Всичко друго мога да проповѣдвамъ даромъ, но дойде ли до търпението, азъ обирамъ човѣка по всички правила. Следъ това ще го запитамъ, доволенъ ли е отъ този урокъ. Ако не е доволенъ, ще му върна паритѣ. Значи, ще давамъ и ще взимамъ. Търпението може да се уподоби на онази красива царска дъщеря, която била открадната отъ разбойници, съ цель да печелятъ отъ нея. Че била много красива, това не ги интересувало, но колко ще взематъ за нея, тази била тѣхната задача. Тѣ опредѣлили за нея десетъ хиляди златни таланта. Започнали да се изреждатъ единъ следъ другъ млади, красиви момци, всѣки искалъ да я купи, но като чувалъ, че трѣбва да плати десетъ хиляди златни таланта, въздъхвалъ си и се връщалъ наскърбенъ, че нѣмалъ толкова пари. Дойде единъ, погледне я — хубава, красива мома, но пари нѣма. Дойде втори, погледне я — влюби се въ нея, но въздъхне, нѣма толкова пари. Пита я: Не можешъ ли да избѣгашъ по нѣкакъвъ начинъ? — Не мога, пари искатъ за мене. Събиратъ се всички тия млади момци на едно мѣсто, разискватъ, търсятъ начинъ, какъ да я освободятъ, но нищо не помага. Разбойниците я хванали здраво и не я пущатъ. Само срещу десетъ хиляди златни таланта могатъ да я освободятъ.

Казвамъ: такова нѣщо е търпението. Десетъ хиляди златни таланта трѣбва да платите, за да го придобиете. А това е възможно. Въ Писанието се говори за единъ слуга, който дължалъ на господаря си голѣма сума, и като не могълъ да я изплати, решилъ най-после да зароби живота си, но господарътъ му простилъ дълговетѣ и го освободилъ. Тѣй щото, ако искате да придобиете търпение, трѣбва да платите за него десетъ хиляди златни таланта. Не се придобива лесно търпение. Ако искате да придобиете знание, и за него трѣбва да платите десетъ хиляди златни таланта. И знанието не се придобива лесно. Еквивалентни величини се

изискватъ. Въ природата сѣществува единъ великъ законъ на равновесие. Човѣкъ не може да придобие и най-малкото благо, ако не даде за него нѣщо, съответно на неговата стойностъ. Ако не пожертвувате, ако не дадете отъ себе си нѣщо, еквивалентно на търпението, на знанието, природата никога нѣма да ви накичи съ тия вѣнци.

Христосъ казва: „Нито въ Израиля не съмъ намѣрилъ толкова вѣра“. Това значи: Нито въ Израиля не съмъ намѣрилъ човѣкъ съ такъвъ умъ, като на този езичникъ. И по-нататкъ Христосъ продължава: „Мнозина отъ изтокъ и отъ западъ ще дойдатъ и ще насѣдатъ въ Царството Божие“. „Ще дойдатъ и ще насѣдатъ“ — Христосъ говори за бъдещето, понеже, споредъ индуската теория на прераждането, сегашнитѣ хора, както и тия на миналото, ще се преродятъ. Дали вие ще приемете тази теория, или не, това е другъ въпросъ. Важно е, че животътъ на земята продължава. Много пѣти е дохождалъ човѣкъ на земята, и много пѣти още има да дохожда. Защо? За да се реализира Великия Божественъ планъ. Онѣзи, които дойдатъ въ бъдеще, тѣ ще насѣдатъ заедно съ Аврама. Аврамъ е билъ единъ отъ първостепеннитѣ адепти. А мързеливитѣ, догматичитѣ ще бждатъ изпждени навънъ. Както виждате, невежитѣ, както въ миналото, така и сега, страдатъ и търсятъ щастието си по болницитѣ. Онѣзи пъкъ, които сж достигнали известно развитие, трѣбва да се ползватъ отъ знанието, което сж придобили на времето си, и къмъ което всѣки день прибавятъ по нѣщо ново.

Сега ще ви дамъ следното правило: като ставате сутринъ, проникнете се отъ онази абсолютна, положителна вѣра, каквато ималъ стотникътъ и си кажете: Господи, кажи само една дума, само една речъ на момчето ми, т. е. на моя умъ, и то ще оздравѣе. Повѣрвате ли въ това, което казвате, нова свѣтлина ще дойде въ ума ви. Вие не сте опитвали силата на това правило. — Дали ще ни чуе Господъ? — Не е въпросътъ, дали Господъ ще ви чуе, или не, но вие трѣбва да направите този опитъ. Азъ мога да приведа редъ примѣри, да видите, какъ Богъ отговаря на молитвитѣ на хората, но не искамъ по този начинъ да ви убеждавамъ да вѣрвате. Не е въпросътъ на сила да заставамъ хората да вѣрватъ въ Бога, или да вѣрватъ на моитѣ думи. Азъ съмъ противъ всѣкакво насилие, и затова казвамъ: Ела и вижъ! Когато искамъ да убедя нѣкого да вѣрва въ Бога, нѣма да му говоря, че Богъ сѣществува,

че Той е такъвъ, онакъвъ, но ще го покана у дома си на гости и ще го угостя добре. На другия денъ пакъ ще го покана, пакъ ще го угостя. Така ще продължавамъ цѣла година наредъ: ще го угощавамъ, ще се разговарямъ съ него приятелски, но за Бога нищо нѣма да говоря. Така разбирамъ азъ проявлението на Великия. Той не е нѣщо външно. Нѣма защо външно да се говори за Бога. Достатъчно е да живѣемъ въ Него и заради Него, за да Го проповѣдваме на хората. Нашиятъ животъ и външно, и вътрешно трѣбва да бжде изразъ на Великата Божия Любовь. Когато нѣкой ме пита, има ли Богъ, или не, азъ ще му кажа: За себе си мога да ти говоря, колкото искашъ, но за Бога нищо не мога да ти кажа. — Защо? — Защото този въпросъ е личенъ, и всѣки трѣбва да го разреши за себе си. Нѣкой запиталъ Апостолъ Павла, какво трѣбва да прави, за да се спаси. Той му отговорилъ: „Повѣрвай и ще намѣришъ спасението въ себе си!“ Въ този смисълъ, всѣки може да се спаси, като разработи онова, което Богъ е вложилъ въ него. Мнозина се спиратъ върху стиха „Повѣрвай въ Господа Исуса Христа“ и го разглеждатъ буквално, като казватъ: Ако повѣрвашъ, ще бждешъ спасенъ; ако не повѣрвашъ, ще отидешъ въ дѣното на ада. — Не е така. Ние виждаме днесъ, че и който вѣрва, и който не вѣрва, сж изложени на голѣми мъчения. Ето, хората вѣрватъ, но тѣхната вѣра не ги спасява. Това не е истинска вѣра. Това, което внася недоразумения, съмнения, обиди, огорчения между хората, не е вѣра. Истинската вѣра подразбира най-великото, най-възвишеното и благородното, което може да се прояви въ отношенията на хората. Наблюдавайте, каква голѣма вѣра има майката въ своето дете. То грѣши, прави пакости днесъ, утре, други денъ, но тя вѣрва въ него, прощава му и казва: Ще се изправи това дете. Има нѣщо хубаво, вложено въ неговата душа, познавамъ го азъ. И наистина, въ каквото вѣрва, това става. Защо? Защото въ ума, въ сърцето на тази майка нѣма сѣнка отъ съмнение и колебание. Тя вѣрва въ своя синъ или въ дъщеря си и казва: Отъ моето дете човѣкъ ще стане! Не се минава много време, и не само тя, но и другитѣ около нея виждатъ, че отъ детето ѝ човѣкъ е излѣзълъ. Обаче, има майки, които не вѣрватъ въ децата си и казватъ: Отъ моето дете нищо не може да излѣзе. И наистина, както мислятъ, така става.

И тъй, не се съмнявайте въ възможноститѣ на човѣш-

ката душа! Отъ всички хора ще излѣзе нѣщо, но време се изисква за това. И вие, като стотникътъ, трѣбва да придобиете такава положителна вѣра. Съвременниятъ свѣтъ минава презъ голѣма криза — и въ ума, и въ сърцето, и въ волята; за да се предпази отъ катастрофа, трѣбва да му дойде нѣкаква сила на помощъ. Преди години, единъ американски машинистъ по треноветъ полудѣлъ, т. е. изгубилъ равновесие на ума си, и въ единъ моментъ на щестлавие, той се качилъ на единъ тренъ и го пусналъ по една отъ линиитъ, съ бързината на експреса. Въ една отъ близкитъ станции видѣли, че експресътъ пристига отъ Чикаго, но се почудили, защо иде безъ никаква тарифа. Това внесло голѣмо смущение между персонала на тази станция, защото наскоро очаквали да мине експреса, и по този начинъ неизбежно предстояла катастрофа. Като видѣли, че машинистътъ на този тренъ развѣвалъ знаме и викалъ: „Да живѣе Америка!“ — тѣ разбрали, че иматъ работа съ болния машинистъ. Въ това време двама смѣли машинисти отъ тази станция се качили на другъ експресъ и дали най-бързъ ходъ на трена, за да стигнатъ болния машинистъ. Скоро успѣли да го стигнатъ. Единиятъ отъ тѣхъ се прехвърлилъ въ трена на лудия машинистъ, хваналъ го за ржцетъ и започналъ съ него усилена борба, която продължила половинъ часъ. Най-после той завързалъ здраво ржцетъ на болния машинистъ и го направилъ безопасенъ. Докато борбата продължавала, другиятъ машинистъ успѣлъ да спре и двата трена и разчистилъ пѣтя на експреса, който трѣбвало да мине следъ петъ минути.

Питамъ: какво ще стане съ васъ, ако и вашиятъ обективенъ умъ, като този лудъ машинистъ, развѣе знаме,пусне трена по линията и започне да вика „Да живѣе България!“ Какво ще стане и съ експреса? Значи, за да се избегнатъ катастрофитъ, човѣкъ трѣбва да бѣде разуменъ. Казвате: Човѣщина се изисква! Човѣщината пѣкъ е разумното начало, което трѣбва да вземе надмощие въ човѣка. Такъвъ човѣкъ ще може да живѣе и за Бога, ще може да живѣе и за общото благо. Само онзи може да живѣе за Бога, който носи любовта въ себе си. Любовта пѣкъ е първото условие за реализиране на живота. Реализирането на живота подразбира постигане на нѣкакъвъ идеалъ. Кой е този идеалъ? Този идеалъ е Истината. Следователно, Любовта е условие за реализиране на идеалитъ въ живота. Единъ отъ мжчно постижимитъ идеали е Истината. Мждростта пѣкъ е главната

цель въ живота. За постигане на всичко това, съзнанието на човѣка трѣбва да дойде въ помощъ. Само по този начинъ той ще се домогне до положителното знание, което носи щастие. Има редъ учени въ Англия, въ Америка и другаде, на които е достатъчно да покажете само единия си прѣстъ, презъ нѣкоя дупка, за да опишатъ съ най-голѣми подробности, не само характера ви, но и всичко онова, което предстои да се случи презъ цѣлия ви животъ. Ако отиде нѣкой търговецъ при единъ отъ тѣзи учени, той ще каже, дали търговията му ще върви добре, или не. Ако отиде при него нѣкой младъ момъкъ, който е намислилъ да се жени, той ще му каже, дали ще бѣде щастливъ въ женитбата си, или не; ако момата е болна отъ нѣкаква болестъ, и това ще му каже. И каквото каже, това става. Ще кажете, че това е нѣкаква приказка отъ „Хиляда и една нощъ“. Който не върва, той може да провѣри думитѣ ми. Нека отиде въ Лондонъ при единъ отъ тѣзи учени, и ще види, дали говоря върно, или не. Може би ще питате, какъ сж дошли тѣзи хора до такива познания. Наука е това! Тя почива на редъ наблюдения, правени върху лицето, главата, ржката на човѣка. Тия наблюдения сж били придружавани съ редъ измѣрвания и изчисления, докато най-после се оформили въ положителна наука. Който владѣе тия науки, той може да предотврати, да се избави отъ много нещастия и страдания въ живота си, които, иначе, неизбежно биха го сполетѣли.

Сега, въ съзнанието на хората се криятъ редъ причини, които спъватъ тѣхното растене. Растенията, въ това отношение, водятъ по-правилень животъ отъ хората, но ако днесъ и тѣ страдатъ, боледуватъ, това се дължи на хората, които не спазватъ природнитѣ закони. Тѣй щото, растенията не боледуватъ по свои собствени причини, но вследствие неправилния, нечистия живстъ на хората. Ако се качите на Витоша и оттамъ погледнете София, ще видите, че тя е заобиколена съ нечиста материя. Цѣлата атмосфера около София е пълна съ нечисти мисли. Това не е само въ София, но и въ всички по-голѣми европейски градове. — Какво трѣбва да се направи? — Трѣбва да дойдатъ повече добри хора, които да пречистятъ тази атмосфера. Какъ ще я пречистятъ? Съ добритѣ си мисли. Добритѣ мисли представятъ вентилации, съ които се дезинфекциратъ нечисти мѣста. И вие можете да направите такъвъ опитъ. Когато времето е вѣтровито, а небето — мрачно, мъгливо, съберете се 100 —

200 души на едно мѣсто, отправете своята свѣтла, чиста мисълъ нагоре и наблюдавайте, какво ще стане. Нѣма да мине половинъ часъ, и небето ще почне да се изяснява, вѣтърътъ ще престане. Религиознитѣ хора трѣбва да правятъ такива опити, а не само да се събиратъ въ църквитѣ и тамъ да разискватъ, коя църква е по-права, кое вѣрую е истинно и т. н. Ако тия хора сж истински вѣрващи, нека по единия прѣстъ само на нѣкой човѣкъ да опредѣлятъ неговия характеръ, неговия бждещъ животъ и т. н. Досега въ България е имало само една ясновидка, отъ Сливенъ, която имаше знание, подобно на тия учени въ Англия, въ Америка. На всѣки, който отиваше при нея, тя казваше вѣрни нѣща. Тя казваше, напримѣръ, кой какви дѣла има, какъ ще се разрешатъ тия дѣла, какво е материалното положение на човѣка, колко души сж въ даденъ домъ и т. н. Тя не гледаше на ржцетѣ на хората, но туряше предъ себе си икони и така предсказваше. Като влѣзе между невежи хора, тя изгуби ясновидството си. Защо? Защото се намѣри въ положението на топло тѣло, поставено между нѣколко студени. Топлото тѣло непременно ще изгуби своята топлина.

Следователно, всички съвременни хора се нуждаятъ отъ положително знание за човѣшкия животъ, отъ положително знание на законитѣ, по които става растенето. Тѣй както сега живѣятъ хората, по никой начинъ тѣ не могатъ да се добератъ до това знание, до тази положителна наука. Преди всичко, нещастията, страданията, които сега сжществуватъ, трѣбва да се премахнатъ. За тази цель учението на Христа трѣбва добре да се разбере и приложи. Христосъ не бѣше философъ, като съвременнитѣ философи, но Той внесе известни принципи, известни закони, които непременно трѣбва да се прилагатъ. Силата на тия принципи седи въ приложението. Безъ приложение тѣ нѣматъ резултати. По тази причина, именно, и до днесъ още християнството не се е подигнало като наука. На времето си още Христосъ не е изнесълъ цѣлата наука. Въ сравнение съ това, което носѣше на времето, Христосъ даде малко на тогавашнитѣ хора. Тѣ не бѣха готови още за много наука. Нѣкои отъ ученицитѣ запитваха Христа, защо не говори на хората направо, да Го разбератъ, но имъ говори въ притчи. Христосъ казваше, че не е време да имъ се говори открито. Обаче, на ученицитѣ си Христосъ е обяснявалъ много нѣща за живота, като имъ казвалъ, че за да разбератъ Неговото учение, тѣ трѣбва да минатъ презъ голѣмъ огънь, презъ го-

лѣми изпитания. Само по този начинъ ще дойде новата епоха.

Сега, всички трѣбва да кажете като Христа: „Отче, дойдохъ да изпълня Твоята воля, а не моята.“ Защо трѣбва да кажете така? Защото само Богъ върши всичко въ свѣта. Когато хорага говорятъ за свѣтли, възвишени мисли, за доброто въ свѣта, тѣ трѣбва да знаятъ, че Богъ е единствениятъ, Който мисли, Който прави добро, Който сжщевременно подтиква хората къмъ мисълъ, къмъ правене на добро. Следователно, ако искате да имате добри резултати въ живота си, оставете Богъ да действа чрезъ васъ. Оставете настрана въпроситѣ, какво нѣщо е Първата Причина, какво сте вие, какво представятъ мъжа и жената и т. н. Щомъ влѣзете въ свѣта на хармонията, тогава ще разберете тѣзи въпроси. Докато не влѣзете въ този свѣтъ, вие ще разглеждате, напримѣръ, мъжа, като проява на ума, а жената, като проява на сърцето, обаче, това обяснение още не е пълно. Мжжътъ и жената съставятъ две части на едно цѣло. Дветѣ части заедно съставятъ единъ човѣкъ, съ едно съзнание. Каквито противоречия и да възникватъ между мжжъ и жена, въ края на краищата, тѣ сами ще се оправятъ. Азъ имахъ случай да видя, какъ мжжъ и жена се каратъ. Това бѣше въ Варна. Мжжътъ биеше жена си, а тя му казваше: Бий ме, колкото искашъ! И да ме убиешъ, азъ не искамъ да те видя. Въ това време влиза въ къщата имъ единъ тѣхенъ познатъ, и като вижда, че мжжътъ бие жената, хвърля се върху него. Обаче, жената, отъ своя страна, се нахвърля върху гостенина и казва: Съ какво право се бъркашъ въ нашитѣ работи? Ние сме мжжъ и жена, ще се караме, ще се биемъ и пакъ сами ще се примиримъ. Казвамъ: каквото и да говорите, както и да философствувате, мжжътъ обича жена си, и жената обича мъжа си. Тѣ могатъ да се каратъ, да се биятъ и пакъ ще се сприятелятъ. Такъвъ е днесъ човѣшкиятъ животъ. Ако влѣзете въ едно стадо отъ свине и ударите една отъ тѣхъ, колкото и да сж били разпръснати преди това, всички заедно ще хукнатъ да бѣгатъ. Сжщото може да се каже и за хората: колкото да сж разединени външно, между тѣхъ сжществува едно общо съзнание, което ги свързва. По сжщия начинъ и Великиятъ Божественъ животъ действа между всички хора. Тази мисълъ трѣбва да проникне въ съзнанието имъ, да внесе въ тѣхъ нова свѣтлина.

Сега, всички трѣбва да правите опити съ свѣтлината, да

знаете, за всѣки даденъ моментъ, въ кой цвѣтъ се намирате: дали въ червения, въ синия, въ жълтия, въ зеления и т. н. За васъ не е важно да живѣте въ краскитѣ, въ цвѣтоветѣ на свѣтлината, но въ енергиитѣ на тия цвѣтове. Цвѣтоветѣ указватъ пасивно действие върху човѣка, тѣ само го залъгватъ. Който иска да преобрази живота си, той трѣбва да се свърже съ самата свѣтлина, да се ползува отъ нейнитѣ енергии. Казватъ за нѣкои, че се кланяли на слънцето. Кой не се кланя на слънцето? Отъ памти-вѣка още хората сж се кланяли на слънцето, като източникъ на енергия. Кой не е излагалъ гърба си на слънчевитѣ лъчи? Не, съвременнитѣ хора не сж глупави да се кланятъ на слънцето. Въпросътъ седи другояче: Слънцето е богата каса, която всѣки може да използва. Следователно, ако Богъ е внесълъ известно благо въ слънцето, всѣки човѣкъ има право да се ползува отъ това богатство въ видъ на топлина и свѣтлина. Въ това отношение, всѣки може да прави опити. Ако нѣкой земледѣлецъ има десетъ декара земя и може така да концентрира мисълта си къмъ слънцето, че да отправи енергията му къмъ земята си, по този начинъ тя ще се оплодотвори много по-добре, ще даде по-добри резултати, отколкото, ако би я наторявалъ. Умниятъ човѣкъ може да натори нивата си съ своята мисълъ само много по-добре, отколкото, ако би я наторявалъ по физически начинъ, съ нѣкакви соли, или съ други нѣкакви сръдства. Казвате: Щомъ е така, нека човѣкъ се опита да насоли боба си, напимѣръ, съ своята мисълъ. — И това е възможно. За едни хора е невъзможно, а за други — възможно. Мисълта е сила, която твори. Следователно, каквото човѣкъ мисли, това става. Тѣй щото, съ мисълта си земледѣлецътъ може да привлече слънчевата енергия и да я препрати на нивата си, отдето растенията ще я използватъ. Поколебае ли се въ силата на мисълта си, всичко е изгубено. Щомъ правите такъвъ опитъ, не разправяйте на хората, какво мислите да вършите, но отправете молбата си къмъ Бога, и като успѣете въ опита си, ще Му благодарите.

И тѣй, лесниятъ пѣтъ въ живота седи въ служене на Бога. Служенето на Бога пѣкъ подразбива възприемане и предаване на Божиата Любовь, въ която влизатъ два разумни елемента: свѣтлина и растене за душата. Всички хора сега се намиратъ предъ голѣми мжнотии, и като слушатъ да се говори за Божиата Любовь, казватъ: Тия работи

сега не ни интересуватъ. — Тръбва да се интересувате отъ Божията Любовь, защото нѣма да мине много време, и вие ще се натъкнете на голѣми мжчнотии, въ които тази Любовь само ще ви помогне. Тогава спомнете си моитѣ думи и използвайте силата на мисълта си не само за подобрене положението на вашитѣ ниви, но и за подобрението на вашия животъ. Колкото повече слънчева енергия приемате въ себе си, толкова по-голѣма мекота и магнетичность ще се развие въ васъ. И тогава, въ който домъ влѣзете, всички ще ви обичатъ. Защо ще ви обичатъ хората? Защото, съ влизането си въ нѣкой домъ, работитѣ на този домъ тръгватъ добре. Българитѣ вѣрватъ въ „полѣзване.“ И наистина, такива хора носятъ нѣщо хубаво въ себе си. Тѣ сж добри, чистосърдечни, въ всичко вѣрватъ. Азъ наричамъ тѣзи хора „разумни деца.“ Бждете и вие като тѣзи разумни деца! Каквото и да ви се случи презъ деня, кажете си: Господъ е добъръ, Той ще превърне всичко въ добро. За тази целъ и отъ човѣка се изисква любовь. Ама времето било облачно, дъждъ валѣло, буря имало, хората се карали помежду си — нищо отъ това. Вие ще отправите ума си къмъ Божествения свѣтъ. Веднѣжъ признавате сжществуването на този свѣтъ, вие трѣбва да приемете, че за да ставатъ тия нѣща въ свѣта, за да има толкова страдания, нещастия, има нѣкакви разумни причини, които само Богъ знае. Щомъ приемете това положение, всички трѣбва да се опретнете на работа на Божията нива.

„Кажи само речъ, и ще оздравѣе момчето ми.“ Какво отговори Христосъ на стотника?—Да бжде споредъ вѣрата ти! На всички, които вѣрватъ, и които не вѣрватъ, и азъ казвамъ: Обърнете се къмъ Господа и помолете Го да помогне на момчето ви да оздравѣе. Щомъ оздравѣе момчето ви, вие ще прославите Господа, и работитѣ ви ще тръгнатъ напредъ. Силна, мощна е Божията дума! Когато Богъ каже само една дума, момчето ви ще оздравѣе. Имайте вѣра, като тази на стотника. Положителна вѣра се иска отъ всички хора. Тази вѣра води къмъ великата наука, съ която трѣбва да започне по-нататъшната работа. За усиляване на вѣрата трѣбва да започнете съ микроскопически опити, които следъ десетъ месеца ще дадатъ малки резултати, а следъ десетъ години — по-голѣми. Тогава ще забележите подобрене въ здравето си, въ умственото и въ духовното си развитие, а сжщо така и подобрене въ цѣлия ви домъ. Жената, децата ви сжщо така ще бждатъ

по-здрави, по-весели, по-добри и разумни. Това значи да служи човѣкъ на Бога! Този е пътятъ къмъ постижения.

„Кажете само речъ, и ще оздравѣе момчето ми.“ Желая всички да имате тази положителна вѣра, че като се обърнете къмъ Христа съ тѣзи думи, и Той да каже: „Нито въ Израиля не съмъ намѣрилъ толкова вѣра.“

12. Беседа отъ Учителя, държана на 27 ноември, 1927 г.
София. — Изгрѣвъ.

Седемъ кошници.

„И дигнаха остатки отъ укрухи
седемъ кошници.“ *)

„И ядоха и наситиха се; и дигнаха остатки отъ укрухи седемъ кошници.“ Този стихъ не е най-важенъ отъ всички други по своята дълбочина, обаче, важенъ е по своята активност, по това, че означава извършване на нѣкаква работа. Тамъ е казано, че всички ядоха и наситиха се, и следъ това пакъ остана нѣщо. Тѣй щото, когато човѣкъ започва своя животъ, той не трѣбва да се наема съ най-важната работа, но съ онази, макаръ и най-малка, която създава условия за проява на човѣшката дейностъ. Когато малкото дете отива на училище, за него не е важно да се занимава съ въпроса, какво ще прави като свърши училище. Въ дадения моментъ най-важниятъ въпросъ за него е да се заеме съ изучаването на буквитѣ. Въ свѣта сѣществува следниятъ законъ: каквото е началото на нѣщата, такъвъ ще бѣде и тѣхниятъ край. Сѣщевременно, въ живота се забелѣзва следния контрастъ: ако човѣкъ започне живота си съ радости, ще свърши съ страдания; ако започне съ страдания, ще свърши съ радости. Подъ думата страдащъ човѣкъ разбираме онзи, който работи. Който не работи, той не страда. Подъ думата радостенъ човѣкъ разбираме онзи, който почива. Обаче, само този може да почива, който е работилъ. И наистина, най-приятното нѣщо въ живота на човѣка е да почива, т. е. да се радва. Де почива човѣкъ? На небето. Небето е мѣсто за почивка, а земята — за работа. Когато слиза на земята, човѣкъ започва да страда. Въ този смисълъ, страданията иматъ съвсемъ друго предназначение отъ това, което съвременнитѣ хора разбиратъ. Страданията носятъ най-добрата храна за човѣшката съвѣсть. Които не сѣ страдали, тѣ сѣ по-жестоки отъ ония, които сѣ страдали. Ако страданието не е необходимо, като вътрешенъ процесъ за човѣшкото развитие, то не би сѣществувало. Веднѣжъ сѣществува, то има дълбокъ смисълъ. Кой страда въ свѣта? Добритѣ, великитѣ, благороднитѣ хора всѣкога сѣ страдали и страдатъ, а лошитѣ хора се мжчатъ.

Който иска да знае, защо страда, той трѣбва да си отговори: Азъ страдамъ, защото съмъ добъръ, благороденъ човѣкъ. Който не страда, за него въпросътъ е поставенъ другояче. Нѣкой казва: Все на мене ли ще се даватъ страдания? Да се зададе такъвъ въпросъ, то е все едно добриятъ, способниятъ ученикъ да се запитва, защо му се даватъ уроци и защо следъ това го изпитватъ. Щомъ си добъръ, силенъ ученикъ, разбира се, че ще имашъ изпити. Ако си слабъ ученикъ, нѣма да се явявашъ на изпити. Кой се бори въ живота? Юнакътъ се бори. Ако се боришъ, ти си силенъ, ти си здравъ човѣкъ. Щомъ не можешъ да се боришъ, ти си слабъ, боленъ човѣкъ. Велико нѣщо е борбата, но на своето време и мѣсто! Сжщото нѣщо можемъ да кажемъ и за яденето. Яденето е юначество. Кой яде въ живота? Здравиятъ яде, а не болниятъ.

„Ядоха и наситиха се.“ Значи, тѣ сж били гладни, и трѣбвало да ядатъ, за да се наситятъ. Какво нѣщо е гладътъ? Гладътъ е великъ процесъ, който става въ човѣшката душа. Той е вътрешна нужда, Божественъ зовъ въ човѣка. Човѣкъ трѣбва да работи, за да подържа живота си. Ако той доброволно не яде, гладътъ насила ще го застави да яде. Гладътъ не е вътрешна нужда, или вътрешенъ напоръ само въ човѣка, или въ всички живи сжщества на земята, но той се среща и между напредналитѣ сжщества, които сж организирани земята. Гладъ има и между ангелитѣ, но тѣ се задоволяватъ по естественъ начинъ, вътрешно, а не както хората. Мнозина мислятъ, че като заминатъ за другия свѣтъ, нѣма да изпитватъ никакъвъ гладъ. И това е вѣрно, но въ Писанието се казва, че заминалитѣ души се хранятъ съ ангелски хлѣбъ. Съвременнитѣ хора иматъ особени понятия за живота, външно и вътрешно; тѣ иматъ особени понятия за човѣшкия умъ и за човѣшката мисль, както и за човѣшкото сърце и човѣшкитѣ чувства. За въ бждеще тѣ ще придобиятъ по-голъма свѣтлина, и тогава възгледитѣ имъ ще бждатъ по-оформени. Въ човѣшкия организъмъ има много органи, които още не сж турени въ действие, вследствие на което човѣкъ не разбира много нѣща. Той е обхванатъ отъ вътрешенъ страхъ, да не би да е попадналъ на кривъ пжтъ въ живота си, дали правилно разсждава, или не и т. н. Пѣвецътъ се страхува, като пѣе, да не вземе нѣкой тонъ неправилно. Музикантътъ се страхува да не свиря нечисто. Богатиятъ се страхува да не загуби богатството си. Здравиятъ се страхува да не изгуби здравето си. Майката се стра-

хува да не загуби детето си. Гладният се страхува да не би, като яде, пакъ да остане гладенъ. Този вътрешенъ страхъ, това вътрешно недоволство съществува въ цѣлото човѣчество, защото хората не разбиратъ предназначението на глада, нито разбиратъ предназначението на човѣка въ живота. Наистина, не е лесно човѣкъ да гладува. Гладътъ създава много неприятности въ живота. Гладниятъ е неразположенъ, нетърпеливъ, лесно се дразни, въ всичко бърза — все му липсва нѣщо. Щомъ се нахрани, неразположението изчезва. Този човѣкъ е тихъ и спокоенъ, но това спокойствие не означава още добродетель. То е временно състояние само, както и гладътъ е временно състояние въ човѣка.

„Ядоха и наситиха се; и дигнаха остатки отъ укрухи седемъ кошници.“ Думата ядене подразбира да приемешъ нѣщо въ себе си. Следователно, и яденето е вътрешенъ процесъ. Ако приемешъ нѣкакво ядене отъ човѣкъ, когото обичашъ, ти ще имашъ единъ резултатъ; ако приемешъ ядене отъ човѣкъ, когото не обичашъ, ще имашъ другъ резултатъ. Не само това е важно при яденето, но важно е да знаешъ, какъ ядешъ. Ако ядешъ бързо и неспокойно, ще имашъ единъ резултатъ; ако ядешъ бавно, спокойно и съ разположение, ще имашъ другъ резултатъ. Същото се отнася и за мислитъ и чувствата, които проникватъ въ нашитъ умове и сърца. За да могатъ мислитъ и чувствата, които възприемаме, да произведатъ нужния ефектъ върху насъ, ние трѣбва да бждемъ при Онзи, Когото обичаме и, Който ни обича. Защо тия четири хиляди души се задоволиха само съ седемъ хлѣба и нѣколко риби? Защото Христосъ бѣше съ тѣхъ. При това, тия хора имаха вѣра въ себе си. Вѣрата може да произлиза или отъ човѣшката личностъ, или отъ човѣшката душа, обаче, резултатитъ на тѣзи два вида вѣра сж различни. Човѣкъ, на когото вѣрата произлиза отъ неговата личностъ, казва: Това е възможно, онова е невъзможно. Обаче, за онзи, на когото вѣрата произлиза отъ душата, всичко въ живота е възможно и постижимо. При тази вѣра не може да се разсждава, кое е възможно и кое — невъзможно. Въ Божествения свѣтъ глупави работи не могатъ да ставатъ. Тѣй щото, когато човѣкъ, вѣрата на когото излиза отъ неговата личностъ, казва за нѣкои нѣща, че сж невъзможни, ние подразбираме, запримѣрь, че е невъзможно постижение на онѣзи блага, които Богъ съзнателно е задържалъ, да не би хората, като ги постигнатъ, да не могатъ да ги използватъ, както трѣбва. Запримѣрь,

възможно ли е човѣкъ днесъ да хвърка? Невъзможно е. Обаче, единъ день това ще бѣде възможно, но при други условия. Днесъ хората хвъркатъ съ аероплани, но единъ день тѣ ще хвъркатъ и безъ аероплани. Тогава, мнозина ще запитватъ: Може ли човѣкъ да живѣе безъ да яде? Това е единъ неразуменъ въпросъ. Да не яде човѣкъ, значи, да не мисли, да не чувствува. — Може ли човѣкъ да живѣе безъ любовь? — И този въпросъ е неразуменъ, а на неразумни въпроси ние не отговаряме. — Може ли безъ животъ? — Нѣма по-голяма радостъ за човѣка отъ тази, когато той съзнава, че живѣе! Страшно е, обаче, когато човѣкъ съзнава, че не живѣе. Можете ли да не съзнавате, че живѣете, ако влѣзете въ единъ красивъ свѣтъ, съ всички удобства? Щомъ разберете този свѣтъ и можете да се ползвате отъ него, вие непременно ще съзнавате, че живѣете. Обаче, ако влѣзете въ единъ свѣтъ, безъ никакви удобства, заобиколени отвсѣкжде съ мракъ и тъмнина, вие ще съзнавате, че не живѣете. Голѣма разлика има между тия два свѣта.

Следователно, да се задава въпроса, може ли да съществува човѣкъ безъ животъ, този въпросъ логически не е поставенъ на своето мѣсто. Сжщо така не можете да задавате въпроситѣ, съществува ли Богъ, или не; съществува ли душа и духъ, или не и т. н. Съвременнитѣ хора разискватъ върху тия въпроси, но това е губене на време, както мнозина губятъ времето си въ различни изкуства. Запримѣръ, влизате въ единъ циркъ и гледате разни фокуси, упражнения, скачания, ходене по вжжета и т. н. Много отъ тия упражнения сж на мѣсто, но виждате една жена облегнатата на дѣска и единъ мжжъ я замѣрва съ единъ ножъ, но така, че всѣки ножъ да падне точно до едното, до другото ѝ ухо, до главата, около ржцетѣ, около краката, цѣла да я заобиколи съ тия ножове, безъ, обаче, да я засегне нѣкой отъ тѣхъ. Цѣлата публика гледа, следи, трепери, да не би този мжжъ несполучливо да замѣри съ нѣкой отъ тия ножове, да рани жената. И ако опитътъ излѣзе сполучливъ, всички ржкоплѣскаатъ. Какво печели жената отъ този опитъ? Какво печели мжжътъ? Нищо особено. Ако е въпросъ човѣкъ да придобие изкуство точно да мѣри, има хиляди начини за това. И ако жената трѣбва да придобие тази смѣлостъ, това безстрашие, да гледа, какъ ножоветѣ се отправятъ къмъ нея, безъ да трепне, и за това има редъ методи, по-безопасни и по-рационални.

Казвамъ: когато разискваме върху въпроса за съществува-

ствуването на Бога, то е все едно да замърваме човъка с ножове. Едно е важно: като се забият тия 12 ножа, да не се случи нѣкой отъ тѣхъ да попадне въ главата, или въ сърцето на човъка и да го рани. Какво печели човѣкъ, който, като разисква върху този въпросъ, изгуби Бога? Нищо не печели, но много нѣщо губи. Той е изгубилъ най-сжщественото въ себе си — живота, вследствие на което умира. Ето защо, помнете следното нѣщо: идеята за Бога е течение, което подържа живота на човѣшката душа. Следователно, не отбивайте това течение отъ неговия път, колкото малко да е то. Онзи, на когото душата е пълна съ любовъ, трѣбва да мисли, да съпоставя въпроса за любовта съ въпроса за сжществуването на Бога. Между тѣзи два въпроса има известно съотношение. Тѣ подържатъ живота на човѣка. Следователно, всѣки трѣбва да гледа на тѣхъ като на свещени въпроси. Щомъ подържаме идеята за сжществуването на Бога, въ всѣки човѣкъ трѣбва да виждаме по една свещена мисль, по едно свещено чувство и да ги пазимъ като зеницата на очитѣ си. Нѣма защо да се запитваме, дали даденъ човѣкъ е правъ въ своитѣ възгледи, или не. Достатъчно е да знаемъ, че всѣки човѣкъ има въ себе си нѣщо чисто и възвишено, което по никой начинъ не трѣбва да бутаме. И тогава, ако искаме да помогнемъ на човѣкъ, когото обичаме, трѣбва да му дадемъ добъръ примѣръ отъ любовта. Любовта съ думи не се предава. Ако искате да покажете нѣкому, че го обичате, по никой начинъ не можете да постигнете това съ думи. Думитѣ не само че не доказватъ любовта, но дори я отниматъ. Речете ли да убеждавате нѣкого, че го обичате, вие ще го отдалечите отъ себе си. Любовта има особенъ езикъ, който хората отдавна сж забравили. Този езикъ е въ състояние да задоволи чувствата на човѣка, както и неговия вътрешенъ стремежъ. Само любовта прави човѣка доволенъ, щастливъ. Вземете, на примѣръ, кой отъ съвременнитѣ хора е доволенъ отъ живота си? Срещате учени хора, писатели, поети, музиканти — недоволни отъ живота. Срещате прости, обикновени хора — недоволни отъ живота. Срещате бедни и богати, пакъ недоволни. Значи, доволството не седи въ външното положение, което човѣкъ заема. Силата, доволството въ живота на човѣка седятъ въ неговото съзнание. Колкото по-високо седи човѣкъ по съзнание, толкова по-голѣмо е неговото доволство.

Единъ мой познатъ ми разправяше следната своя опитностъ, която преживѣлъ на сънъ. Сънувалъ една вечеръ, че

той, заедно съ единъ свой другарь, по особенъ начинъ, се пренесли въ Берлинъ, дето двамата сами трѣбвало да воюватъ съ цѣлия свѣтъ. Тѣ се намѣрили въ чудо, като видѣли, че насреща имъ започнали да излизатъ грамадни войски. Изведнѣжъ той чулъ нѣкакъвъ вътрешенъ гласъ, който тихо му шепнѣлъ: Разтворете широко ржцетѣ си и духнете! По този начинъ неприятелскитѣ войски ще заспятъ, и вие ще ги превземете. Тѣ постѣпили споредъ съвета на този вътрешенъ гласъ: започнали да разтварятъ ржцетѣ си и да духатъ. Войскитѣ, които излизали насреща имъ, една по една, заспивали, а тѣ ги превзимали. Питамъ: случавали ли се такава нѣщо въ действителния животъ? И въ будния животъ на човѣка се случаватъ подобни нѣща. Този сънъ е символистиченъ. Войскитѣ, които излизали срещу двамата приятели, представятъ мжчнотиитѣ въ живота на човѣка, които се изпрѣчватъ на пътя му и го спъватъ. Какво трѣбва да правите съ тия мжчнотии?—Да отваряте широко ржцетѣ си и да духате срещу тѣхъ. По този начинъ, една следъ друга, тѣ ще изчезнатъ. За да изчезнатъ мжчнотиитѣ, човѣкъ трѣбва да бжде въ връзка съ Бога. За насъ, Богъ не трѣбва да бжде само единъ познатъ, но Той трѣбва да представя Великъ Изворъ, къмъ Когото да се приближаваме, но не съ цель само да се разговаряме, или да се учимъ, но да придобиемъ нѣщо свещено. Какво трѣбва да придобиемъ отъ Бога? — Животъ. Затова е казано въ Писанието: „Това е Животъ Вѣченъ, да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога.“ Значи, първо трѣбва да се придобие Вѣчния Животъ, а после знанието и мъдростта. Тѣ сж въпроси на бждещето. Че е така, виждаме, човѣкъ първо се ражда, а после идатъ дрехитѣ, съ които ще се облѣче. Първо иде животътъ, а после—дрехитѣ. Здравето е животътъ, а разумността е дрехата, съ която здравиятъ се облича.

„Ядоха и наситиха се“. Всички хора трѣбва да ядатъ и да помнятъ, че сж яли. Мислите ли, че ако днесъ дойдатъ всички ония четири хиляди души, които сж били нахранени отъ Христа, нѣма да помнятъ това угощение? Тѣ ще помнятъ този день, защото той е билъ най-паметенъ за тѣхъ. Кой день е най-паметенъ въ живота на младата мома? Най-паметниятъ день въ живота на младата мома е онзи, въ който тя за пръвъ пжтъ е видѣла своя възлюбенъ. Кой день е най-паметенъ за майката? За майката най-паметниятъ день е онзи, въ който тя за пръвъ пжтъ е видѣла своето дете. Кой е най-паметенъ день за слѣпия?

За слѣпия най-паметниятъ день е онзи, въ който за прѣвъ пжтъ слънчевъ лжчъ е проникналъ въ очитѣ му, и той видѣлъ красотата на свѣта. Кой е най-паметенъ день за болния? — Деньтъ, въ който болестъта му е изчезнала, и той изпиталъ дълбоката радостъ въ душата си, че е господарь на себе си, че може самъ да си услужва. Кой е най-паметенъ день за професора? — Деньтъ, въ който е държалъ първата си лекция въ университета. Кой е най-паметенъ день за учения, за философа? — Деньтъ, въ който първото му съчинение е излѣзло на бѣлъ свѣтъ и е могло да хвърли свѣтлина въ умоветѣ на хората. Кой е най-паметенъ день за ученика? — Деньтъ, въ който за прѣвъ пжтъ е срещналъ своя Учителъ. Въ този смисълъ, за всѣки човѣкъ има единъ паметенъ день въ живота му. Това показва, че въ известно отношение, всѣки човѣкъ е ирационална величина.

Често хората казватъ: Какво можемъ да направимъ въ този свѣтъ? — Не е важно, какво можете да направите въ този свѣтъ, но какво можете да направите въ онзи свѣтъ. Не е важно, какви сте на земята, но какви сте на небето. Какво мислятъ, какво чувствуватъ хората, каква любовъ иматъ, това може да остане незабелязано на земята, но не и въ невидимия свѣтъ. Всичко, каквото човѣкъ помисли, почувствува, или извърши на земята, става ясно, известно въ невидимия свѣтъ. Затова е казано: „Нѣма нищо скрито-покрито.“ Когато говоримъ за любовъта, трѣбва да знаемъ, че ония, които истински ни обичатъ, тѣ не сж на земята, между насъ, но сж горе, на небето, отдето изливатъ своята дълбока любовъ къмъ насъ. Тѣ не говорятъ съ думи, но ние чувствуваме тѣхната любовъ.

Като четатъ тази глава, мнозина си казватъ: Де и ние да сме били на този обѣдъ, който Христосъ е далъ на народа! — Отъ две хиляди години насамъ Христосъ е давалъ и дава много такива обѣди на хората, но тѣ не ги признаватъ. И досега Христосъ работи между хората, дава обѣди, угощава ги. Христосъ работи и днесъ още, при голѣмата духовна криза, въ която хората живѣятъ. Тѣ се намиратъ въ пълно безвѣрие, съмнение, недоразумение помежду си, но Христосъ неуморно работи. Страшно нѣщо сж заблужденията, въ които хората изпадатъ! Наскоро единъ отъ нашитѣ приятели заболява и става нервенъ, нетърпеливъ, никой не може да му помогне. Това му препоръчватъ, онова му препоръчватъ, но той на нищо не вѣрва. Отъ какво заболѣлъ?

На вратѣ му излѣзли нѣколко лоши цѣреи, които не могли да се пробиятъ и му създавали голѣми болки. Препоръчахъ му единъ методъ, който той веднага приложи. Цирейтъ набраха лесно, пробиха се, и той се успокои. Щомъ нечистата материя излѣзе вѣнъ отъ човѣка, и неразположението му изчезва.

Казвамъ: такава нечиста материя има и въ живота на хората, която непременно трѣбва да се изхвърли навѣнъ. Всички низки мисли и желанія въ човѣка трѣбва да се изхвърлятъ навѣнъ, и въ него да останатъ само здрави мисли, чувства и желанія. Здравитѣ мисли и чувства сж положителни числа, положителни величини въ живота на човѣка. Съвременнитѣ хора казватъ, че математиката била положителна наука. Азъ пъкъ добавямъ, че всѣка положителна наука борава съ положителни числа, а всѣко положително число трѣбва да има своя опредѣлена стойностъ. Питамъ тогава: кои сж положителнитѣ числа въ математиката? Математиката започва съ единицата, която означава Богъ. Двойката пъкъ е създала всичко въ свѣта. Тройката представя число на равновесие. Четворката е законъ, който поставя всѣко нѣщо на своето мѣсто. Значи, четворката е число на вѣчната справедливостъ. За да схванете съотношението, което сжествува между всички числа, като живи единици, вие трѣбва да имате дълбоко разбиране за живата математика, за която, наистина, може да се каже, че е положителна наука. Въ този смисълъ, човѣкъ разбира ли значението на единицата? Не разбира. Разбралъ ли е поне числото две? И него не е разбралъ. Когато дошълъ до числото две, Богъ замълчалъ, тамъ нищо не е казалъ. Като създалъ свѣта, за първия день Богъ казалъ: „И стана виделина. И видѣ, че бѣше добро. И стана вечеръ, и стана утро — день първи.“ За другитѣ дни сжщо е казалъ, че бѣше добро; за втория день, обаче, Богъ нищо не е казалъ; за него Той не е далъ мнението си. Свещено е числото две. Отъ този день се зараждатъ човѣшкитѣ страдания и недоразумения. Разбирания, миръ може да сжществуватъ само въ изобилието. Дайте изобилно жито на хората, и всѣкакъвъ споръ между тѣхъ ще изчезне. Отнемете всичкото жито, спорътъ и недоразуменията отново ще се явятъ. Кое е похубаво: да спорятъ хората помежду си, но да живѣятъ, отколкото да не спорятъ и да умиратъ? За предпочитане е да спорятъ, но да живѣятъ. За предпочитане е хората да иматъ различни възгледи за живота, но да мислятъ, отколъ

кото всички да кажатъ: „Едно стадо, единъ пастиръ“ — и да престанатъ да мислятъ. Ще дойде день, когато всички хора ще иматъ единъ възгледъ за живота, но тѣ ще събудятъ Божественото съзнание въ себе си. Тогава братъ на брата ще даде пълна свобода и свещено ще зачита неговитѣ мисли и чувствъ. Всѣки ще изисква отъ другия плодове отъ неговия животъ. Само при това положение може да се говори за разбиране между хората. Всѣки трѣбва да прониква въ сжщината на нѣщата, а не въ тѣхната външна форма, и отъ тѣхъ да вади свои заключения. Ако гледате на нѣщата само отъ външната страна, вие ще дойдете до редъ криви заключения. Запримѣръ, не може да се нарече немораленъ човѣкъ онзи, който е извършилъ нѣкаква неморална постѣпка. За да дадете своето мнение по въпроса, вие трѣбва да разбирате дълбочинитѣ на Божиитѣ пѣтища. Въ Бога има велики нѣща, смисъла на които вие не разбирате, понеже не сж писани въ Свещената книга.

Запримѣръ, казано е, че Богъ се гнѣви. Мнозина се спъватъ въ тази мисълъ. Тѣ казватъ: Какъ е възможно, Богъ, Който е толкова великъ, да се гнѣви? За да разберете тази мисълъ, ще ви поставя предъ следния контрастъ. Понѣкога Богъ се гнѣви на грѣшния, че не е сгрѣшилъ, както трѣбва. Понѣкога Той се гнѣви и на праведния, че не е направилъ доброто, както трѣбва. Тази мисълъ, обаче, е толкова твърда, че тя ще послужи за съблазънъ на слабитѣ. Това положение сжществува въ свѣта по силата на неизбежния законъ на контраститѣ, на противоположноститѣ. Споредъ този законъ, когато нѣкой върши най-голѣмото добро въ свѣта, сжщевременно другъ нѣкой върши най-голѣмото зло. Ако първиятъ не върши добро, и вториятъ нѣма да върши зло. Значи, всѣки моментъ въ живота се извършватъ две противоположни, едно на друго, действия, съ еднаква сила и мощъ. И Апостолъ Павелъ е казалъ: „Ако грѣхътъ не се увеличи, и доброто нѣма да се увеличи.“ Оттукъ можемъ да извадимъ заключението: дето има ядене, тамъ има и взимания — давания. Дето има взимания — давания, тамъ има и дългове. Хората искатъ всичко да става споредъ тѣхнитѣ разбирания и интереси. Не, въ всичко, което днесъ се върши, ние трѣбва да виждаме Божиата Мъдростъ. Щомъ гледаме на нѣщата така, свѣтътъ за насъ ще бжде Божи свѣтъ. И тогава хората ще разбератъ стиха, въ който е казано, че сегашнитѣ страдания не могатъ да се сравнятъ съ бждещата слава. Ще дойде день, когато ония, които днесъ се мразятъ,

ще се пригърнатъ и ще си кажатъ единъ на другъ: Братко, прости ме, задето не съмъ се отнасялъ спрѣмо тебе, както трѣбва. Това се дължи на моето голѣмо невежество, въ което съмъ се намиралъ досега. Срещате двама християни, които спорятъ помежду си: единиятъ е православенъ, а другиятъ — евангелистъ. Всѣки отъ тѣхъ иска да докаже, че той е на правата страна. Какво трѣбва да направятъ? Ако всѣки отъ тѣхъ изпълни волята Божия, той е приложилъ Христовото учение въ живота си. Щомъ приложи това учение въ живота си, той не може вече да спори. Не е лошо нѣщо спорѣтъ, но първо човѣкъ трѣбва да изпълни волята Божия, да бжде носителъ на Любовта Божия въ живота.

Сега, на кратко ще предамъ единъ библийски разказъ, за вѣрността на който не отговарямъ. Който го е писалъ, той има думата за него. Всѣки трѣбва да разбере вътрешния смисълъ на този разказъ. Единъ еврейнъ, на име Товитъ, изпадналъ въ тежко материално положение. Той ималъ да взима пари отъ нѣколко мѣста, но тогава, именно, никой не могълъ да му ги върне. По едно време, дошло му на ума за единъ свой богатъ роднина, на име Рагуилъ, който би могълъ да му помогне, и решилъ да изпрати при него сина си, младо момче, да поиска пари на заемъ. Понеже роднината му живѣлъ далечъ, той не се решавалъ да изпрати сина си самъ, да не му се случи нѣщо лошо по пътя, затова му казалъ да намѣри нѣкой свой другаръ, който би се съгласилъ да го придружи. Като излѣзълъ на пътя, синътъ срещналъ единъ младъ момѣкъ, който му харесалъ, затова го спрѣлъ и му казалъ: Азъ имамъ нужда отъ единъ другаръ, да ме придружи до единъ нашъ роднина, който живѣе доста далечъ отъ нашия край. Ти не би ли се съгласилъ да дойдешъ съ мене? Този човѣкъ билъ Арахангелъ Михаилъ. Той се съгласилъ да го придружи въ пътуването му. Младото момче веднага отишло при баща си, да му съобщи, че си намѣрилъ вече другаръ за пътъ. — Нека дойде при мене да го видя. Арахангелъ Михаилъ се представилъ предъ бащата на младото момче, който веднага го запиталъ: Отъ кое колѣно си ти? — Не е важно отъ кое колѣно съмъ. За тебе е важно, че синътъ ти има другаръ за пътуване. — Добре; колко искашъ за тази услуга? Азъ мога да ти дамъ само една драхма. Питамъ: може ли ангелъ да произлиза отъ еврейско колѣно? Ако единъ ангелъ може да е отъ еврейско колѣно, тогава трѣбва да има ангели отъ българско, отъ френско, отъ английско ко-

лъно и т. н. Както и да е, двамата другари тръгнали на път и стигнали до рѣката Тигъръ, дето спрѣли за малко, защото момчето видѣло, че отъ рѣката излѣзла една голѣма риба, която искала да го погълне, и се уплашило. Ангелътъ уловилъ рибата, разпорилъ я, като далъ на момчето сърцето и черния дробъ и му казалъ да ги запази за себе си. Следъ това той опекълъ рибата, и двамата я изяли. Колко голѣма ще е била тази риба, щомъ двамата заедно сж могли да я изядатъ? При това, защо е трѣбвало да се запазятъ сърцето и черниятъ дробъ? Следъ дълго пътуване тѣ стигнали при роднината, който ги посрещналъ добре. Той ималъ една красива дъщеря, въ която момчето се влюбилъ. Обаче, дъщерята била пазена отъ единъ лошъ духъ, тъй щото, който се опитвалъ да влѣзе при нея, той веднага бивалъ поразенъ отъ този духъ. Седемъ красиви момци се опитали да влѣзатъ при младата мома, но били поразени отъ духа. Момчето пожелало да влѣзе при дъщерята на роднината си, но не знаелъ, какво да направи, за да се освободи отъ лошия духъ. Тогава ангелътъ му казалъ: Когато пожелаешъ да отидешъ при красивата мома, ще туришъ въ пазвата си сърцето и черния дробъ на рибата. Като те види, духътъ веднага ще се приближи къмъ тебе, но щомъ усѣти, че носишъ въ пазвата си сърцето и черния дробъ на рибата, той веднага ще се изгуби, а ти ще спасишъ живота си, като сжщевременно постигнешъ желанието си, да видишъ красивата дъщеря на Рагуила.

Често и въ съвременнитѣ хора се явява силно желание да постигнатъ нѣщо, било богатство, слава, щастие и т. н. Въ този случай, богатството, напимѣръ, представя красивата мома, която се пази отъ единъ лошъ духъ. Питамъ: тия хора носятъ ли въ пазвата си сърцето и черния дробъ на чудотворната риба, съ които могатъ да се освободятъ отъ лошия духъ? Рибата се взима за символъ на нѣщо. Астрологически, рибата е свързана съ периода на „Водолѣй.“ Той е най-мистичниятъ вѣкъ, който изразява завършване на единъ цикълъ. Отъ нѣколко години насамъ, ние сме навлѣзли вече въ областта на Водолѣй, въ която всички снѣгове и ледове сж започнали да се топятъ. Много противоречия ще се явятъ презъ това време, но едно ще се постигне — чистота. Главното качество на Водолѣй е чистотата. Който е попадналъ въ тази областъ, той непременно трѣбва да се пречисти. Чистотата пъкъ е свързана съ водата, чрезъ която новиятъ животъ ще дойде.

Питамъ: защо Арахангелъ Михаилъ е трѣбвало да придружава младото момче? Защото между тѣхъ е имало нѣкаква връзка. За тази връзка, именно, ангелътъ слѣзълъ отъ небето, да пази младия момъкъ въ пѣтя му. Кой човѣкъ въ свѣта не е билъ придружаванъ отъ този ангелъ? Когато хората се влюбватъ, този ангелъ всѣкога ги придружава. Първата ви любовъ не е нищо друго, освенъ посещение отъ единъ ангелъ, който ще ви заведе при Сара, да се влюбите. И Аврамъ имаше една Сара, която не раждаше. Затова Богъ изпрати при Аврама единъ ангелъ да му каже, че Сара ще роди синъ. Сара чу това, но не повѣрва и се засмѣ. Тя имаше критически умъ и помисли, че ангелътъ се шегува съ нея. Ангелътъ я запиталъ: Защо се смѣешъ? — Не се смѣя, но размишлявамъ. Въ сжщностъ, тя се скри задъ вратата и се засмѣ, защото не повѣрва въ думитѣ на ангела. Значи, когато Богъ се приближава къмъ човѣка, той всѣкога е доволенъ; на неговото лице се изразява пълно изобилие. А който иска да се запази отъ лошия духъ, той трѣбва да извади отъ пазвата си сърцето на рибата — най-благородниятъ удъ въ организма на всѣко живо сжщество, и черния дробъ — низшиятъ удъ, и да ги принесе на кадилницата на Божия олтаръ — даръ на Бога. Тази жертва подразбира отричане отъ злото. Когато Христосъ казва, че трѣбва да се отречемъ отъ себе си, мнозина разбиратъ само външната страна на въпроса. Такова самоотричане не представя никаква наука. Да се самоотречемъ, това подразбира да посѣемъ своя животъ въ земята, за да израсте, да цѣвне, да даде плодъ и този плодъ да узрѣе. Казвате: Не трѣбва да грѣшимъ! — Това не е наука. Това е било задача на миналото. Сегашниятъ вѣкъ изисква отъ човѣка всѣки день да знае, какво да прави. За тази цель се изисква нова, положителна наука. Като срещнете нѣкой свой приятелъ, какъ трѣбва, споредъ новата наука, да го поздравите и да го погледнете? Коя е първата дума, която трѣбва да му кажете? Споредъ сегашната наука, обаче, като срещнете единъ човѣкъ, ще го погледнете съ недовѣрие, ще го измѣрите отъ главата до петитѣ. Не, срещнете ли приятеля си, вие ще погледнете съ пълна вѣра къмъ него, като къмъ душа, и ще му докажете, че вие сте ликвидирали съ стария животъ, съ живота на дребнавоститѣ. Всичко това ще направите заради Бога, заради Божественото въ себе си. Тази е истинската наука, която не се налага отвънъ, но иде сама по себе си, отвътре. Когато нѣщата се налагатъ отвънъ, това

е морализиране, насилие. Човѣкъ самъ трѣбва да чувствува, каква е волята Божия и да е готовъ самъ да я изпълни. Богъ, въ никой случай, не критикува хората, но само поглежда, отъ време на време, какво правятъ и казва: Вървете напредъ! Вървете къмъ свѣтлината! И когато Му се оплаквате, Той казва: „Повече Любовь, повече Мждрость, повече Истина.“

„Ядоха и наситиха се.“ Питамъ: какъ мислите, само едно угощение, само единъ обѣдъ ли е далъ Христосъ на хората? Това угощение е било дадено на Божията трапеза съ любовь. Едно трѣбва да знаете: когато Божията трапеза се сложи, тя никога вече не се вдига. Тя не е като човѣшката трапеза, която се слага, докато хората се нахранятъ, и следъ половинъ или единъ часъ се вдига. Въ това, именно, седи разликата между Божията и човѣшката трапеза. Трапезата, която Христосъ е сложилъ преди две хиляди години, и досега още не се е вдигнала. Вие били ли сте на тази трапеза? Който е присѣствувалъ на тази трапеза, нека си спомни, на кое мѣсто е седѣлъ. Красива е тази трапеза! Нѣма по-велико нѣщо отъ това, човѣкъ да седи на такава трапеза! Съвременниятъ човѣкъ така разглежда живота си, като че за пръвъ пѣтъ е дошълъ на земята. Вие трѣбва да разглеждате сегашния си животъ като продължение на редъ минали животи; вие трѣбва да съзнавате, че нѣкога сте излѣзли отъ Бога, както е съзнавалъ това и Христосъ, и че ще се върнете нѣкога при Него, като при вашъ Отецъ. Може да сте забравили, защо сте дошли на земята — това не е грѣхъ. Важно е да си припомните, защо сте слѣзли на земята. Усилията на съвременната култура, на науката, на религията, се заключаватъ, именно, въ това, да научатъ хората да върватъ въ Бога, като въ свой Баща. Не е достатъчно само да върватъ въ Бога, но тѣ трѣбва да Го любятъ, да изпълняватъ Неговата воля. Който дойде до това положение, той живѣе въ закона на цѣлото, дето никакъвъ грѣхъ не съществува. Щомъ човѣкъ мине презъ всички страдания и изпитания въ живота, той възлюбва Бога и живѣе въ Него. При това положение, човѣкъ трѣбва да познава себе си, да знае, доколко е далъ възможностъ на Божията Любовь да се прояви въ него. Щомъ възлюбите Бога, всички мжнотии и страдания ще изчезнатъ, т. е. тѣ нѣма напълно да изчезнатъ, но вие ще имате сила въ себе си да ги преодолявате. Нѣма по-голѣмо благо въ живота на човѣка отъ това, да бжде въ връзка съ Бога! Такъвъ човѣкъ всѣкога

ще бжде доволенъ. Защо? Защото, ако единъ го обере, другъ ще му даде нѣщо; ако единъ го рани, другъ ще го лѣкува; ако единъ вземе хлѣба му, другъ ще му донесе прѣсенъ, по-вкусенъ отъ първия. Отсега нататкъ идатъ вашитѣ приятели! — Отде ще дойдатъ? — Отъ невидимия свѣтъ. — Какъ ще дойдатъ? — Или на конь възседнали, или на файтонъ, или на автомобилъ, или съ аеропланъ — тѣ разполагатъ съ хиляди начини за съобщение съ хората. Ваши приятели азъ наричамъ „живитѣ хора на земята“, които ви обичатъ. Тѣ ще спратъ предъ къщата ви, ще слѣзатъ отъ автомобила си, а вие, по цвѣта на автомобила, ще познаете, кой е вашиятъ приятелъ.

„Ядоха и наситиха се.“ Кога може човѣкъ да се насити? Когато отиде при своя приятелъ, когото обича. И като излѣзе оттамъ, ще каже: Днесъ е най-паметниятъ день въ живота ми. Човѣкъ трѣбва да бжде ученъ, силенъ, любещъ, но той трѣбва да проявява тази любовъ, това знание, тази сила навсѣкжде. Най-красивиятъ моментъ въ живота на човѣка е, когато двама души се срещнатъ при следното положение: единиятъ отъ тѣхъ живѣе дълго време на земята, а другиятъ сега слиза отъ небето. Тази среща остава паметна за цѣлъ животъ. Това означава стиха: „Детосж двама или трима, събрани въ мое име, тамъ съмъ азъ посрѣдъ тѣхъ.“ Душата на човѣка е единиятъ, духътъ — вториятъ, а самиятъ човѣкъ — третиятъ. Числото три представя проява на сжщинския духъ, на сжщинската душа и на сжщинския умъ въ човѣка. Умътъ опредѣля човѣка на физическия свѣтъ, и затова казваме: Който мисли, той е човѣкъ; който не мисли, не е човѣкъ. Добре е човѣкъ да е роденъ въ зодията на Водолѣй. Мнозина сж родени въ тази зодия, но не живѣятъ по нейнитѣ закони. Знакътъ на Водолѣй опредѣля висшата мистичностъ въ човѣка. Нѣкои се хвалятъ, че сж родени подъ знака на Водолѣй. Тѣ мязатъ на ония хора, за които се употребява поговорката: „Дай ме, мамо, надалечъ, да мога да се хваля.“ Въ тази поговорка се крие една велика истина, но който не я разбира, той ще я вземе въ букваленъ смисълъ и ще извади криво заключение. Мисълта, която се крие въ тази поговорка, е следната: човѣкъ може да се хвали само, когато отиде надалечъ, т. е. когато слѣзе отъ небето на земята. И наистина, когато човѣкъ слѣзе на земята, при голѣмитѣ мъчности и страдания, той може да се хвали съ онова, което е разрешилъ, което е свършилъ при тѣзи условия. Когато човѣкъ се върне на небето, невидими-

ятъ свѣтъ разглежда, какво е работилъ на земята. Това, което повдигна Христа въ очитѣ на невидимия свѣтъ, е работата, която Той свърши на земята съ голѣмо смирение. Невидимиятъ свѣтъ се радва не само при такива случаи, но и когато грѣшникътъ се обърне къмъ Бога. Христосъ казва: „Когато грѣшникътъ се обърне къмъ Бога, или когато сърцето на нѣкой човѣкъ се докосне до Божията Любовь, а умътъ му — до Божията Мъдростъ и свѣтлина, небивала радостъ настава на небето.“ Казвате: Кой човѣкъ може да се докосне до Божията Любовь? Който веднѣжъ само е хапналъ отъ обѣда, даденъ отъ Христа, той е опиталъ вече Божията Любовь, свързалъ се е съ нея. Затова Христосъ казва за себе си: „Азъ съмъ живиятъ хлѣбъ.“ Споредъ мене, седемътъ хлѣба, съ които Христосъ е нахранилъ четирехиляденъ народъ, не сж печени на земята, защото тѣ сж имали особено свойство — да се увеличаватъ. Това означава: колкото малко да е Божественото благо, което човѣкъ приема въ себе си, то има свойството да внася въ човѣка вътрешно доволство.

Сега, азъ желая не само да ви срещне Христосъ, но и да бждете поканени отъ Него на обѣдъ. Когато Христосъ дойде втори пѣтъ на земята, Той нѣма да казва, че Му е жалъ за народа, да не остане гладенъ, нито ще ги разпрѣсне по домоветѣ имъ, но ще ги заведе по мѣстата, които имъ е приготвилъ. Тогава хората не бѣха готови за тия мѣста, но сега вече сж готови. За тия мѣста, именно, Христосъ казвалъ: „Отивамъ да ви приготвя жилища. Дето съмъ азъ, тамъ ще бждете и вие.“ Казвате: Де е това мѣсто? — Ако сте поканени на обѣдъ въ дома на нѣкой вашъ братъ, той ще ви каже улицата и номера на кжщата си, да го намѣрите. Обаче, ако сте поканени въ Божествения градъ на угощение, нѣма защо да ви казватъ улицата и номера на мѣстото, дето трѣбва да отидете. Щомъ отидете на това угощение, вие нѣма да се връщате вече въ старитѣ си кжщи, но ще отидете въ новитѣ си мѣста, въ новитѣ си жилища, приготвени отъ Христа. Христосъ ще ви каже: „Оставете мъртвитѣ да погребватъ мъртвитѣ, а вие елате съ мене, да бждете носители на новата свѣтлина.“

Казвамъ: сегашнитѣ условия изискватъ хора съ силна вѣра, съ силна любовь, безъ никакво колебание и съмнение. Вие ще имате мъчности, но сами трѣбва да ги разтопите, да се освободите отъ тѣхъ. Вие сами създадохте мъчнотитѣ си, сами ще се освободите. Ако Богъ ви е създалъ

нѣкакви мжчноти, Той самъ ще ви освободи отъ тѣхъ. Има мжчноти естествени, необходими, които сж въ пжтя на вашето развитие. Има мжчноти ненужни, които вие сами сте си създали. Азъ говоря за последнитѣ, а не за ония, които сж отъ Бога дадени, и които представятъ за васъ велико благословение. Отъ Божествено гледище, т. е. отъ гледището на новата философия, всички противоречия въ живота ви сж на мѣсто. Защо? Защото всѣко противоречие, всѣка неприятностъ допринася нѣщо за вашата душа. По какво се отличава човѣкъ? — По своя умъ. По какво се отличава писателътъ? — По красотата на своя стиль. По какво се отличава музикантътъ? — По чистотата и вѣрността на своя тонъ. По какво се отличава пѣвецътъ? — По мекотата и чистотата на своя гласъ. По какво се отличава благодетелниятъ човѣкъ? — По издържливостта, по неуморността си. Като се върне дома си, отъ усилената работа презъ деня, той не се оплаква, че е уморенъ. Работата му го обновява, а не го уморява. Ако нѣкой се оплаква, че е уморенъ отъ работа, това показва, че неговитѣ добродетели не сж на мѣстото си. Когато нѣкой работи и умътъ му се уморява, тази работа не е на мѣстото си. Когато нѣкой говори и гърлото му пресъхва, това говорене не е на мѣстото си. На много отъ съвременнитѣ оратори гърлото пресъхва при говорене, затова тѣ пиятъ вода, да го понамокрятъ. Жива вода трѣбва на тия оратори! Ако пѣкъ искатъ да не пресъхва гърлото имъ, нека изпиятъ нѣколко чаши гореща вода, преди да сж почнали да говорятъ.

И тѣй, като извършите едно добро дѣло и се върнете дома си, вие трѣбва да усѣщате въ себе си приждане на енергия. Следъ това, ако разкажете на приятеля си, какво сте работили презъ деня, той трѣбва да остане доволенъ отъ васъ. Ако му кажете, че днесъ сте раздали десетъ хиляди лева, той трѣбва да удобри работата ви, но сжщевременно да ви пожелае, утре да дадете повече. Като увеличавате всѣки день по малко, и той ще се радва, и вие ще се радвате. Уплашите ли се отъ постоянното даване, то е все едно да се страхувате, какво ще стане съ единъ изворъ, или съ една чешма, които непрекъснато даватъ отъ своята вода. Не се страхувайте за извора! Докато той извира, нѣма опасностъ водата му да се свърши. Всѣки човѣкъ, който живѣе по Бога, е сжщо такъвъ изворъ. Докато този изворъ е свързанъ съ Бога, водата му никога нѣма да престане. Щомъ се усъмни въ Бога, водата му веднага ще престане,

Божественният законъ подразбира непрестанно даване. Ако днесъ дадешъ 10, утре ще дадешъ 20, после — 30, 40, 50, 60 . . . 1000 и т. н. — Ами толкова милиони сж дадени на бедни, на страдащи! — А колко милиарди се изхарчиха въ всемирната война? Колко хора убиха, осакатиха и разориха въ тази война? Който иска да изпълни волята Божия, той не трѣбва да бжде скържавъ. Щомъ е за Бога, и сто пжти повече ще дадемъ, отколкото досега сме дали. Жертвитѣ, които се дадоха въ войната, оправдаха ли се? А всѣка жертва води човѣка къмъ Царството Божие. Ако всички хора се обединятъ въ живата Христова вѣра, Царството Божие ще дойде въ единъ день. Защо съвременнитѣ религиозни хора не могатъ още да постигнатъ Царството Божие? Защото тѣ не се интересуватъ толкова отъ въпроса, кога и какъ ще дойде Царството Божие на земята, колкото отъ въпроса, кой ще бжде пръвъ въ това Царство. Христосъ разреши този въпросъ съ следнитѣ думи къмъ своитѣ ученици: „Ако не станете като малкитѣ деца, нѣма да влѣзете въ Царството Божие. Който иска да бжде пръвъ, той трѣбва да остане последенъ.“ Умниятъ всѣкога заема последно мѣсто, но никога не остава на това мѣсто.

„Ядоха и наситиха се.“ Защо се наситиха? Защото бѣха съ Христа. Споредъ мене, Христосъ е изпълнителятъ на Великия Божи Законъ — на Любовта Божия, въ която всички души съставятъ едно цѣло. Отъ гледището на тази Любовь, свѣтътъ представя великъ организъмъ, въ който Богъ живѣе и работи. Тукъ ще видите отношенията на Бога къмъ хората. Ако мразите нѣкого и мислите злото му, тукъ ще видите, че Богъ обича и този човѣкъ, като всички други. Тогава само ще разберете, че вашата умраза не допринася нищо, освенъ това, че противодействувате на Великото, а съ това заедно и на себе си. По този начинъ вие сами ще си попрѣчите да влѣзете въ Царството Божие. Много хора искатъ да влѣзатъ въ Царството Божие по външенъ, т. е. по човѣшки пжтъ. Не, който иска да влѣзе въ Царството Божие, той външно, по човѣшки, ще бжде отстѣпчивъ, а вътрешно, по Божествено, ще бжде настойчивъ. Нѣкои вървятъ точно по обратния пжтъ: по Божествено сж отстѣпчиви, а по човѣшки — настойчиви. Това не е никакъвъ моралъ. Ти ще бждешъ по човѣшки отстѣпчивъ, като заекъ. Достатъчно е да се тропне нѣкжде, и заекътъ е готовъ да бѣга, да отстѣпва. Нѣма по-отстѣпчиво животно въ свѣта отъ заека. Като дойде нѣкой до него, той веднага отстѣпва,

бѣга, никому не се противи. Казвате: Нали човѣкъ трѣбва да има свобода? Истинската свобода на човѣка седи въ неговата отстѣпчивостъ. И вълкътъ, и лъвътъ, и мечката, както и всички останали животни, трѣбва да бждатъ отстѣпчиви. Какъвъ е резултатътъ, когато животнитѣ не отстѣпватъ? Тѣ плащатъ съ живота си. Нима мечката, която не отстѣпва, не плаща съ живота си? Нима вълкътъ, който не отстѣпва, не плаща съ живота си? Нима кобрата, която не отстѣпва, не плаща съ живота си? Всички животни, които не отстѣпватъ, плащатъ съ живота си, на общо основание. И следъ всичко това хората казватъ: Човѣкъ не трѣбва да отстѣпва! Не, човѣкъ трѣбва да отстѣпва, и то тъй, както свѣтлината отстѣпва. Когато пердетата на прозорцитѣ сж спуснати, свѣтлината отстѣпва, не влиза въ стаята, но щомъ пердетата се дигнатъ и прозорцитѣ отворятъ, свѣтлината веднага настѣпва, т. е. влиза въ стаята. Щомъ затворятъ прозорцитѣ, свѣтлината пакъ отстѣпва; обаче, намѣри ли най-малката дупчица нѣкъде, тя веднага настѣпва. Божественото учение, или учението на Любовта седи, именно, въ това, да влизаашъ и презъ най-малката дупчица и да освѣтявашъ всичко около себе си. То не чака да му отворятъ голѣма дупка, че тогава да влѣзе. Забележете, когато видятъ първия слънчевъ лжчъ, хората веднага отварятъ една малка дупчица, да влѣзе този лжчъ. После, постепенно отварятъ все по-голѣма и по-голѣма дупка, докато отворятъ всички прозорци, да навлѣзе свѣтлината съ всичката си сила. Първиятъ лжчъ показва, че хиляди и милиони лжчи още чакатъ да влѣзатъ — всѣки на свой редъ. И ние сега казваме: Отворете прозорцитѣ си! Отговаряте: Не, прозорцитѣ трѣбва да бждатъ затворени, болниятъ да не се простуди. И действительно, отъ обичъ къмъ болния, вие затваряте херметически и вратата, и прозорцитѣ, да не би да се простуди, но съ това го задушавате. Оставайте поне горнитѣ прозорци отворени, да влиза повече чистъ въздухъ.

Въ прочетената глава Христосъ дава начини, методи, всѣки да прави малки опити, да познае Бога. Въ Писанието е казано: „Опитайте ме и вижте, че съмъ благъ!“ Вие трѣбва да направите нѣколко опити по новия начинъ, да опитате Бога, да Го познаете, докато Той бжде доволенъ отъ васъ, и вие започнете да Му служите по вътрешното ръководство, което имате въ себе си. Подъ „вътрешно ръководство“ се разбира онова ръководство, което Богъ е опредѣлилъ за всѣка душа, още отъ началото на нейния

животъ. Нѣкой иска да възприема направо отъ Бога. Не е въпросътъ, отъ кого човѣкъ ще приема; важно е, всичко, което той приема, да излиза отъ Бога. Ако нѣкой човѣкъ ми донесе единъ листъ отъ научна книга, за мене е важенъ листътъ, а не това, кой го е донесълъ. Този листъ може да е донесенъ отъ нѣкое малко дете, или отъ нѣкой философъ, или отъ нѣкоя красива мома. Ако отъ този листъ азъ придобия нѣщо добро за себе си, той е важенъ за мене, а не онзи, който го носи. Следователно, въ всички случаи, важно е съдържанието на донесеното. Когато се прочете единъ листъ отъ Божествената книга, трѣбва да се разбере написаното въ този листъ, както и неговото вътрешно съдържание. Християнитѣ препоръчватъ да се чете Библията и Евангелието. Мнозина четатъ, но не ги разбиратъ. Защо? Защото нѣматъ нужната свѣтлина. Какво е нужно тогава? Който чете Свещената книга, той трѣбва да се свърже съ единъ ангелъ, който да му помогне, да внесе повече свѣтлина въ ума му. Този ангелъ носи въ себе си коментариитѣ на Свещената книга и дава обяснения на четеца. Като четете тази книга съ новитѣ коментарии, всичкиятъ шлакъ, всичката сгория отъ нея отпада, и вие я виждате въ истинската ѝ красота. При тази нова свѣтлина на ума, художникътъ започва да рисува вѣрни картини; поетътъ започва да пише идейни стихове; майката започва да отглежда децата си съ истинска любовъ и самопожертвувателностъ и т. н. Когато ангелъ слиза отъ небето да ви помага, обърканигѣ ви работи се изправятъ, правитѣ работи вървятъ напредъ, и вие отивате отъ успѣхъ въ успѣхъ, отъ слава въ слава.

Христосъ казва: „Азъ изпратихъ Духа си.“ Този Духъ не е въ единствено число, но въ множествено. Той е колективенъ Духъ. Казано е: „Азъ ще изпратя при васъ всички напреднали братя, които ви мислятъ доброто, които ви обичатъ и сж готови да ви посочатъ пътя, който азъ съмъ имъ показалъ.“ Тѣзи братя сж ангели, които седятъ по-високо отъ васъ, но сж готови да слѣзатъ на земята да ви помагатъ. Защо? Защото ви обичатъ. Вие имате връзка съ тѣзи ангели, и затова тѣ сж готови да ви помагатъ. Че вие досега не сте живѣли, тухли само сте правили. Колко камшици, колко страдания, колко мъчности, колко неволи сте прекарали, но сжщественото не сте направили! Колко църкви сте имали, но всички сте съборили! Колко вѣрвания сте имали, на които сте измѣнили! Колко съмнения въ Бога сте изживѣли, докато най-после сте дошли до новото вѣрую, което

не се събаря, до вѣчната Любовь, съ която сте познали Бога. Какво ще каже онзи професоръ съ своитѣ противоречия и съмнения, като дойде до Великия Изворъ на живота и пие отъ Неговата вода? Той ще се обнови, ще въздъхне спокойно и ще каже: Сега вече вѣрвамъ. Защо? Защото той бѣше жаденъ и уталожи жаждата си; той бѣше гладенъ и се насити; той търсѣше красотата и я намѣри. Следъ това трѣбва ли да го питате, доволенъ ли е? Като дойде при насъ, ние ще му предложимъ да си почине; като си почине, ще му дадемъ отъ нашата храна, отъ водата на нашия изворъ, безъ да му говоримъ нѣщо за миналото. Като си отпочине и нахрани, той ще въздъхне облекченъ и ще каже: Разбрахъ вече смисъла на живота.

Сега, като казвамъ на всички, че трѣбва да отидете при Великия Изворъ на живота, това не значи, че нѣмате животъ въ себе си. Вие имате отъ този животъ въ себе си, но семето на този животъ трѣбва да се посади въ земята, да му се дадатъ условия да расте. То се нуждае отъ свѣтлина, топлина и влага. Съ други думи казано: знанието, любовта и силата сж условията, при които това семе може да израсте. Кога се радва човѣкъ? Човѣкъ се радва, когато придобива знание, любовь и сила; той се радва, когато погледне на своитѣ родители, на своитѣ приятели, на своитѣ господари и слуги, на всички хора, съ които е въ връзка. Като погледне на небето, осѣяно съ безброй звезди, той пакъ се радва. И най-после, като си помисли само за онзи животъ, въ който вижда, не само една, но 12 отворени врати за Царството Божие, той пакъ се радва. За кого сж отворени тѣзи врати? — За гладнитѣ, а не за сититѣ. Защото казано е: „Ядоха и наситиха се.“ Кой? — Гладнитѣ. Това, съ което сме се наситили, е за наше благо, а онова, което остава, трѣбва да се раздаде по най-разуменъ начинъ на онѣзи, които нѣматъ.

Казвамъ: сега е най-доброто време за работа. Желая всички да се родите въ Водолѣй, да сте носители на вода! Една баба отъ Варна, наша позната, разправяше единъ свой сънъ. Тя често се молила на Бога, да вземе душата ѝ, защото ѝ дотегналъ тежкиятъ животъ на земята. Една вечеръ сънувала, че заминала за онзи свѣтъ и се намѣрила предъ една голѣма маса, около която били наредени 24 старци. Тѣ преглеждали нѣщо въ една голѣма книга. Тя се приближила къмъ тѣхъ. Единъ отъ тия старци я запиталъ: Бабо, какво търсишъ тукъ? Искашъ ли нѣщо? — Е, синко, дой-

дохъ между васъ да поживѣя малко по-спокойно, дотегна ми вече животътъ на земята, съ своитѣ теглила и страдания. — Знаешъ ли да четешъ? — Не зная, синко. — Щомъ не знаешъ, вода ще носишъ. Това подразбира, че човѣкъ трѣбва да се роди въ Водолѣй, въ великото знание на миналото. Обаче, не е достатъчно само да се роди човѣкъ въ Водолѣй, но той трѣбва да съзнава това, да работи върху себе си, да работи за своитѣ ближни и да изпълнява волята Божия. Сега сме въ края на вѣка. Ако човѣкъ днесъ не изпълни волята Божия, другъ пътъ нѣма да има тѣзи добри условия. Сегашнитѣ условия сж най-благоприятни за работа. Никога досега въ християнската епоха не сж наставали по-добри времена отъ сегашнитѣ.

Сега, желая ви да бждете носители на вода! Нѣма по-голъмо благо за човѣка отъ това, да носи вода! Който даде една чаша вода нѣкому въ името Божие, и неговото име ще бжде написано въ Божествената книга. Да се роди човѣкъ въ Водолѣй, това значи да даде по една чаша вода на жаднитѣ, за да направи съ тѣхъ вътрешна връзка. Ако Божията Любовь, Мъдростъ и Истина не проникнатъ въ сърцата, умоветѣ и волята на хората, тѣ сами ще станатъ причина да не влѣзатъ въ Царството Божие.

„Ядоха и наситиха се; и дигнаха остатки отъ укрухи седемъ кошници.“ Сега всички имате покана за едно велико угощение, за което трѣбва да облѣчете най-хубавитѣ си дрехи. Да се облѣчете съ най-хубавитѣ си дрехи, това подразбира, да се премѣните съ най-хубавитѣ си мисли и чувства, съ всичко възвишено и благородно, което живѣе въ душата ви, и така да отидете на угощението. Въ каквото положение и да сте, вие трѣбва да имате съзнание, че сте царски синове, отъ нищо да се не срамувате. Докато човѣкъ работи, той е облѣченъ въ прости, въ работнически дрехи; щомъ се върне отъ работа, ще се измие, ще се преоблѣче, и тъй премѣненъ, въ новитѣ, въ хубавитѣ си дрехи, ще се яви предъ Баща си, да вземе участие въ великото угощение.

Съвременнитѣ хора иматъ редъ противоречия, и като не могатъ да ги разрешатъ, оплакватъ се отъ живота, недоволни сж отъ него. Казвамъ: достатъчно е да помислите за любовта на вашия баща и на вашата майка, за любовта на вашия братъ и на вашата сестра, за да изчезнатъ всички противоречия и страдания въ живота ви, а вие да се развеселите, че сте имали привилегията да бждете поканени на

този обѣдъ. Вие ще се зарадвате, че Богъ ви е удостоилъ съ вниманието и любовта Си, да ви направи сънаследници, да ви въведе въ Царството Божие. Идатъ вече Божиитѣ блага! Досега хората не сж имали такива благоприятни условия, каквито днесъ иматъ.

И тъй, желая сърцата ви да се изпълнятъ съ Божията Любовь, а умоветѣ ви — съ Божията Мъдростъ и свѣтлина. Пожелавамъ ви вашитѣ напреднали братя да ви заведатъ при роднината ви Рагуилъ, да получите наследството, което Богъ ви е оставилъ.

13. Беседа отъ Учителя, държана на 4 декември, 1927 г.
София. — Изгрѣвъ.

За приятелитѣ си.

„Никой нѣма по-голѣма любовь
отъ тази, щото да положи нѣкой душата
си за приятелитѣ си. *)

Сега ще говоря върху думитѣ: „Да положи нѣкой душата си за приятелитѣ си.“ Този стихъ подразбира вътрешно единство на нѣщата. Това единство се осмисля само въ разнообразието. Разнообразието въ природата пъкъ е изразъ, проява на Божествената хармония. Подъ думата „проява“ умнитѣ хора, адептитѣ, мъдрецитѣ разбиратъ разумното начало въ живота. Като казвамъ „разумно начало“, азъ нѣмамъ предъ видъ студения човѣшки разумъ, който се проявява при 250⁰ подъ нулата, но говоря за висшия разумъ, който носи условия за човѣшката душа. При 250⁰ подъ нулата нѣма животъ. Това не значи, че животътъ се е унищожилъ, но не може да се прояви. И при 5000⁰ подъ нулата животътъ не може да се унищожи. Тѣй щото, подъ думата „разумно начало“ ние разбираме Любовта, която носи животъ. Тази Любов е наречена Божия Любов. Обаче, хората изявяватъ любовта по различенъ начинъ, вследствие на което се явяватъ редъ противоречия въ живота. Тия противоречия обезвѣряватъ хората. Нѣкой казва: Азъ не вѣрвамъ въ никого и въ нищо. Казвамъ: да не вѣрвате въ хората, били тѣ ваши майка или баща, братъ или сестра, разбирамъ; но да не вѣрвате въ Онзи, Който ви е създалъ, Който ви е пратилъ на земята да се развивате; да учите, не разбирамъ. Да не обичате оння, които сж ви направили редъ пакости и злини, разбирамъ, това е човѣшко; но да не обичате Онзи, Който ви е далъ всички блага въ живота — не разбирамъ.

Азъ нахвърлямъ тия въпроси за разсжждение, безъ да ги обяснявамъ, защото всичко, което се обяснява, губи своята чистота. Какъ може да се обясни Великото въ свѣта? Въ това отношение, ние постѣпваме като музикантитѣ: взимаме нѣколко тона, съчетаваме ги, образуваме отъ тѣхъ акордъ, който влиза въ хармония съ цѣлото, безъ да обясняваме на хората, какъ сме постигнали тази хармония. Следователно, да пѣешъ, да свиришъ, това е въ реда на

нѣщата, но да обяснявашъ на хората, какъ пѣешъ, или какъ свиришъ, това не е нужно. Всѣкакви обяснения тукъ сж излишни. На сжщото основание казваме и за Любовта, че тя не е нищо друго, освенъ Божествена симфония, за разбирането на която се изисква само тънко музикално ухо да слуша и да възприема. Любовта не се нуждае отъ обяснения. Тя сжществува въ душата на всѣкиго, но чака само моментъ да се прояви, както всѣки музикаленъ тонъ чака да дойде музикантъ, да удари на клавишитѣ, и той да прозвучи. Казваме, че нѣкой човѣкъ не е взелъ чистъ тонъ. Това значи, че този тонъ не е въ съгласие съ другъ нѣкой отъ по-велика гама. Самъ за себе си, този тонъ може да бжде чистъ, правилентъ, но понеже той е попадналъ въ съзвучие съ тонъ отъ друга нѣкая гама, съ която не хармонира, явява се нѣкакъвъ дисонансъ. Обаче, отдѣлно и двата тона сж чисти, правилни. Въ такъвъ случай, единъ отъ двата трѣбва да отстѣпи, да даде мѣсто на другия, само той да се прояви.

Като наблюдавамъ отношенията на хората, виждамъ, че много отъ тѣхнитѣ мжнотии и страдания се дължатъ на обстоятелството, че тѣ не отстѣпватъ едни на други. Смыслътъ, красотата на живота седи въ постоянното отстѣпване. Това вѣчно отстѣпване природата нарича вѣчно обновяване. Вѣчно да отстѣпвашъ, това значи вѣчно да се обновявашъ. Кога човѣкъ отстѣпва? Човѣкъ отстѣпва, когато се намира подъ известно напрежение, подъ известенъ напоръ. Първитѣ водни капки не отстѣпватъ ли мѣстото си на вторитѣ? — Отстѣпватъ. Вторитѣ не отстѣпватъ ли на третитѣ? — Отстѣпватъ. Значи, въ природата се извършва процесъ на вѣчно отстѣпване. Питамъ: де е крайниятъ предѣлъ на това отстѣпване? То нѣма предѣлъ, то е вѣченъ процесъ. Като идея на физическия свѣтъ, отстѣпването е свързано съ срама. Срамъ е за човѣка да отстѣпва. Не, разумното отстѣпване е свързано съ процеситѣ на възрастване и обновяване. Питамъ: де е краятъ на възрастването и на обновяването? На тѣзи въпроси всѣки самъ трѣбва да си отговори. Всѣка душа, която е слѣзла на земята, има по една сжществена задача, която сама трѣбва да разреши. За тази цель тя започва съ безформеното, съ безсъзнателното въ физическия свѣтъ, което постепенно се оформява. Въ процеса на оформяването се забелязватъ три последователни фази: първата фаза е на личността; втората фаза — на индивидуалността, а третата — проява

на душата, или проява на Божественото начало въ човѣка, което се стреми да сподѣли благата си съ ближнитѣ си.

Единъ старъ гостилничаръ ималъ всичко 30 абонати месечно. За да ги задоволи, той ималъ на разположение 30 тенджери, за всѣки клиентъ по една. Единъ день, по погрѣшка, той сипалъ ядене на единъ отъ клиентитѣ си отъ чужда тенджера. Като забелязалъ това, клиентътъ взелъ шапката си и излѣзалъ отъ гостилницата недоволенъ. Цѣлъ день обикалялъ по гостилницитѣ, да намѣри гостилничаръ, който да му сипе ядене отъ тенджера, отъ която да не е сипвалъ на никой другъ преди него, но не намѣрилъ такова нѣщо. Най-после той се принудилъ да се върне дома си гладенъ. Отъ този случай гостилничарътъ придобилъ по-голѣма внимателностъ, но и клиентътъ поумнѣлъ, втори пѣтъ не се решавалъ да прави обструкция на гостилничаря и да остава гладенъ. Казвате: Лесна работа! Като не яде въ една гостилница, ще отиде въ втора, въ трета, все ще намѣри ядене. Да, но този господинъ не иска само да се нахрани, той има правило въ живота си — да не яде отъ чужда тенджера, и не иска да нарушава това правило. Този човѣкъ искалъ да бѣде последователенъ. На това основание, всѣки трѣбва да бѣде последователенъ въ своитѣ възгледи за живота, особено, ако тия възгледи почиватъ върху известни разумни закони. Само при това положение човѣкъ може да бѣде щастливъ. Който не спазва тия закони, той отлага нѣщата за въ бѣдеще, за друга нѣкаква еволюция, но съ това отлагане той губи благоприятнитѣ условия въ живота. Този човѣкъ протака нѣщата въ време и пространство. Който разбира тия закони и ги спазва, той не отлага нѣщата, но взима цигулката си и свири, работи, още сега иска да придобие нѣщо, което да му послужи за вѣчността, за живота извънъ времето и пространството.

„Да положи нѣкой душата си за приятелитѣ си.“ Какъвъ е вътрешниятъ смисълъ на този стихъ? Милтонъ е изказалъ следната мисълъ: „Той за Бога само, а тя за Бога, който е въ него.“ Какво означава тази мисълъ? Ако я материализирате, тя ще изгуби своя вътрешенъ смисълъ. То е все едно господарътъ да иска отъ слугата си да му се кланя. Да иска това нѣщо, значи да обърне нѣщата наопаки. Правилното положение е господарътъ да служи на Бога, а слугата — на Бога, който живѣе въ господаря му. Мжжътъ трѣбва да люби Бога, а жената трѣбва да люби

Бога въ мъжа. Учителътъ трѣбва да се стреми къмъ Божията Мъдростъ, а ученикътъ — къмъ мъдростта на Учителя си. Това подразбира правилни отношения между хората.

Въ съвременната наука се говори за издържане на трудноститѣ въ живота. Споредъ Дарвина, запримѣрь, само онѣзи индивиди продължаватъ да съществуватъ, които могатъ да издържатъ на тежкитѣ условия, да се приспособяватъ къмъ тѣхъ. Този законъ се отнася за животнитѣ, но не и за хората. Той подразбира усъвършенствуване на типове, като се започне отъ най-низкитѣ и се стигне до най-високитѣ. За хората, обаче, съществува другъ законъ — законъ за жертвата. Човѣкъ може да се прояви въ жертвата. По това, именно, той се отличава отъ животнитѣ. Значи, животното се бори да преодолѣе условията; човѣкъ се жертвува, а свѣрхчовѣкътъ, Синътъ Божи полага душата си за приятелитѣ си, т. е. той служи на Бога. Да положишъ душата си за приятелитѣ си, това е извънъ закона за жертвата. Съвременниятъ човѣкъ е миналъ първата и втората фаза и е дошълъ вече до положението да положи душата си за приятелитѣ си. Тази е последната, третата фаза въ живота. За да преодолѣе всички мъчности въ живота, да дойде до третата фаза, човѣкъ трѣбва да бжде смѣлъ, решителенъ, никога и отъ нищо да се не обезсърдчава. Той трѣбва да има непреодолима вѣра и надежда; неговата вѣра трѣбва да бжде извънъ времето и пространството. Тази вѣра наричамъ вѣчна вѣра, т. е. вѣра, която никога не престава. И надеждата на човѣка трѣбва да бжде вѣчна, никога да не престава. Нѣкой казва: Азъ не вѣрвамъ, азъ се обезсърдчавамъ. — Това е вѣра въ време и пространство. Ние говоримъ за вѣра и надежда извънъ времето и пространството, дето живѣятъ съвършени същества, на които думата е законъ. Ако думитѣ на тия същества сж закони, какво ще кажете тогава за Бога? Когато Богъ каже или обещае нѣщо, думитѣ Му нѣматъ обратна сила, тѣ ще се реализиратъ, както сж казани. Външно, привидно, може да има измѣна и промѣна въ Божиитѣ думи и обещания, но това се дължи на нашитѣ субективни схващания.

Сега, ще предамъ на кратко единъ разказъ отъ книгата на Ведитѣ. Въ този разказъ се описва развитието, до което е достигнала индуската жена въ старитѣ времена още. Въ този разказъ не се говори за обикновена жена, но за жена отъ високо произхождение. Тази жена била княгиня

и се наричала Савитра. Всѣки човѣкъ трѣбва да се прояви, по какъвъ и да е начинъ на земята, като княжеската дъщеря Савитра. Женитбата, за примѣръ, е една отъ проявитѣ на човѣшката душа. Въ този смисълъ, и музиката, и науката, и религията сж особенъ родъ човѣшки прояви. Цигуларьтъ, за примѣръ, какъ ще се прояви? — Той ще вземе цигулката си и ще свири. Значи, знанието е проява на човѣшката душа. Когато се омжжва, жената ще изсвири едно Божествено парче, следъ което индуситѣ ще се разотидатъ по домоветѣ си. Между индуситѣ сжществувалъ обичай, когато млада мома, отъ царско произхождение, се омжжва, извикватъ видни мъдреци и адепти да се произнесатъ върху сждбата ѝ, т. е. да изслушатъ парчето, което тя ще свири, и отъ това ще опредѣлятъ нейната сжба. Споредъ мене, парчето, което тя ще свири, представя нейния възлюбенъ, за когото мъдрецитѣ ще опредѣлятъ, ще може ли да живѣе въ хармония, по Божествено съ младата мома, или не. Като изслушали парчето, което Савитра свирела, мъдрецитѣ казали, че нейниягъ възлюбенъ ще бжде добъръ, способенъ, благороденъ човѣкъ, но ще живѣе само десетъ месеца следъ сватбата. Бащата казалъ на Савитра за предсказанието на мъдрецитѣ, но тя казала: Каквото ще да става, но азъ ще взема този момъкъ, който ми е опредѣленъ отъ сждбата. Десетъ месеца да живѣя съ него, но той ще бжде моятъ избранникъ. Той се наричалъ Сативанъ, което означавало душа на истината. И действительно, десетъ месеца следъ женитбата, дошла смъртъта, наречена Яма, да задигне душата на истината, да я отнесе въ вѣчността. Савитра тръгнала следъ смъртъта и казвала: Моля ти се, върни ми Сативана, не взимай тази душа, остави ми я! Ти имашъ толкова много души около себе си, защо взимашъ и тази душа? Смъртъта върви по пжтя си, не обръща внимание на Савитра, не чува думитѣ ѝ, но и Савитра върви подиръ нея, моли се, настоява да ѝ върнатъ Сативана. Тя минавала гори и планини, долини и полета, качвала се, слизала и все настоявала на своето. Смъртъта ѝ казала: Готова съмъ на всички услуги. Каквото пожелаешъ отъ мене, ще ти дамъ, но душата на Сативана не мога да върна. — Бащата на моя възлюбенъ е слѣпъ, върни му зрението. Веднага зрението на дѣдото се възстановило. Савитра пакъ продължавала да върви следъ смъртъта, да се моли за връщането на Сативана. Смъртъта ѝ казала: Всичко, каквото пожелаешъ, ще ти дамъ, но душата на Сативана не

мога да върна. — Щомъ е така, азъ искамъ да имамъ синове, да царуватъ въ бащиния ми домъ, затова върни ми Сативана. — Нека се сбъдне и това твое желание. Омжжи се за когото искашъ. — Ти казвашъ, че мога да имамъ синове, но забравяшъ, че споредъ обичаитъ на Индия жената може да води само единъ мъжъ. Азъ не мога едновременно да бжда жена на двама мъже. Ето защо, върни ми Сативана. Смъртта стигнала до Бога и разказала за страданието на Савитра, после се върнала при нея и предала следнитъ думи отъ Бога: „Понеже си умна и добродетелна жена, ще се изпълни и това твое желание.“ Сативана възкръсналъ и се върналъ отново на земята, да продължи живота си съ Савитра.

Казвамъ: човѣшката душа е възвишена и благородна. Тя никога не се обезсърдчава, никога не се обезвърява. Тя е настойчива и смѣла. Като хване нѣкой богъ, тя тръгва подиръ него и настоява, докато постигне своитъ желания. За тази целъ тя си служи съ своитъ добродетели, които прилага на всѣка крачка въ живота. Да настоявашъ съ своитъ добродетели — това е най-високото положение, до което човѣкъ може да дойде. Този е пътътъ, по който човѣкъ може да реализира своитъ желания, а не съ съмнения, съ колебания, съ редъ отрицателни качества.

„Да положи нѣкой душата си за приятелитъ си.“ Това значи: Човѣкъ трѣбва да даде възможност да се прояви любовта въ него. Обаче, за да се прояви любовта въ човѣка, Сативанъ непременно трѣбва да се върне. Безъ Сативана, безъ душата на истината, любовта по никой начинъ не може да се прояви въ човѣка. Ако съмнението се вгнезди въ човѣка като червей, който прояжда всички свѣтли идеи, може ли той да постигне своитъ идеали? Може ли той да разбере целта на живота? Съмнението не може да унищожи Божественото начало въ човѣка, но то ще внесе облакъ въ неговото съзнание, който ще му прѣчи да вижда нѣщата ясно. Временно Божественото може да отстъпи, но не и да се унищожи. Богъ е всесиленъ, всичко може да направи, но често заема последно мѣсто, като съзнателно отстъпва отъ позиция въ позиция. Той е готовъ на всѣкакви жертви. Понѣкога Той слиза толкова долу, както никой другъ, но при това положение може да извърши такива дѣла, каквито никой човѣкъ въ свѣта не е въ състояние да направи. Това значи, че началото и краятъ сж свързани въ Бога: Той е начало, Той е край на нѣщата.

Който разбира проявитѣ на Бога, той ще знае, какъ да възприема и предава Неговата Любовь.

Съвременнитѣ хора искатъ да преустроятъ своя животъ, но отде да започне това преустройство, не знаятъ. Тѣ четатъ разни научни и философски книги, срещатъ се съ учени хора, разговарятъ се по тия въпроси, но въпрѣки това, пакъ нѣматъ успѣхъ. Защо? На съвременнитѣ хора липсва нѣщо сжщественно, а именно: тѣ трѣбва вътрешно да се подквасятъ съ Истината. Тѣ трѣбва да се свържатъ съ всички разумни сжщества, да влѣзатъ въ допиръ съ тѣхъ. Отъ тази връзка зависятъ много нѣща. Отъ първата водна капка още могатъ да се опредѣлятъ свойствата на всичката вода. За тази целъ, човѣкъ трѣбва да се свърже съ слънчевата система, да разбере, какви отношения иматъ Слънцето, Венера и Меркури къмъ самия него. Всички хора виждатъ Слънцето, Венера, но малцина виждатъ Меркури. Само астрономитѣ, които наблюдаватъ вечеръ небето, съ своитѣ телескопи, сж виждали Меркури. Обикновенитѣ хора не могатъ да го видятъ.

Мнозина казватъ: Трѣбва да се молимъ на Бога! Вѣрно е това, но какъ трѣбва да се молите? Въ какво се заключава истинската молитва? Когато ученикътъ отива при учителя си, да добие знание, той трѣбва да се постави въ възприемателно състояние и да каже: Учителю, моля те да ми дадешъ малко отъ твоята свѣтлина, да си разреши единъ труденъ въпросъ. Това е просба. Често просбитѣ се превръщатъ въ молитви. Сегашнитѣ хора мислятъ, че молитвата изисква отъ човѣка да колѣничи, да вдигне ржцетѣ си нагоре и тихо да шепне нѣкакви молитви. Не, това не е още молитва. Така се моли човѣкъ, когато го биятъ. Той пада на колѣне, вдига ржцетѣ си нагоре и започва да се моли, да не го биятъ. И затворникътъ, и грѣшниятъ човѣкъ се молятъ по сжщия начинъ, но какъ трѣбва да се моли свободниятъ човѣкъ? Какъ трѣбва да се моли душата, която търси истината? Нѣкои казватъ, че сж намѣрили истината. Не, истината се търси вѣчно. Който търси истината само за единъ моментъ, той не е разбралъ още, какво представя тя въ сжщностъ. Който е разбралъ Божиата Истина, той вѣчно ще я търси. Истината е подобна на свѣтлината, която постоянно се разкрива предъ очитѣ на човѣка. Любовта, Мждростъта и Истината се разкриватъ постоянно, затова човѣкъ непрекъснато трѣбва да ги търси. Не е достатъчно човѣкъ само веднѣжъ да вкуси отъ Лю-

бовъта Божия и да каже, че се е задоволил вече. Не, постоянно ще се стремиш към тази Любов и постоянно ще я извяваш, и то въ различни направления.

„Да положи нѣкой душата си за приятелѣ си.“ Защо трѣбва човѣкъ да положи душата си за приятелѣ си? — За да създаде въ себе си възвишено и благородно сърце, свѣтълъ умъ, здраво тѣло, които да бждатъ въ услуга на неговата душа. За тази цель той трѣбва да започне отъ слънцето. Защо? Защото на физическия свѣтъ слънцето е представител на Бога. По-добъръ представител на Бога отъ физическото слънце за физическия свѣтъ засега нѣма. Като наблюдаваме слънцето, ние си представяме Бога свѣтълъ като слънце. Това не означава още, че слънцето е Богъ, но донѣкжде само дава представа на хората отъ физическия свѣтъ за Бога. Ето защо, хората трѣбва да започнатъ отъ слънцето, което носи сила. Стремезътъ пкъ на човѣшката душа е да бжде силна, мощна. Апостолъ Павелъ казва: „Когато съмъ слабъ, тогава съмъ силенъ.“ Това е парадоксъ, който се нуждае отъ обяснение. Кое е силно въ човѣка? Силно е разумното начало въ човѣка, защото може да реализира копнежѣ на човѣшката душа, отъ които да се ползватъ и неговѣ ближни. Въ благо на ближнѣ се крие благо на всѣки човѣкъ поотдѣлно. Който люби цѣлото човѣчество, той може да реализира и своя животъ, защото човѣчеството представя тѣлото на Бога. Следователно, да любишъ всички хора, да любишъ цѣлото човѣчество, това подразбира да любишъ Бога, Който се извява въ това тѣло. Това е първата степен на любовта, най-високата, най-голѣмата любовъ, която човѣкъ може да прояви на земята. Да любишъ Бога, това значи да любишъ всички живи сжщества на земята, отъ най-малкѣ до най-голѣмитѣ, както и всички ония сжщества, които не виждашъ, понеже живѣятъ въ невидимия свѣтъ. Божията Любов обхваща всички живи сжщества на земята и на небето. Да любишъ всички тия сжщества, значи да имашъ стремезъ къмъ Бога. Може ли такъвъ човѣкъ да бжде нещастенъ? Той всѣка секунда, всѣка минута, всѣки часъ ще бжде свързанъ съ сърцата и душиѣ на ония, които обича и които го обичатъ. При това положение, де ще остане мѣсто за обезсърчения и разочарования? Този човѣкъ ще получава толкова много подарѣци, че трѣбва да има на разположение сандѣкъ, голѣмъ като земята, да ги прибира. Затова е казано въ Писанието, че човѣкъ

трѣбва да се откаже да събира богатства на земята. Велико нѣщо е да положи човѣкъ душата си за приятелитѣ си!

И тъй, човѣкъ трѣбва да започне съ слънцето, да одухотвори слънчевата енергия, за да се ползува отъ нея разумно. Той трѣбва да приеме, че на земята Богъ се проявява чрезъ слънцето, отдето черпи животворна енергия. Ако нѣкой е боленъ, не може да диша добре, нека се обърне къмъ слънцето и дълбоко въ душата си пожелае да се свърже съ него, да приеме отъ енергията му. Нѣма да мине много време, и той ще се обнови и засили. Мнозина ще му говорятъ, че трѣбва да лежи на леглото си, че има опасностъ да се скжса нѣкоя артерия въ него, но той не трѣбва да се подава. Това сж външни внушения, които не съдържатъ истината въ себе си. Който веднѣжъ само е приелъ слънчевата енергия въ себе си, той е опиталъ вече нейното благотворно влияние върху мислитѣ и чувствата си, както и върху всички клетки на своя организъмъ. Той вижда наоколо си само здрави, силни хора и отъ нищо не се плаши. Ако нѣкой се обезсърдчи, нека се обърне къмъ слънцето, да приеме отъ неговата енергия. Слънчевата енергия прави човѣка здравъ, бодъръ, силенъ; тя му дава сили да понася мжнотиитѣ и трудноститѣ въ живота. Да възприемешъ слънчевата енергия, това е равносилно да се разхождашъ изъ хубави градини, пълни съ разноцвѣтни и ароматни цвѣта, съ хубави и сладки плодове, и отъ време на време да опитвашъ нѣкои отъ тѣхъ. Не е загуба на време, ако ти иждивишъ единъ-два часа отъ деня да се свържешъ съ слънцето и да приемешъ отъ неговата енергия. Едно десетгодишно дете се изгубва отъ дома си, но единъ приятелъ на баща му го намира, хваща го за ржка и го развежда изъ най-хубавитѣ градини въ града. Въ дома на детето наставка голѣмо смущение, всички го търсятъ, тревожатъ се, а то се любува на красивитѣ цвѣта и плодове, опитва тѣхния вкусъ. Като се върне дома си, всички се радватъ, че се връща здраво и читаво, но то започва да имъ разказва всичко онова, което е видѣло и опитало. Такова е положението на всѣки, който се ползува отъ слънчевата енергия. Преди да възприеме нѣщо отъ слънцето, човѣкъ е въ положението на загубеното дете, но щомъ възприеме нѣщо отъ него, той е детето въ градини съ хубави цвѣта и плодове, отъ които може да се ползува. Следъ това и то се радва, и другитѣ се радватъ.

Казвамъ: по сжщия начинъ се разхожда и човѣшката

душа. Следъ като излѣзе отъ тѣлото на човѣка, тя започва да се разхожда по свѣта, посещава най-хубавитѣ градини, а той я търси, вика следъ нея, иска да я намѣри. Като се върне отъ разходката си, тя започва да разказва на своитѣ ближни за Великото, което е видѣла и опитала. Когато нѣкой отрича сѣществуването на душата, това показва, че душата е напуснала тѣлото и отишла нѣкъде на разходка. Нѣкой баща се оплаква, че изгубилъ детето си. Де е детето му? То излѣзло отъ бащиния си домъ и отишло да се разхожда изъ градинитѣ. Когато казватъ за нѣкой човѣкъ, че е безвѣрникъ, това значи, че този човѣкъ е отишълъ съ приятеля на своя баща да се разхожда, да разглежда и изучава Великото въ свѣта. Като се върне отъ разходката си, този безвѣрникъ става единъ отъ най-усърднитѣ християни. Защо? Защото е придобилъ голѣма опитностъ, позналъ е и опиталъ Великото въ живота.

Сега ще разкажа единъ анекдотъ за двама англичани, атеисти, които решили да представятъ на сцената две различни, напълно противоположни роли. Единиятъ отъ тѣхъ ще поддържа идеята, че Богъ сѣществува, а другиятъ ще поддържа обратната идея, т. е. ще отрича сѣществуването на Бога. Въ опредѣления день и двамата излизатъ на сцената, и диспутътъ започва. Първиятъ, който трѣбвало да играе ролята на вѣрващъ, започналъ да говори на другаря си, че Богъ сѣществува, че всичко, което виждаме въ природата, е Негово творение, че всѣки, който не вѣрва въ Бога, ще бжде хвърленъ въ вѣчния огънь, изложенъ на мъки и страдания. Той говорилъ толкова пламенно, толкова вдъхновено, че вториятъ, който трѣбвало да играе ролята на безвѣрникъ, като го слушалъ, забравилъ своята роля и започналъ да си мисли: Може да е така. Възможно е Богъ да сѣществува. Като размишлявалъ върху това, той слѣзалъ отъ сцената и отишълъ дома си. Първиятъ изпълнилъ ролята си, както трѣбва, но останалъ самъ на сцената, нѣмало кой да му възразява. На другия день той отишълъ при другаря си и запиталъ: Ти защо не се противопостави на моитѣ думи, но ме остави самъ, да се срамя предъ толкова хора? — Какво да правя? Като те слушахъ да говоришъ толкова убедително, азъ повѣрвахъ напълно въ твоитѣ думи. — Какъ ме повѣрва? Азъ говорихъ измислици; говорихъ нѣща, въ които самъ не вѣрвамъ. — Не зная, дали си вѣрвалъ, или не въ думитѣ си, но азъ не съмъ слушалъ такава убедителна проповѣдь и отъ най-видни проповѣдници. Казвамъ: за да може да

обърне приятеля си къмъ Бога, душата на този човѣкъ се е върнала отъ своята разходка, познала е Великото Начало въ живота, и затова той могълъ да говори толкова убедително. Тази е причината, поради която често се мѣнятъ състоянията на човѣка.

„Да положи нѣкой душата си за приятелитѣ си.“ Когато положимъ душата си за приятелитѣ си, винаги наставка нѣкаква промѣна: ако сме на физическия свѣтъ, ще усѣтимъ нѣкакво малко страдание; ако сме въ духовния свѣтъ, ще знаемъ, че правимъ малка жертва; ако сме въ Божественния свѣтъ, това полагање душата си за приятелитѣ си, ще се изрази въ видъ на малка услуга. Следователно, за ученика, който разбира вътрешния смисълъ на Христовото учение, не само личнитѣ, но и социалнитѣ въпроси ще бждатъ лесно разрешими. Като разбира начинитѣ и методитѣ, съ които природата си служи, той ще може да ги прилага въ своя животъ, и по този начинъ ще бжде полезенъ и за окръжаващитѣ. Който обича Бога, и когото Богъ обича, той всичко може да постигне. Такъвъ човѣкъ може да мине презъ най-опасни мѣста и никой да го не забележи.

Единъ човѣкъ, който обичалъ Бога, билъ преследванъ отъ неприятели и, за да се спаси, трѣбвало да мине презъ границата, дето на всѣки сто метра имало по единъ добре въоръженъ войникъ. Дошълъ до това мѣсто, но се спрѣлъ, започналъ да мисли, какъ да мине презъ тази забранена зона. По едно време чулъ единъ гласъ отвътре да му казва: Мини спокойно и не се безпокой, никой нѣма да те види. Той миналъ покрай тия въоръжени войници, но забелязалъ, че всички спятъ. Като извървѣлъ два километра пѣтъ, неприятелитѣ му стигнали при стражата и ги запитали: Не видѣхте ли да мине покрай васъ единъ човѣкъ? — Кога? — Преди половинъ часъ. — Какъ може да мине покрай насъ човѣкъ? Оттукъ птичка не може да прехвъркне, камо ли човѣкъ да мине. Казвамъ: Прави сж тия войници. Покрай тѣхъ птичка не може да прехвъркне, но когато сж будни. Обаче, щомъ заспятъ, и човѣкъ може да мине, безъ да го забележатъ.

Всички съвременни хора се страхуватъ да не мине нѣкой презъ тѣхната граница, да имъ причини нѣкаква пакостъ, но трѣбва да знаятъ, че докато съзнанието имъ е будно, никой не може да мине предъ тѣхъ. Щомъ заспятъ, всѣки може да мине покрай тѣхъ и да имъ причини много злини и пакости. Заспиването на човѣшкото съзнание не е

нищо друго, освенъ помрачаване, заоблачаване на съзнанието, вследствие на което се забелязватъ известни промежутъци, празнини, презъ които нахлуватъ и злинитѣ, и добринитѣ. Изпаднете ли въ такова състояние, което нѣкои наричатъ летаргия, задръжете въ себе си мисълта, че Богъ е въ васъ, и следъ нѣколко часа ще се събудите. Ако не подържате тази мисълъ въ ума си, никой не може да ви разбуди отъ това състояние. Нѣкой казва: Отъ мене човѣкъ нѣма да стане. Кажете ли си така, вие се намирате подъ закона на внушението. Напротивъ, на всѣка подобна мисълъ вие трѣбва да въздействувате съ положителна. Ще си кажете: Въ продължение на нѣколко часа само, докато спя, отъ мене човѣкъ не може да стане, но щомъ се събудя и започна да работя, отъ мене човѣкъ може да стане. Ако и при това положение работитѣ ви не вървятъ добре, кажете си: До единъ месецъ нѣма да имамъ успѣхъ, но следъ това всичко ще ми трѣгне добре. Ако и следъ единъ месецъ работитѣ ви не се оправятъ, продължете времето за още единъ месецъ, следъ изтичането на който очаквайте добри времена, добри резултати. Човѣкъ самъ си внушава и добри, и лоши нѣща, вследствие на което отъ него зависи успѣха или неуспѣха въ неговитѣ работи. Всѣки трѣбва да знае, че Богъ живѣе въ него и да казва: Господи, искамъ да изявявамъ доброто, което Си вложилъ въ мене, както Ти го изявявашъ; искамъ да бжда добъръ и да постъпвамъ като Тебе! Това подразбира: Научи ме да изпълнявамъ волята Ти, както Ти искашъ.

„Никой нѣма по-голяма любовъ отъ тази, шото да положи нѣкой душата си за приятелитѣ си.“ Тази е най-великата любовъ, която човѣкъ познава въ живота. Тази любовъ е въ сила да пресъздаде сегашното общество; тази любовъ е въ сила да подобри отношенията между хората; тази любовъ може да послужи като основа за съграждане на бждещата наука, религия, музика, поезия, изкуство. Върху тази любовъ можемъ да съградимъ всичко възвишено и благородно. Който се стреми къмъ тази любовъ, той трѣбва да се подкрепи, да се подтикне да върви напредъ. Какво правятъ днесъ хората? Като срещнатъ човѣкъ съ такава любовъ, или съ нѣкаква свѣтла идея, тѣ веднага казватъ: Ти ли се намѣри единственъ да замислишъ такова нѣщо? Я се откажи отъ тази идея! Да не мислишъ, че си вторъ Шекспиръ, или нѣкой великъ човѣкъ? Казвамъ: днесъ този човѣкъ не е Шекспиръ, но единъ день може да бжде нѣщо

повече отъ Шекспира. Като говоримъ за човѣка, ние подразбираме неговото бждеще, а не настоящето му. Щомъ Богъ се проявява въ душитѣ на хората, значи, въ всѣки човѣкъ все има нѣщо благородно и възвишено. Радвайте се на благородството въ човѣка, защото то е Божественъ елементъ. Само по този начинъ можете да бъдете щастливи. Искате ли да бъдете здрави, щастливи, приемайте енергия отъ Бога. Какъ ще приемете тази енергия?—Чрезъ слънцето на физическия свѣтъ. Излагайте се на слънчевитѣ лъчи, за да се свържете съ Бога.

Сега, имайте предъ видъ следното положение: Съ слизането си на земята, човѣкъ се е приспособилъ къмъ този животъ, като си е създалъ сърце и умъ, чрезъ които да изпраща благата по цѣлото тѣло. Благата на сърцето, това сж неговитѣ чувства, страсти и желания, като сили, които действуватъ въ тѣлото му. Споредъ астролозитѣ, сърцето, съ всички свои сждове, представя Венера. Каква е задачата на Венера? Съ своето грубо тѣло, съвременниятъ човѣкъ живѣе повече въ низшитѣ области на Венера, но единъ день, когато си създаде Божествено тѣло, той ще навлѣзе въ висшитѣ полета на Венера, на любовта, и по този начинъ ще постави основа на бждещата култура. Моралниятъ и духовниятъ животъ се криятъ въ високитѣ области на Венера. Веднѣжъ слѣзалъ на земята, човѣкъ трѣбва да обработва своя мозъкъ, за да бжде силенъ, да побеждава мъжнотитѣ въ живота си. За да развие мозъка си, въ помощъ му иде Меркури. Въ нѣкои отношения, Меркури и Сатурнъ си приличатъ. Меркури приготвя стѣпкитѣ на Сатурна, а Сатурнъ е свързанъ съ разума на човѣка. Той е голѣмъ герой, не прави зло на никого, но отдето мине, всичко разтопява и казва: Това е така, онова не е така и т. н.

Следователно, човѣкъ трѣбва да започне съ енергиитѣ на Слънцето, на Венера и на Меркури, т. е. съ енергиитѣ на разумността, на любовта и на мъдростта. Тѣзи енергии сжществуватъ въ цѣлото пространство, въ цѣлия космосъ. Който иска да възприеме енергиитѣ на любовта, той трѣбва да излиза рано сутринъ, да наблюдава изгрѣването на Венера. Казвате: Любовта иде отъ Бога, нѣма защо да ставаме рано сутринъ, да наблюдаваме изгрѣването на Венера. Питамъ: по кой начинъ ще дойде любовта? Кой не е опитвалъ човѣшката любовъ? Нѣкой човѣкъ, билъ той мъжъ или жена, днесъ те обича, утре ти се сърди, недоволенъ е отъ тебе. Ако наблюдавате Венера, тя поне нѣма

да ви се сърди. Тя ще погледне и ще ви се усмихне. Знаете ли, защо Венера е толкова малка планета? Тя е малка, защото работи съ малки величини, съ малкитѣ прояви на любовта. Днесъ Венера е толкова голѣма, колкото голѣма е човѣшката любовъ. Единъ день, когато човѣшката любовъ се увеличи, и Венера ще стане по-голѣма планета. И слънцето днесъ е толкова голѣмо, колкото е широко човѣшкото съзнание, колкото голѣма е човѣшката разумностъ. Единъ день, когато хората се повдигнатъ, и слънцето ще стане по-голѣмо. Тѣй щото, когато човѣшката любовъ се увеличи, Венера ще стане голѣма, като слънцето, а слънцето ще стане сто пѣти по-голѣмо, отколкото е сега. Тогава и звездитѣ ще иматъ дискове, каквито днесъ нѣматъ. Изобщо, небето, съ всички свѣтила по него, ще стане хиляди пѣти по-красиво и голѣмо отъ сегашното. Красиви и голѣми свѣтове ще има въ бждеще. Тогава отъ небето, отъ слънцето ще пристигатъ такива звукове, такава музика, каквато не можете да си представите. Ако днесъ се осмѣли нѣкой да каже, че е чулъ нѣкаква небесна музика, която иде отъ слънцето, всички ще му се смѣятъ. Обаче, вие трѣбва да знаете, че засега културата на земята иде отъ Слънцето, отъ Венера и отъ Меркури. Що се отнася до Марсъ, днесъ той е забъркалъ такава каша, отъ която нищо не може да излѣзе. Едно е спасителното: днесъ Слънцето влиза въ нова фаза, а съ него заедно и човѣчеството, което се издига едно стѣпало по-нагоре.

Съвременнитѣ хора не сж готови още за новия животъ, за новата религия и наука, които бждещето носи. Тѣ още се занимаватъ съ дребнавоститѣ на живота. Всѣки човѣкъ иска да има подслонъ, да се храни добре. Това и животнитѣ търсятъ. Всѣки човѣкъ иска да има здрави мускули, здраво тѣло, да преодолява мжнотиитѣ въ живота. Това желание е на мѣсто. Обаче, не е физическата сила, съ която човѣкъ може да преодолява мжнотиитѣ. Ако между мислитѣ и чувствата на човѣка има хармония, той ще може да отбива всички онѣзи влияния, които засѣнчватъ слънцето. Човѣкъ трѣбва да отбива отъ пѣтя си препятствията, лошитѣ влияния така, както параходътъ отбива вълнитѣ, които се изпрѣчватъ предъ него. Никакво препятствие не трѣбва да остане на пѣтя между човѣка и слънчевитѣ енергии. Всѣкакво препятствие нарушава хармонията на тия енергии. Когато пѣтницитѣ се качватъ на нѣкой морски параходъ, докато той не се е отдѣлилъ още отъ пристанището, тѣ

си подаватъ букети, цвѣтя, чуватъ се приказки, смѣхове между тѣхъ. Когато параходътъ започва да се отдалечава отъ пристанището, шапки, кърпи се махатъ, и пжтниците запѣватъ, чувствуватъ се весели, доволни, въ пълна хармония. Щомъ параходътъ влѣзе навжтре въ морето, всички ставатъ сериозни, замислени, оставятъ букетитѣ настрана и започватъ да лѣгатъ, кой дето намѣри. Какво е станало? Коя е причината за това положение? Нѣкаква дисхармония е настанала въ всѣки пжтникъ. Матроситѣ обикалятъ между пжтниците, утешаватъ ги, но тѣ казватъ: По-добре щѣше да бжде да не бѣхме влѣзли въ този параходъ. Параходътъ върви напредъ, продължава пжтя си и казва: Който влѣзе въ мене, той трѣбва да знае, че люшкане го чака. Тукъ не е тѣй спокойно, както на брѣга, да махате съ кърпи и да ви даватъ букети. Такова е положението на всѣки човѣкъ, който е влѣзалъ вече въ живота — необятниятъ параходъ. Човѣкъ се намира всрѣдъ бурнитѣ вълни на морето и се запитва, какво да прави. Матроситѣ го успокояватъ, казватъ му, че туй ще продължи само два-три дня и следъ това ще слѣзатъ на пристанището. И наистина, какво става съ пжтниците въ парахода? Следъ нѣколко дня тѣ слизатъ на брѣга, спокойни, даватъ видъ, като че нищо не се е случило, но се чувствуватъ малко изтощени, отъ голѣмото пречистване, и започватъ да ядатъ съ апетитъ.

И тѣй, имайте търпение, всички ще излѣзете отъ житейския параходъ и ще слѣзете на брѣга. Трѣбва ли да се обезсърдчавате, че сте заболѣли малко? Не е лошо нѣщо обезсърдението, но човѣкъ трѣбва да знае причината, защо се обезсърдчава. Защо заболѣва човѣкъ? И за това трѣбва да знае причината. Ще кажете, че като заболѣе, човѣкъ престава да мисли правилно. Причината за всички тия нѣща се заключава въ това, че въ човѣка липсватъ известенъ родъ енергии, необходими за подържане живота въ него. Какво трѣбва да прави? Той трѣбва да вѣрва, че тия енергии ще дойдатъ отъ слънцето. Само слънчевата енергия е въ състояние да възстанови силата, здравето на човѣка. Енергията отъ Венера ще внесе любовта въ човѣка, а енергията отъ Меркури ще го направи гениаленъ по умъ. Следъ като завърши това тройко развитие, човѣкъ ще мине въ по-висока гама, т. е. ще влѣзе въ другъ редъ на нѣщата.

„Никой нѣма по-голѣма любовъ отъ тази, щото да по-

ложи нѣкой душата си за приятелитѣ си.“ Когато астролозитѣ говорятъ за Венера, тѣ скриватъ много нѣща около нея. Тѣ казватъ, че Венера е свързана съ любовта, но какво представя любовта, не казватъ. Нѣма по-велика сила въ свѣта отъ любовта. Нѣма по-здрава основа въ живота отъ любовта. Не само любовта е сила, но и мъдростта. Нѣма по-велика сила въ свѣта отъ мъдростта. Нѣма по-голяма красота въ свѣта отъ истината. Обаче, тази красота може да се схване само отъ добре организиранъ умъ, който се занимава съ велики и свѣтли идеи. Ако единъ мъжъ си позволи да погледне нѣкоя красива жена, веднага ще го запитатъ: Защо гледашъ тази жена? Значи, този човѣкъ трѣбва да гледа крадешкомъ, подъ клепачитѣ си, да не смѣе да погледне красива жена въ очитѣ. Тѣй щото, дойдете ли до нѣкой красивъ мъжъ, или до нѣкоя красива жена, трѣбва или отдалечъ да гледате, или като ясно-видецъ. Турцитѣ, обаче, казватъ: „Привилегия е за човѣка да гледа красивото въ живота.“ Човѣкъ ще може свободно да гледа красивитѣ жени и красивитѣ мъже, когато дойде до положение да положи душата си за приятелитѣ си и да служи на човѣчеството. Тогава той ще може да вижда и Бога. Какво по-хубаво отъ това? Такъвъ човѣкъ ще вижда навсѣкжде Бога и ще се радва на човѣшката красота. Срещна нѣкого, погледна го, зарадвамъ му се. — Защо ме гледашъ? — Радвамъ се на красотата ти, радвамъ се, че Богъ живѣе въ тебе. — Отде знаешъ това? — Виждамъ Го. Щомъ азъ виждамъ Бога, и ти трѣбва да Го виждашъ.

Казвамъ: вие трѣбва да приемете любовта за основа на живота. — Умътъ ни се обърка отъ любовъ. — Любовъ, която обърква ума на хората, е физическа; тя минава и заминава. Физическата любовъ е първата дъждовна капка. Не плачете за тази капка. Следъ нея иде втора, трета, четвърта, пета и т. н. Дръжте всѣка последваща капка и не се бойте. Дръжте всѣки слънчевъ лжчъ! Вие можете да задържите всѣки слънчевъ лжчъ за секунда, две, или най-много за една минута, но колкото време и да сте го задържали, радвайте се, защото той скоро ще замине. Следъ него иде другъ, задръжте го и пакъ се радвайте. Тѣзи лжчи ние наричаме свѣтли сжщества, които сж положили душитѣ си за приятелитѣ си. Тѣ сж души, които излизатъ отъ Бога и минаватъ презъ васъ. Нѣкой поетъ пише нѣщо, въодушеви се. Това се дължи на тия души, които го вдъхновяватъ. Бждете смѣли, ако искате да придобиете силата отъ

Слънцето, чрезъ което Богъ се проявява. Търсете любовта отъ Венера, чрезъ която Богъ се проявява. Търсете мисълта отъ Меркури, чрезъ който Богъ се проявява. Това е новото положение на нѣщата.

Сега, азъ говоря на ученицитѣ, които сж дошли на земята, като въ велико училище. Който не е влѣзалъ въ това училище, той ще остави другитѣ да учатъ, да наблюдаватъ вмѣсто него. Човѣкъ самъ трѣбва да учи, да наблюдава. Видимиятъ свѣтъ е създаденъ за насъ: за нашитѣ очи, за нашия умъ, за нашето сърце и за нашата сила. Всички тия нѣща трѣбва да се развиватъ, да се подхранватъ. Какъ ще намѣримъ най-добрата храна за тѣхъ? — Като положимъ душитѣ си за приятелитѣ си. — За кои приятели? — За онѣзи, които сж пожертвували всичко за насъ.

14. Беседа отъ Учителя, държана на 11 декември, 1927 г.
София. — Изгрѣвъ.

Твърдата храна.

„А твърдата храна е за съвършенитѣ, които по навикновение иматъ чувствата си обучени, да разпознаватъ доброто и злото.“ *)

Една отъ главнитѣ способности на човѣка е да различава доброто отъ злото. Страданията въ свѣта сж последствия на злото, а радоститѣ — последствия на доброто. Принципно е така. Отъ Божествено гледище, обаче, страданията на хората идатъ за тѣхно добро. Въ безпредѣлната си Мждрость, Богъ превръща страданията на всички народи, общества, хора и души въ добро. Това е въ интереса на Божието Царство. Богъ не търпи дисхармония. Следователно, когато се говори за разпознаване на доброто отъ злото, това подразбира изучаване сжщината на Божествения животъ. Дойде ли човѣкъ до този животъ, той не може и не трѣбва да прави компромиси съ доброто за смѣтка на злото. Ако направи нѣщо лошо, нищо не може да го оправдае. Доброто е добро, злото е зло. Въ Божествения животъ тѣ сж строго разграничени. Който пита, какво нѣщо е доброто и какво — злото, той може да чете по тѣзи въпроси редъ философски трактати. Ние, обаче, не считаме за нужно да обясняваме, какво нѣщо е доброто и какво — злото. Споредъ насъ, доброто е положителна величина, съ знакъ плюсь; злото е отрицателна величина, съ знакъ минусъ. Въ това отношение, злото и доброто, като величини, могатъ да послужатъ въ математиката, както служатъ всички математически величини. Когато доброто и злото се употребяватъ, като математически величини, на своето мѣсто и време, тѣ сж полезни. Обаче, не се ли употребяватъ на своето мѣсто и време, тѣ причиняватъ голѣми пакости, голѣми вреди на човѣчеството. Запримѣрь, приятно е да седишъ зимно време около огъня, но страшно е да накладатъ огънь на главата ти. Неприятно е малко да носишъ цѣлъ кошъ съ ябълки на главата си, но приятно е да носишъ нѣколко ябълки въ стомаха си. Приятенъ е огънятъ отдалечъ, но опасенъ е огънятъ отблизо. Въ този смисълъ, колкото и да е желанно

*) Посл. къмъ Евреитѣ 5 : 14.

доброто, щомъ се приложи върху човѣка въ увеличенъ мащабъ, то става непоносимо.

И тъй, всѣко нѣщо, добро или зло, взето въ увеличена мѣрка, не на своето мѣсто и време, не може да ползува човѣка. Запримѣрь, знанието е храна за ума, но многото знание уморява човѣка, още повече, ако не е асимилирано. Отъ Божествено гледище, умътъ е физическото тѣло на духа; въ него духътъ се облича, за да се яви предъ Бога. Умътъ не представя още истинския човѣкъ, но той е неговъ отличенъ слуга, който разрешава всички житейски въпроси. Въ физическия свѣтъ умътъ е единъ отъ главнитѣ фактори; освенъ него има още два фактора: сърцето и тѣлото. Следователно, съществува физически, сърдеченъ и умственъ свѣтъ, всѣки отъ които се раздѣля на още три. Колкото и да се говори за тия свѣтове, тѣ представятъ за човѣка ненужно знание. Ако той не може да се ползува отъ него, въ ума му ще се създаде голѣмо натрупване. И наистина, ако се проследятъ причинитѣ за човѣшкитѣ страдания, ще се види, че една отъ причинитѣ се дължи на натрупването на излишна енергия въ физическото, умственото и духовното тѣло на човѣка, или въ тъй нареченото звездно тѣло. Натрупването на тѣзи ненужни вещества въ различнитѣ тѣла на човѣка, произвежда аномалия въ неговия животъ. Запримѣрь, всички отрицателни чувства въ човѣка, като умраза, завистъ, гнѣвъ и др., се дължатъ на излишни вещества въ неговото астрално или звездно тѣло. Гордостъта, самосъзнанието, амбицията и редъ още отрицателни прояви въ човѣка се дължатъ на излишни вещества въ неговото умствено тѣло. Вследствие на тия излишъци, човѣкъ може да изпадне въ нѣкакво неестествено състояние, било въ физическо, въ умствено или въ сърдечно отношение. Тъй щото, когато се говори за самовъзпитанието на човѣка, това подразбира да възпита той своето тѣло, своето сърце и своя умъ. Тѣлото, сърцето и мозъкътъ сж тритѣ главни фактора, които играятъ важна роль за развитието на човѣшкия духъ и човѣшката душа.

Въ прочетената глава се казва, че на женитѣ е забранено да говорятъ въ църква. Питамъ: вѣченъ принципъ ли е този? Наистина, докато е боленъ, човѣкъ не трѣбва да говори, но като оздравѣе, ще говори. Болниятъ не трѣбва да яде всѣкаква храна, но като оздравѣе, може да яде, каквато храна пожелае. Значи, въ времето на Апостолъ Павла е било забранено на женитѣ да говорятъ въ църква, понеже

не сж знаели, какво да говорятъ. Може да говори само онзи, който знае, какво да говори, който дълго време се е училъ. Той трѣбва да е свършилъ поне единъ факултетъ въ университета, но не въ университети като сегашнитѣ. Той трѣбва да се е училъ въ Всемирния университетъ, че като излѣзе да говори, да знае, де, какво и какъ да говори. Говорителътъ не трѣбва да бжде като онѣзи продавачи на симити по улицитѣ, които купуватъ отъ фурнитѣ и ги препродаватъ. Добре е да търгува човѣкъ, но да бжде самъ и производителъ, и продавачъ. Покрай търговията човѣкъ се запознава съ хората, но понѣкога се скарва съ тѣхъ. Сжщото нѣщо може да се каже и за земледѣлието, и за науката. Докато не знаятъ още, какво и какъ да говорятъ, хората ту ще се запознаватъ, ту ще се каратъ помежду си. Следователно, тѣ трѣбва да дойдатъ до положение, така да използватъ живота, че всички да бждатъ доволни отъ него.

„А твърдата храна е за свършенитѣ.“ Животътъ е твърда храна, но ако вие не разбирате, отде е произлѣзълъ той, трѣбва ли да се отказвате отъ него? Ако не можете да свършите университета, трѣбва ли да се отказвате отъ знанието? Ако никой не ви обича, трѣбва ли да се откажете отъ любовта? Ако никой не ви е направилъ добро, трѣбва ли да се откажете отъ правене добро на другитѣ? Казвате: Понеже никой не ми е направилъ добро, и азъ се отказвамъ да правя добро на хората. Понеже не съмъ свършилъ университета, не искамъ вече да уча. Не, така не се говори. Само децата могатъ да говорятъ така. Колко години сж нужни на човѣка, за да свърши единъ факултетъ? На земята сж потребни четири години, за да се свърши единъ факултетъ. Обаче, за да свърши човѣкъ единъ факултетъ въ ангелския свѣтъ, нужни сж 777 прераждания. Какво ще кажете на това? Туй е една математическа вѣроятностъ. Който е свършилъ ангелския университетъ, той знае много нѣща, минава за ученъ човѣкъ. Достатъчно е този ученъ да духне единъ житенъ класъ, за да узрѣятъ моментално зрънцата му. Ще дойде това знание, но за кои? — За свършенитѣ. Казвате: Какъвъ е смисълътъ на живота? Вие можете да разберете смисъла на живота само следъ като сте се прераждали 777 пѣти на земята, и то епохални прераждания, въ които да сте извършили нѣщо велико. Знаете ли, колко кардинални и колко обикновени прераждания трѣбва да мине човѣкъ на земята? Като не могатъ да отговорятъ на нѣкои трудни въпроси, турцитѣ казватъ: „Седемъ

ката нагоре, седемь ката надолу.“ Значи, повече нѣма каквѣ да се мисли. Казано е въ Писанието: „Знанието възгордява, а любовта назидава.“ Какво означава тази мисъл? — Знание безъ любовь възгордява, а знание съ любовь назидава. Мнозина мислятъ, че знанието не се нуждае отъ любовь. Вие трѣбва да знаете, че любовта, именно, носи знанието. Самъ Апостолъ Павелъ казва: „Не отдѣляйте знанието отъ любовта.“ Обаче, знание безъ любовь възгордява. Въ това отношение, мъдростъта представя най-мѣлния пѣтъ въ живота на човѣка. По-трудень пѣтъ отъ мъдростъта не съществува. И по-лесень пѣтъ отъ любовта не съществува. Нѣма по-лека наука въ живота отъ любовта. Следователно, любовта е за децата, а мъдростъта — за възрастнитѣ, за съвършенитѣ. Въ това нѣма никакво противоречие. И децата, както и възрастнитѣ, вървятъ въ свой пѣтъ. Като дете, човѣкъ върви въ пѣтя на любовта; като върастенъ, той влиза въ пѣтя на мъдростъта.

Казвамъ: въ духовнитѣ хора трѣбва да се създаде силно желание къмъ учене. Колкото малко знание да има, човѣкъ трѣбва да го знае така съвършено, че и на изпитъ да се постави, да издържи. Всички изпити, всички добри и лоши мисли, които минаватъ презъ ума ви, не сж произволни, тѣ сж числа, величини, точно опредѣлени. Духътъ и душата вѣчно пѣтуватъ, вѣчно се движатъ въ пространството, и по този начинъ се учатъ. Както духътъ и душата, така умътъ и сърцето сж въ вѣчно движение. Всичко въ свѣта се движи. Като се движите, вие виждате различни дървета, цвѣтя, птички, звезди, изгрѣването и залѣзването на слънцето и т. н. Питате: дърветата, рѣкитѣ иматъ ли нѣкакво отношение къмъ насъ? — Иматъ, разбира се, но вие не знаете, какво е отношението имъ къмъ васъ. Вие знаете, наприкладъ, че дадена рѣка тече къмъ изтокъ, друга — къмъ западъ, трета — къмъ северъ и четвърта — къмъ югъ, но нищо повече не знаете. Какво е отношението на една рѣка къмъ васъ, какво е нейното предназначение въ природата — не знаете. Нищо въ свѣта не е случайно създадено. Всѣко нѣщо има свое строго опредѣлено предназначение и съотношение къмъ други нѣща. Нѣкой казва: Какво ме интересува въпроса за голѣмината на Великия или Тихия океанъ? — Тогава, защо се интересувате, колко пари е оставилъ баща ви въ народната банка? Както ви интересува въпроса за вашето наследство, така трѣбва да ви интересува въпроса за голѣмината на Великия или Тихия океанъ, защото, споредъ изслед-

ванията на нѣкои учени, предполага се въ него, както и въ други океани и морета, да има около десетъ милиона тона разтворено злато. Десетъ милиона тона злато! — голѣмо богатство е това. Де да иматъ Българитѣ сега това злато? Трѣбва да се интересувате отъ океанитѣ, понеже тѣ представятъ възможности, условия за вашето развитие. Тѣ сж девствена почва, която се приготвя за бждещата култура. Водата на Великия океанъ, напримѣръ ще залѣе нѣкои отъ съвременнитѣ континенти, а голѣма частъ отъ сега живущитѣ хора на земята ще се преселятъ на неговата почва. — Възможно ли е Господъ да ни извади отъ Европа и да ни постави на почвата на Великия океанъ, при съвсемъ нови условия за насъ? — Въ това нѣма нищо невъзможно. Както сте напуснали небето и сте слѣзли на земята, така ще се изселите и отъ Европа. Това не е нищо друго, освенъ преселване. Едно време бѣхте на небето, веселихте се съ Синоветѣ Божи, но следъ това напуснахте небето и трѣгнахте да странствувате. Едно време хората живѣха въ Обетованата земя, но после я напуснаха, и отъ хлѣяди години насамъ тѣ непрекъснато странствуватъ. Значи, хората сж излѣзли отъ една грамадна земя въ козмоса и сж дошли на земята да работятъ, да учатъ. И въ Притчитѣ е казано: „И веселиха се въ Обетованата земя.“

Съвременнитѣ учени казватъ, че слънцето на козмоса е 75 милиона пѣти по-голѣмо и съ по-силна свѣтлина отъ нашето слънце. Възъ основа на това, азъ правя следното сравнение: въ козмоса сжщо така сжществува земя, която вие нѣкога сте напуснали, за да дойдете на нашата малка земя. Козмическата земя е сжщо така 75 милиона пѣти по-голѣма отъ нашата. Помните ли, че нѣкога сте живѣли на тази земя? Помните ли нѣкои отъ нейнитѣ гледки? Ще кажете, че нищо не помните. Питамъ: какъ ще си обясните тогава нѣкои ваши странни сънища? Сънувате, запримѣръ, че сте нѣкжде, но нито на земята, на която днесъ живѣете, нито на небето. Като не можете да си обясните тия сънища съ знанията, които имате на земята, вие се отнасяте къмъ тѣхъ съ пренебрежение и казвате: Фантазия е това! Не, въ подсъзнанието на човѣка сж складирани редъ впечатления, редъ спомени, които говорятъ за животъ въ далечното минало. Козмичната земя, за която говоря, е жива. И досега още живѣятъ върху нея съвършени сжщества, завършили своето развитие. Мнозина наричатъ тази земя „рай“, а нѣкои я наричатъ „Царство Божие.“ Тази земя има своя вън-

шна и вътрешна страна. За да дойде човѣкъ до тия възгледи за нѣщата, той трѣбва да участвува въ дѣлата Божии, т. е. да се свърже съ Него. Ако вие не чувствувате въ себе си Божията Любовь, Божията сила и мисълъ, де е тогава вашата човѣщина? Ако нѣмате прави отношения къмъ Първата Причина, вие ще живѣете подъ вѣченъ страхъ и ще бѣгате отъ Бога, както животнитѣ бѣгатъ отъ човѣка. Защо животнитѣ бѣгатъ отъ човѣка? Защото той има оржия, съ които убива, коли, унищожава. И земята се страхува отъ човѣка. Защо? Защото той впрѣга ралото и започва да оре, да я обработва.

Съвременнитѣ културни хора сж подобни на ралата, които, дето минатъ, всичко разораватъ. И следъ това тѣ казватъ: Ние оремъ. — Ако на мѣсто орете, има смисълъ това оране; ако на мѣсто не орете, ще причините повече вреда, отколкото полза. Ако искате да знаете, каква е вашата работа, питайте дърветата, скалитѣ, планинитѣ, какво тѣ ще кажатъ за васъ. Съвременнитѣ хора изсичатъ гори, пробиватъ тунели, но съ това заедно и рушатъ. Възвишенитѣ същества създадоха планинитѣ, горитѣ, а хората ги разрушаватъ. Кое е по-голѣмо изкуство: да пригответе една дреха, безъ да прекарате игла презъ нея, или да я скроите, т. е. да нарѣжете плата на парчета и отгоре да минете нѣколко шева съ машина. Първото изкуство е по-голѣмо отъ второто. Невидимиятъ свѣтъ работи по първия начинъ, а хората — по втория. Тѣ разрушаватъ готовото и върху него минаватъ съ машини, наново го обработватъ, като казватъ: Културата изисква това. Когато нѣкоя шивачка ушие една рокля, всички се възхищаватъ отъ нея и казватъ: Голѣма майсторка е тази шивачка! Тя е свършила въ Парижъ. Казвамъ: докато презъ дрехитѣ на съвременнитѣ хора минаватъ желѣзни игли и машини, нищо ново не може да се очаква отъ тѣхъ. Такова шиене на дрехитѣ не може да укаже добро влияние върху възпитанието на човѣчеството. Само ризитѣ на болнитѣ хора могатъ да се шиятъ съ желѣзни игли, за да имъ предадатъ здраве, сила. Обаче, ризитѣ на здравитѣ хора трѣбва да се плетатъ или шиятъ съ златни куки, съ златни игли. Желѣзнитѣ игли внасятъ нѣщо нехармонично въ характера на здравитѣ хора. Съвременнитѣ хора често си служатъ съ желѣзни игли, съ желѣзни шила. Нѣкоя жена живѣе добре съ мъжа си, но дойде съседката ѝ при нея и започва: Както виждамъ, вие живѣете добре съ мъжа си. — Да, разбираме се. — Хубаво е това, но едно

нѣщо ще ти кажа: Виждамъ, че твоятъ мъжъ е малко игривъ, обича да хвърля погледи натукъ-натамъ. Бжди внимателна, следи, да видишъ, какво прави. Мъжъ е той, нѣма защо да му се върва напълно. Поседи малко тази съседка, поразговори се и си отива. Остава тази млада жена сама и започва да мисли. Какво мисли? Шило е влѣзло вече въ сърцето ѝ. Като се върне мъжътъ ѝ отъ работа, тя започва да го наблюдава, дали не е станала нѣкаква промѣна въ него. Мъжътъ се чуди, защо жена му го гледа така изпитателно. — Какво има, жена? — Нищо. Казвамъ: има нѣщо. Съседката е дошла на гости, скроила е нѣщо, турила е въ него желѣзното шило, а заедно съ това е вмъкнала и съмнението. Какво представя съмнението? Съмнението е известна нечистота, която влиза въ астралното, т. е. въ звездното тѣло на човѣка, и той изпитва завистъ, умраза, съмнение и казва: Не знаая, какво става съ мене, но изгубихъ мира си. Какво да правя сега? — Не приемайте въ дома си шивачки, които работятъ съ желѣзни игли. И ако отидете въ дома на съседката ви, която е свършила по шевъ въ Парижъ, ще ѝ кажете: Азъ имамъ единъ боленъ съседъ, на когото ще ви моля да ушиете една риза. Ако съседката ви се съгласи, ще я заведете при болния, да вземе мѣрка за ризата му. И наистина, казано е: „Болни утешавайте!“ На васъ пъкъ казвамъ: мислете върху желѣзните игли и шила и приложете тази аналогия въ живота си, да се ползвате отъ нея.

Казвате: Какъвъ е смисълътъ на живота? — Животътъ има троякъ смисълъ. Първо, смисълътъ на живота се отнася до физическото тѣло на човѣка, да си създаде ой здраво, добре организирано тѣло, въ което духътъ и душата да живѣятъ, да извършатъ своята работа на земята. Второ, смисълътъ на живота се отнася до астралното, или звездното тѣло на човѣка, да подобри неговото състояние, да повдигне неговитѣ чувства и желания на такава степенъ, че да уравновеся силитѣ на неговото сърце. Тѣй организирано това сърце, любовта ще влѣзе въ него като енергия, като сила, която ще донесе живота. Иначе, това тѣло може да бжде пълно съ отрицателни чувства и низши желания, които ще му причинятъ смъртта. И най-после, смисълътъ на живота се отнася до умственото тѣло на човѣка, да създаде той въ себе си здравъ мозъкъ, който да възприема само ония мисли, необходими за храненето на неговия духъ. Щомъ разбере смисъла на живота по този начинъ, човѣкъ се на-

мира вече предъ границитѣ на Божествения свѣтъ, предъ живота на душата, дето сжществуватъ закони на пълна хармония, закони на вѣчна красота и единство.

Съвременнитѣ хора се натъкватъ на редъ противоречия, вследствие на условията, при които живѣятъ, както и на вѣрванията имъ. За да разрешатъ правилно тия противоречия, тѣ трѣбва да знаятъ, де именно се явяватъ тия противоречия, дали въ физическото, въ астралното или въ умственото имъ тѣло. Тѣ трѣбва да знаятъ, де се заражда доброто и де — злото. Доброто и злото сж сили, които работятъ, както въ природата, така и въ организъма на човѣка. Тѣзи сили се предаватъ по влияние отъ единъ човѣкъ на другъ, както болеститѣ. Когато въ дома ви дойде нѣкоя шивачка, която страда отъ заразителна болестъ, въ дрехата, която ще ви ушие, тя ще остави нѣщо и отъ болестъта си. Добре ли е ушила тази дреха? Външно дрехата може да е ушита добре, но вътрешно тя крие въ себе си нѣщо не добро. Както се предаватъ болеститѣ, така може да се предаде и любовта. Какъ трѣбва да се шие за въ бждеще? За въ бждеще дрехитѣ нѣма да се шиятъ. Ако разберете тази мисълъ буквално, вие ще се намѣрите въ противоречие и ще кажете: Какъ е възможно да не се шиятъ дрехитѣ? Като казвамъ, че за въ бждеще нѣма да има никакво шиене, подразбирамъ непрерывность въ мисълта на човѣка. Мисълта на съвременнитѣ хора е създадена отъ отдѣлни факти. Фактитѣ сж граници, които само потвърждаватъ известни истини, но тѣ не представятъ нѣщо цѣло. Единъ фактъ може да показва признаци на животъ, но той още не е самиятъ животъ. Фактътъ свидетелствува само, че на известно мѣсто се проявява животътъ. Следователно, животътъ има смисълъ, когато се прояви въ своята непрерывность. Това значи да изработва човѣкъ дрехитѣ си по новъ начинъ, безъ шевове, безъ кроене. Който иска да си изработи дреха по новия начинъ, той трѣбва да пази въ чистота своето физическо, астрално и умствено тѣло и да държи връзка между тѣхъ. Така ще се разбере сжщната на живота. Сърцето е центъръ на звездното тѣло, а мозъкътъ — на умственото тѣло на човѣка. Който не може да владѣе своето физическо, астрално или звездно и умствено тѣло, той всѣкога ще бжде изложенъ на страдания, противоречия и несполуки въ живота. Несполукитѣ се дължатъ на известни колебания въ ума. Умътъ на човѣка не трѣбва да се котебае. Несполукитѣ се дължатъ още и на

отлагане на нѣщата. Дойде нѣкоя хубава мисль въ ума ви, или нѣкое благородно чувство въ сърцето ви, но вие отлагате тѣхното реализиране. Дойде нѣкой беденъ човѣкъ въ дома ви, нѣщо ви пошепне да го приемете, но понеже сте свидливъ, вие отказвате да го приемете, като се оправдавате, че днесъ нѣмате тази възможность. Казвате си: Днесъ не можахъ да го приема, но другъ нѣкой день ще стане това. Той ще дойде и другъ пжтъ въ моя домъ. Да, природата забавя, но не забравя. Ще дойде день, когато положението на този беденъ ще се измѣни, и тогава вие ще се нуждате отъ него. Умниятъ човѣкъ трѣбва да бжде като мждреца, да предвижда нѣщата и да гледа на всѣки човѣкъ като на душа, излѣзла отъ Бога и дошла на земята да свърши известна работа.

Мнозина питатъ: Душата има ли страдания? Колкото и да е възвишена, душата страда; и тя има свои мъчности, свои трудности. Умътъ пѣкъ и сърцето на човѣка често изпадатъ въ смущения и колебания. Колкото възвишенъ и силенъ да е духътъ на човѣка, щомъ е дошълъ на земята, и той носи известни тежести. Богъ предвижда всичко това, вследствие на което е поставилъ всѣки човѣкъ при условия, необходими за неговото растене и повдигане. Той е решилъ да спаси човѣчеството, заради което изпрати Сина си между хората. Но и при това положение хората сж неблагоприятни и казватъ: Защо ни е този умъ, щомъ страдаме толкова много? — Този умъ, именно, ще ви спаси, но вие трѣбва да го използвате разумно. — Защо ни е това сърце, да изпитваме толкова страдания? — Това сърце, именно, ще ви спаси, но трѣбва правилно да използвате неговитѣ сили. Единственото нѣщо, което ще спаси човѣка, това сж страданията. Богъ говори на човѣка чрезъ страданията, а ангелитѣ — чрезъ радоститѣ. Господъ пита човѣка: Ти знаешъ ли, защо страдашъ? — Не знамъ, Господи. — Ти страдашъ, защото си напусналъ бащиния си домъ, забравилъ си майка, баща, братя и сестри, скитаешъ изъ свѣта като чужденецъ. Върни се дома си, дето всички те чакатъ. Вънъ е студено, 36⁰ подъ нулата, а ти си босъ, съ скжсани дрехи. Върни се въ дома си, дето те чака топла стая и любещи сжщества! Съзнае ли своето отклонение, човѣкъ влиза вече въ небето, въ своя домъ, между сжщества, които го обичатъ. Ако срещнете едно отъ възвишенитѣ сжщества, които живѣятъ на небето, първо ще се уплашите отъ него, но после веднага ще се успокоите и ще разберете, че се намирате предъ сж-

щество, което нѣма никакви отрицателни мисли и чувства въ себе си. Когато Христосъ се яви на ученицитѣ следъ възкресението си, тѣ първо се уплашиха отъ Него, но като имъ каза „Миръ вамъ,“ тѣ се успокоиха. Разговорътъ, който Христосъ е водилъ тогава съ ученицитѣ си, не е предаденъ въ Евангелието. Той е единъ отъ най-красивитѣ разговори, които ученицитѣ сж имали съ своя Учителъ.

Апостолъ Павелъ казва, че докато дойде новото знание, старото не трѣбва да се изхвърля. Защо? Защото човѣкъ минава отъ едно преходно състояние въ друго по-постоянно, но докато влѣзе въ новото състояние, трѣбва да има почва подъ себе си. Ако разруши старата основа, преди да е съградилъ нова, ще увисне въ въздуха. Ето, едно време Богъ слѣзе въ ума на човѣка, за да го повдигне, но той имаше тогава за основа сърцето. И днесъ Богъ слиза на земята да повдигне душата въ човѣка, а едновременно съ това ще повдигне и жената, т. е. девата. Бждещитѣ хора ще водятъ девственъ животъ. Нѣкои искатъ да знаятъ, трѣбва ли да се женятъ, или не. Не е въпросътъ до жененето, но хората трѣбва да живѣятъ въ абсолютна чистота въ мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ си. Когато нѣкой мъжъ срещне жената-дева, въ ума му ще се събудятъ свѣтли и красиви мисли, а въ сърцето — възвишени чувства, и той ще бже готовъ да ѝ послужи въ нѣщо, но съ пълно безкористие. Значи, тази жена е внесла въ мъжа нѣщо Божествено, което го е преобразило.

Казвате: Това може да стане, но не въ този свѣтъ на престѣпления, въ който ние живѣемъ. Питамъ: могатъ ли да се вършатъ престѣпления при температура 10000⁰ или даже петъ милиона градуса? Значи, днесъ се вършатъ престѣпления, защото температурата на този свѣтъ е ниска. Ако живѣете въ единъ свѣтъ, въ чиято атмосфера частицитѣ се движатъ съ бързина, по-голяма отъ тая на свѣтлината, можете ли да вършите престѣпления? Въ този свѣтъ никакви апаши не сжществуватъ. Ако нѣкой апашъ влѣзе въ такъвъ свѣтъ, той ще забрави за какво е дошълъ. Ще гледа богатство около себе си, но мисль нѣма да дойде въ главата му да открадне нѣщо. Обаче, като слѣзе на земята, той ще се събуди отъ дълбокия сънъ и ще си каже: Съжалявамъ, че не взехъ отъ богатството, което ме заобикаляше. Сжщото нѣщо става и съ хората на земята: докато сж млади, тѣ минаватъ за идеалисти, за чисти хора, но като остарѣятъ, казватъ: Съжаляваме, че не откраднахме нѣщо

отъ богатството на господаря си! Какво да правимъ, когато моралътъ ни тогава бѣше другъ, че не можахме да постъпимъ другояче? Причината за това не се дължи на твоя моралъ, но тогава ти си живѣлъ при единъ светия, който се движи въ свѣтъ, съ голѣма свѣтлина и висока температура, при който всички нечисти мисли и желания изгарятъ. Който веднѣжъ само е влѣзалъ между чисти и свети същества, той беденъ не може да излѣзе: тамъ ще му дадатъ една торба съ злато, за да не го поставятъ на изкушение.

Съвременнитѣ хора, били тѣ религиозни или свѣтски, не сж доволни отъ живота, и намиратъ, че свѣтътъ още не е съвършенъ. Едно трѣбва да знаятъ хората: свѣтътъ е замисленъ и проектиранъ въ най-съвършената си форма, но понеже хората не сж готови още да го възприематъ въ тази форма, той се проявява дотолкова, доколкото тѣ могатъ да го използватъ и разбератъ. Въ този смисълъ Богъ още не се е доизказалъ, не се е напълно проявилъ. Като изучавамъ съвременнитѣ учени, писатели, поети, художници и музиканти, азъ ги разглеждамъ, като носители на Божественото. Богъ иска чрезъ тѣхъ да се проявява, но понеже тѣ още не сж добре организирани, не могатъ правилно да предаватъ Божественитѣ идеи. Това не е за упрѣкъ. Ще дойде день, когато тѣ ще могатъ правилно да предаватъ Божественитѣ идеи и чувства. Следователно, всички учени хора, всички хора на музиката и изкуствата сж носители на Божественото, независимо това, дали тѣ го съзнаватъ, или не. Божественото въ човѣка постепенно се разраства и дава добри резултати. То се развива бавно, но сигурно. Срещате две неприятелски армии, и дветѣ добѣе въоръжени: съ най-модерни оръжия, топове, припаси, телеграфи, телефони, радио-апарати и т. н. Дето минатъ, внасятъ страхъ и трепетъ. Всѣки се запитва, коя отъ дветѣ армии ще победи. Вървите по-нататкъ и срещате на пътя си единъ беденъ, простъ коларъ, който отива нѣкъде. Вие го запитвате: Какво карашъ въ колата? — Нося едно житно зърно на единъ господаръ, който иска да го посади. Вие се засмивате и си казвате: „Трай, коньо, за зелена трева!“ Какъ мислите, какъвъ ще бжде резултатътъ отъ сраженията на дветѣ неприятелски армии, и какъвъ — отъ посаденото житно зърно? Въ скоро време ще чуете, че отъ дветѣ неприятелски армии, тъй величествени въ началото си, не е останало нищо, освенъ лошитѣ последствия на разрушението: смъртъ, сиромашия и плачъ. Майки плачатъ за загубенитѣ си мъже и

синове, бащи — за синоветъ си, сестри — за бащитъ и за братята си. Обаче, при житното зърно имате точно обратенъ резултатъ: началото е скромно, незабелѣзано, но краятъ — грандиозенъ: следъ 15 години най-много това житно зърно ще се увеличи, ще даде велики резултати, отъ които ще се пресушатъ сълзитъ на всички страдащи по лицето на земята. Кое е за предпочитане: да срещнете въ живота си една величествена армия, или единъ простъ човѣкъ, който носи въ колата си едно житно зърно на своя господарь?

Сега, пренесете тѣзи два образа къмъ своя личенъ животъ, къмъ обществения животъ и къмъ живота на душата. Чрезъ своитъ сражения, армията може временно само да спаси отечеството си, но храна не може да му даде. Армията убива, унищожавя, съсипва човѣчеството, а житното зърно носи животъ, музика и пѣсень за човѣчеството. Дето има жито, хлѣбъ, тамъ ще чувате само пѣсни и веселби. Следователно, когато небето изпраща при васъ единъ обикновенъ човѣкъ, съ житно зърно въ колата си, не го връщайте назадъ, но благодарете на Бога за здравето, което ви дава. Вземете това зърно, посадете го въ земята, та когато даде плодъ, сдѣвчете го и използвайте скритата сила, която то носи въ себе си. Щомъ разберете силата, която се крие въ житното зърно, вие ще почувствувате, какво е вложено въ душата на всѣки човѣкъ и ще разберете, защо той е роденъ. Житното зърно е твърдата храна, която човѣкъ трѣбва да сдѣвче и изяде. Въ него е скрито нѣщо велико, което следъ време ще даде добри резултати.

При единъ отъ израилскитъ пророци, на име Елисей, дошълъ единъ отъ царскитъ посланици, Азаилъ, да го запита за здравето на Сирийския царь. Елисей утвърди лицето си на него, безъ да мръдне, доде се засрами той; и плака човѣкътъ Божи. И рече Азаилъ: Защо плачешъ, Господине мой? А той отговори: Защото зная, колко зло ще сторишъ на Израелевитъ синове. — Що е рабътъ ти, та да направи това голѣмо нѣщо? И рече Елисей: Господъ ми показва, че ти ще се въцаришъ надъ Сирия. Питамъ: защо плака пророкътъ? Той плака, защото видѣ твърдата храна, която се даваше на неговия народъ. Израилскиятъ народъ, къмъ когото Богъ имаше голѣмо благоволение, не можа да разбере Бога. Защо? Имаше нѣкакви неблагоприятни стечения на условията. И Мойсей работи между този народъ, но най-после каза: Не разбрахте Божиитъ закони. Ето, и съвременнитъ хора сж непризнателни къмъ Бога, Който

иска да ги освободи, да имъ помогне, като внесе подобрене въ тѣхнитѣ тѣла, сърца, умове, а после и въ тѣхнитѣ души и духове. Това може да се постигне чрезъ знанието. Никаква слава не може да се постигне безъ знание. Има знание на ума, знание на душата и знание на духа. Човѣкъ трѣбва да се домогне до знанието на духа. Въ това знание не сѣществува никакво съмнение. То е Божествено знание. Като се говори за различни видове науки, сѣщото може да се каже и за религията. Религията е сѣществувала отъ най-стари времена, сѣществува и днесъ. Най-добрата религия е сѣществувала още въ времето на първия човѣкъ. Тогава е сѣществувала и особена наука. Първиятъ човѣкъ още говори за небето, за звездитѣ. По промѣнитѣ, които ставатъ и сѣ ставали на небето, се правятъ разни изчисления, отъ които се сѣди за културитѣ, които сѣ минали отъ това време до днесъ. Първиятъ човѣкъ е разполагалъ съ велика наука, която впоследствие се е забравила, изчезнала. Съвременнитѣ хора се сѣлятъ чрезъ сегашната наука и религия да придобиятъ онова, което въ миналото сѣ изгубили. Това усилие, този тѣхенъ стремежъ е на мѣсто. Затова казва Христосъ: „Кой е онзи пастиръ, който, следъ като изгуби една отъ своитѣ овце, нѣма да остави 99-тѣ настрана, за да отиде да търси изгубената?“ Съвременнитѣ хора живѣятъ въ културата на този пастиръ, който изгубилъ една отъ своитѣ овце, и казватъ: Отлична е тази култура! Да, отлична е културата на изгубената овца. Трагедия има днесъ въ съвременния свѣтъ; трагедия има въ човѣшкитѣ души; трагедия има и въ човѣшкитѣ вѣрвания! Днесъ Христосъ има 500 милиона последователи, които знаатъ заповѣдта „не убий,“ но въпрѣки това не могатъ да се повдигнатъ поне до положението братъ брата да не убива. Каква култура е тази?

Казвамъ: всѣки човѣкъ за себе си е тази загубена овца, вследствие на което резултатитѣ на тази култура сѣ повече отрицателни. Така седи истината. Когато се говори на хората истината, тѣ се обиждатъ. Много естествено! Но човѣкъ трѣбва да знае, какво го чака утрешниятъ день. Каквато основа поставишъ на живота си, такъвъ ще бѣде и по-нататъшниятъ градежъ. Да водишъ пороченъ животъ, това значи да съградишъ сламенъ мостъ и по него да прекарвашъ тежка артилерия. Какъвъ ще бѣде резултатътъ отъ този мостъ? Велика наука, велико знание се изисква за човѣчеството. И Апостолъ Павелъ казва: „Твърдата храна

е за съвършенитѣ.“ Като знаеха това, древнитѣ учени поставиха знака на „Овенъ“ като символъ за самопожертвуване. Днесъ всички знаятъ, че въ месецъ мартъ настѣпва равноденствие. Второто равноденствие е презъ септември. Равноденствието или знакътъ на „Овена“ представя Божествения принципъ на самопожертвуване. Минаването на слънцето презъ северния полюсъ, презъ полюса на Истината, подразбира законъ на самопожертвуване. За да се познае Истината, Божественото трѣбва да слѣзе въ материалния свѣтъ при онѣзи души, които сж вече на земята. Когато казваме, че сжществува драма, трагедия за човѣшкитѣ души, ние имаме предъ видъ оплитането на тѣзи души въ материята. Тѣзи души трѣбва да се освободятъ! Тѣ сж потиснати отъ тежестта на едно голѣмо здание, каквото представя материалниятъ свѣтъ, но никой не подозира това. Никой не знае отде е дошълъ, защо е дошълъ и де ще отиде. Съвременниятъ човѣкъ е изгубилъ историята на своето минало, историята на своето битие. Като дойде до закона на самопожертвуването, той ще се върне къмъ своето битие. Следъ първото равноденствие, въ месецъ априлъ, влиза знака на „Телеца или на Бика,“ който е принципъ на майката, т. е. на онази сила, която съединява всички нѣща. После иде знакътъ „Близнаци,“ който представя принципъ на козмическия, т. е. на Божествения умъ. Той свързва всички сжщества въ едно цѣло. Тѣзи три знака въ зодиака представятъ една триада, която се повтаря четири пѣти презъ годината. Тѣ съответствуватъ на четиритѣ полета, презъ които човѣкъ е миналъ, докато дойде на земята: той е слѣзалъ отъ причинния свѣтъ въ умствения; отъ умствения — въ астралния; отъ астралния — въ физическия, дето най-после спрѣлъ.

Казвате: Това сж тритѣ месеца презъ годината — мартъ, априлъ и май, които всички знаемъ. Питамъ: вие разбирате ли значението на месецъ мартъ? Ако разбрахте значението на този месецъ, вие бихте могли да оправите забърканитѣ си работи. Какъ? Като изправите отношенията си къмъ Бога. Презъ месецъ априлъ ще можете да изправите отношенията си къмъ вашитѣ ближни. Презъ месецъ май пѣкъ ще изправите отношенията си къмъ самитѣ васъ. Тѣй щото, достатъчно е човѣкъ да влѣзе въ правилна връзка съ силитѣ, които влияятъ презъ тия месеци, за да може въ единъ месецъ само да подобри живота си. Какъ ще постигнете това? Чрезъ усилена работа,

чрезъ постоянство, а не по начина, по който постъпилъ единъ пияница на име Здравко. Той пилъ непрекъснато цѣли 20 години. По едно време му попаднали на ржка нѣколко въздържателни книги. Прочелъ тия книги и си казалъ: Здравко, ти не трѣбва да пиешъ вече! Нека кръчмарьтъ разбере, че си решилъ въздържателъ да станешъ. На другия день той миналъ покрай кръчмата, но не влѣзълъ вътре и си казалъ: Браво, Здравко, ти устоя на изкушението. Хайде сега да те почерпя за това. Влѣзълъ въ кръчмата и се напилъ. Това значи раздвояване на човѣшкото съзнание. Така постъпватъ и много отъ съвременнитѣ хора. Тѣ казватъ: Ние нѣма да се гнѣвимъ, нѣма да завиждаме. На другия день минаватъ покрай кръчмата, въздържатъ се: не се гнѣвятъ, не завиждатъ на никого. Едва минатъ нѣколко крачки, тѣ си казватъ: Браво, издържахме! Хайде сега да влѣземъ въ кръчмата, да се почерпимъ. Влѣзатъ въ кръчмата и се напиватъ, т. е. гнѣвътъ пакъ избухва въ тѣхъ. Човѣкъ не може да се освободи отъ тия отрицателни прояви въ себе си, докато не намѣри тѣхното седалище. Тѣ се намиратъ въ астралното тѣло, затова върху него трѣбва да се работи. Казватъ за нѣкой човѣкъ, че е щестлавенъ. Центърътъ на щестлавието се намира нѣкъде въ мозъка. Ако се отрѣже този центъръ, човѣкъ пакъ ще прояви щестлавието си. Това показва, че щестлавието е пуснало дълбоки корени въ човѣшкия мозъкъ. Има случаи, когато и умопобъркани хора проявяватъ щестлавие. Тѣ се мислятъ за сжщества, които могатъ да заповѣдватъ на всички.

Въ София имаше една македонка, Султана, която бѣше малко умопобъркана. Тя често казвала: Азъ нося на ржката си цѣлия свѣтъ — земята, слънцето, луната, звездитѣ, както и всички хора. Каквото кажа, всичко става. Да, каквото каже, става, но за нея само, а не и за другитѣ. Нейнитѣ предсказания сж подобни на тия, които давалъ единъ знаменитъ астрологъ. Единъ отъ французкитѣ крале извикалъ този астрологъ при себе си и му казалъ: Азъ мисля да отворя война на Австрия, но искамъ да направишъ изчисления, ще бжде ли тази война сполучлива. Астрологътъ направилъ своитѣ изчисления и казалъ на краля: Споредъ съчетанията на планетитѣ, ти можешъ да обявишъ война на Австрия. Условията сж благоприятни. Кралътъ отворилъ война, но претърпѣлъ голѣмо поражение. За тази целъ той решилъ по нѣкакъвъ начинъ да премахне астролога. Изви-

калъ го у дома си и го запиталъ: Ти знаешъ ли, кога ще умра? Астрологътъ билъ досѣтливъ човѣкъ. Той веднага разбралъ, че кралътъ е намислилъ нѣщо срещу живота му, и казалъ на краля: Ти ще умрешъ 24 часа следъ моята смъртъ. Кралътъ се замислилъ и си казалъ: Щомъ е така, по-добре да пощадя неговия животъ, за да запазя и своя. Това показва, че кралътъ е билъ уменъ човѣкъ. Той повѣрвалъ въ думитѣ на астролога и си казалъ: Ако моята смъртъ е въ връзка съ неговата, по-добре да пощадя живота му, за да спася и своя. Той знаелъ закона: „Съ каквато мѣрка мѣришъ, съ такава ще ти се отмѣри.“

И тъй, вие трѣбва да поставите въ живота си здрава основа, да не обвинявате сждбата си за вашитѣ нещастия и несполуки. Човѣкъ самъ пише сждбата си. Той пие, а кръчмарътъ, като сждбата, пише, колко дължи. Щомъ се обърне къмъ законитѣ на държавата, последната отива на страната на кръчмаря и казва: Ще платишъ! Държавата е дала право на кръчмаря да изисква отъ своитѣ посетители да плащатъ. Той казва: Този билетъ ми дава право да си изисквамъ паритѣ, които ми дължишъ. Вие отивате при единъ търговецъ и днесъ взимате на кредитъ, утре взимате, докато единъ день се събератъ хиляди левове дългъ и казвате: За Бога! — не бързай, почакай малко, ще ти платя. — За никакъвъ Богъ не чакамъ. Пари ми трѣбватъ, ще платишъ, нищо повече! Законътъ е на негова страна. Ако този търговецъ е мекъ, добъръ човѣкъ, той ще постъпи по човѣшки. Обаче, ако е жестокъ, суровъ човѣкъ, ще ви нагруби, ще ви огорчи, ще помните, кога сте имали взимане — даване съ него. Кой е кривъ за това? Умнитѣ хора дългове не правятъ. Казвате: Какво да правимъ сега, като и ние сме направили толкова дългове? Това, именно, желае сега невидимиятъ свѣтъ — да ви освободи отъ дълговетѣ. Той иска да ви покаже начинъ, какъ най-лесно да се освободите отъ дълговетѣ си. Казано е, че свѣтътъ лежи въ лукавия. Това значи, че свѣтътъ е затъналъ въ дългове, които трѣбва да се изплатятъ. Съ пребиваването си на земята, Христосъ е показалъ на хората начинъ, по който тѣ могатъ да изплатятъ дълговетѣ си.

Съвременнитѣ хора казватъ, че Христосъ се пожертвувалъ за човѣчеството, т. е. изплатилъ дълговетѣ му. Наистина, Христосъ изплати дълговетѣ на хората, но въ Божествения свѣтъ. Всички хора иматъ да плащатъ на Христа голѣми суми, които ще трѣбва да изплатятъ. Той ще

повика длъжниците си при себе си, да платят дълговетъ си, но ако Му се помолят да отложи плащането, защото нѣмат възможност да се издължатъ, Той ще ги прости. Ако онзи, на когото Христосъ е простилъ дълга, отиде да притѣснява и да изтезава нѣкой свой длъжникъ за нищожна сума, Христосъ ще каже на слугата си: „Върнете този при мене, да изплати дълга си!“ Слугата отново ще го въведе при Христа, Който ще го запита: „Ти готовъ ли си да простишъ малкия дългъ на брата си, както азъ ти простихъ голѣмия? Ако си готовъ да простишъ на брата си, и азъ нѣма да искамъ твоя дългъ.“

Питамъ: кой отъ васъ е готовъ да прости на брата си? Простите ли дълга на брата си, нѣма да има вече оплаквания, нѣма да се пишатъ заявления, да се даватъ подсъждъ. Вие забравяте закона „съ каквато мѣрка мѣрите, съ такава ще ви се отмѣри“ и постъпвате по вашему. Какво по-красиво отъ това, да дойде при васъ нѣкой вашъ приятель, да поиска сто лева на заемъ, съ условие, че следъ десетъ деня ще ги върне? Вие му давате тия пари и виждате, че точно следъ десетъ деня приятельтъ ви носи паритѣ назадъ. Това значи английска точностъ. Ако не може да ги върне на време, приятельтъ ви трѣбва да дойде при васъ, да се извини, че не може да върне паритѣ на време и да ви помоли, ако можете да му дадете нѣкаква работа — по този начинъ да се изплати. Когато англичанинътъ взима пари на заемъ, той ги връща точно на опредѣления срокъ. Българинътъ, обаче, вземе ли пари на заемъ, не ги връща лесно. Той постъпва сжщо така и съ книгитѣ, които взима за четене: вземе една книга за четене отъ нѣкой свой приятель, прочете я, а за връщане не мисли. Изобщо, българинътъ не е точенъ. Точността е слабо развита въ него. Срещате единъ български селянинъ и го питате: Моля ти се, знаешъ ли, колко часа пжтъ има до това село? — Като минешъ този баиръ, после още единъ, ще повървишъ малко поравно и ще стигнешъ селото, нѣщо около единъ часъ. Ти вървишъ часъ, два, три, нѣма стигане. Това показва, че центърътъ на времето въ него не е развитъ. Или пъкъ, той може да се ръководи отъ друга математика. Нѣкой българинъ обещава нѣкому, че ще дойде следъ половинъ часъ, а дохожда следъ нѣколко часа. Азъ съмъ правилъ изчисления и съмъ намѣрилъ, че българскиятъ половинъ часъ се равнява на шестъ европейски часа. Значи, ако българинъ каже, че ще дойде следъ единъ

часъ, трѣбва да го чакате приблизително 12 европейски часа. Следователно, българинътъ се води по друго дѣление на времето, по-високо отъ това на обикновената математика.

Казвамъ: понеже българинътъ, по естество, е демократъ, Божественото е изработило друга чѣрта въ него. Докато не вземе нѣщо отъ нѣкого, той казва, че всичко, което човѣкъ самъ е изработилъ, принадлежи на него. Обаче, щомъ се домогне до желанното, той казва: Всичко принадлежи на Бога. Така е, такъвъ е Христовиятъ законъ. Обаче, ако този законъ се приложи въ неговия животъ, той ще каже, че това е анархия. Не, човѣкъ трѣбва да бжде последователенъ: ако това е анархия за него, трѣбва да бжде анархия и за другитѣ. Турчинътъ казва: „Каквото давамъ, не търся, но и каквото взимамъ, не връщамъ.“ Когато не успѣе на време да изплати дълга си, българинътъ се извинява, като излага редъ причини: или че ималъ много работа, че не могълъ на време да дойде; или че ималъ гости, които го задържали и т. н. Той казва: Нали знаешъ, човѣщина е, все нѣщо ще те спъне, но колкото време съмъ просрочилъ, ще платя лихвитѣ си. Ако отидешъ въ дома му, да му напомнишъ, че срокътъ наближава, той ще те посрещне добре, ще те нагости и пакъ ще ти се извини. Българинътъ обича да урежда работитѣ си, но ако го сравните съ англичанитѣ, по отношение на тѣхъ, той ще излѣзе неизправенъ. Тази е характерна чѣрта не само на българитѣ, но на всички славяни, изобщо. Ако изпишете една книга отъ странство, напимѣръ, нѣма да мине много време, и вие ще я получите. Ако изпишете нѣкоя книга отъ Русия, дълго време ще чакате, докато я получите. Руснакътъ ще каже: „Ну, погледимъ, намира се эта книга здѣсь или нѣтъ.“ Едно трѣбва да знаете: Природата не обича отлагането. Въ духовно отношение, отлагането е лоша чѣрта въ човѣшкия характеръ. Бързането е лоша чѣрта, но и отлагането не е по-добро. Човѣкъ трѣбва да извършва всѣко нѣщо точно на опредѣленото за него време: ни по-рано, ни по-късно.

Като наблюдавамъ развитието на съвременната наука, виждамъ, че тя готви човѣка за великото бждеще. Тя не е нищо друго, освенъ приготвление. Велики сжщества, които ръководятъ сждбинитѣ на човѣчеството, взиматъ участие въ това приготвление. Тия сжщества носятъ различни имена: християнитѣ ги наричатъ ангели на вѣтроветѣ, на горитѣ, на водитѣ, на моретата, на житото, на обществата,

на народитѣ и т. н. Индуситѣ ги наричатѣ богове. Въ връзка съ гия ангели разнитѣ народи създаватѣ редѣ традиции въ своя животѣ, които, обаче, не сж суевѣрия. Тѣзи традиции показватѣ, че въ свѣта сжществува редѣ и порядѣкъ. Следователно, дето има редѣ и порядѣкъ, тамѣ сжществува законностѣ; тамѣ има и разумностѣ. Задѣ всѣки законѣ седи едно разумно сжщество. Законѣтъ е признакѣ на висша разумностѣ. Законѣтъ изключва всѣкакво безправие. И когато вамѣ се струва, че въ свѣта сжществува безправие, привидно само е така. Въ свѣта сжществува абсолютна Правда, която въздава всѣкому заслуженото. Това не значи още, че тази Правда наказва хората; тя имѣ посочва само закона за изпълнение волята Божия. Който не изпълни този законѣ, самѣ по себе си вече, той попада подѣ отговорностѣ. Сжществува Божественѣ планѣ, споредѣ който трѣбва да станатѣ всички нѣща въ свѣта. Колкото и да се отклоняватѣ хората отѣ този планѣ, въ края на краищата, тѣ пакѣ ще го изпълнятѣ, но ще минатѣ презѣ голѣми страдания. Красивѣ е Божественитѣ планѣ!

Пигамѣ: какво се изисква отѣ човѣка, за да разбере Божественитѣ планѣ и да Го изпълни добре? Той трѣбва да постави въ хармония съ душата си своето астрално и умствено тѣло, а душата — съ духа си. Само по този начинѣ човѣкъ ще се домогне до възможноститѣ, които се криятѣ въ него. Дойде ли до това положение, той ще се подмлади. Ето начинѣтъ, по който всички хора, които днесѣ сж на 80 годишна възраст, могатѣ да се подмладятѣ. Защо хората остаряватѣ днесѣ? Защото живѣятѣ въ закона на ограничението, което причинява смъртѣ. Смъртѣта е бирникѣ, който услужва на кармическитѣ духове. Тия духове сж наречени още секвестори, стражари. Тѣ присжтствуватѣ при всѣки умиращѣ и спорятѣ за душата му. Въ Откровението се казва, че Арахангелѣ Михаилѣ спорилѣ съ сатаната за тѣлото на Мойсея. Щомѣ имало спорѣ за тѣлото на Мойсея, това показва, че той дължалѣ нѣщо. Кой е сатаната? Той е управителѣтъ на земята, или тѣй наречениятѣ „князѣтъ на свѣта.“ Той туря редѣ и порядѣкъ въ свѣта. За онзи, който не се подчинява на този редѣ и порядѣкъ, сжществуватѣ бесилки, куршуми, ножове, саби и т. н. Князѣтъ на земята казва: „Тукѣ управлявамѣ азѣ, затова вие трѣбва да ми се подчинявате; азѣ пѣкъ ще отговарямѣ предѣ Бога. Какво мислите за мене, това не ме интересува.“ Има християни, които не знаятѣ нищо за този князѣ, вследствие

на което изпадатъ въ противоречие. Писанието казва: „Никого не одумвайте,“ т. е. не говорете лошо за никого. Следователно, не говорете лошо и за този падналь духъ, както мнозина го наричатъ.

Ще приведа единъ анекдотъ, отъ който се вижда, че наистина, зле пати онзи, който си позволява да говори лошо за княза на земята, когото нѣкои наричатъ Луциферъ. Единъ беденъ човѣкъ говорилъ лошо за Луцифера, който веднѣжъ го спрѣлъ на пѣтя и му казалъ: Слушай, престани да се занимавашъ съ мене! Какво правя на земята, това е моя работа. Ти си беденъ човѣкъ, и трѣбва да държишъ езика въ устата си. Азъ мога така да ти напакостя, че да ме помнишъ за винаги и да разберешъ, какво значи почитъ и уважение. — Не искамъ да зная. — Добре, азъ ще ти докажа, какво мога да направя съ тебе. Единъ день Луциферъ преобразилъ единъ отъ своитѣ слуги на магаре, като му казалъ: Ще те изпратя на земята при единъ господарь, който ще те заведе на пазаря и ще те продаде евтино, за да може да те купи единъ беденъ човѣкъ, когото имамъ предъ видъ. По-нататѣкъ ти знаешъ вече, какво ще правишъ. И наистина, слугата слѣзълъ на земята, като магаре, което господарьтъ му завелъ на пазаря да продава. Като видѣлъ това магаре, бедниятъ човѣкъ пожелалъ да го купи и запиталъ, колко струва. — Евтино го продавамъ, казалъ господарьтъ му. — Тѣкмо това търся и азъ; беденъ човѣкъ съмъ, не разполагамъ съ много пари. Пазарлъкътъ станалъ лесно. Бедниятъ човѣкъ купилъ магарето и тръгналъ за дома си доволенъ, че могълъ да купи толкова евтино магаре. Турилъ юларьтъ на магарето и го завелъ на чешмата да го напои. Като се навело да пие вода, магарето влѣзло въ курната на чешмата и така се наврѣло вътрѣ, че само ушитѣ му се виждали. Седи беднякътъ предъ чешмата, иска да извади магарето отъ курната, но не може, не излиза магарето. По едно време, дошълъ единъ човѣкъ да пие вода на чешмата и попиталъ бедния: Хубава ли е водата? — Водата е хубава, но въ курната има едно магаре, което не може да излѣзе. Погледналъ човѣкътъ въ курната, но нищо не видѣлъ. — Защо лъжешъ? ударилъ му единъ бой и си отишълъ. Седи бедниятъ човѣкъ предъ чешмата, чуди се, какво да прави. Дошълъ втори човѣкъ да пие вода. Бедниятъ казалъ и на него, че въ курната на чешмата се е скрило едно магаре. Погледналъ и той, но нищо не видѣлъ. — Ще ти дамъ да разбе-

решъ, какъ сѣ лъже! И той го набилъ добре и си отишълъ. Дошълъ трети човѣкъ, но и той го набилъ за лъжата. Седи бедниятъ и си казва: Какво да правя? Ушитъ на магарето виждамъ, но по никой начинъ не се решавамъ вече да казвамъ на хората, че въ курната на чешмата се е скрило магаре. Не мога повече да понасямъ хорскитъ удари, не искамъ да ме биятъ. Страхъ ме е да разправамъ на хората за моето магаре.

Сега и азъ казвамъ: За никого не говорете лошо! Нѣма по-красиво нѣщо за човѣка отъ това, да знае, кога какво да говори. Всѣко нѣщо трѣбва да се казва на своето време. Що се отнася до погрѣшкитъ на хората, не се занимавайте съ тѣхъ! Има кой да се занимава съ погрѣшкитъ на хората. Първо, човѣкъ самъ се занимава съ погрѣшкитъ си, а следъ него цѣла иерархия отъ сжщества изучава неговитъ погрѣшки, като прави редъ математически изчисления. Да се занимава човѣкъ съ погрѣшкитъ на хората, това значи да се трови. За каквото човѣкъ мисли, и съ каквото се занимава, такъвъ става. Затова, именно, той трѣбва да се занимава, както съ своето добро, така и съ доброто на хората. Като срещнете нѣкой човѣкъ, търсете въ него доброто и красивото, а що се отнася до лошото, пожелайте Богъ да му помогне, да го изведе отъ лошия пжтъ. Само съвършениятъ човѣкъ има право да се занимава съ погрѣшкитъ на хората, защото той е въ сила да ги изправи. Понѣкога Богъ изпраща единъ пророкъ при нѣкой грѣшникъ да му каже, че трѣбва да изправи отношенията си къмъ Бога, къмъ ближнитъ си и къмъ себе си. Ако не направи това, Той ще вдигне ржце отъ чего и ще го остави да носи последствията на своя лошъ животъ.

И тъй, като ученици на новото учение, вие трѣбва да се домогнете до Божествената наука, до съвършения животъ, за които всѣки има условия въ себе си. За тази цель вие трѣбва да приложите знанието, което имате. Нѣкои се страхуватъ, че сж станали много чувствителни. Нѣма нищо страшно въ това. За да може да учи, човѣкъ трѣбва да развие своята чувствителность. Единъ нашъ приятель заболѣлъ малко, вследствие на което чувствата му се префинили повече, и той започналъ да вижда нѣща отъ невидимия свѣтъ, които по-рано не виждалъ. Като оставалъ самъ въ стаята си, той се разговарялъ съ сжщества отъ невидимия свѣтъ. Като не знаела причината за това нѣщо, жена му започнала да се безпокои, да не е станало нѣщо

съ мъжа ѝ. Дохожда при мене уплашена, разтревожена, разказва ми цялата работа. Казах ѝ да не се безпокои, нищо лошо няма във тази работа. Мъжът ѝ е станал доста чувствителен, вследствие на което се съобщава по своето радио съ жителите на невидимия свят, както хората на земята се съобщават по радио съ всички градове и държави въ света. Този човек има антена, чрез която се съобщава и съ хората на земята. Един ден чул, че някой го карат да се качи на аероплан, но той отказал. Въ сжщност, той може да е чул разговор между други някой хора. Като заболват, много хора започват да бълнуват. Какво нещо е бълнуването? Бълнуването не е нищо друго, освен съобщение съ невидимия свят, но понеже тогава човек не е здрав, той не може правилно да възприема и предава тия съобщения. Човек трябва да бъде толкова чувствителен, да схваща неща, които ще се реализират едва след десетки години, а някога и след векове. Колкото по-чувствителен е човек, толкова по-големи страдания има. Обаче, това не трябва да го плаши. Страданията сж благо за човек. Те могат да го предпазят от известни изкушения.

При един светия, по народност руснак, от княжеско произхождение, отишла една красива жена, съ намерение да го изкушава. Като я видял, той турял пръста си въ пламък на запаления свещилник и започнал да говори съ нея. Въ това време пръстът му горял. Той си причинил тази болка съзнателно, за да отклони ума си от мислите на своята посетителка. Той си казал: По-добре пръстът ми да гори, отколкото сърцето. И наистина, по-добре е да изгори пръста на човек, защото той е един малък удъ от телото му, отколкото да гори сърцето, което съставя почти цялия човек. Като видяла всичко това, жената се смутила от своето поведение и казала на светията: Моля ти се, извини ме! Аз влязох въ келията ти съ лошо намерение, но разкайвам се, готова съм да изменя начина на живота си. Свали пръста си от пламък! Тази твоя постъпка събуди въ мене желание да водя чист живот, да служа на Бога, на ближните си и на себе си, както ти служиш.

Някой страда, пъшка, отчайва се и казва: Няма вече живот за мене. Казвам: не бивайте толкова маловърни. Следвайте пътя към Бога и не се плашете. Страданията ви не сж големи. Бог е турял пръста ви на пламък на

свѣщъта, но ако вашиятъ прѣстъ може да спаси една ваша сестра, или единъ вашъ братъ, страданието ви е на мѣсто. Вие смѣло можете да поставите прѣста си на запаления свѣтилникъ и да се радвате на болкитѣ, които ще изпитвате. Малкитѣ страдания спасяватъ много души. Въ този смисълъ страданията не сж нищо друго, освенъ изкупление, спасение на много души, които сжщо така страдатъ. Вие можете да разглеждате думитѣ ми въ прѣмъ или въ косвенъ смисълъ, но както и да ги разглеждате, трѣбва да знаете, че страданията могатъ да бждатъ сжществени, наложени отъ самия животъ, а могатъ да бждатъ и несжществени, наложени отъ васъ. Сжщото може да се каже и за радоститѣ: има сжществени радости, наложени отъ живота; има несжществени радости, наложени отъ самитѣ васъ. Вследствие на това, нѣкои радости носятъ за човѣка злини, а нѣкои страдания носятъ добрини.

И тъй, първо човѣкъ трѣбва да се занимава съ своето физическо тѣло, после—съ астралното или звездното си тѣло и най-после — съ умственото си тѣло. Тъй щото, влѣзе ли въ сърцето ви чувство на умраза или завистъ, хванете го внимателно, съ клещи, и го разгледайте научно, както естественикътъ изучава разни пеперуди, насѣкоми, животни и дава своитѣ обяснения за тѣхъ. Нѣкой казва: Много се разгнѣвихъ. — Това не си ти. Гнѣвътъ е чуждо състояние. Смѣшно е да дойде нѣкой отвънъ и да ви напрѣска съ гюлова вода, съ нѣкакъвъ парфюмъ, или пѣкъ съ нѣкаква нечистотия, и да кажете, че приятната или неприятната миризма излиза отъ васъ. Причината, било за приятната, било за неприятната миризма, седи вънъ отъ в. съ. Нѣкой човѣкъ извънъ васъ ви е напрѣскалъ. Следователно, временно само отъ васъ може да излиза нѣкакво благоухание, но това още не сте вие. Временнитѣ промѣни които се извършватъ въ човѣшкото сърце и въ човѣшкия умъ, не сж въ сила да укажатъ влияние върху човѣшката душа. Временнитѣ промѣни, временнитѣ състояния сж преходни; тѣ се дължатъ на сегашния животъ на хората. За тѣхъ не сте отговорни само вие — много фактори има, които трѣбва да се държатъ отговорни. Вие не сте отговорни за всички ония камъни, за онази калъ, която хората могатъ да нахвърлятъ върху васъ. Като се върнете дома си, родителитѣ ви могатъ да се каратъ за дрехитѣ ви, че сж изцапани и окжсани, но това не е само ваша вина. Когато родителитѣ ви се каратъ за скжсанитѣ и изцапани дрехи, кажете имъ:

Елате вие на моето положение, при сжщитѣ условия, да видите, какъ ще се върнете дома си. Има възможност да избегнете тия нападения отъ страна на хората, но условията трѣбва да се измѣнятъ: вие трѣбва да вземете нѣкой автомобилъ, или аеропланъ, и съ бързината на птица да прелетите предъ тѣхъ, нито единъ отъ тѣхнитѣ камъни да не ви засегне. Иначе, при условията, при които сега живѣете, и по начина, по който сега добивате храната си, грѣшки всѣкога ще правите. Ако не се превъзпитате, вие не можете да се освободите отъ всичко онова, което родителитѣ ви сж внесли въ васъ.

„Твърдата храна е за съвършенитѣ.“ Щомъ твърдата храна е за съвършенитѣ, отдѣляйте я отъ храната, която употребявате всѣки день. Като се натъкнете на известно страдание, разгледайте, сжществено ли е това страдание, или не. Като плачете за нѣщо, спрете се да разберете, коя е причината за вашитѣ сълзи. Не казвайте, че сте нещастни, но бждете доволни, че можете да плачете. Ако ви пита нѣкой, защо плачете, кажете му, че сте изворъ, който трѣбва да даде малко отъ своята вода на нѣкои тжжни, скръбни души. Отъ водата на изворитѣ много жадни души могат да уталожатъ жаждата си; много скръбни души могат да измиятъ очитѣ си. Така трѣбва да се гледа на човѣшкитѣ сълзи. Сълзитѣ на човѣка криятъ въ себе си едно отъ великитѣ блага за неговата душа. Знаете ли, колко сълзи сте пролѣли отъ детинството си досега? Наблюдавали ли сте въ продължение на единъ часъ, колко сълзи сте пролѣли? Нѣкога бѣхъ ви казалъ да попивате сълзитѣ си съ чиста, хубава кърпичка, но сега ви казвамъ да събирате сълзитѣ си въ малки шишенца и на етикетчета, полепени върху тѣхъ, да пишете: Еди-кой си день плакахъ единъ часъ и презъ това време събрахъ въ това шишенце еди-колко си сълзи. Сега вие оставяте сълзитѣ ви да падатъ на земята, но за това нѣщо небето не гледа съ добро око на васъ. Мнозина считатъ плача за слабостъ. Питамъ: кой отъ васъ не е плакалъ? И за Христа, единъ отъ Великитѣ Учители въ свѣта, се казва, че е плакалъ. Не само Христосъ, но и всички богове, които сж слизали на земята, сж плакали. Нѣма сжщество на земята, което да не е плакало. Не е лошо да плаче човѣкъ. Плачътъ е добъръ признакъ; той показва, че въ свѣта има редъ и порядъкъ. Плачътъ показва, че човѣкъ е разбралъ Божественото, което говори въ него. Той казва: Господи, имамъ желание да изпълня

Твоята воля и да изправя всичко онова, което съм нарушилъ. Когато човѣкъ си поплаче малко, билъ той мъжъ или жена, господарь или слуга, ученъ или простъ, все ще олекне на душата му. Ако човѣкъ цѣлъ день плаче, това вече не е плачъ, но ревъ, който показва, че морето на този човѣкъ е силно развълнувано. Красиво е, когато видишъ да блеснатъ въ очитѣ на нѣкой скърбенъ човѣкъ две-три сълзи, които после да се търкулнатъ по лицето му. Благородство има въ този човѣкъ! А тѣй, да викне нѣкой, да ревне, колкото гласътъ му държи, това още не изразява дълбока скръбъ. Това е изразъ на нѣщо, което мъчи човѣка. Този изразъ се опредѣля отъ характера на човѣка.

„А твърдата храна е за съвършенитѣ.“ Въпросътъ за твърдата храна е единъ отъ най-важнитѣ. Ако се заемете съ разрешаването на този въпросъ, предъ васъ ще изникне другъ, по-близкостоещъ, а именно: какъ ще поправите сегашния си животъ? За да се поправи този животъ, първо той трѣбва да се преустрои. Това ще се постигне, когато човѣкъ използва благата, които сега му се даватъ. Свѣтътъ се нуждае отъ умни хора, които знаятъ, какъ да използватъ тия блага. Бждещитѣ възпитатели трѣбва да сж запознати съ физическия, астралния и умствения животъ на човѣка, да знаятъ, де седятъ добродетелитѣ и де — неджзитѣ му и да избератъ добри, правилни методи, чрезъ които ще могатъ да му помогнатъ. Казвате, че хората трѣбва да се обичатъ. Значи, любовта е единъ отъ най-добритѣ методи за изправяне на човѣчеството.

Сегга, на онѣзи отъ васъ, които искатъ да бждатъ съвършени, препоръчвамъ да употребяватъ твърдата храна, да разбиратъ своя животъ и да не се ожесточаватъ. За тази целъ тѣ трѣбва постоянно да се молятъ. Молитвата не подразбира само да говорите за Бога и да Му четете писани молитви, или красиво наредени послания. Нѣма защо да се оплаквате на Бога, нито пъкъ да му се хвалите. Молитвитѣ къмъ Бога трѣбва да сж естественъ разговоръ, като между души. Щомъ започнете да се разговаряте съ Бога по този начинъ, работитѣ ви ще се оправятъ, характерътъ ви ще се смекчи, и вие ще гледате на всички хора, като на души, излѣзли отъ Бога. Това значи служители на новото учение, служители на новото вѣрую. Това вѣрую не дѣли хората на народности, на класи, на бедни и богати, на учени и прости. То гледа еднакво на всички души. Това значи да бждемъ снисходителни едни къмъ други; това

значи да желаемъ доброто на цѣлото човѣчество. Отъ хиляди години насамъ хората се молятъ да дойде Царството Божие на земята, но за да дойде това Царство, тѣ трѣбва да бждатъ съвършени. Докато ние не отворимъ душитѣ си за Бога и не Му дадемъ мѣсто да работи въ насъ, и ние въ Него, Царството Божие нѣма да дойде на земята.

Главната мисълъ отъ тази беседа, която трѣбва да остане въ ума ви, е да изучавате състоянията си и да знаете, кои отъ тѣхъ се отнасятъ къмъ физическото ви тѣло, кои — къмъ астралното и кои — къмъ умственото. Следъ това занимавайте се съ главния стремежъ на вашата душа — стремежътъ ѝ къмъ любовта. Не се спирайте отъ това, кой какво говори за васъ, но гледайте всичкитѣ ви чувства да бждатъ искрени. Гледайте всѣки новъ день да проявявате все повече и повече любовъ. Любовта ви трѣбва да се разширява, да обхващате все повече сжщества въ сърцата и душитѣ си. Свързвайте се съ добри хора, като изучавате доброто въ тѣхъ. При това, трѣбва да знаете, че въ всѣки човѣкъ има нѣщо добро. И въ най-лошитѣ моменти въ живота си, човѣкъ пакъ може да прояви нѣкакво Божествено чувство. Божественото сжществува въ всички хора, само че въ едни е по-силно развито, а въ други — по-слабо. Дайте мѣсто на Божественитѣ чувства въ себе си, въ които нѣма никаква завистъ и умраза! Дайте мѣсто на Божественитѣ мисли въ себе си, въ които нѣма никаква гордостъ! Не мислете, че който отстѣпва, е слабъ човѣкъ. Въ съзнателното отстѣпване се крие благородството на човѣка. Ако единъ лъвъ, или вѣлкъ отстѣпи предъ васъ, това не показва слабостъ, но благородство на характера му. Съ единъ скокъ само лъвътъ или вѣлкътъ може да ви нападне, но отъ благородство той може да отстѣпи.

И тѣй, всички трѣбва да бждете съвършени, или поне да се стремите къмъ съвършенство, къмъ правилно разбиране на живота. Докато не разберете живота, нѣма да получите онѣзи блага, които очаквате. Защо? И да дойдатъ тия блага при васъ, вие не можете разумно да ги използвате. Казано е въ Писанието: „Ето, хлопамъ на вратата ви.“ Кой хлопа въ човѣка? Духътъ, възвишеното въ човѣка хлопа.

„А твърдата храна, т. е. възвишеното знание е само за съвършенитѣ.“ Всички можете да бждете съвършени. Това не значи, че онова, което досега сте вършили, нищо не представя. Всички усилия на човѣка къмъ доброто

сж дали нѣщо, но вие можете да създадете още по-хубаво нѣщо. Не туряйте граници на вашитѣ възможности! Съвременнитѣ хора страдатъ отъ единъ неджгъ, че на всичко турятъ граници: на знанието, на музиката, на добродетелитѣ, на живота и т. н. И въ края на краищата, тѣ казватъ: Свърши се нашата работа! Тѣ сж прави само въ това отношение, че дадени нѣща само могатъ да се свършатъ. Обаче, сжщитѣ нѣща въ друго отношение не се свършватъ, но отново започватъ. Има области въ човѣшкия животъ, които на стари години само човѣкъ може да обработи. Следователно, правете всѣко нѣщо на своето време. Работете въ съгласие съ душата си, да я освободите отъ всички ограничения и препятствия, които вие сами сте ѝ поставили. Това не значи, че трѣбва да напуснете този свѣтъ, или окръжаващата среда, но трѣбва да използвате тия условия разумно. Желателно е, докато сте на земята още, да ликвидирате съ всичкитѣ си смѣтки, та единъ день, като заминете отъ този свѣтъ, да не става нужда повече да се връщате на земята. Всички души ще тръгнатъ едновременно, групово, за мѣстото, отдето първоначално сж излѣзли, затова, именно, тѣ ще се чакатъ. Ония души, които по-рано сж напуснали земята, ще чакатъ на опредѣлено мѣсто, да се събератъ, и оттамъ тържествено ще се отправятъ къмъ своитѣ жилища. Ще кажете, че пророкъ Илия билъ грабнатъ на небето съ огнена колесница. Временно той бѣше на небето, но после го върнаха обратно на земята, като Иоанъ Кръстителъ. Колесницата, съ която дигнаха пророкъ Илия на небето, бѣше огнена, червена, но има друга колесница, съ която всѣки човѣкъ трѣбва да се възнесе. Който напусне земята, като праведенъ човѣкъ, неговиятъ приятелъ ще дойде да го вземе. Той ще бжде облѣченъ съ бѣли, светещи дрехи. Двамата заедно ще полетятъ къмъ невидимия свѣтъ.

Това е съвършенството, което очаквате. Постигнете ли това съвършенство, и мирътъ ще дойде въ васъ. Всички свѣтовни задачи, които днесъ ви смущаватъ, тогава ще бждатъ разрешени. Сега вие разрешавате тия въпроси по човѣшки: единъ се качва на властъ, другъ слиза; единъ разбогатява, другъ обеднява; единъ се ражда, другъ умира. Който мисли, че може да измѣни реда и порядъка въ този свѣтъ, той не го познава. Въ това отношение, ние не се готвимъ за свѣта, но да завършимъ своята работа въ свѣта. Щомъ свършимъ работата си, ще оставимъ богатството си

на свѣта и ще му кажемъ „сбогомъ.“ Нѣкои казватъ, че за да се оправи свѣта, трѣбвало първо да се разбърка. — Нѣма какво още да се разбърква, свѣтътъ вече е разбърканъ. Щомъ свършимъ работата си, ще вземемъ билетъ и ще си заминемъ.

„А твърдата храна е за свършенитѣ.“ И знанието, за което ви говоря, е за свършенитѣ. Христосъ казва: „Бж-дете свършени, както е свършенъ Отецъ вашъ небесни!“ Това значи: разбирайте нѣщата, както Богъ ги разбира! Бждете въ съгласие съ Бога, съ ближнитѣ си и съ своята душа! Този е смисълътъ на човѣшкия животъ на земята.

15. Беседа отъ Учителя, държана на 18 декември, 1927 г.
София. — Изгрѣвъ.

ИДАТЪ ДНИ.

„Ето, идатъ дни,“ говори Господъ Иеова, „и ще проводя гладъ на земята; не гладъ за хлѣбъ, нито жажда за вода, но за слушане Словото Господне.“ *)

Всѣка форма, или всѣки предметъ се оценява по своитѣ качества; красотата — по своитѣ накити; умътъ — по своето знание; сърцето — по своята добрина; душата — по своето благородство; духътъ — по своята сила.

„Ето, идатъ дни, и ще проводя гладъ на земята.“ Често хората роптаятъ противъ глада, като мжчително състояние за организма. Обаче, съвременната култура се дължи на глада, като великъ потикъ. Гладътъ подтиква хората къмъ придобиване на знания, изкуства, музика и т. н. Днесъ хората се стремятъ къмъ знание, не толкова отъ любовъ, колкото отъ страхъ да не гладуватъ. Гладътъ е великъ остенъ въ живота, и подъ напора на този остенъ хората учени ставатъ, красиви ставатъ, добри ставатъ. Всички добрини въ свѣта сж резултатъ на този великъ остенъ — глада. Значи, любовта още не царува въ свѣта. Въ свѣта първо действува закона на този великъ остенъ, който наричатъ „законъ на необходимостта,“ а после иде „закона на любовта.“ Какъвто остенъ представя глада за хората, сжщо такъвъ остенъ е злото. Следователно, и злото е необходимо въ свѣта, за да подтиква хората къмъ деятелностъ. Какви сж схващанията на хората за злото, не е важно за насъ, но ние казваме, че злото, като сила въ свѣта, нѣкога е било добро. Доброто на миналитѣ вѣкове е днешно зло, а днешното добро ще бжде зло на бждещитѣ вѣкове. Значи, само по себе си, доброто никога не може да се оформи. Това, което всѣкога остава непроявено или неоформено, е добро; всѣко нѣщо, което се проявява, е зло.

Така говорятъ за злото и доброто великитѣ мислители; така говорятъ и Великитѣ Учители въ свѣта. Това определение на мнозина ще се види странно. Питамъ: ако ти по невнимание хванешъ сабята, която нѣкой другъ направилъ и изострилъ, и се порѣжешъ, жестоко ли е това? Че ти си се порѣзалъ, не е виновенъ онзи, който направилъ сабята.

*) Амосъ 8 : 11.

Ти трѣбваше да бждешъ внимателенъ. Казвашъ: Защо този ножъ е толкова остъръ? Не е виновенъ ножътъ за твоето порѣзване, но — твоето невнимание. Ти си изцапалъ съ черно мастило бѣлата си дреха, а после казвашъ: Кой направи това черно мастило? Не е виновно черното мастило. Всички поети, писатели, художници, учени, философи, свещеници, майки и бащи пишатъ все съ това черно мастило, но по невнимание, нѣкой може да изцапа дрехата си съ него, да остави такова петно на нея, което и съ химически срѣдства мжно може да се изчисти. Както и да се изчисти, се ще остане малко черно петно върху бѣлата дреха. Това не е ли противоречие? Хубави работи се пишатъ съ черно мастило върху бѣла хартия, а черни, нежеланни петна остава върху бѣла дреха.

Днесъ и философитѣ, и ученитѣ хора се смущаватъ отъ противоречията въ живота. Нѣма сжщество, горе-долу съзнателно, което да не се смущава отъ противоречията, но въпрѣки това, тѣ сжществуватъ въ човѣшкия животъ. Истина, великиятъ животъ се проявява по особенъ начинъ, по особени закони, но сжщевременно и човѣшкиятъ животъ се проявява по свои особени закони. Възъ основа на това, между човѣшкия и общия животъ се явява стълкновение; между човѣшката и общата мисль пакъ се явява стълкновение. Хората и Богъ не мислятъ еднакво. Богъ мисли едно, а хората — друго. Питамъ: каква бѣше мисльта на Бога, когато създаде овцата? И каква е мисльта на човѣка, когато хваща овцата? Човѣкъ трѣбва да знае, дали неговата мисль и постѣпка сж съгласни съ Божиитѣ. За да оправдае своята постѣпка, човѣкъ може да даде различни обяснения, споредъ известни природни закони. Запримѣръ, той може да каже: Споредъ еди-кой си природенъ законъ, ние трѣбва да пазимъ овцетѣ въ кошари, за да не умиратъ отъ гладъ и отъ студъ; после, за да не окапе вълната имъ, отъ време на време, ние трѣбва да ги стрижемъ; сжщо така, понеже млѣкото имъ е много, ние трѣбва да ги доимъ, да ги облекчаваме; и най-после, за да научатъ закона на самопожертвуването, овцетѣ трѣбва да ни даватъ и месото си. Какво лошо има въ това, че сме взели малко отъ вълната, отъ млѣкото и отъ месото на овцетѣ? Трѣбва ли за това нѣщо овцетѣ да протестиратъ? Има нѣща, въ които хората сж прави, но не въ всичко. Философията на живота седи въ това, да знаемъ, де сме прави, т. е. де сме въ съгласие

съ законитѣ на общия животъ и де сме въ противоречие съ тѣхъ. Отде идатъ противоречията въ живота?

Сега ще приведа единъ митъ, който съмъ извлѣкълъ отъ архивата на източнитѣ философи. Този митъ съмъ облѣкълъ въ форма, понятна за българския умъ. Значи, той е малко побългаренъ, да бжде достъпенъ за разсждане. Въ царството на Ормузъ-Дай сжществувалъ единъ отъ най-виднитѣ, най-великитѣ поети, който се наричалъ Адатъ-Махри. Той написалъ много съчинения, пѣсни и поезии, за които цѣлиятъ народъ го възхвалявалъ. Единъ день, за негово нещастие, той написалъ нѣкаква строфа въ една отъ поезиитѣ си, съ която докачилъ боговетѣ, и тѣ го осждали на смъртъ. Каква била тази строфа? Азъ нѣма да я предамъ цѣлата, но отчасти само. Тази строфа била следната: „На Божествената трапеза виднитѣ богове станали немирни духове.“ Събралъ се великъ сждъ да решава, какво наказание трѣбва да се наложи на поета. Тѣ единодушно решили да му наложатъ смъртно наказание, но въпросътъ билъ, какво, именно, да бжде това наказание, че всички поети да помнятъ, какъ могатъ богове да обиждатъ. Въ събора на боговетѣ присжтствували всички дървета, всички тревопасни и месоядни животни, дано могатъ и тѣ да услужатъ съ нѣщо на боговетѣ при осжждането на поета. Тигри и лъвове, чакали и хиени, слонове, акули, всички се интересували да видятъ, по какъвъ начинъ ще бжде наказанъ поетътъ. Тѣ разсждавали помежду си: Досега не сме имали такъвъ случай. Какво ли ще бжде месцето на този виденъ поетъ? Предъ сжда се явили представители отъ нѣколко медицински дружества, съ заявление, ако стане нужда поетътъ да се умъртви, да го дадатъ на тѣхъ, тѣ да изследватъ, отъ научна гледна точка, дробоветѣ, сърцето, мозъка, както и всички останали органи на поета, да видятъ, коя е причината, дето поетътъ се осмѣлилъ да обиди боговетѣ. Поетътъ се видѣлъ въ чудо. Той никога въ живота си не виждалъ толкова страшни сжщества. Къмъ когото и да поглеждалъ, всички му казвали: Само да попаднешъ въ нашитѣ ржце! Ние ще ти покажемъ, какъ се пише поезия! Всички отправяли къмъ него страшни, свирепи погледи. Той се чудилъ, каква обида може да се крие въ тази малка строфа. Като оставалъ самъ, той четѣлъ и препрочиталъ тази строфа, самъ да намѣри, де седи обидата въ тия думи, и си казвалъ: Азъ нѣмахъ никаква мисль да обиждамъ боговетѣ, но отде излѣзе тази обида, и азъ не зная.

Както и да е, настъпилъ опредѣлениятъ день, когато поетътъ трѣбвало да се яви въ сѣда. Явили се боговетъ въ сѣда, и заседанието започнало. Едни отъ боговетъ казали да дадатъ поета на акулитъ, тѣ да го разкъсатъ и изядатъ. Други пъкъ настоявали да го дадатъ на лъвоветъ, да го разкъсатъ. Трети решили да турятъ поета на гърба на единъ конь, безъ право да се държи за него, и коньтъ да прескача препятствия, да минава гори и планини, докато единъ день поетътъ съвършено изнемогне и умре. Четвърти предложили живъ да заровятъ поета въ земята и отгоре му да посадятъ дървета, чиито корени да смучатъ сокове отъ очитъ на поета, да разбере най-после, какъ се пишатъ обидни строфи за боговетъ. Последнитъ богове предложили да дадатъ поета Адатъ-Махри на нѣкое научно медицинско дружество, то да разполага съ него, както намира за добре. Като слушалъ всички тия наказания, поетътъ изпитвалъ ужасъ, страхъ и започналъ да се моли: Господи, кажи ми, въ какво седи моята вина? Когато писахъ тази строфа, ни най-малко не внесохъ нѣкаква злоба или умраза срещу боговетъ. Всичко това писахъ съ голѣма чистота на сърцето. Споредъ мене, боговетъ ме осѣждатъ несправедливо. Докато боговетъ разглеждали всички предложения за наказанието на поета, за да се установятъ върху едно отъ тѣхъ, въ сѣда влѣзла най-красивата, и на всички известна, дъщеря на царя Ормузь-Дай, която сѣщо така се заинтересувала отъ сѣдбата на поета и дошла да предложи своето наказание. Като я видѣли, всички богове, както и всички животни, се обърнали къмъ нея да я гледатъ и забравили за вината на поета. Царската дъщеря се обърнала къмъ поета и го запитала: Искашъ ли да ми станешъ слуга? — На радо сърце бихъ ти служилъ. — Имамъ нужда отъ единъ простъ слуга, който да полива цвѣттята въ моята градина. Като чули това, боговетъ единодушно решили: И ние сме съгласни да ти дадемъ поета, да правишъ съ него, каквото искашъ. Нека полива цвѣттята на твоята градина. Този билъ единствениятъ начинъ, по който поетътъ могълъ да бѣде спасенъ. И сега, ако нѣкой ви запитва, кой ви постави на служба въ свѣта, вие трѣбва да отговорите: Царската дъщеря ме постави на тази служба. Ако запитатъ поета, кой го назначи на царската трапеза, той трѣбва да отговори: Указътъ, съ който бѣхъ назначенъ на служба при царската дъщеря се дължи на моитъ нѣколко

думи, поставени въ строфата „На Божествената трапеза виднитѣ богове станали немирни духове“.

Сега, азъ ще оставя вие сами да разсждаватъ по-нататѣкъ върху този митъ. Той има дълбоко съдържание и смисълъ. Отъ една страна човѣкъ вижда, че само при страданията ще намѣри своитѣ погрѣшки; отъ друга страна, той вижда, че само при трудноститѣ и мжнотиитѣ въ живота ще разбере доброто и ще го оцени. Значи, ти ще дойдешъ при доброто и ще го познаешъ, само когато станешъ слуга и се смиришъ. Другъ изходенъ пжтъ въ живота нѣма. Да станешъ последенъ слуга въ градината на царската дъщеря и да поливашъ цвѣтята ѝ, това е отлична служба. Какво представятъ тия цвѣтя, нѣма да обяснявамъ, но ако бихъ ви казалъ, че тѣ сж живи цвѣтя, тогава само бихте разбрали красотата на живота. Често хората прекарватъ голѣми страдания, но тѣ не сж нищо друго, освенъ страданията на поета, които той преживява въ сжда, дето всички богове се опълчватъ противъ него. Тия богове се опълчватъ срещу всички хора, които не могатъ да се справятъ съ страданията си, и казватъ: Жестока е сждбата спрѣмо насъ! Нѣма кой да се смили за насъ. — Привидно е така, но и при най-тежкитѣ моменти въ живота на човѣка, при най-голѣмото му отчаяние, се ще се намѣри поне едно сжщество, което да укаже къмъ него известно състрадание. Защо царската дъщеря, именно, се притекла въ помощъ на поета? Защото тя била единствената, която влѣзла въ положението му. Защо сждали поета? За една пропусната дума. Когато преписвали неговото стихотворение, станало едно опущение, една грѣшка, а именно: въ цитираната строфа била изпусната думата „свѣтли“. Въ сжщность, строфата имала следното съдържание: „На Божествената трапеза виднитѣ богове станали свѣтли немирни духове“. Царската дъщеря свѣрила оригинала съ преписа и намѣрила тази пропусната дума. Тогава боговетѣ казали: Съ тази дума, строфата има смисълъ. Значи, смисълътъ на тази строфа се заключавалъ въ това, че тия свѣтли, немирни духове тръгнали по свѣта да разнасятъ свѣтлина.

„Ето, идатъ дни“, говори Господъ Иева, „и ще про-
водя гладъ на земята, не гладъ за хлѣбъ, нито жажда за вода, но за слушане на словото Господне.“ Въ този стихъ се говори за глада, като вжтрешенъ потикъ, като вжтрешенъ стремежъ на душата за развиване. Душата е подобна на семенце, което, ако не се посади въ земята, остава самотно,

безъ знание, безъ опитности. При това положение, душата не може да има нито радостъ, нито скръбъ. Безъ радости и скърби, животътъ на душата е по-тежъкъ, отколкото съ тѣхъ. Следователно, докато не мине презъ радости и скърби, човѣкъ не може да се повдигне. Само чрезъ скърбитѣ и радоститѣ, той влиза въ пѣтя на мъдростта. Само въ този пѣтъ той ще научи и ще разбере Божията Любовь. Безъ мъдростта любовта винаги ще остане неразбрана. Тѣй както съвременнитѣ хора разбиратъ любовта, тя носи за тѣхъ най-голъми разочарования. Въ първо време човѣшката любовь носи радости, но свършва съ разочарования. Понѣкога разочарованието на човѣка отъ любовта е толкова голѣмо, че никой не може да му помогне. Какъ ще помогнете на човѣкъ, който е изгубилъ окото си? Какъ ще помогнете на човѣкъ, който е изгубилъ паметта си? Какъ ще помогнете на човѣкъ, който е изгубилъ ржцетѣ и кратката си? Или, какъ ще помогнете на човѣкъ, който е изгубилъ свѣтлината на ума си, благородството на сърцето си, красотата си, или най-после нѣкоя отъ своитѣ добродетели? Колкото и да утешавате такъвъ човѣкъ, каквото и да му говорите, всичко това сж празни думи. Да утешавате единъ човѣкъ, който е безъ око, безъ свѣтлина на ума и безъ благородство на сърцето, въ това нѣма никаква философия. Ако искате да утешите такъвъ човѣкъ, вие трѣбва да му покажете новъ пѣтъ, по който да върви. Този пѣтъ трѣбва да води къмъ съвършенство. Животътъ на съвременнитѣ хора е несвършенъ, защото не е Божественъ. Нѣкога той е билъ Божественъ, но постепено хората сж го изопачили, и днесъ, въ всички негови области, е внесена поквара. Самъ по себе си, животътъ е добъръ, чистъ, но хората внасятъ въ него своитѣ лоши чѣрти и наклонности. Ние виждаме, че още съ раждането си, децата носятъ своитѣ криви, отрицателни прояви. На времето си тѣзи чѣрти сж били добри, но днесъ вече тѣ сж отживѣли своето. Време е, обаче, стариятъ животъ да се замѣсти съ новъ.

„И ще проводя гладъ на земята.“ Гладътъ е условие, което заставя човѣка да влѣзе въ новия животъ. Съвременнитѣ хора искатъ да бждатъ богати, да прекарватъ тихо и спокойно, никой да ги не безпокои. Това е идеално положение, но засега никой човѣкъ не може да живѣе по този начинъ на земята. Има смисълъ да бжде човѣкъ богатъ, но никой да му не завижда; има смисълъ да бжде човѣкъ силенъ, но никой да му се не противопоставя. Какъвъ смисълъ

има да бждешъ богатъ и да живѣешъ подъ вѣченъ страхъ да те не обератъ? Какъвъ смисълъ има да бждешъ силенъ и постоянно да се страхувашъ отъ засада? Ще кажете, че животътъ е борба. Азъ отричамъ това твърдение. Какво ще стане съ два остри камъка, които се търкатъ единъ въ другъ? Въ първо време тѣ ще се изгладятъ, но ако още продължаватъ да се търкатъ, тѣ ще се изтриятъ. Така живѣятъ съвременнитѣ хора, и този животъ тѣ наричатъ борба. Това не е животъ. Днесъ майката морализира детето си по единъ начинъ; утре — по другъ начинъ. Днесъ учителитѣ учатъ ученицитѣ си по единъ начинъ; утре — по другъ начинъ. И въ края на краищата, това младо поколѣние се обезвѣрява и казва: Въ нищо не вѣрваме вече! Срещате единъ човѣкъ, който е прочелъ редъ философски системи, но следъ това казва: Въ нищо не вѣрвамъ вече! Следъ като се влюби въ една, въ втора, въ трета мома и се разочарова отъ всички, младиятъ момъкъ казва: Не вѣрвамъ вече въ никоя мома! Следъ като се влюби въ нѣколко момци и се разочарова отъ тѣхъ, момата казва: Не вѣрвамъ вече въ никой момъкъ! Питамъ тогава: въ кого и въ какво вѣрватъ съвременнитѣ хора? Майкитѣ вѣрватъ ли въ дъщеритѣ си? — Не вѣрватъ. Дъщеритѣ вѣрватъ ли въ майкитѣ си? — Не вѣрватъ. Ученицитѣ вѣрватъ ли въ учителитѣ си? — Не вѣрватъ. Учителитѣ вѣрватъ ли на ученицитѣ си? — Не вѣрватъ. Поданицитѣ вѣрватъ ли въ своята държава? — Не вѣрватъ. Ако поданицитѣ днесъ се подчиняватъ на законитѣ на своята държава, тѣ правятъ това повече отъ страхъ, отколкото отъ съзнание. Оставете тия хора свободни, безъ никакъвъ законъ, ще видите, какъвъ е тѣхниятъ вътрешенъ моралъ. Тази неустойчивостъ въ морала на хората се дължи на факта, че сж засегнати тѣхнитѣ лични чувства, както и боговетѣ се обидили, че нѣкой поетъ написалъ въ едно отъ стихотворенията си: „На Божествената трапеза виднитѣ богове станали немирни духове.“ Значи, хората сж обидили боговетѣ, вследствие на което тѣ сж имъ наложили редъ смъртни наказания. Който веднѣжъ само е запиталъ Бога, защо го е създалъ така, той самъ вече се е осъдилъ на смъртъ. Такъвъ въпросъ не трѣбва да се задава.

Полковникъ казва на войника си: Редовой, тази вечеръ, десетъ часа, ще отидешъ на Витоша да носишъ храна. — Слушамъ, господинъ полковникъ! Ако войникътъ се осмѣли да запита полковника си, защо толкова късно го праща на Витоша, той непременно ще бжде арестуванъ. Кой отъ

съвременнитѣ хора не е запитвалъ Господа, защо е създавалъ свѣта по този начинъ, защо праша страданията на хората? На това основание, и вие трѣбва да бждете арестувани отъ Господа, както полковникътъ арестува войника. Това сж факти, а не голи приказки. Кой човѣкъ, като му се случи нѣкакво нещастие, благодари на Бога за него? Кой човѣкъ, като е загубилъ нѣкой отъ своитѣ близки, се е обърналъ къмъ Бога съ благодарностъ за постигналото го нещастие? Теоретически всички сте готови да приказвате, че благодарите на Бога за нещастията, които ви сполетяватъ, но като дойде до практическата страна на живота, като дойде нещастieto до васъ, казвате: Не можа ли това страдание да ни отбегне? Не можа ли този изпитъ да се отложи? Това показва, че съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ дълбоко знание, отъ положителна наука. Който е придобилъ това знание, той ще знае своя бждещъ животъ, ще знае, какво му носи всѣки новъ день и ще бжде готовъ да посрещне всичко съ радостъ. Който се е домогналъ до Божествената наука въ живота, той ще може да опредѣли, по височината на човѣка, какви дарби и способности се криятъ въ него. За такъвъ човѣкъ нѣма нищо скрито-покрито: както знае своя животъ, така ще знае живота и на своитѣ близки. Достатъчно е той да погледне човѣка, за да разбере, какво се крие въ него. Всичко е написано на лицето му. Питамъ: задавали ли сте си въпроса, кога и при какви условия се е образувала човѣшката ржка? Знаете ли, кога и какъ се е образувала дѣсната и кога лѣвата ржка? Ржката е единъ инструментъ, но тя още не представя цѣлия човѣкъ. Животнитѣ, напимѣрь, нѣматъ ржце, вследствие на което у тѣхъ не се зараждатъ такива желанія, каквито у хората. Човѣкъ желае да хване нѣщо, да направи нѣщо, да пише, защото той има ржка, въ която сж съсредоточени такъвъ родъ сили. Съ създаването на писмеността пѣкъ се яви перото и мастилото.

Казвамъ: когато за пръвъ пѣтъ човѣкъ е почувствувалъ красотата и пожелалъ да бжде красивъ, едновременно съ това възникналъ въ него стремежътъ къмъ красиво лице, къмъ усъвършенствуване линиитѣ, чѣртитѣ на своето лице. Сжщо така човѣкъ трѣбва да се запита, защо е доволенъ и защо е недоволенъ. Две причини има, за да бжде човѣкъ недоволенъ: понѣкога той е недоволенъ отъ преизобилие, а нѣкога — отъ недоимѣкъ. Запимѣрь, ситиятъ може да бжде недоволенъ отъ голѣмото изобилие, въ което живѣе, а бед-

ниятъ може да бжде недоволенъ отъ недоимъка въ своя животъ. Значи, както недоволството има две страни, така и доволството, радостта има две страни. Човѣкъ може да се радва, когато не му се даватъ нѣкои блага; той може да се радва, когато получава известни блага. Който иска да изучи дълбокия смисълъ на живота, той трѣбва да го разглежда отъ две страни. Като разглеждаме живота отъ дветѣ му страни, ние виждаме, че може да се живѣе и въ тъмнина, и въ свѣтлина. Много добрини сж създадени въ тъмнина, и много злини сж създадени въ свѣтлина. И обратното е вѣрно: най-голѣмитѣ добрини сж създадени въ свѣтлина, и най-голѣмитѣ злини сж създадени въ тъмнина. Следователно, всичко, каквото се случавя въ живота, умниятъ човѣкъ го използва за добро.

Въ цитирания стихъ се говори за глада. Кои сж причинитѣ, за да настане гладъ на земята? Всѣко нѣщо има свои причини. Следователно, за да се яви глада, има редъ причини. Сжщо така човѣкъ може да се запита, кои сж причинитѣ да се яви зрението въ човѣка? Ученитѣ, философитѣ често се запитватъ: органътъ на зрението ли се яви по-рано, или стремезътъ на човѣка да вижда? Едни отъ тѣхъ подържатъ, че първо се е зародило въ човѣка желание, стремезъ къмъ виждане, а после се е създалъ органътъ на зрението; други пъкъ подържатъ точно обратното: първо се е създалъ органътъ на зрението, а следъ това е възникнало желание въ човѣка да вижда. По сжщия начинъ се явяватъ две мнения по въпроса, кое се е появило по-рано—желанието на човѣка да говори, или органътъ за говорене? Това сж редъ философски въпроси, съ които ученитѣ сж се занимавали и продължаватъ до днесъ още да се занимаватъ.

Съвременната наука не може да отговори на всички въпроси, които интересуватъ човѣшкия духъ. Голѣмъ е стремезътъ на човѣшкия духъ за знание, но този стремезъ не може да се задоволи изведнѣжъ. Всички научни факти, всички данни, до които науката се е домогнала, както и съчиненията на поети, писатели и философи, сж резултатъ на усилията, които човѣшкиятъ духъ е правилъ, но единъ день този материалъ ще се преработи, ще даде нѣщо по-велико, по-хубаво. Всѣка мисълъ и всѣко чувство, които сж минали веднѣжъ презъ ума и сърцето на човѣка, сж оставили свой отпечаткъ, който постоянно ще се формира, преобразява, докато дойде до своята съвършена форма. Напредналитѣ сжщества постоянно корегиратъ тия форми.

Казвате: какви сж тия напреднали сжщества? Трѣбва да знаете, че не само ние живѣемъ въ свѣта. Има сжщества, които живѣятъ подъ насъ, на които съзнанието е преплетено съ нашето. Вследствие на това преплитане на съзнанията, всички сжщества се намиратъ подъ взаимното влияние на съзнания, по-високи и по-низки отъ тѣхъ. И съзнанието има свои степени на развитие, както и умътъ и сърцето. Засега ние знаемъ само четири съзнания: самосъзнание, съзнание, подсъзнание и свръхсъзнание. Освенъ тѣзи четири, сжществуватъ още шестъ степени на съзнанието, които обясняватъ неразрешенитѣ въпроси, както и противоречията въ живота. Противоречията се дължатъ на степенъта на съзнанието, до което е достигналъ даденъ човѣкъ. На съзнанието се дължатъ неправилнитѣ образи, неправилнитѣ отношения между хората. Понѣкога човѣкъ за нищо и никакво е радостенъ или скърбенъ. Следователно, колкото по-високо е съзнанието на човѣка, толкова по-малко сж и противоречията въ неговия животъ.

„Ето, идатъ дни,“ говори Господъ Иеова, „и ще про-
водя гладъ на земята, не гладъ за хлѣбъ, нито жажда за вода.“ — Кога ще бжде това? — Въ последнитѣ дни. Нѣкои тълкуватъ, че последнитѣ дни сж сегашнитѣ. Казвате: Какъ могатъ тия хора да тълкуватъ? — Наблюдавали сж, правили сж редъ научни изследвания. Питамъ: какъ могатъ лозаритѣ, по пржчкитѣ на лозата, да познаватъ съ точностъ, коя лоза на колко години е? Тѣ сж се занимавали по този въпросъ, правили сж редъ научни изчисления. Ако дадете въ ржцетѣ на лозаря една лозена пржчка, той ще я прегледа и ще ви каже, че тази пржчка е, наприимѣръ, отъ едногодишна лоза. Какъ познава? По устройството на тази пржчка. Всѣка изтекла година слага особенъ отпечатъкъ върху лозата, по който лозарьтъ чете годинитѣ ѝ. На сжщото основание, когато човѣкъ говори, по неговата мисль може точно да се опредѣли възрастъта му. На земята живѣятъ млади и стари души: младитѣ души се познаватъ по това, че като сж живѣли малко на земята, нѣматъ много опитности. Старитѣ души пъкъ сж живѣли много; тѣ разполагатъ съ много знания, съ голѣми опитности. Следователно, ако една стара душа грѣши, тя съзнателно грѣши; ако прави добро, тя пакъ съзнателно прави добро. Тия стари души, съ знания, съ опитности, ние наричаме още напреднали души.

Казвате: Какъ ще изправимъ живота си? — Преди всичко, вие трѣбва да знаете, че вашиятъ животъ още не е

духовенъ, но физически. Всѣки човѣкъ носи по едно нещастие въ себе си. Какъ можете да се избавите отъ това нещастие? Чрезъ великата Божествена наука. Вие ще се избавите отъ нещастieto, отъ страданието, само когато при васъ дойде царската дъщеря на мъдростъта. Само тя е въ сила да спаси човѣчеството. Ако хората се занимаваха съ Божествената наука, тѣ сами щѣха да регулиратъ своя животъ, щѣха да знаятъ, каква е волята Божия и щѣха да я изпълнятъ. Който разбира тази наука и я прилага въ живота си, той може да се справи съ всички удове на своя организъмъ и да ги управлява. Такъвъ човѣкъ е господарь на себе си. Изпълнението на волята Божия подразбира: всичко, което се върши въ свѣта, да е проникнато отъ такава красота и хармония, която да е въ пълно съгласие съ козмоса. При това положение, животътъ на човѣка ще бжде въ хармония съ общия животъ на козмоса. И оттамъ: всѣко нарушение въ вашия животъ е по-малко или по-голъмо отклонение отъ общата хармония на козмоса. Срещате единъ добъръ работникъ, който живѣе добре, работи своя занаятъ и е доволенъ отъ живота си. Обаче, направи ли нѣкаква погрѣшка въ живота си, отклони ли се отъ общия животъ той забелязва, че паметъта му постепенно отслабва. Какво става съ него? Той изгубва работата си и не може вече да я изпълнява.

Нѣкой се хвали, че има силна паметъ. Щомъ има силна паметъ, нека си спомни, де е билъ преди 100, 200 или 500 години. Който е развилъ Божественото съзнание въ себе си, той ще помни миналото си, но ще предвижда и бждещето. Съвременнитѣ хора вѣрватъ главно въ науката и казватъ: Каквото науката подържа, това е истината, нѣма какво повече да търсимъ. Казвамъ: съвременната наука изучава главно миналото на човѣчеството, но това още не е наука. Истинска наука е онази, която изучава бждещето и прониква въ него. Съвременната наука е силна главно въ едно отношение — въ разрушението. Какво ще кажете, силна ли е съвременната наука въ религията, въ философията, въ поезията? Дойде ли въпросъ до разрушението, тамъ тя е силна, и при това толкова силна, че може да унищожи половината земя. Ако дойде до положение да разруши цѣлата земя, тя ще се прости и съ себе си. Това се отнася до западната наука. И съвременната цивилизация е силна съ своитѣ разрушителни елементи. Не, това не е наука, не е цивилизация. Днесъ и религиозни, и учени спорятъ. Дето

има споръ, тамъ истината отсъствува. Православнитѣ казватъ: Спасението е въ нашата църква. Евангелиститѣ казватъ: Спасението е при насъ. Може ли да има споръ между църкви, които служатъ на единъ Богъ?

Питамъ: може ли да има споръ за живота, кой животъ е по-добъръ? Единъ е животътъ. Качествата на живота сж красота, благоухание и просторъ. Ако вашиятъ животъ води къмъ красота, къмъ благоухание и просторъ, той е истинскиятъ животъ, и върху него нѣма защо да спорите. Човѣшкиятъ характеръ пъкъ се познава по издържливостта. Поставете човѣка въ мжнотии, за да познаете силата на неговия характеръ, развитието на неговия умъ и благородството на сърцето му. Вземете паритѣ на човѣка, за да видите, каква е вѣрата му. Ние говоримъ за хора, които сж дошли на земята да учатъ и да се изпитватъ. Има души, които Провидението не е подложило на никакви изпитания. Тия души не се изпитватъ. Обаче, ако хората не искатъ да бждатъ изпитвани, трѣбва да се изпратятъ въ страната на вѣчния миръ, дето нѣма тревоги, нѣма безпокойствия, но нѣма и развитие. Всѣки човѣкъ иска да уреди живота си. И това може да стане, но трѣбва да се откаже отъ богатата на живота. Който иска да се откаже отъ злото, той трѣбва да се откаже и отъ доброто. Обаче, на този човѣкъ веднага подписватъ паспорта и го изпращатъ въ свѣта на вѣчния миръ. А който иска да се ползува отъ богатата на живота, той ще остане да живѣе на земята, но не като търговецъ, а като пчеличка, да работи неуморно и съ постоянство.

Сегашниятъ животъ на хората зависи отъ тѣхното минало. И за да се освободи човѣкъ отъ своето минало, Богъ е вложилъ въ него този вжтрешенъ гладъ за изучаване Словото Божие. Словото Божие облагородява човѣка. Подъ думитѣ „Слово Божие,“ разбирамъ цѣлокупния животъ. За тази цель човѣкъ трѣбва да изучава земята, съ всички живи същества по нея, и небето, съ разнитѣ слънца и планети; той трѣбва да изучава хората, тѣхнитѣ лица и цѣлия имъ строежъ; той трѣбва да изучава изворитѣ, водитѣ, минералитѣ, растенията, животнитѣ. Като познава движението и посоката на водитѣ, човѣкъ ще разполага съ тѣхъ и ще ги прекарва презъ безводни мѣста, да се ползватъ отъ тѣхъ ония негови братя, които сж лишени отъ вода. Като познава законитѣ и условията за развитието на растенията, човѣкъ ще разполага съ тѣхъ, ще ги насажда на мѣста, дето растител-

ността е слаба. Това значи да има човѣкъ знания! Той ще помага и на страдащи, и на бедни. Нѣкой земледѣлецъ страда, гърчи се отъ мжка. Защо? Житото му не е станало. — Какъ да му се помогне? — Напълнете хамбара му съ жито, и мжката му ще мине. Нѣкой търговецъ страда. Защо? Дюкянътъ му се е изпразнилъ. Напълнете дюкяна му съ стока, и той ще се зарадва. Нѣкой ученикъ плаче. Защо? Не може да реши задачитъ си. Решете задачитъ му, и плачътъ ще престане. На всѣки човѣкъ липсва нѣщо. Дайте му това, което му липсва, и той ще бѣде доволенъ. Кой може да даде на хората това, което имъ липсва? Ето защо, когато вътрешниятъ гладъ ви посети, благодарете на Бога! Когато страданието похлопа на вратата ви, дайте му едно угощение! Когато въ живота ви се яви нѣкаква спънка, поговорете съ нея и я угостете! Научете се да давате угощения не за богатата въ живота, както е било досега, но поне за малкитъ страдания и мжнотии, които ви сполетяватъ. Щомъ ви дойде нѣкое малко страдание, поканете своитъ приятели на угощение и кажете: Поканвамъ ви да си хапнемъ заедно и да благодаря на приятелитъ си отъ невидимия свѣтъ за изпратения отъ тѣхъ подарѣкъ. Великитъ хора въ свѣта сж се повдигнали, благодарение на това, че всѣкога сж били доволни, признателни на Бога за малкитъ страдания и нещастия, които сж ги сполетявали. Голѣмитъ нещастия въ живота се дължатъ на това, че хората изказватъ недоволството си, задето ги постигнали нѣкакви страдания.

И тъй, бждете внимателни, да не би, като се оплаквате отъ малкитъ страдания, да налетите на по-голѣми. Знание е нужно на хората, но въ ржцетъ на невежия знанието е опасно. Нѣкои хора не се ползватъ отъ своето знание на мѣсто. Ако нѣкой отъ тѣхъ е добъръ френологъ, наприкладъ, той използва това знание да търси дефектитъ на хората. Заприкладъ, нѣколко години наредъ Ломброзо е изучавалъ престѣпнитъ типове, вследствие на което, когато срещалъ, наблюдавалъ го, дали нѣма на лицето му нѣкаква чѣрта на престѣпникъ. Като ходилъ въ Русия, той пожелалъ да види Толстоя, и презъ всичкото време го наблюдавалъ, какви особени чѣрти ще схване на лицето му. Толстой даже пише въ своитъ бележки за това посещение отъ Ломброзо, като казва, че не се е чувствувалъ свободенъ въ негово присѣствие. Защо? Наблюдавалъ го е Ломброзо. Нѣма защо хората да изучаватъ престѣпнитъ типове. Тѣ сж отклонение отъ естественитъ, отъ нормалнитъ типове,

Ако е въпросъ за наука, изучавайте нормалнитѣ типове. Запримѣрь, измѣрена е височината на човѣшкия мозъкъ, отъ центъра до периферията; тя е около 15 см. Всѣко най-малко отклонение отъ тази мѣрка, говори за едно аномално състояние въ човѣка, т. е. за отклонението му отъ правия пѣтъ. Ако пъкъ дължината на линията отъ ухото до между веждитѣ е приблизително 15 см., то всѣко скжсяване на тази линия показва отклонение на човѣка отъ неговото правилно развитие. Казвате: Какъ може да дойде човѣкъ до правитѣ мѣрки? Какъ може да възстанови въ себе си тия норми? За да дойде до първоначалното си положение, човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да развива тия центрове, тия линии. Запримѣрь, който е милостивъ и прави добрини, той развива челото си отпредъ, горе. Който усилено се занимава съ умствена работа, въ продължение на десетъ години най-много, той ще развие специфични умствени центрове, които се намиратъ на челото.

Следователно, въ развитието си, човѣкъ не се увеличава по форма, но по сложностъ. Ако разтеглимъ човѣшкитѣ клетки, или материята, отъ която е направено тѣлото му, въ плоскостъ, ще видимъ, че то ще заеме по-голъмо пространство, отколкото, ако по сжщия начинъ разтеглимъ най-голъмия мамонтъ. Човѣшката материя е фина и разтеглива. Въ този смисълъ, по форма, човѣкъ е най-голъмото животно на земята. Външно той представя една малка опашата звезда, но въ идейния свѣтъ той е грамаденъ. Неговитѣ идеи отиватъ до слънцето, до звездитѣ. За какво може да мисли единъ мамонтъ? Преди всичко неговата форма не е толкова голѣма, пъкъ и мисълта му се простира на около 2—3 клм., а най-много десетъ километра. Обаче, човѣкътъ, съ този голѣмъ просторъ на своя умъ и съ това голѣмо разширение на своето сърце, може да влѣзе въ връзка съ всички хора. Често съмъ казвалъ, че ние трѣбва да любимъ Бога. Какъ ще Го любимъ? Ние ще любимъ Бога, като дадемъ пѣтъ на всѣка благородна мисълъ и на всѣко благородно чувство въ насъ. Колкото малки да сж тия мисли и чувства, тѣ сж Божествени, не трѣбва да се отхвърлятъ. Нѣма човѣкъ въ свѣта, въ когото тия мисли и чувства да не се явяватъ спонтанно. На него не остава друго, освенъ да ги приеме въ себе си и култивира. И ако съвременнитѣ хора не успѣватъ въ много свои добри начинания, това се дължи на обстоятелството, че тѣ отблъскватъ малкитѣ Божествени мисли и чувства, а

очакватъ да имъ дойдатъ грамадни, велики идеи и мисли. Ние наричаме такива хора грѣшници, защото тѣ само очакватъ велики идеи. По този начинъ тѣзи хора убиватъ въ себе си Божественото, Великото начало. Въ това, именно, седи нещастieto на всички хора. Забележете, при най-скръбното състояние на човѣка, въ ума му ще проблесне една малка мисълъ, която ще му донесе необходимата свѣтлина. Следъ това състояние, човѣкъ отново ще изпадне въ тъмнина. Така се редуватъ въ съзнанието на човѣка единъ свѣтълъ и единъ тъменъ моментъ, докато най-после въ съзнанието му се образува единъ свѣтълъ кръгъ, и въ него настава пълно затишие, въ което той чува тихия гласъ да му говори: „Не бой се, всичко ще се оправи!“

Единъ българинъ изпадналъ въ нѣкакво тежко състояние и решилъ да се самоубие. Като размишлявалъ, по какъвъ начинъ да свърши съ живота си, той чулъ въ съседната стая единъ тихъ гласъ да пѣе: „Азъ всѣкога мисля за тебе.“ Като чулъ този тихъ гласъ, съзнанието му се прояснило, и гой казалъ: Нѣма да се самоубия. Азъ имамъ достатъчно сили да преодолея мжчнотията, въ която съмъ изпадналъ. Ще се заловя за нѣкаква работа, макаръ и най-проста, за да излѣза отъ трудното положение, въ което се намирамъ. Казвамъ: такава сила е вътрешниятъ гласъ! Такъвъ превратъ може да произведе той въ човѣка! Сила е този гласъ — „азъ всѣкога мисля за тебе.“

Казвате: Ние не сме толкова чисти, да долавяме и разбираме този гласъ. — Ще бждете чисти. — Ние не сме толкова учени. — Ще бждете учени. — Ние не сме толкова силни. — Ще бждете силни. — Ние не сме толкова богати. — Ще бждете богати. — Страданията ни сж голѣми. — Тѣ сж за ваше добро. — Животътъ ни е непоносимъ. — Ще го носите.

„Ето, идатъ дни. И ще проводя гладъ на земята.“ Съ този вътрешенъ гладъ, именно, Богъ ни изпитва, колко Го обичаме. Този гладъ е вътрешното начало. Богъ ще проводи гладъ, но ще създаде условия да се задоволи този гладъ. Нѣма нѣщо въ свѣта, което Богъ не може да направи. Той иска да ни направи съучастници въ Неговото дѣло. Можете ли да се радвате на животъ, въ който не сте взели никакво участие? Бащата ще оре и копае на нивата, а синътъ ще се облѣче по последна мода, ще си тури лачени обуца, ще се намаже съ най-хубава помада, ще вземе бастонъ въ ржка и ще отиде при баща си, да го

пита, какъ върви работата. Значи, бащата ще работи, а синътъ ще яде и пие, и съ цигара въ уста, ще се разхожда нагоре-надолу. Не, такъвъ синъ не трѣбва да се учи. Синътъ отива на училище и се връща, но на края на десетѣ години знае толкова, колкото и въ началото на своето учене. Казвамъ: синътъ трѣбва да бжде наредъ съ своя баща. Ученикътъ трѣбва да бжде наредъ съ своя учителъ. Дето е учителътъ, тамъ трѣбва да бжде и ученикътъ. Дъщерята трѣбва да бжде наредъ съ своята майка. Слугата трѣбва да бжде наредъ съ своя господарь. Азъ не говоря за обикновения господарь, или за обикновения баща. Азъ говоря за такъвъ баща, който храни благородни и възвишени чувства къмъ своя синъ. Кой баща не иска синъ му да стане ученъ и благороденъ? Кой господарь не иска слугата му да стане добъръ и благороденъ? Кой учителъ не иска ученицитъ му да бждатъ добри, учени и благородни? Добриятъ господарь иска слугата му да бжде достоенъ за работата, която му е опредѣлилъ.

Казвамъ: вътрешниятъ гладъ ще ви постави въ положение да изправите живота си. За тази цель трѣбва да започнете съ разрешаване на мъчнотитъ въ своя животъ. Мнозина се спъватъ отъ страдания, отъ съмнѣния, отъ ревностъ, както и отъ своитъ тѣсни възгледи. Днесъ е опасно да се говори на хората. Ако имъ говоришъ за философия, ще се обидятъ философитъ; ако говоришъ за поезия, ще се обидятъ поетитъ; ако говоришъ за държавата, ще се обидятъ държавниците. Кому каквото кажешъ, се ще се обиди. Питамъ: кой държавникъ днесъ упраздява, както Богъ изисква? Кой педагогъ е възпиталъ ученицитъ си, както Богъ изисква? Коя майка е родила децата си, както Богъ изисква? Има такива майки, но тѣ сж малко, а за въ бждеще ще се срещатъ повече. Да вършиме това, което Богъ изисква, туй е идеалното, красивото въ свѣта. Това ще се постигне, когато всѣки реши да живѣе, като истински човѣкъ. Азъ не разглеждамъ Бога като същество, което ни влияе отвънъ, но като същество, което живѣе дълбоко нѣкъде въ насъ, което при всички условия на нашия животъ остава неизмѣнно, и всѣки моментъ изправя живота ни. Всѣки може да опита Бога. Какъ ще Го опита? — Когато изгуби всѣкаква надежда и помощ отвънъ, когато животътъ му се обезсмисли, тогава Богъ, вътре въ него му остава единственъ вѣренъ и го крепи. Дали си на земята или въ другия свѣтъ, дали си въ ада или въ рая, единственъ Той

остава съ тебе и те крепи. Твоята мисъл, твоето чувство, твоето съзнание е преплетено съ Неговото. Псалмопѣвецътъ казва: „Никжде не мога да избегна отъ Твоето лице.“ Затова, именно, трѣбва да се изучава разумното Слово, въ най-голѣмото му разнообразие, въ всичкитѣ му форми.

Има учени хора въ свѣта, които сж посветили живота си въ изучаване на човѣшката ржка; други — въ изучаване на човѣшкото лице, сърце, човѣшкия мозъкъ, човѣшкитѣ мускули, кости и т. н. Трети учени сж посветили живота си въ изучаване на растенията, животнитѣ и т. н. Всички тия науки сж отлични, тѣ показватъ на човѣка пѣтя къмъ неговото правилно развитие; тѣ сж изразъ на разумното Слово. За въ бѣдеще, баща, на когото се роди синъ, нѣма да философствува, какъ се е създадо това дете, но ще извика единъ хиромантикъ, който по ржката, или по нѣкой отъ прѣститѣ му, ще каже, какви способности се криятъ въ него, какви добри и лоши чѣрти има и най-последно, какво може да излѣзе отъ него. Хиромантикътъ ще даде методи за възпитанието на това дете. Ако пѣкъ бащата пита нѣщо за себе си, той ще му даде начини, какъ да изправи живота си и какъ да се освободи отъ противоречията. Днесъ и тази наука е опасна. Защо? Защото и съвременниятъ хиромантикъ, като Ломброзо, търси дефектитѣ въ човѣшката ржка. Като види нѣкой свой познатъ, ще погледне ржката му и ще каже: Вижъ, колко е изкривенъ срѣдниятъ прѣстъ на лѣвата ти ржка. Вижъ, какви дефекти има ржката ти! Всѣка линия на ржката има своето значение. Запримѣрь, когато човѣкъ свива ржцетѣ си на юмрукъ, това означава: Трѣбва ли да пусна отъ ржцетѣ си това, което веднѣжъ съмъ хваналъ здраво? Нѣкой човѣкъ поставя палеца си върху цѣлата ржка, свита на юмрукъ, а другъ поставя палеца си вжтре, между прѣститѣ на ржката. Какво означава едното положение на палеца, и какво — другото? Това сж образи, фигури, съ които си служимъ въ речта за изяснение на нѣщата. Когато нѣкой отваря юмруцитѣ си, това означава: Азъ пуштамъ всичко, каквото съмъ придобилъ. Когато нѣкой крие ржцетѣ си, съ това заедно той скрива и своето лице. Когато нѣкой отвори ржцетѣ си и покаже дланитѣ си, този е истински човѣкъ. Той иска да каже: Ето ме, гледайте, четете по мене, това съмъ азъ. Когато римлянинътъ поздравлява, той вдига ржката си нагоре, и приклѣка малко на едното си колѣно. Римлянинътъ се отличава по своята честностъ, Европейцитѣ се поздравляватъ съ ржкуване,

Всѣка сутринь, като ставате, вдигнете ржката си къмъ небето и кажете: Господи, погледни ржката ми и кажи, какво трѣбва да направя днесъ. Ако имамъ нѣкакъвъ дефектъ, кажи ми, какъвъ е, и дай ми начинъ да го изправя. Когато вдигнемъ ржката си нагоре и я отворимъ, едновременно съ това и мъдростъта въ насъ се разтваря и изпуска свѣтлина навънъ. Ясновидецътъ вижда тази свѣтлина и голѣма радостъ изпитва.

Следователно, истинското знание седи въ това, да схванемъ идеята, че всички наши удове, както и цѣлото ни тѣло, сж проекции на Божията Любовь, на Божията Милостъ и Свѣтлина. Когато лицето на човѣка е чисто и свѣтло, като на светиитѣ, отъ сърцето му излиза пламъкъ, свѣтлина. Отъ мозъка и отъ сърцето на много учени излиза сжщо такава свѣтлина. Приятно е на човѣка да среща хора, на които главитѣ, лицата и сърцата свѣтятъ. Това значи култура! Азъ бихъ желалъ и вие така да свѣтите. Щомъ свѣтите, нѣма да имате нужда отъ никаква лампа. Такива братя и сестри, такава публика, на които главитѣ, очитѣ, ушитѣ, устата, сърцата и мозъцитѣ свѣтятъ, сж всѣкога добре дошли. Това значи хора на новата култура! Не е достатъчно само да се говори за новата култура, но трѣбва да се знае, че хората отъ новата култура свѣтятъ. Когато всички хора придобиятъ тази свѣтлина, тѣ ще си подадатъ ржка, и всички заедно ще свѣтятъ, ще показватъ пътя на ония, които сж се отклонили отъ него. Само по този начинъ ще се създаде Великото Братство въ свѣта.

„И ще проводя гладъ на земята.“ Този гладъ подразбира стремежъ къмъ Божественото. Когато Божественото съзнание въ човѣка се пробуди, той свѣти. Неговото сърце и неговиятъ умъ сж запалени съ Божествения огънь на Любовта. Когато се стреми къмъ Божественото, човѣкъ ще се домогне и до новата, положителната наука, споредъ която нѣщата иматъ съвсемъ особени тълкувания. Запримѣрь, споредъ тази наука, Хималаитѣ представятъ срѣдния прѣстъ на човѣшката ржка. Тамъ живѣе Сатурнъ, падналиятъ богъ. Следователно, който търси Правдата, трѣбва да обърне погледа си къмъ Хималаитѣ. И когато се решава нѣкое важно дѣло, сждитѣ трѣбва да отидатъ на върха на Хималаитѣ, на Монъ-Евересъ, на Сатурна, тамъ да го решатъ. Значи, срѣдниятъ прѣстъ на човѣка се намира на Монъ-Евересъ. Въ Америка се намира Меркури, малкиятъ прѣстъ на ржката. На Монъ-Бланъ се намира Юпитеръ, по-

казалецътъ. Де се намира четвъртиятъ пръстъ, Аполонъ? На този въпросъ вие сами ще си отговорите. Като разглеждамъ ржката на човѣка, отъ гледището на хиромантията, мога да кажа, какво положение заема той въ свѣта и какво може да излѣзе отъ него. Когато нѣкой иска да развие въ себе си достоинство, той трѣбва да се качи на Монъ-Бланъ. Ако пъкъ иска да развие въ себе си справедливостъ, той трѣбва да се качи на Хималаитъ, на Монъ-Евересъ. Англичанитъ предприеха нѣколко експедиции за Монъ-Евересъ, но не можаха да се качатъ на него. Тамъ ставатъ голѣми бури, голѣми въздушни течения. Нѣкои казватъ: Какво ни интересува Монъ-Евересъ? — Трѣбва да ви интересува. Когато искате да бъдете справедливи, мислено ще се качите на Монъ-Евересъ, и тамъ ще размишлявате за него. Когато искате да развиете въ себе си благородство и достоинство, ще се качите мислено на Монъ-Бланъ, и тамъ ще размишлявате. Когато искате да уредите материалнитъ си работи, ще се качите на най-високата планина въ Америка.

„Ето, идатъ дни,“ говори Господъ Иеова, „и ще проводя гладъ на земята.“ Чрезъ този гладъ се придобива знанието. Този гладъ събужда вътрешнитъ сили въ човѣка, които го заставятъ да изучава цѣлия органически свѣтъ. Идатъ дни, когато всички напреднали души, отъ цѣлия свѣтъ ще си подадатъ взаимно ржка, и знанието, което се е изучавало отъ хиляди вѣкове въ миналото и бъдещето, ще изпълни цѣлата земя. Казано е въ Писанието: „Цѣлата земя ще се изпълни съ знание за Господа.“ „И ще бжде едно стадо и единъ пастирь, една майка и единъ баща, едно семейство, единъ учителъ и едно училище.“ Какво по-красиво отъ това? Красивото иде вече въ свѣта!

И тъй, не се обезсърдчавайте, но изучавайте нѣщата! Знанието е за ума, доброто — за сърцето, силата — за духа, благородството — за душата.

Желая на всички да бъдете умни, добри, силни и благородни!

Въ образъ Божи.

„Който, въ образъ Божи като бѣ, не го помисли похищение, да е равенъ Богу.“ *)

„Който, въ образъ Божи като бѣ“. Това изречение има външенъ и вътрешенъ смисълъ. Мнозина сж разглеждали този стихъ, но сж се спирали върху външната му страна, защото, изобщо, външното най-много апелира на хората. Азъ ще разгледамъ вътрешната страна на този стихъ. Думитѣ „въ образъ Божи“ подразбиратъ вътрешнитѣ условия, вътрешнитѣ възможности, дадени на човѣка. Въ това отношение, само царскиятъ синъ има външни и вътрешни благоприятни условия да учи, да се развива. Той може да си избере, каквито другари иска; той има възможностъ да си вземе, каквито професори иска. Подъ думата „царски синъ“ разбирамъ онзи, въ жилитѣ на когото тече царска кръвъ. Всѣки другъ, който не е царски синъ, нѣма тѣзи благоприятни условия, следствие на което той трѣбва да се бори съ сиромашията, да преодолява мжнотиитѣ и лишенията.

Сега, като се спирате върху живота, при даденитѣ условия, вие разглеждате временнитѣ блага, които той носи, безъ да се спирате върху факта, че временнитѣ блага създаватъ голѣми нещастия на хората. Ако проследите историята на човѣшкото развитие, както и това на цѣлия органически свѣтъ, ще видите, че този фактъ е вѣренъ. Нѣколко зрънца, дадени на една птичка, могатъ да костватъ живота ѝ. Тази птичка е гладна, търси нѣкъде храна, но въ това време нѣколко немирни деца ѝ устройватъ капанъ. Тѣ я примамватъ съ нѣколко житни зрънца, които отниматъ живота ѝ. Тя иска да задоволи глада си, но едновременно съ това животътъ ѝ се отнима. За да изкара плодъ отъ земята, земедѣлецътъ работи месеци наредъ, изразходва енергия, материални блага, докато най-последно получи едно временно благо. Младата мома изразходва време, енергия, сръдства, да се облича хубаво, да се гизди, за да се хареса на нѣкой момъкъ. Най-последно тя се домог-

*) Филипяномъ 2:6.

ва до това благо, но цѣль животъ носи последствията на това благо. Съ редъ страдания и мжнотии тя изкупва придобитото благо.

Мнозина запитватъ: Трѣбва ли да учимъ? Споредъ мене, този въпросъ съвсемъ не е на мѣстото си. Да се задава такъвъ въпросъ, то е все едно да се пита, трѣбва ли да гледаме, трѣбва ли да слушаме, трѣбва ли да ходимъ, да ядемъ, да приемъ, да спимъ и т. н. На живия човѣкъ такива въпроси не могатъ да се задаватъ. Всички тия действия — гледане, слушане, ядене, ходене — сж присжщи на единъ великъ, разуменъ животъ. Когато този животъ престане да се извява, тогава, само по себе си, и тѣзи действия ще изгубятъ смисълъ. Умрѣлитъ спятъ ли? Ще кажете, че умрѣлитъ почиватъ. Може да почиватъ, но тѣ не спятъ. Умрѣлитъ ядатъ ли? — Не ядатъ. — Умрѣлитъ виждатъ ли? — Не виждатъ. — Умрѣлитъ чуватъ ли? — Не чуватъ. Вие можете да плачете на гроба на умрѣлия, колкото искате, но той нищо не чува. За него вашиятъ плачъ е безпредметенъ. Слушалъ съмъ, какъ нѣкоя жена плаче на гроба на умрѣлия си мжжъ и казвамъ: Колкото да плачешъ, той нѣма да те чуе. Какъвъ смисълъ има тогава този плачъ? При това положение, трѣбва ли майката да плаче на гроба на умрѣлото си дете? Има смисълъ майката да плаче за живото си дете, но да плаче за умрѣлото си дете, нѣма никакъвъ смисълъ. Да четешъ нѣкаква книга предъ единъ разуменъ човѣкъ, има смисълъ въ това; но да четешъ една книга предъ нѣкой глупавъ човѣкъ, или предъ нѣкое животно, въ това нѣма никакъвъ смисълъ.

Религиознитъ хора, както и хората на новите идеи, на новитъ течения, иматъ амбиция да докажатъ на хората, че тѣхното учение, тѣхнитъ идеи сж прави и на сила искатъ да ги убедятъ въ това. Казвамъ: убедете себе си, а не другигъ. Който носи въ себе си новитъ идеи, той трѣбва да бжде толкова пластиченъ, че каквото да му се случи въ живота, на каквато мжнотия да се натъкне, да е готовъ да се справи. Дайте най-мжното музикално парче на нѣкой виденъ музикантъ, той ще го погледне оттукъ-оттамъ, и веднага ще се справи съ него, ще го изсвири отлично. Дайте сжщото парче на нѣкой посрѣдственъ музикантъ, той ще го свири цѣли месеци и години и, въ края на краищата, ще направи редъ погрѣшки. Като го слушате да свири, казвате: Мжчи се човѣкътъ да свири. Не е лесно да изсвиришъ нѣщо отъ Бетховена. — Не е лесно

за посрѣдствения музикантъ, но за спитния музикантъ не е мжно. Щомъ става въпросъ за мжчение, казвамъ: мжчение има въ ада; трагедия има въ ада. Следователно, мжчението е за ада; драмата — за човѣшкия животъ; поезията — за рая. Човѣшкиятъ животъ не е трагиченъ, но драматиченъ. Ако питате, какво има вънъ отъ ада, казвамъ: вънъ отъ ада е раятъ. Значи, дето свършватъ трагедията и драмата, тамъ поетътъ туря начало на своята поезия. Обаче, само онзи поетъ може да пише истинска поезия, който е миналъ презъ фазитъ на трагедията и драмата. Какво нѣщо е трагедията, знаете вече; какво нѣщо е драмата, пакъ знаете. Отсега нататкъ трѣбва да изучавате поезията. Тя отскоро е започнала да се изучава. Следователно, поезията е нова наука. Първиятъ човѣкъ, който е писалъ поезия, е Адамъ. Обаче, поезията на Адама остана недовършена, защото го изпждиха отъ рая. Господъ му даде най-хубавата жена, каквато свѣтътъ познава. Адамъ толкова се възхити отъ своята жена, че се вдъхнови и започна да пише. Той мислише да напише нѣщо особено хубаво, което да остане за вѣчни времена, но и той, както нѣкой си турчинъ, казалъ: „Отиде нашата дуня“. Единъ турчинъ слушалъ, какъ български сѣдия решавалъ едно дѣло, и като чулъ решението на това дѣло, казалъ: „Отиде нашата дуня!“ И сегашнитъ хора, като този турчинъ, казватъ: Дойде грѣхътъ, и всичко изгубихме. — Не е достатъчно само да се констатира това, но човѣкъ трѣбва да потърси причинитъ за грѣха и начинитъ, какъ да се освободи отъ него. Ако грѣхътъ днесъ е дошълъ, и утре има възможность да дойде. Грѣхътъ не е нѣщо случайно. Той представя накопления на желаня, които всѣки моментъ могатъ да се изявятъ и да спънатъ човѣка въ неговото развитие. Тѣзи желаня иматъ далеченъ произходъ.

Сега, азъ искамъ да насоча мисълта ви къмъ единъ великъ законъ, който организира идеитъ. И въ този смисълъ, казвамъ: нѣма сила въ свѣта, която може да противодействува на идеитъ. Идеята, сама по себе си, е мощна. Единъ отъ пророцитъ казва за Бога: „Нѣма оржие въ свѣта, което може да Ти противостои“. Който разбира този законъ, той може да избегне много нещастия. Колкото малка да е една Божествена мисълъ, тя е мощна. Кога ще се реализира, не е важно, но тя непременно ще даде своитъ добри резултати. Ако доброволно не приемете една Божествена идея, тя ще влѣзе въ подсъзнанието ви, дето сама ще се организира. Какъ ще се организира? Тя постепенно

ще привлича къмъ себе си подобни на нея идеи, и единъ день, когато види, че съзнанието ви е най-слабо, тя ще ви се наложи и ще изнесе това, което крие въ себе си. Божественото не държи на времето: могатъ да минатъ месеци, години, но въ края на краищата, Божественото пакъ ще се прояви. По този законъ може да се обясни, защо нѣкои идеи сж материалистични, а други — идеалистични. Това се дължи на широтата на човѣшкото съзнание, на кръговетѣ, които се образуватъ въ него. Въпросътъ за кръговото организиране на идеитѣ е философски и изисква съответенъ умъ за разбирането му. Да допуснемъ, че нѣкой човѣкъ живѣе въ идеалистиченъ вѣкъ, и по едно време презъ ума му минава мисълта, че трѣбва да поправи нѣкои свои погрѣшки или нѣкои погрѣшки въ обществото. Обаче, той отхвърля тази мисълъ отъ ума си, счита, че е ненавременна. Мисълта влиза въ подсъзнанието му и работи тамъ, организира се, чака времето, да се прояви. Като се отказватъ отъ идеитѣ съ широкитѣ кръгове, хората даватъ предимство на своитѣ мисли, т. е. на мислитѣ съ тѣсни кръгове, докато постепенно стѣснятъ кръга на своето съзнание и създадатъ ново течение въ свѣта, обратно на идеалистичното, а именно, материалистично. По този начинъ хората казватъ: Всичко въ свѣта е материя. Значи, когато хората се отказватъ да изправятъ погрѣшкитѣ си, настава въ свѣта ново течение — материализъмъ. Освенъ материята, материалиститѣ не признаватъ нищо друго. Когато се натъкватъ на голѣми противоречия и страдания, хората започватъ да търсятъ нѣкакъвъ изходъ отъ положението, въ което се намиратъ, докато неусѣтно се домогнатъ до идеята за Бога. Това показва, че Божественитѣ идеи сж се организирали вече, и отъ подсъзнанието слизатъ въ съзнанието на човѣка. Така се създава въ свѣта идеалистично течение, и хората започватъ да възприематъ Божественитѣ идеи. Следователно, когато хората не искатъ да изправятъ погрѣшкитѣ си, ражда се материализъмътъ. Когато въ тѣхъ се яви готовностъ да възприематъ Божественитѣ идеи, ражда се идеализъмътъ. Обаче, нито материализъмътъ, нито идеализъмътъ сж въ сила да изправятъ живота на хората. Който не иска да стане материалистъ, той трѣбва да разбира закона, по който може да изправи погрѣшкитѣ си. Който иска да стане идеалистъ, той трѣбва да възприема Божественитѣ идеи. Когато хората станатъ идеалисти, тогава ще дойде истинската поезия.

„Който, въ образъ Божи като бѣ“. Този стихъ показва, че апостолъ Павелъ е предвиждалъ не само тогавашнитѣ възможности на живота, но и бждещитѣ. Които не разбиратъ тия нѣща, тѣ искатъ въ единъ день да преживѣятъ всичко, но това е невъзможно. Нѣкой иска слава. Отъ кого иска тази слава? Кой може да му я даде? Ако вие сте музикантъ, искате мнението на нѣкой виденъ музикантъ, той да ви похвали, това разбирамъ. Мнението на този музикантъ е ценно за васъ. Обаче, ако вие искате мнението на нѣкой човѣкъ, който седи по-долу отъ васъ, като музикантъ, въ това нѣма никакъвъ смисълъ. Затова, именно, Христосъ казва: „Не търсете слава отъ хората, но отъ Бога“. По-нататкъ азъ казвамъ: Не търсете знание отъ хората, но отъ Бога. Хората могатъ да бждатъ носители на знанието, но извори не могатъ да бждатъ. Божественото създава идеитѣ, а не човѣшкото. Божественото е носителъ на всички възвишени идеи и мисли, които вълнуватъ човѣшката душа. Днесъ хората говорятъ за нови идеи, за ново учение, но въ сжщностъ, схващанията имъ сж свършено различни. И българитѣ казватъ „ново учение“, и американцитѣ казватъ „ново учение“, но и еднитѣ, и другитѣ разбиратъ различни нѣща. Подъ думата „ново учение“ американцитѣ разбиратъ новъ начинъ на лѣкуване. Онѣзи, които подържатъ този начинъ на лѣкуване, казватъ, че никакви болести не сжществуватъ, защото тѣ отричатъ материята, а признаватъ само духа. Това е едногранчиво разбиране. Защо? Защото човѣкъ не може да отрича това, което не сжествува. Може да се отрича само това, което сжествува, но не и това, което не сжествува. Ако отричате сжществуването на материята, това показва, че тя сжествува. Щомъ отричате сжществуването на духа, това показва, че той сжествува. Човѣкъ може да отрича само тия нѣща, за които има известни понятия и съ енергията на които става известна промѣна. Запримѣръ, деньтъ и нощта се обясняватъ съ промѣни, които ставатъ съ слънчевата енергия. Значи, деньтъ се опредѣля отъ изгрѣването на слънцето. Дето има слънце, тамъ има день; дето нѣма слънце, тамъ има нощъ. Когато казваме Божественъ день, разбираме присѣтствието на Бога въ човѣшкото съзнание, като изгрѣващо слънце, което го озарява и внася въ него свѣтли, велики мисли. Нощта въ съзнанието пѣкъ подразбира залѣзване на това слънце.

Казвате: какво нѣщо е любовта? — Изгрѣвъ. — Ка-

кво представя отсъствието на любовта? — Залѣзъ. — Какво нѣщо е мъдростта? — Изгрѣвъ. — Какво нѣщо е глупостта? — Залѣзъ. — Какво нѣщо е истината? — Изгрѣвъ. — Какво нѣщо е лъжата? — Залѣзъ. — Какво нѣщо е правдата? — Изгрѣвъ. — Какво нѣщо е безправието? — Залѣзъ. — Какво нѣщо е милосърдието? — Изгрѣвъ. — Какво нѣщо е жестокосърдечието? — Залѣзъ. Това сж две категории състояния. Всѣки човѣкъ трѣбва да опредѣли, въ даденъ моментъ, въ кое отъ тия две състояния се намира, безъ да се стреми да доказва, защо е така. При залѣзъ слънце човѣкъ усѣща въ себе си дълбока скръбъ, като че е изгубилъ нѣщо ценно. При изгрѣвъ слънце човѣкъ усѣща едно повдигане на духа, и тогава той лесно изправя погрѣшките си. Казвате: каква погрѣшка може да се изправи при изгрѣването на слънцето? Представете си, че сте имали единъ приятелъ, който ви е обичалъ, и който е билъ готовъ на всѣкакви жертви за васъ, но вие не сте преценили неговата любовъ. Така се случавя, че този човѣкъ умира, и вие оставате натъженъ, скърбенъ, че нищо не сте направили за него. Какъ ще изправите тази погрѣшка? Такава е грѣшката на цѣлото човѣчество по отношение на Христа, Който искаше да повдигне еврейския народъ, да даде свѣтлина на цѣлото човѣчество. Той искаше да събере всички народи подъ крилетѣ си, както квачка събира пиленцата си. И какъ постъпиха съ Него? Разпнаха Го на кръстъ. Но, ето, две хиляди години вече, какъ еврейтѣ носятъ последствията на своята грѣшка. Тѣ и до днесъ не могатъ да се изправятъ. Защо? Защото Христосъ не е между тѣхъ. Знаете ли, колко скжпо плашатъ еврейтѣ за своята грѣшка? Нѣма другъ народъ въ свѣта, който тѣй скжпо да изкупува своята грѣшка. Казвате: Ако Христосъ дойде днесъ между насъ, ние нѣма да постъпимъ като еврейтѣ. — Не е въпросътъ, какъ днесъ ще постъпите. Сега вие се чудите, какъ сж могли еврейтѣ да постъпятъ така съ Христа! — Всѣки човѣкъ може да постъпи като еврейтѣ. Ако разпне своята велика идея, както еврейтѣ разпнаха Христа, не прави ли и той сжщата грѣшка? Но тази грѣшка носи следъ себе си голѣма катастрофа.

Нѣкой казва: Азъ не мога да се откажа отъ удоволствията въ живота; не искамъ да живѣя като отшелникъ. Питамъ: какво удоволствие има въ това, да прекара човѣкъ цѣла нощъ въ едно кабаре? Какво удоволствие има въ това, да седишъ цѣла нощъ въ кабарето и да дишашъ

прашенъ, нечистъ въздухъ? Кое е за предпочитане: да дишашъ отровния въздухъ по кабаретата, или да дишашъ свежия въздухъ на Рила, или на друга нѣкоя планина? Казвате: Какъ живѣятъ хората въ кабаретата? — Живѣятъ тѣ, но въ себе си носятъ отровата на тамошната атмосфера. Тѣ сж заразени хора.

Въ първитѣ времена на християнството, въ времето на Нерона, единъ виденъ римски патриций се влюбилъ въ една християнка и пожелалъ да я целуне. Тогава жената е заемала низко положение, а не като сегашната, затова този патриций мислилъ, че може да постигне всичко, каквото пожелае. Тогавашнитѣ нрави били много разпуснати. Обаче, християнката се противопоставила на желанието на този патриций. Той се почудилъ на смѣлостта на тази християнка и казалъ: Азъ искамъ да те целуна. — Не само ти трѣбва да искашъ, но и азъ трѣбва да искамъ това. Още повече, трѣбва да знаея, защо искашъ да ме целунешъ. — Азъ не мога да живѣя безъ тебе. Животътъ ми безъ, тебе е свършено безсмисленъ. — Щомъ е тѣй, азъ искамъ да те поставя на изпитъ, да провѣря, дали говоришъ истината. — Готовъ съмъ на всѣкакъвъ изпитъ. — Тогава, ще те пратя при една моя приятелка да я целунешъ. Като се върнешъ оттамъ, тогава ще ти позволя да ме целунешъ. Обаче, ще донесешъ едно писмо отъ моята приятелка, отъ което да се увѣря, че, наистина, си я целуналъ. Той много се зарадвалъ за този изпитъ, и веднага тръгналъ да изпълни дадената му задача, безъ да знае, че приятелката на неговата възлюбена била прокажена. Следъ три деня той се върналъ отъ приятелката на своята възлюбена, но вече заразенъ; на устата си ималъ струпеи, които му причинявали голѣми болки. Като го видѣла, младата християнка му казала: Сега вече можешъ да ме целунешъ. — Не е време за целуване. Азъ имамъ голѣми болки на устата си, първо трѣбва да се излѣкувамъ. — Тогава азъ да те целуна. — Не, още не може. Когато изчистя устата си отъ проказата, тогава ще ме целунешъ. Отишълъ той при лѣкаръ въ Римъ да се лѣкува; минавали день, два, три, месеци, но щастливиятъ день за целувката още не настѣпилъ.

Сега, ще обясня значението на целувката. Целувката подразбира красивото, възвишеното, което човѣкъ търси въ живота си. Азъ не разглеждамъ целувката въ нейната външна, физическа страна, но имамъ предъ видъ нейния вътрешенъ смисълъ. При допирането на устнитѣ, всѣкога

взиматъ участие известенъ родъ сили. Напримѣръ, горната устна представя изворъ, отъ който изтичатъ струи на Божествената Мждрость. Ако погледнете на човѣка съ разбиранията на ангела, ще забележите, че отъ горната му устна изтичатъ нѣкакви струи, като отъ изворъ, а долната му устна предствя коритце, въ което тия струи се изливатъ. Следователно, ако отъ устата на нѣкой човѣкъ изтича нектаръ на живота, тази целувка има смисълъ; обаче, ако отъ устата му изтича отрова, тази целувка е нещастие. Целувка отъ такава уста е целувка на прокаженъ човѣкъ. Тѣй щото, не е безразлично, кого ще целувашъ. Има ли смисълъ да целувате умрѣли хора? Докато човѣкъ е живъ, вие го хокате, карате се съ него, но като умре, казвате: Хайде да го целунемъ, да загладимъ работата. — Ако искате да целунете нѣкой човѣкъ, целунете го, докато е живъ, а не следъ като умре.

„Койго, въ образъ Божи като бѣ.“ Христосъ дойде между хората въ образъ Божи, да имъ покаже начинъ, какъ да приложатъ Божиата Любовь и Мждрость въ свѣта. Силата на знанието се заключава въ приложението. Казватъ за нѣкого: Този човѣкъ се държи като слѣпецъ за тояга въ своитѣ вѣрвания, въ своитѣ възгледи. Питамъ: кой математикъ не се държи като слѣпецъ за тояга въ числата отъ 1—10? Той носи тия числа съ себе си, тѣ представятъ за него мѣрки, безъ които не може. Ако нѣкой го накара да се откаже отъ тия числа и букви, той ще му отговори, че тѣзи числа представятъ за него пжтища, чрезъ които възприема и предава математическитѣ истини. Следователно, всѣко число е методъ, чрезъ който може да се предаде една математическа идея. Всѣка буква е методъ, чрезъ който може да се оформи дадена математическа идея.

Като говоримъ за Божиата Любовь, трѣбва да знаемъ едно отъ главнитѣ ѝ качества. Първото качество на тази Любовь седи въ желанието на човѣка да постави своя любимъ на сжщото положение, на което той самъ се намира. Следователно, когато казваме, че Богъ ни люби, подразбираме, че Той иска да ни приравни съ себе си. Ако горделивиятъ почувствува тази любовь, той казва: Ти знаешъ ли, кой съмъ азъ? Обаче, съ тази гордостъ човѣкъ си създава голѣми страдания и неусѣтно пада отъ положението, въ което Богъ го е поставилъ. Любовта на Бога къмъ насъ има предъ видъ да ни издигне, да ни даде добри условия за развиване. Ето защо, тази Любовь трѣбва да

смири човѣка, а не да го възвеличи. Да любишъ нѣкого, това не значи да слѣзешъ по-долу отъ него, или на неговото положение, но да го поставишъ наредъ съ себе си, за да го разберешъ. Както се стремите къмъ Божественитѣ мисли и чувства, така трѣбва да зачитате мислитѣ и чувствата на онзи, когото обичате. Който има прави отношения къмъ Бога, къмъ своя ближень, той разбира смисъла на числата и буквитѣ и може да ги прилага въ новия животъ. Днесъ всѣки човѣкъ се стреми къмъ наука, всѣки иска да бжде ученъ. Този стремежъ е на мѣсто. Всѣки трѣбва да се стреми къмъ наука, но къмъ Божествената наука.

Казвате: Съвременната медицина Божествена наука ли е? — Всѣка наука, която е резултатъ на Духа, е Божествена, но хората, които се занимаватъ съ нея, не сж още Божествени. Запримѣръ, дойде лѣкарьтъ при болния, постави го на операционната маса, извади чървата му, чисти, прави, струва, зашие ги и казва: Платете сега десетъ хиляди лева! Срещне ви нѣкой апашъ въ гората, посочи ви револвера си и казва: Дайте паритѣ си! Както виждате, и единиятъ иска пари, и другиятъ иска пари. Значи, и лѣкарьтъ, който си служи съ Божествена наука, иска пари, както и апашътъ, който не си служи съ никаква Божествена наука. Казвате: Може ли да се лѣкува човѣкъ безъ пари? — Може. — Какъ? — Ако лѣкарьтъ излѣкува болния, както трѣбва, и по този начинъ го избави отъ страдания, болниятъ ще даде не само десетъ хиляди лева, но и сто хиляди. Какво по-приятно за лѣкаря, да знае, че е помогналъ на нѣкой страдащъ, безъ да иска нѣкакво възнаграждение за това? Отъ друга страна пъкъ, така излѣкуваниятъ боленъ, по никой начинъ не може да не се чувствува задълженъ, да благодари на лѣкаря. При най-оскъднитѣ срѣдства даже той ще търси начинъ да изкаже своята благодарностъ, доброволно, а не по външно задължение. При това положение, между лѣкаря и болния се създаватъ красиви отношения. Иначе, въ очитѣ на болния, лѣкарьтъ ще бжде като търговецъ. Дето има търговски сдѣлки, тамъ нѣма трайни отношения. Свѣтътъ се нуждае отъ разумни лѣкари, които да лѣкуватъ хората по новъ начинъ. Такъвъ лѣкарь ще лѣкува болния споредъ законитѣ на любовта, и болниятъ ще му плати споредъ законитѣ на любовта. Тогава и лѣкарьтъ ще бжде доволенъ, и болниятъ ще бжде доволенъ. Бждещитѣ лѣкари ще лѣку-

ватъ не само физическитѣ, но и психическитѣ болести. Въ съвременния човѣкъ има една страшна вътрешна проказа, която го разяжда. Погледнете нѣкой човѣкъ, изглежда здравъ, но сърцето му се гърчи отъ болкитѣ на тия вътрешни струпей. Погледнете мозъка му, сжщо така е подъ влиянието на струпейтѣ въ неговитѣ мисли.

И тъй, човѣчеството се нуждае отъ медицина, която да освободи човѣшкия умъ и човѣшкото сърце отъ проказата, която ги разрушава и разяжда. Съвременната медицина изучава свойствата и състава на цвѣтята и на разни треви и ги използва като лѣчебни срѣдства. И Божествената медицина извлича отъ цвѣтята на Божествения свѣтъ лѣчебни вещества, съ които лѣкува психическата проказа, която съвременнитѣ лѣкари не могатъ да лѣкуватъ. Добре е да се направи опитъ съ Божествената медицина и съ човѣшката и да се видятъ резултатитѣ отъ едната и отъ другата. Запримѣрь, при единъ сериозно боленъ, почти на смъртно легло, викатъ двама лѣкари: единиятъ лѣкува по-обикновенъ начинъ, а другиятъ — по Божественъ. Първиятъ предписва нѣкакви лѣкарства на болния, но минава день, два, три, положението не се подобрява. Вториятъ лѣкаръ взима една чиста хартия и написва на нея една дума. Следъ това изгаря книжката, събира пепелта, туря я въ вода да се разтвори дава отъ този разтворъ на болния да пие по нѣколко лъжички на день. Не се минаватъ день или два, положението на болния се подобрява. Казвате: Това сж илюзии. Не, въ свѣта илюзии не сжществуватъ. Драми и трагедии сжщо не сжществуватъ. Хората сами си създаватъ илюзиитѣ. Тѣ сами създаватъ драмитѣ и трагедиятѣ. Какъ? Мжжъ бие жена си — ето една драма. Мжжъ убива жена си — ето една трагедия. Богъ никого не бие. Той никого не убива. Вината не е само въ онзи, който предизвиква. Нѣкой писателъ написалъ една пиеса и наредилъ тамъ да биятъ единъ отъ героитѣ. И гледате, излизатъ актьоритѣ на сцената, така се предизвикватъ едни други, че се създава поводъ да биятъ единъ отъ героитѣ. Сжщо така и въ живота се създаватъ поводи между хората да се биятъ. Нѣкой казалъ на нѣкого една обидна дума. Последниятъ казва: Азъ ще му дамъ да разбере! Той се заканва да го бие. Тази мисль влиза въ подсъзнанието му, дето се организира, и следъ известно време се проявява на физическия свѣтъ; той набива този човѣкъ. Обаче, следъ два — три месеца най-много, ще се намѣри другъ човѣкъ, който

пъкъ него ще набие. Никой не може да избегне закона на възмездие. Казано е въ Писанието: „Съ каквато мѣрка мѣришъ, съ такава ще ти се отмѣри“. Този законъ работи и съ положителнитѣ, и съ отрицателнитѣ мисли и чувства въ човѣка. Следователно, дойде ли въ ума ви нѣкаква добра идея, колкото малка да е, не я отблъсвайте. Тя ще влѣзе въ подсъзнанието ви, дето ще се организира, и единъ день ще даде плодъ. Вложете тази мисль като подкрепа въ живота си! Вие сте художникъ; дойде въ ума ви една малка идея, да нарисувате нѣщо, но казвате: На мене ли остана да направя тази работа? — Реализирайте тази идея и не мислете повече. Вие сте музикантъ; дойде въ ума ви идеята да изсвирите нѣщо. Казвате: До мене ли остана да изпълня този номеръ? — Изпълнете този номеръ и не мислете. Ако вложите въ ума си идеята да станете милосърдни, ще станете. Тази идея работи въ подсъзнанието, дето се организира, и незабелязано се проявява и на физическия свѣтъ. Приложете този методъ при самовъзпитанието си. Каквато добра мисль мине презъ ума ви, приемете я. Тя ще влѣзе въ подсъзнанието ви, и тамъ ще работи. Единъ день ще даде своитѣ плодове на физическия свѣтъ. Защо съвременнитѣ хора не успѣватъ съ този методъ? Защото тѣ, или не вѣрватъ въ него, или наполовинъ вѣрватъ. Въ заключение, всѣки ще получи толкова, колкото е вложилъ.

Сега, като се ползувамъ отъ опитноститѣ на цѣлото човѣчество, азъ вадя следния законъ: който иска да успѣва въ работитѣ си, той трѣбва да бжде абсолютно чистъ! Великитѣ работи растатъ само при абсолютна чистота. Ако искате да станете виденъ човѣкъ, ако искате да станете ученъ човѣкъ, ако искате да станете силенъ човѣкъ, да създадете нѣщо, вие трѣбва да бждете абсолютно чисти! Когато човѣкъ добие тази чистота, той схваща своето предназначение, като душа, като носителъ на велика Божествена идея.

Сега ще приведа единъ примѣръ изъ живота на християнитѣ, въ времето на Нерона. Единъ отъ римскитѣ благородници приелъ християнството, но като християнинъ, билъ подложенъ на голѣми гонения, заради което се принудилъ да напусне Римъ и да отиде въ Африка. Тамъ той се скиталъ изъ горитѣ и се криелъ въ една пещера. По едно време той видѣлъ, че единъ лъвъ се приближилъ къмъ пещерата. Като видѣлъ вътре човѣкъ, лъвътъ спрѣлъ

спокойно предъ входа на пещерата и вдигналъ лапата си нагоре. Въ първо време християнинътъ помислилъ, че лъвътъ ще го разкъса, но като видѣлъ спокойствието му, разбралъ, че друга нѣкаква причина го заставила да спре предъ пещерата. Той се вгледалъ въ лапата на лъва и забелязалъ въ нея единъ голѣмъ трънъ. Приближилъ къмъ лъва, извадилъ тръна, превързалъ го внимателно и го оставилъ да си отиде. Лъвътъ се отдалечилъ, а римлянинътъ започналъ да си мисли: Каква полза, че съмъ направилъ едно добро на лъва? Извадихъ тръна му, и нищо повече. Следъ известно време този римлянинъ се върналъ въ Римъ, когато християнитѣ отново били подложени на преследвания. Като християнинъ, и той билъ уловенъ и осъденъ на смъртъ, да бѣде разкъсанъ отъ лвоветѣ. Когато го извели на арената и пуснали срещу него единъ лъвъ, всички останали поразени, като видѣли, че този лъвъ не се хвърлилъ върху него да го разкъса, но колѣничилъ и започналъ да лиже нозетѣ му. Цѣлата публика се изказала въ полза на този римлянинъ, да бѣде помилванъ, защото такова нѣщо може да се случи само съ Бога, но не и съ човѣка. Този лъвъ билъ сжщиятъ, на когото римлянинътъ извадилъ тръна отъ лапата.

Оттукъ вадимъ следния законъ: доброто, което човѣкъ прави, се връща къмъ него. Велико, мощно е доброто! Съвременнитѣ хора трѣбва да се занимаватъ съ доброто. Тѣ разглеждатъ външнага страна на живота и спорятъ върху въпроситѣ: Има ли Богъ, или не; сжществува ли другъ свѣтъ, освенъ физическиятъ; що е душа, що е духъ; какво нѣщо е материализъмъ, и какво — идеализъмъ. И това е добро. Тѣзи разисквания развиватъ ума, но не разрешаватъ въпроситѣ на живота. Всѣка идея е мощна въ приложението си. Затримѣръ, срѣщате единъ човѣкъ, който ви обижда, каже ви нѣкаква обидна дума. Ако се подадете на влиянието на тази дума, тя ще влѣзе въ подсъзнанието ви, и тамъ ще почне да се организира, докато единъ день даде своитѣ лоши резултати. Ако искате да се освободите отъ обидата, не бързайте да се подавате на нейното влияние, но спрете се за малко и потърсете нѣкоя Божествена мисль или Божествено чувство, съ които да ѝ се противопоставите. Кажете си: Ако Христосъ бѣше на моето мѣсто, какъ щѣше да постѣпи? Божествената мисль е последното срѣдство, което може да ви помогне. Въ единъ разказъ за Христа се разправя следното: Детето на една

бедна вдовица било зле болно, и тя решила да го занесе при Христа, Той да му помогне. По пжтя още то издъхнало въ ржцетѣ ѝ. Обаче, съ мъртвия трупъ на детето, тя продължила пжтя си, да търси Христа. Най-после ѝ казали, че Христосъ е разпнатъ вече, не може да ѝ помогне. Въпрѣки това, тя отишла на Лобното мѣсто, сама да види Христа, да Го помоли да съживи детето ѝ. Като видѣла Христа на кръста, тя започнала отчаяно да плаче, че единствената ѝ надежда е изгубена. Христосъ помолилъ единъ отъ войниците да извади гвоздеа отъ дѣсната му ржка, да помогне на тази нещастна вдовица, и следъ това отново да го закове. Войникътъ изпълнилъ желанието на Христа. Тогава Христосъ положилъ ржката си върху мъртвото дете, и то оживѣло.

И тъй, вземете примѣръ отъ Христа. Що се отнася до правене на добро, и на кръста да сте, помолете да отковятъ ржката ви само за моментъ, да направите последното добро. Това е геройство! Ако искате да бждете такива герои, идеята за доброто трѣбва да стане въ васъ плътъ и кръвъ. Такива трѣбва да бждатъ младитѣ хора! Ако младото поколѣние стане образецъ на такова геройство, между младитѣ ще има и учени, и гении, и свети хора. Едно се изисква отъ човѣка: и при добритѣ, и при лошитѣ условия на живота да е готовъ, като Христа, да направи последното добро. Христосъ каза на войниците: „Освободете дѣсната ми ржка отъ гвоздеитѣ, да помогна на тази жена. После пакъ я заковете“. Така е предадена идеята въ разказа, но азъ казвамъ: Христосъ не се обърна къмъ войниците съ молба, тѣ да извадятъ гвоздеитѣ отъ ржката му, но Той самъ ги извади. По какъвъ начинъ? Той силно съсредоточи мисълта си къмъ Бога, и гвоздеитѣ сами паднаха отъ ржката Му. Щомъ имаше сила да възкръси умирѣлото дете на вдовицата, още по-лесно бѣше за Христа, съ мисълта си, да извади гвоздеитѣ отъ ржката си. По този начинъ Христосъ даде добъръ урокъ на човѣчеството, като каза: „Споредъ законитѣ на римското право, вие можете да ме разпнете, но азъ ще ви покажа единъ методъ, чрезъ който можете правилно да разрешавате всички спорове въ свѣта.

Питамъ: кое бѣше по-добро, да пострада Христосъ, или да не пострада? Страданието обезслави Христа на земята, но на небето, предъ Бога, Той доби слава. Той изгуби своята слава, но възвеличи Божиата. Ако Христосъ не бѣше се обезславилъ предъ хората, човѣчеството щѣше да

бжде изложено на голѣми страдания. Христосъ каза: „По-добре азъ да пострадамъ, отколкото цѣлото човѣчество“. Следователно, по-добре е да пострада физическия човѣкъ, отколкото неговитѣ идеи. Идеитѣ въ човѣка представятъ цѣлото човѣчество. Имаме ли идеи, ние сме човѣци; нѣмаме ли идеи, ние не сме човѣци. Какви идеи трѣбва да има човѣкъ? Благородни и възвишени идеи, благородни и възвишени желания. Безъ такива идеи и желания, човѣкътъ е мъртвецъ, той не живѣе.

Казвате: Дано дойде Христосъ на земята! Ако дойде Христосъ на земята, хората пакъ ще Го разпнатъ, не по стария, но по новъ нѣкакъвъ начинъ. Защо? Защото Христосъ люби Бога. Много кръстове е имало и ще има за ония, които любятъ Бога. Ако нѣкой набръчка малко лицето си и запита Господа, защо му дава толкова страдания, Господъ ще каже: „Изпждете този навънъ! Той не е за сегашнитѣ времена, нека остане за бждещитѣ дни и години“! За онзи, който е готовъ, Богъ ще каже: „Заковете този“! Той ще изпита голѣма радостъ, че сж го удостоили съ такива страдания. Той ще благодари за привилегията, съ която се ползува. Който е готовъ да служи на Бога, той гледа на страданията, като на велико благо, на велика привилегия. Мнозина запитватъ, защо сж страданията въ свѣта. Казвамъ: страданията идатъ, за да научатъ хората да правятъ добро. Днесъ хората подържатъ мисълта, че съ доброто не може да се живѣе, съ истината не може да се живѣе. — Какъ ще се живѣе тогава? Ако съ доброто и съ истината не може да се живѣе, още по-невъзможно е да се живѣе съ злото и съ лъжата. — Тѣй, поне малко да се изкриви истината. Не, никакво изкривяване на истината! Животътъ на съвременнитѣ хора е пълень съ изкривявания, вследствие на което идватъ нещастията и страданията. Въ личния, въ семейния, въ обществения, въ религиозния животъ на хората има изкривявания, които трѣбва да се изправятъ. Въ начинитѣ, по които хората днесъ се лѣкуватъ, пакъ има изкривявания. Когато заболѣе нѣкой, първата му работа трѣбва да седи въ това, да се обърне къмъ Бога, съ молба да му даде нѣкакъвъ правилень методъ за лѣкуване, да му изпрати човѣкъ, опредѣленъ за него. Като намѣри този човѣкъ, той ще му каже: Братко, моля ти да ми помогнешъ. Азъ ще ти платя, споредъ колкото разполагамъ, но ще те моля и ти да останешъ доволенъ. Ако разполагамъ, ще ти дамъ и сто хиляди лева, да изкажа своя-

та благодарност. Ще има ли нужда този лѣкаръ да ходи отъ кжща въ кжща, да лѣкува болни?

„Който, въ образъ Божи като бѣ“. Възможно ли е човѣкъ да бжде образъ и подобие Божие? При сегашното положение на човѣка, съ този умъ и съ това сърце, които днесъ има, той не може да бжде образъ и подобие Божие, но единъ день, когато умътъ и сърцето му се измѣнятъ, това е възможно. Нова епоха иде, съ нови хора, съ нови постижения, когато всички ще иматъ опитността, какво значи Божественъ животъ. Новата епоха ще разполага съ нова наука, съ нови изкуства, съ нови начини за живѣене, за лѣкуване. Казвате: Защо тия нѣща не дойдатъ сега? — За всѣко нѣщо има опредѣлено време. Напримѣръ, човѣкъ не може да изучава философията или поезията кога и да е — има опредѣлено време за това. Поезия се пише на млади години, а философия — на стари години. Когато стане на 15 годишна възраст, човѣкъ започва да пише и да чете поезия; на 21 годишна възраст се занимава съ музика; на 33 годишна възраст — съ художество. Стане ли на 120 години, той вече трѣбва да се занимава съ философия. Само 120 годишниятъ може да изказва здрави, положителни мисли, чрезъ които да поучава младитѣ, какъ трѣбва да живѣятъ. А на каква възраст човѣкъ може да стане духовенъ? Човѣкъ трѣбва да се е родилъ духовенъ, отпосле той не може да стане такъвъ. Човѣкъ става поетъ, музикантъ, художникъ, философъ на земята, а религиозенъ и духовенъ става преди още да се е родилъ. За въ бждеще, когато нѣкое дете се готви да се роди въ нѣкой домъ, майката ще го пита: Имашъ ли свидетелство за духовностъ и за религиозностъ? — Нѣмамъ. — Щомъ нѣмамъ, търси друго мѣсто; азъ не мога да те приема въ моя пансионъ. Азъ взимамъ думата религиозенъ или духовенъ човѣкъ въ високъ смисълъ. Отъ такъвъ човѣкъ всичко може да стане. Той може да стане и поетъ, и музикантъ, и художникъ, и философъ. Който не е духовенъ, никакъвъ не може да стане. Истински духовенъ човѣкъ е онзи, който може да се пожертвува за човѣчеството. Подъ думата жертва, въ правъ смисълъ, разбирамъ такава, каквато Христосъ е направилъ за човѣчеството. Той даде живота си за човѣчеството, и този животъ послужи за подкваса на новия животъ, който днесъ иде въ свѣта. Идеята, която Христосъ внесе въ свѣта, и до днесъ още продължава да работи въ подсъзнанието на

хората. Христосъ не е вънъ отъ насъ. И досега още Неговите идеи продължаватъ да се организиратъ. Нѣма да мине много време, и тия идеи ще се проявятъ. Явяването на тѣзи идеи представя новата епоха. Когато дойде тази епоха, ученитѣ ще почнатъ да се занимаватъ съ въпроси, които днесъ всички отхвърлятъ. По сжщия начинъ ученитѣ отъ миналитѣ вѣкове отхвърлиха спиритизъма, който много отъ съвременнитѣ учени вече приематъ. Ще кажете, че спиритизъмътъ не може да се докаже научно. Това е другъ въпросъ. Фактъ е, че духовенъ свѣтъ сжществува. Като дойде времето, и това ще се докаже. Фактъ е, че слънцето, звездитѣ изгрѣватъ и залѣзватъ. Защо е така, какъ се доказва това изгрѣване и залѣзване, то е другъ въпросъ. Има редъ факти, редъ явления въ природата, които ние трѣбва да приемемъ, а доказването имъ ще дойде на своето време, при специални за тѣхъ условия. Запримѣръ, всѣка истина съдържа известно число факти, но тия факти могатъ да бждатъ достъпни за човѣшкия умъ само при свѣтлината на слънцето.

Казвамъ: за да се добере до ония истини, които днесъ се отричатъ, човѣкъ трѣбва да изучава окултнитѣ науки. Сегашнитѣ хора гледатъ на окултизма като на нѣщо мистериозно, като на магия. Бждещето е на окултната наука. И сегашната наука е окултна. Нима химията не е окултна наука. Нима философията не е окултна наука? Тия и много науки още се занимаватъ съ отвлѣчени въпроси. И окултнитѣ науки се занимаватъ съ такива въпроси, които ние наричаме не отвлѣчени, но велики въпроси, велики загадки за бждещето на човѣчеството. Окултната наука ще ни покаже правия пѣтъ за разрешаване въпроситѣ на живота. Дохожда единъ отъ тия учени и започва да измѣрва прѣститѣ на двама души. Първиятъ прѣстъ, показалецътъ, на единия е дълъгъ 9 см.; вториятъ, т. е. срѣдниятъ прѣстъ е дълъгъ 10.5 см.; безименниятъ — 9.5 см.; малкиятъ — 6 см. После измѣрва прѣститѣ на втория и намира, че показалецътъ му е дълъгъ 10 см.; срѣдниятъ — 12 см.; безименниятъ — 10 см.; малкиятъ — 8 см.. Следъ това той сравнява тия данни и казва, че първиятъ човѣкъ е слънчевъ типъ. Той обича музиката, изкуството; обича красивото, великото, но е колебливъ, нерешителенъ. Той се ди на плета и казва: Да скоча, или не? Да направя това нѣщо, или не? Бутнете ли го веднѣжъ, той трѣгва вече, но всичко е, докато го бутнете. И радоститѣ, и скърбитѣ прие-

ма еднакво. На всичко въ живота се радва. Това се вижда отъ отношението, което сжествува между показалеца и безименния. По сжщия начинъ може да се опредѣлятъ качествата и способноститѣ и на втория човѣкъ. Ще кажете: Какъ може да се знае тоаа? Азъ пъкъ питамъ: отде знаятъ ученитѣ, че разстоянието отъ слънцето до земята е 92 милиона мили? Ще кажете, че учени, авторитети сж доказали това. И азъ ще кажа, че учени хора сж опредѣлили характера и способноститѣ на човѣка по дължината на неговитѣ прѣсти. Това е наука, която е сжществувала още въ древността. Вториятъ човѣкъ, споредъ дължината на прѣститѣ си, показва човѣкъ съ високо мнение за себе си. Той не е нито поетъ, нито музикантъ, но държавникъ, който обича да заповѣдва. Ако е мъжъ, обича да намѣри всичко готово въ дома си, а жена му да стои предъ него като войникъ. Той обича да се облича хубаво, да има пари, слуги на разположение и като дрънне звънеца, всички да сж на услугитѣ му. Който познава окултнитѣ науки, той ще се ползува отъ тѣхъ, но ще помага и на другитѣ. Първо, човѣкъ трѣбва да се справи съ своитѣ мисли, чувства и желания. Сжщевременно, той трѣбва да знае, какви сили се криятъ въ него. Щомъ знае това за себе си, той ще го знае и за другитѣ и ще може да имъ помага. Има нѣкои баби, които познаватъ науката за ржцетѣ и си служатъ съ нея за лѣкуване. Като отиде нѣкой боленъ при една отъ тѣзи баби, тя измѣрва прѣститѣ му, написва числата на чиста, бѣла хартия, която после изгаря. Пепельта отъ тази хартия разтваря въ вода и дава на болния да пие. Следъ това болниятъ оздравява. Други баби измѣрватъ главата на болния и го лѣкуватъ по сжщия начинъ, както при измѣрването на прѣститѣ. Ще кажете, че това сж суевѣрия. Суевѣрия въ свѣта не сжществуватъ.

„Който, въ образъ Божи като бѣ“. Значи, има възможность човѣкъ да бжде образъ и подобие Божие. Запримѣръ, какво по-красиво нѣщо има отъ човѣшкото лице? Каква свѣтлина се крие въ човѣшкитѣ очи! По свѣтлината на очитѣ се сжди за милосърдието, за любовта, за истинолюбието и за редъ още добродетели въ човѣка. Тази свѣтлина показва, че Божественото работи въ него. Нѣкой иска да развие добродетельта въ себе си. Какво трѣбва да направи? Той трѣбва да намѣри човѣкъ, въ когото добродетельта е силно развита и да спре вниманието си върху него така, че да отпечата този образъ въ своя умъ, въ свое-

то сърце, въ своята душа. Нова наука е нужна на съвременнитѣ хора.

Новата наука трѣбва да се приложи, както при самовъзпитанието на човѣка, така и при възпитанието на бждещото поколѣние. Бждещитѣ учители нѣма да проповѣдватъ на децата, нито ще ги морализиратъ, но ще ги нареждатъ по такъвъ начинъ, че взаимно да си въздействуватъ: ако нѣкое дете върви по женска линия, до него ще се постави друго, което върви по мъжка линия, у което е развито чувството на справедливостъ, на съвестъ. Първото дете е колебливо, а второто — смѣло, положително. Обаче, ако наредите едно до друго две деца, които иматъ еднакви чѣрти, тѣ ще се спънатъ. Два пѣтли на едно бунище не пѣятъ. Единъ пѣтелъ и една кокошка лесно се спогаждатъ. Когато намѣри една кокошка, пѣтелътъ цѣлъ день пѣе. Той казва: Дайте ми една другарка, да видите, какъвъ пѣвецъ съмъ! Когато единъ пѣтелъ запѣе, и другитѣ пѣтли се провикватъ, но той се спуща къмъ тѣхъ и казва: Какъ смѣете да пѣете съ мене заедно?

И тъй, всичко, каквото виждаме въ природата, представя нѣкакви идеи, но тѣ още не съставятъ наука. Тия идеи, тия факти трѣбва да се обобщатъ. Запримѣрь, ако разглеждате пѣтела и кокошката, като форми само, тѣ много не могатъ да ви ползуватъ. Тѣзи форми трѣбва да се осмислятъ. За васъ не е важно, че пѣтелътъ кукурига, но трѣбва да знаете, какво означава това кукуригане. Нѣкои сж забелязали, че когато пѣтелътъ кукурига предъ вратата на господаря си, това показва, че гостъ ще дойде. Отде знае пѣтелътъ това? Има ли нѣкакви факти, или това е нѣкакво съвпадение? Обаче, 10-15 минути следъ кукуригането на пѣтела, гостътъ пристига. Това не значи, че пѣтелътъ е причина за идването на госта, но той предвижда нѣщата. Значи, има известни факти, известни явления въ природата, които често се случаватъ, и на насъ предстои да ги обобщимъ, да извадимъ разумната страна отъ тѣхъ.

„Който, въ образъ Божи като бѣ“. За да дойде човѣкъ до положение; да възстанови своя първиченъ образъ, той трѣбва да използва Божественото, което е вложено въ него. За тази цель той трѣбва да се домогне до онази свещена наука, която е въ него. Тази наука отвънъ не се преподава, тя се изучава отвжтре. Споредъ мене, и науката за прѣститѣ е свещена. Природата е създала човѣка по строго опредѣлени математически и геометрически отношения. При откло-

нението му отъ правия път, ставагь отклонения и въ тия числа. Ако разгледате научно добрия и лошия човѣкъ, ще видите, че тѣ коренно се различаватъ: главата, лицето, рж-цетѣ, даже и космитѣ на главата на добрия човѣкъ отговарятъ на съвършено особени числа въ математическо и въ геометрическо отношение отъ тия на лошия човѣкъ. Ако вземете косъмъ отъ престѣпникъ и го прекарате между прѣститѣ си, по цѣлата му дължина, ще забележите, че той не е гладъкъ, но има много вжзли. Ако вземете косъмъ отъ главата на единъ добъръ, благороденъ човѣкъ, ще забележите, че по цѣлата си дължина той е гладъкъ и приятенъ на пипане. Защо съществува това различие? Защото мислитѣ на човѣка се отразявагь върху космитѣ му: добритѣ мисли правятъ космитѣ меки, гладки, тънки. Лошитѣ мисли ги правятъ корави, неравни и дебели. Ако пипнете космитѣ на престѣпникъ, който е убилъ нѣколко души, ще изпитате много неприятни чувства, отъ които съ месеци не ще можете да се освободите. Ако попаднете въ нѣкоя областъ, дето сж убити много хора, вие ще изпитате ужасъ, страхъ, отвръщение — чувства, които сж изпитвали убититѣ въ момента на отнимане живота имъ. Ще кажете, че тѣзи мѣста сж урисани. Не, на тѣзи мѣста сж убити хора, които не могатъ да се примирятъ съ положението си. Като дойдете до тѣзи мѣста, нѣщо отъгоре ви казва: Не минавайте оттукъ! Вие трѣбва да послушате този гласъ и да се върнете назадъ. Ако не послушате, ще се натъкнете на лошитѣ чувства на убититѣ и можете да заболѣете. Всѣко мѣсто носи свои специфични мисли и чувства, споредъ това, за какво е служило. Ако минавате покрай нѣкоя черкова, ще изпитате мислитѣ и чувствата на богомолцитѣ отъ тази черкова. Ако минавате покрай нѣкоя скотобойна, ще изпитате тежки чувства, като че нѣщо ви стѣга, притиска душата ви.

Казвамъ: чисти мисли, благородни чувства и възвишени постѣпки се изискватъ отъ съвременнитѣ хора. Какво виждаме днесъ? Тѣкмо обратното. Четете вестницитѣ и виждате, че тѣ сж пълни съ невѣрни факти. За този ще пишатъ нѣщо, за онзи ще пишатъ нѣщо, да настроятъ хората. Каква полза отъ това? Какво ще спечели българскиятъ народъ, или другъ нѣкой народъ, като четете тия новини? Христосъ казва: „Всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, не може да устои“. Значи, за да устои едно царство, изисква се сплотеностъ, единство между всички негови членове. За тази цель, между всички хора, между всички наро-

ди трѣбва да се внесе любовта, мъдростта, истината, като елементи за спояване, за съграждане на новото, на великото. Само при това положение можете да гледате на всѣки човѣкъ, като на Божие създание. Ще кажете, че въ Писанието се говори, че всѣка власт е дадена отъ Бога. Да, всѣка справедлива власт е дадена отъ Бога, но не и несправедливата. Всѣка несправедлива власт ще бѣде сждена. Всѣки домъ, всѣки народъ, които постѣпватъ несправедливо, ще бѣдатъ сждени отъ Бога, като личности. Ученитѣ доказватъ това чрезъ закона за наследствеността. Много примѣри изъ живота потвърждаватъ този законъ. Такива примѣри има въ Америка: единъ мъжъ, отъ бѣлата раса, ималъ отношения съ една негърка. Въ първитѣ три поколѣния се раждали черни деца, което показва, че майката имала надмощие, затова децата били черни. Въ четвъртото поколѣние, обаче, се родило едно бѣло дете. Всички се чудили, отде е дошло това бѣло дете между чернитѣ. И обратно: една бѣла жена имала отношения съ единъ негъръ. Въ първитѣ три поколѣния се раждали бѣли деца, но въ четвъртото поколѣние се родило едно черно дете. Всички останали очудени, какъ е възможно, отъ почтени, добри родители, да се роди черно дете.

Значи, природата е безпристрастна, тя всичко хроникра. Нѣма престѣпление, последствията на което да не се проявятъ поне въ четвъртото поколѣние. И днесъ, когато се проповѣдва на хората добъръ животъ, това има за цель да ги освободи отъ бѣдещето зло. Строгъ е Великиятъ законъ на живота! Никой не може да избегне този законъ. Нѣма защо да съжбялявате, че сте подъ този законъ, но трѣбва да знаете, че ви предстои да изправите погрѣшкитѣ си, т. е. да се избавите отъ материализма. Като изправите погрѣшкитѣ си, вие ще станете идеалисти, ще можете да възприемете Божественото. Нѣкой казва: Материализмътъ трѣбва да се премахне. Да, но нито съ думи, нито съ аргументи можете да го премахнете. За да се освободите отъ материализма, трѣбва да изправите всички погрѣшки, които сте направили. А за да придобиете идеализма, трѣбва да възприемете Божественитѣ идеи. Докато не се изправятъ грѣшкитѣ на материализма, той винаги ще съществува; докато не се възприематъ Божественитѣ идеи, идеализмътъ нѣма да дойде.

Поздравлявамъ ви сега съ новата година, която наричамъ година на дветѣ отворени очи. Тази година е богата,

тя носи пъленъ чувалъ съ злато и съ скъпоценни камъни. Като мине покрай умнитъ, тя ще имъ остави голъми богатства. Като мине покрай глупавитъ, нищо нѣма да имъ остави. Глупавиятъ ще се намѣри въ положението на онзи българинъ, който срещу Юрдановъ день пъхналъ главата си презъ прозореца, но не могълъ да я извади. Между българитъ сжествува едно предание, споредъ което, ако нѣкой пъхне главата си презъ нѣкой прозорецъ, срещу Юрдановъ день, когато се отваря небето, и въ този моментъ пожелае нѣщо отъ Господа, всичко ще му се даде. Единъ българинъ решилъ да направи този опитъ. Една вечеръ, срещу Юрдановъ день, той пъхналъ главата си презъ желѣзата на единъ отъ прозорцитъ и чакалъ до 12 ч., когато небето се отваря, да поиска отъ Бога една крина злато. Като видѣлъ, че небето се отваря, въ бързината, вмѣсто да поиска една крина, пълна съ злато, той казалъ: Господи, дай ми глава, голъма като крина! Каквото пожелалъ, това станало: главата му се увеличила, станала голъма като крина, но не могла да излѣзе презъ решетката.

Казвамъ: голѣмата глава представя човѣшката лакомия — лакомия за богатства, за знания, за слава. Сега, и вие се обърнете къмъ Господа и пожелайте отъ Него да ви даде за новата година отъ изобилието на своята Любовь и Мъдростъ. Пожелайте отъ Бога да прогледате тази година, да виждате свѣта презъ очитъ на Великата Любовь и на Великата Мъдростъ; сърцата ви да бждатъ винаги радостни и весели, а умоветъ ви — чисти и свободни, да носите и на другитъ хора отъ своята радостъ, отъ своята чистота и свобода.

17. Беседа отъ Учителя, държана на 1 януари 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

ЖЛЕБЪТЪ.

„Азъ самъ изтъпкахъ жлеба; и никой отъ народитѣ не бѣ съ мене.“)

Езикътъ, на който сж писали древнитѣ, библейски хора, или, както нѣкои ги наричатъ, мъдрецитѣ, не се дължи на тѣхното външно знание. Тѣхниятъ езикъ е особенъ, повече въ символи, въ образи. Ако го сравните съ западноевропейския, той би представлялъ буквално предаване на фактитѣ. Предаването на нѣщата по буква губи своя дълбокъ вътрешенъ смисълъ. Кой не знае, какво нѣщо е стъпкването на жлеба? Каква е целта на лозаря, когато обира гроздето? Той има предъ видъ да стъпче гроздето, да извади отъ него виното и да го продаде. Има ли нѣщо лошо въ стъпкването на гроздето? Какво представятъ зрънцата на гроздето? Тѣ представятъ сили въ природата, които трѣбва да се трансформиратъ.

Съвременнитѣ хора живѣятъ въ свѣтъ, подобенъ на този, въ който живѣятъ лозенитѣ пръчки. Въ първо време лозенитѣ пръчки се радватъ, че растатъ; радватъ се, че господарьтъ имъ е разуменъ, благороденъ човѣкъ, който по три пѣти на день чете молитви, ходи на църква, пали свѣщи, но единъ день дохожда при тѣхъ, съ ножъ въ рѣка, и ги изрѣзва по всички правила на модерното лозарство, като оставя чуканитѣ имъ голи. Питамъ: ако лозата има съзнание, какво ще помисли за своя господарь? И лозата има съзнание, но не като човѣшкото. Тя ще си каже: Неразуменъ билъ моятъ господарь! Не, разуменъ е този лозарь, той иска да направи нѣщо хубаво отъ тази лоза, затова ѝ оставя само по едно или по две очи. Колкото очи да остави на лозата, тя все плаче. Добре е да събирате този сокъ отъ лозитѣ и да го употребявате противъ очеболие. Следъ рѣзането, лозата започва отново да расте, и радостта ѝ се възвръща. Тя се радва, че ще цъвне, ще върже и плодъ ще даде. Не се минава много време, господарьтъ ѝ пакъ дохожда при нея съ ножъ въ рѣка и започва да рѣже единъ следъ другъ гроздоветѣ ѝ, докато наново се окастри, оголѣе. Ако бѣхте вие на положението на тази лоза, и редъ

*) Исаия 63 : 3

години имате сжщата опитност, какво разбиране ще придобиете за живота? Ще кажете, че сте културни хора, че не сте въ положението на лозата. Наистина, вие не сте като лозата, но не сте и на по-безопасно положение отъ нея. И васъ всѣка година вирѣжатъ, на общо основание, взиматъ плодетѣ ви, докато ви окастрятъ. Следователно, и на човѣка предстои, като на лозата, година следъ година да расте, да цѣвти, да вързва, да дава плодъ.

Всички хора си задаватъ въпроса за смисъла на живота. Когато задаватъ този въпросъ, това ни най-малко още не значи, че тѣ ще го разрѣшатъ, но поне ще се домогнатъ до нѣкой конкретенъ въпросъ, който, въ дадения случай, ги интересува. Всѣки иска да знае своята задача, като разумно същество въ вселената, за да се нагласи въ хармония съ нея, да свърши дадената му работа и да вземе дѣлъ отъ общото благо на тази вселена. Какво ще ви ползува богатството на нѣкой милионеръ, ако вие нѣмате петъ пари въ джоба си и гладувате? Какво ще ви ползуватъ стотицитѣ хлѣбове на нѣкой фурнаджия, ако вие нѣмате пари да си купите парче хлѣбъ и гладувате? Богатствата и благата въ свѣта интересуватъ човѣка дотолкова, доколкото той може да вземе участие въ тѣхъ. Благата на живота се осмислятъ за човѣка дотолкова, доколкото той може да се ползува отъ тѣхъ. Вие можете да получите само една ябълка или круша, само единъ гроздъ, или само една монета, но поне сте получили нѣщо. Иначе, всички блага оставатъ за васъ безсмислени, безпредметни.

Като четете 63. глава отъ Исаия, виждате, че той се намира въ нѣкакво противоречие и казва, че Богъ самъ създава противоречията, Той самъ рѣже съ ножа си, но разумно рѣже. Въ единъ отъ стиховетѣ на Исаия се казва: „Защо си ни допусналъ, Господи, да се отклоняваме отъ пѣтищата си, да ожесточаваме сърцето си, да Ти се не боимъ? Върни се заради рабитѣ си, племената на Твоето наследство.“ (—17 ст.). Значи, когато дойде при лозата, истинскиятъ лозаръ я погледне оттукъ-оттамъ и казва: Ти имашъ 20 прѣчки, а трѣбватъ ти само една-две. Той взима ножа, изрѣзва всички прѣчки на лозата, като оставя само ония, които ѝ сж нужни. Като погледне сълзитѣ ѝ, той казва: Сега можешъ да плачешъ, колкото искашъ, но следъ време ще видишъ доброто, което съмъ ти направилъ. Добриятъ, разумниятъ лозаръ е свързанъ съ лозената прѣчка. Значи, между лозаря и прѣчката има вътрешна връзка. Това показва,

че между всички явления въ природата има тѣсна, неразривна връзка. Това се обуславя отъ великия законъ на Любовта. Когато Любовта срещне човѣка, тя му казва: Качи се на гърба ми да те нося! — Не, азъ не искамъ да те измжчвамъ. Човѣкътъ се показва учтивъ, внимателенъ. Тогава Любовта му казва: Щомъ не искашъ да те нося, не искашъ да ме измжчвашъ, азъ ще се кача на гърба ти. Тѣй щото, или ти трѣбва да се качишъ на гърба ми, или азъ трѣбва да се кача на твоя грѣбъ. Друго положение не съществува. Или азъ нося, или мене носятъ. Азъ не обичамъ да ме придружаватъ.

Сега азъ питамъ съвременнитѣ хора: какво предпочитате — любовта да ви носи на гърба си, или вие да я носите? Както виждамъ, сегашнитѣ хора сж много деликатни. Тѣ ще кажатъ на любовта, че не искатъ да я измжчватъ, не искатъ тя да ги носи на гърба си. Тогава, не остава друго, освенъ любовта да се качи на гърба имъ, и тѣ да я носятъ. Качи ли се любовта на гърба имъ, тѣ ще иматъ голѣми мжчнотии и страдания. Много естествено е това! Колкото лека да е любовта, все има нѣкаква тежестъ. Кой човѣкъ на земята не е билъ наскърбенъ отъ любовта? Кое сжщество въ свѣта не е останало огорчено отъ любовта? Следозагелно, ако питате, защо човѣкъ скърби, казвамъ: човѣкъ скърби, защото е отказалъ на любовта да го носи, а се наелъ той да я носи. Законъ е: Силниятъ трѣбва да носи слабия, а не слабиятъ да носи силния. Правилно е силниятъ да носи слабия на гърба си. Тогава ще има щастие на земята. Става ли обратното, идатъ нещастия и страдания въ живота на човѣка. Качи ли се веднѣжъ любовта на гърба на човѣка, тя вече не слиза. Това е великъ законъ, който всѣки трѣбва да знае, за да се справи съ трудноститѣ въ живота. Тѣй щото, който не иска да бжде носенъ отъ любовта, той ще я носи на гърба си. Той ще я носи, а тя ще го учи. Като слѣзе отъ гърба на човѣка, тя казва: Благодаря ти, задето ме носи. Ти си отличенъ човѣкъ. — Ти си благодарна, но азъ не съмъ благодаренъ. — Щомъ не си благодаренъ отъ това положение, азъ съмъ готова да изправа всичко. Сега ще направимъ обратното: ти ще се качишъ на мене, и по този начинъ ще придобиешъ всичко, каквото имамъ. Моето знание, моето богатство, моето щастие ще бждатъ и твои. Тогава ти ще разбирашъ живота, както азъ го разбирамъ.

Съвременнитѣ хора страдатъ, вследствие неразбиране

на живота. Това неразбиране се дължи главно на недостатъчното свѣтлина на ума. Тази свѣтлина пъкъ е въ зависимост отъ тѣхното умствено развитие. Много майки се радватъ, че децата имъ се развиватъ добре, че се интересуватъ отъ въпроса за слънцето, за звездитѣ и отъ много още велики въпроси. Казвамъ: тия ваши синове и дъщери, които се интересуватъ отъ велики въпроси и загадки въ живота, единъ день ще носятъ любовта на гърба си, вследствие на което много ще страдатъ. Истинската фалософия на живота седи въ това, да не се занимава човѣкъ съ разрешаване на великитѣ въпроси. Оставете любовта да ви качи на гърба си, и тя да се занимава съ великитѣ въпроси, а вие — съ малкитѣ въпроси. Който е придобилъ безсмъртието, само той може да се занимава съ разрешаване на велики въпроси, а обикновенитѣ, простосмъртнитѣ човѣкъ може да се занимава съ малки, дребни въпроси. Той е силенъ въ науката на страданията, въ науката на разрушенията. Вземете, напримѣръ, колко хубаво е описанъ адътъ отъ Данте. Колкото по-нагоре се качва той, описанието блѣднѣе. Човѣкъ не може да описва нѣщо, което не е видѣлъ и опиталъ. Това е достъпно само за истински гениални хора.

„Азъ самъ изтъпкахъ жлеба“. Като изтъпкалъ жлеба, той прѣсналъ и боядисалъ дрехата си червено. Следователно, всички хора, на които лицата сж малко червени, сж здрави. Защо? Защото, който тъпче, той яде. Да тъпчешъ нѣщо, това подразбира да владѣешъ нѣщата, да излѣзешъ отъ пасивното си положение. Да бждешъ пасивенъ, това значи, да седишъ на едно мѣсто и да рѣчавашъ въпроситѣ, защо сжществува грѣхътъ, защо едни хора сж богати, а други — бедни. Ние се нуждаемъ и отъ богати, и отъ бедни хора; ние се нуждаемъ и отъ пълни, и отъ празни торби. За условията, при които сега живѣемъ на земята, ние се нуждаемъ отъ планини и отъ долини, отъ гори и отъ пустини, отъ рѣки и отъ морета. Споредъ васъ, какъвъ трѣбва да бжде животътъ на земята? Представете си, че при сегашнитѣ условия нѣмаше страдания между хората. Знаете ли, какъвъ щѣше да бжде животътъ? Не, животъ безъ страдания не може. Страданията сж необходимо благо за живота на земята. Чрезъ страданията хората изкупватъ прегрѣшенията си. Страданията сж необходими още и като условия за повдигане и развиване на човѣчеството. Докато е на земята, човѣкъ трѣбва да развива всич-

ки свои центрове и способности, вследствие на което той трѣбва да мине презъ разни положения и изпитания: той трѣбва да бжде и богатъ, и беденъ; и ученъ, и простъ и красивъ, и грозенъ. Човѣкъ трѣбва да мине презъ всички положения на живота, за да дѣстигне пълно усъвършенствуване. Като богатъ, човѣкъ развива само единъ центъръ въ себе си — стремежъ за събиране, за трупане на богатства. Този центъръ не е никакъ развитъ въ кокошката. Оставете една крина жито предъ кокошката и вижте, какво ще прави. Тя ще се качи на крината, ще хапне нѣколко зѣнца жито, и останалото ще разпрѣска съ краката си. Защо? Защото кокошката не мисли за утрешния день.

Въ това отношение, много хора мязатъ на кокошката; тѣ ядатъ и пиятъ, не мислятъ за утрешния день. Като се свърши крината, тѣ казватъ: Лоши времена настанаха. Да, настанали сж лоши времена, но само за тѣзи хора, а не и за цѣлия свѣтъ. Дайте повечко орѣхи на нѣкоя катеричка, и гледайте, какъ тя ще постѣпи. Катеричката ще хапне, колкото трѣбва, а останалитѣ орѣхи ще скрие нѣкъде, за бждещето. Защо кокошката постѣпва по единъ начинъ, а катеричката — по съвсемъ другъ начинъ? Кокошката произлиза отъ високъ родъ, тя има царско произхождение. Баща ѝ билъ царъ. Тя яла и пила, живѣла въ изобилие, и за утрешния день никога не е мислила. Катеричката, обаче, произлиза отъ бедно семейство; тя е живѣла въ оскѣдни условия, въ голѣми лишения, вследствие на което всѣкога имала грижа за утрешния день. Като говоря така, богатиятъ ще каже: Азъ кокошка ли съмъ? — Кокошката и катерицата сж символи, но вие не трѣбва да разглеждате нѣщата буквално, да не изпаднете въ противоречие. Богъ се обръща къмъ Якова съ думитѣ: „О, червей, Якове!“ Това не значи, че Яковъ е червей, но червеятъ се взима за символъ. Въ червея нѣма никаква злоба, никаква умраза. Въ това отношение, червеятъ е въ елементарно състояние. По характеръ кокошката е щедра. Като дойде нѣкой при нея, тя веднага го поканва на ядене, като казва: Хайде, днесъ да ядемъ и да пиемъ. Като свършимъ, Богъ ще даде още една крина. Казвате: Може ли да се живѣе съ такава вѣра? — Не е въпросътъ тамъ, но важно е, кой е на правия пѣтъ — кокошката, или катеричката. Ако питате беднитѣ, тѣ ще кажатъ, че кокошката е на правъ пѣтъ, защото е щедра и обича да дава и на беднитѣ. Ако питате богатитѣ, тѣ ще кажатъ, че катеричката е на правъ пѣтъ, защото мисли за

утрешния денъ. Кокошката може да жертвува. Тя жертвува не само крината си, но и животътъ си дава за другитѣ.

„Азъ самъ изтъпкахъ жлеба.“ Когато се ражда човѣкъ, всѣки се интересува, каква ще бжде неговата сждба. И българитѣ се интересуватъ отъ сждбата на своитѣ деца, или отъ онова занятие, на което тѣ ще се предадатъ. По тази причина тѣ иматъ обичай, когато малкото дете про-ходи, да му мѣсятъ питка, а заедно съ това да поставятъ на една малка маса ножче, перо, монета и рало и гледатъ, къмъ кое отъ тѣзи четири нѣща детето ще пристѣпи. Ако детето посегне къмъ ножчето, воененъ ще стане; ако вземе перото, писателъ ще стане; ако вземе монетата, търговецъ ще стане; ако вземе ралото, земедѣлецъ ще стане. И въ действителность, този законъ е вѣренъ. Щомъ се роди човѣкъ, той е хваналъ вече нѣщо. Докато не хване нѣщо, човѣкъ не може да се роди. Щомъ хване нѣщо, той вече се ражда. Ако наблюдавате развитието на детето въ утробата на майката, ще видите, какъ постепенно се сформируватъ коститѣ, мускулитѣ, кръвоносната система, пищеварителната, докато най-после се сформирова и дихателната система. Щомъ се образува дихателната система, детето излиза вече отъ утробата на майка си, т. е. отъ башиния си домъ. Тогава майката казва на детето си: Понеже ти бутна едно свещено мѣсто, което не трѣбваше да пипашъ, затова ще излѣзешъ вънъ. Това бутане е съгрѣшаване, заради което детето излиза отъ утробата на майка си. Щомъ се роди, детето започва да плаче, че трѣбза да напусне рая. Майката казва: Нѣма защо да плачешъ. Като живѣешъ по Бога, ти пакъ ще се върнешъ въ рая.

Мнозина питатъ: Защо човѣкъ плаче? Казвамъ: човѣкъ плаче, защото е пипналъ едно свещено мѣсто. Той е пипналъ безъ позволение едно свещено мѣсто отъ „дървото за познаване на доброто и злото.“ Затова, именно, майката казва на детето си: Докато си въ утробата ми, само азъ имамъ право да дишамъ. Ти ще дишашъ чрезъ мене. Щомъ искашъ да дишашъ самостоятелно, ти си бутналъ вече свещеното мѣсто на „дървото за познаване на доброто и злото,“ и трѣбва да излѣзешъ вънъ отъ рая. Такъвъ е законътъ. Този законъ има приложение и въ цѣлата природа. Само Богъ има право да диша. Ние ще дишаме чрезъ Него. Обаче, недоволни отъ това положение, ние искаме да станемъ като Бога, вследствие на което се докосваме до „дървото за познаване на доброто и злото,“ за което излизаме отъ рая.

— Не сме ли свободни да правимъ, каквото искаме? — Който иска да бжде свободенъ, да прави всичко по свой умъ, той трѣбва да напусне рая, да излѣзе въ широкия свѣтъ. Като излѣзете отъ рая, вие ще се намѣрите на онзи жлебъ, дето Богъ тъпче хората. Защо ги тъпче? За да извади отъ тѣхъ онѣзи сокове, които сж необходими за подържане на великия животъ. Изтъпканиятъ жлебъ представя народитѣ, които сж минали подъ Божиата нога. Кои сж тия народи? Всички ония, които не сж живѣли въ съгласие съ Божиитѣ закони. И съвременнитѣ народи сж поставени въ този жлебъ да се тъпчатъ. Ето защо, всички сегашни държави, общества, управници, учени, философи, свещеници се замислятъ по този въпросъ и се запитватъ: Какво трѣбва да се направи, за да се подобри положението на човѣчеството? Каква трѣбва да бжде новата култура, която ще донесе миръ и разбирателство между народитѣ? Отъ хиляди години насамъ сж съществували безброй култури, но въ края на краищата, всички сж изчезнали. Де остана египетската култура и цивилизация? И тази култура изчезна. На какво се дължи това? Въ Египетъ дохождаха хора отъ различни народности — асирийци, вавилоняни, гърци, съ цель да се запознаятъ съ египетскитѣ тайни, но злоупотрѣбиха съ тѣхъ. По този начинъ, тѣ внесоха едно разслабване въ египетската култура.

Следователно, човѣкъ е въ правия пжтъ само тогава, когато изучава великитѣ Божии закони и върви съобразно съ тѣхъ. Човѣкъ е на правъ пжтъ само тогава, когато изучава небето, слънцето, звездитѣ, планетитѣ, планинитѣ, рѣкитѣ, изворитѣ, растенията, както и устройството на земята. Щомъ се откаже отъ тази наука и пожелае да си поживѣе малко, той вече е на кривъ пжтъ. Египтянитѣ не трѣбваше да издаватъ тайнитѣ си. Тѣ продадоха своитѣ тайни. При тогавашнитѣ жреци идваха ученици отъ разни школи, които по различни начини ги подкупваха, за да издадатъ тайнитѣ си. И днесъ много англичани отиватъ въ Индия, съ цель да се домогнатъ до знанията на индуситѣ, но тѣ, срещу никакви подкупи и заплашвания, не издаватъ знанията си. Тѣ знаятъ законитѣ и строго ги пазятъ. Онѣзи англичани, които искрено търсѣха знанието, трѣбваше да се откажатъ отъ своитѣ традиции, да влѣзатъ като ученици въ тѣзи тайни общества, за да придобиятъ най-малкото знание. Индуситѣ не изнасятъ своитѣ знания навънъ. Единъ англичанинъ станалъ членъ на единъ индуски орденъ, кой-

то го заставилъ да прави такива нѣща, които били противъ английскитѣ традиции. За тази цель англичанитѣ въ Индия го затваряли три пжти, при строга охрана отъ десетъ души стражари, да не избѣга, но като влизали въ затвора, не го намирали тамъ. Какъ ставало това, и тѣ не могли да разбератъ, но предполагали, че индуситѣ му помагали по нѣкакъвъ начинъ. За да се освободятъ отъ всѣкакво подозрение, тѣ го завели въ Лондонъ, дето го затворили, но и тамъ се повторила сжщата история. Тогава този англичанинъ казалъ на своитѣ съотечественици: „Моля ви се, престанете да ме затваряте. Мене затворъ не ме хваща. Оставете ме свободенъ да свърша работата, за която съмъ изпратенъ.“ Това може да изглежда като приказка отъ 1001 нощъ, но фактътъ е на лице.

Казвамъ: едва сега хората сж се докоснали до великитѣ мистерии въ свѣта. Животътъ на цѣлото човѣчество представя областъ, която трѣбва да се изучава. Вие трѣбва да изучавате законитѣ, на които почива животътъ, както и ония, които го управляватъ. За да бжде човѣкъ беденъ или богатъ, има редъ причини; за да бжде човѣкъ ученъ или невежа, пакъ има причини; за да бжде човѣкъ силенъ или слабъ, за да бжде философъ, поетъ или художникъ, и за това има причини. Нищо въ свѣта не е произволно. Следователно, ако човѣкъ е нещастенъ, нека пази душата си отъ огорчения, да не мисли, че сждбата му е виновна. Сждбата на всѣки човѣкъ е такава, каквато той си я създалъ. Човѣкъ самъ кове сждбата си. За да бжде нѣкой поетъ, музикантъ или художникъ, това се дължи на факта, че мнозина го обичатъ. Този човѣкъ е любимецъ на много хора, които съ любовта си му помагатъ да се издигне. За да бжде човѣкъ ученъ, пакъ сжщото положение. Ученъ човѣкъ, въ правъ смисълъ на думата, е онзи, който разбира живота и знае, какъ да приложи своята наука. Значи, щастието на човѣка зависи отъ това — да бжде той обичанъ. Щомъ изгуби тази любовъ, той е вече нещастенъ. И наистина, най-голѣмото нещастие за човѣка се заключава въ това, когато той престава да обича, и когато другитѣ не го обичатъ. Когато нѣкой се оплаква, че никой не го обича, казвамъ: щомъ никой не те обича, ти ще обичашъ. Едно отъ дветѣ положения: или тебе ще обичатъ, или ти ще обичашъ. — Защо никой не ме обича? — Защото ти носишъ любовта на гърба си. — Защо хората ме обичатъ? — Защото любовта те носи на гърба си. — Защо стра-

дамъ? — Защото ти, слабиятъ човѣкъ, искашъ да носишъ любовта на гърба си. — Какво да направя, за да се освободя отъ страданията? — Като дойдешъ до последния вжзелъ, ще свалишъ любовта отъ гърба си и ще ѝ кажешъ: Азъ съмъ доволенъ, че те носихъ дотукъ. Сега, обаче, искамъ да ме поносишъ ти; не ми се ходи вече пешъ. — На драго сърце ще сторя това. И азъ искамъ малко да те понося на гърба си.

И тъй, ако разбирате великитѣ закони на живота, вие ще придобиете онова знание, което ще ви помогне да се справите съ мъжнотитѣ въ живота. Много отъ вашитѣ мъжнотии ви спъватъ да вървите напредъ. И въпросътъ за храненето представя по нѣкога спънка въ живота ви. Чрезъ храната човѣкъ може да трансформира енергиитѣ си, но тъй, както днесъ се храни, той може само да се спъне. Запримѣръ, преследватъ нѣкой човѣкъ за идеитѣ му, затварятъ го и му казватъ: Ако не се откажешъ отъ идеитѣ си, ще те оставимъ да умрѣшъ гладенъ. Силниятъ, който разбира дълбокия смисълъ на яденето, ще каже: Гладенъ ще умра, но отъ идеитѣ си не се отказвамъ. И наистина, този човѣкъ издържа предъ глада. Съ 80 дневенъ постъ единъ ирландецъ направи това, което Гладстонъ съ волята си не можа да направи. Следъ 80 дневния постъ на този ирландецъ, Англия се изпълни съ ангели, съ свѣтли и разумни същества, които издъно разклатиха умоветѣ на англичанитѣ, като имъ казаха: „Или ще дадете свобода на ирландцитѣ, или ще понесете послѣдствията на вашето упорство.“ Англичанитѣ сж умни хора. Като разбраха този законъ, тѣ веднага отстъпиха и дадоха свобода на Ирландия. Който не разбира тия нѣща, той ги обяснява по свой начинъ, обаче, това показва, че разумни закони действуватъ въ свѣта. Животътъ се управлява отъ редъ закони, които човѣкъ трѣбва да спазва, за да може да извърви своя опредѣленъ пътъ.

Единъ руснакъ разправяше една своя интересна опитностъ. Една вечеръ, срещу Рождество, нѣколко души се събрали на гости въ едно семейство, да си хапнатъ и пийнатъ. Следъ яденето, попѣли, поразговорили се малко, но пропуснали опредѣления часъ за прибиране по домоветѣ си. Споредъ тогавашнитѣ наредби, всѣки закѣснѣлъ пѣтникъ трѣбвало да пролежи останалото време отъ нощта въ полицията, и на сутринъта го пуцали да отиде дома си. Това положение не се харесвало на закѣснѣлитѣ пѣтници и тѣ били

готови да дадат нѣкаква сума на стражаритѣ, само да могат да се върнатъ по домоветѣ си. Това лесно имъ се отдало, защото стражаритѣ имали малки заплати и срещу известна сума, тѣ оставяли пѣтниците свободно да си вървятъ. Като закѣснѣлъ, този господинъ билъ готовъ да даде на стражаря 10—15 рубли, за да продължи пѣтя за дома си. На първия стражарь той далъ десетина рубли и могълъ да продължи пѣтя си, но за да не стане нужда да дава и на другитѣ стражари, които могли да го срещнатъ, първиятъ стражарь му казалъ: Колкото стражари срещнешъ по-нататкъ, на всички ще кажешъ думата „кукуригу.“ Тя означава, че ти си платилъ веднѣжъ и можешъ свободно да се движишъ по улицитѣ. Въ случая, думата „кукуригу“ е символъ, който служи като пропускъ въ живота на човѣка. При слизането си на земята, невидимиятъ свѣтъ е далъ на всѣки човѣкъ по единъ пропускъ, съ който да може свободно да пѣтува. Ако забрави своя пропускъ, той е осъденъ на голѣми мъчности и страдания. Казвате: Не сме толкова прости хора, че да употребяваме думата „кукуригу.“ — Като показвате личната си карта на този и на онзи стражарь, тя не е ли сѣщото това кукуригу? Ако на петъ-шестъ мѣста ви спратъ, да искатъ личната ви карта, вие ще изгубите много време. А тѣй, ще кажете „кукуригу“ и ще си заминете. Съ едно кукуригу лесно ще свършите работата си. Който разбира смисъла на това „кукуригу“, той разбира и вътрешния смисълъ на живота. Вътрешниятъ смисълъ на живота се заключава въ любовта, въ нейното приложение, като пропускъ, като динамическа сила.

„Азъ самъ изтѣпкахъ жлеба.“ Само онзи може да тѣпче вашия жлебъ, който ви обича. Значи, който ви обича, само той може да тѣпче. Нѣма по-страшенъ и по-великъ човѣкъ отъ този, който ви обича. Защо? Защото той всичко тѣпче. Любещиятъ вади ножъ и излиза на среща ви. Всички работи въ свѣта ставатъ все отъ любовъ. Задъ всичко въ свѣта седи великата, мощната сила — Любовта. Богъ тѣпче всички хора, за да ги освободи. Българитѣ разбиратъ смисъла на тѣпченето и често го практикуватъ. Когато нѣкой човѣкъ страда дълго време отъ треска, накарать го да легне на земята и оставятъ мечка да го тѣпче. Мечката е много магнетична, и като потѣпче малко човѣка, съ това тя му придава отъ своята магнетична сила. Не само болни хора оздравяватъ отъ мечка, но тя се отразява благопри-

ягно и върху лоши, своенравни хора. Една благородна дама отишла съ мъжа си на курортъ въ нѣкое планинско мѣсто, но понеже не живѣли добре, постоянно се карали, нищо не разбрали отъ почивката си. Единъ день се спрѣкали толкова лошо, че жената казала: Дотегна ми вече този животъ! Предпочитамъ да отида въ гората, тамъ да живѣя, отколкото да остана при тебе! Една вечеръ тя напуснала дома си и избѣгала въ гората. На пѣтя ѝ се изпрѣчила една мечка и започнала да я плюе: Ти не знаешъ ли, че азъ имамъ малки мечета, които грижливо пазя, та си тръгнала по това време да ги плашишъ? Тя се уплашила отъ мечката и се върнала при мъжа си. — Защо се върна? — Мечка срещнахъ въ гората. Значи, и мъжътъ е лошъ, но има нѣщо по-страшно отъ него. Тази жена казвала: Пази, Боже, мечка да те плюе! Съ плюенето си, мечката искала да ѝ каже: Защо бѣгашъ отъ дома си? Защо напускашъ мъжа си? Вземи урокъ отъ мене. Вижъ, какъ азъ се грижа за своитѣ малки! Върни се дома при своя мъжъ, и се грижи за него, както азъ се грижа за малкитѣ си. Жената се върнала у дома си съ единъ великъ урокъ отъ мечката и си казала: Сега разбрахъ смисъла на живота. При това положение, и азъ мога да живѣя добре съ своя мъжъ.

Следователно, да ви срещне мечка и да ви плюе, значи да ви постигне нѣкое нещастие. И тогава, не бѣгайте отъ нещастиято, но вземете урокъ отъ него. То непременно ще ви научи нѣщо. Нещастията носятъ добри уроци за хората. Задъ мечката, задъ нещастията се крие велика наука. Тѣ представятъ Свещената книга на живота, която всѣки самъ грѣбва да чете. Задъ тази книга пѣкъ седатъ миналитѣ поколѣния, хиляди разумни сжщества, които сж взели участие въ написването ѝ. Когато обикновенъ човѣкъ я чете, тази книга е обикновена, проста форма. Когато просветенъ, разуменъ човѣкъ я чете, тази книга буди съзнанието му, и той се свързва съ съзнанията на всички разумни сжщества, които сж живѣли преди него. Силата на книгата се крие въ онѣзи сжщества, които сж я писали. Тѣ и до днесъ сж живи. Съвременитѣ хора не признаватъ това, и както да имъ се обяснява, тѣ казватъ: Духове не сжществуватъ. — Духове не сжществуватъ, но съзнания сжществуватъ. Ако влѣзете въ духовния свѣтъ, ще видите, че съзнанията на хората отъ физическия и духовния свѣтъ сж така преплетени, както се преплитатъ дърветата на физическия свѣтъ. Ако тия съзнания сж

хармонично преплетени, хората живѣятъ добре; ако съзнанията не сж хармонично преплетени, хората не живѣятъ добре. Съзнанията на хората сж преплетени както нишкитѣ на чорапитѣ. Следователно, отъ тѣхъ зависи, какъ тия съзнания ще се оплетатъ, и какъ ще се разплетатъ.

„Азъ самъ изтъпкахъ жлеба; и никой отъ народитѣ не бѣ съ мене.“ Това значи, че всички хора, които не сж разбрали този законъ, не сж били съ Господа. Следователно, вие можете да разчитате на любовта на ония велики души, които всѣкога сж съ Господа. Тѣ ви обичатъ и взиматъ участие въ вашия животъ. Тѣзи велики души ще срещнете изъ цѣлия свѣтъ: и въ Англия, и въ Америка, и въ Германия, и въ Франция, и въ Япония и Китай — навсѣкжде. Тѣ сж истинскиѣ човѣци, и отъ тѣхъ свѣтътъ се нуждае. Великъ е онзи човѣкъ, който взима участие въ страданията на своитѣ ближни и желае да имъ помогне. Връзката между хората се дължи на Божия Духъ и на Божественото съзнание, които работятъ върху ума, сърцето и волята на човѣка, съ цель да го пробудятъ, да вземе участие, както въ радоститѣ, така и въ страданията на ближнитѣ си. Участието седи въ помощта, а помощта се изразява даже и въ една блага дума. Ако ученикътъ отиде при учителя си, и последниятъ му каже, че отъ него нищо нѣма да излѣзе, тази дума може да спре развитието му. Обаче, една блага дума отъ страна на учителя, може да повдигне духа на ученика. Учителтъ може да каже на силния ученикъ, че отъ него нищо нѣма да излѣзе, за да провѣри, доколко силно е желанието му да учи. Обаче, на слабия ученикъ той ще каже, че отъ него може да стане нѣщо. Ако при учителя дойде нѣкой богатъ ученикъ, натоваренъ съ много теории, съ много знания, той ще вземе чука и ще почне да изглажда, да шлифува знанията му. Тогава той ще му каже: Натоварени камили въ училището не се приематъ. Ти ще оставишъ навънъ всичкитѣ си теории, всичкото ненужно богатство и ще влѣзешъ въ школата празенъ, за да възприемешъ новото, което се преподава. Като излѣзешъ отъ училището, пакъ можешъ да се натоваришъ съ своитѣ знания и да отидешъ съ тѣхъ въ свѣта. За свѣта тия знания сж необходими, но за школата сж излишенъ товаръ. Когато влиза въ добре организиранъ свѣтъ, пълненъ съ храна, съ облѣкло, съ всички необходими пособия за подържане на живота, богатиятъ непременно трѣбва да се разтовари. Засега ние носимъ вода, защото

нѣма кой да ни носи; ние носимъ храна и си готвимъ, защото нѣма кой да върши тази работа. Но ако влѣземъ въ единъ добре организиранъ свѣтъ, въ който има всичко необходимо за живота, трѣбва ли да водимъ своитѣ натоварени камили? Този свѣтъ не се нуждае отъ нашитѣ багажи, отъ нашитѣ криворазбрани теории. Когато казвате, че човѣкъ трѣбва да се роди, а после да умре, ето, какво разбирамъ: да се роди човѣкъ, това значи да стане богатъ. Смисълътъ на раждането се заключава въ забогатяването. Да умре човѣкъ, това значи да осиромашее, т. е. да раздаде богатството си на беднитѣ. Смисълътъ на умираването се заключава въ осиромашаването. Раждане и смърть представятъ две смѣни въ живота на човѣка. Следователно, въ даденъ случай, при дадени условия, едни хора ще бждатъ богати, а други — сиромаси. Който разбира този законъ, той правилно ще се развива. Който не го разбира, той ще разглежда богатството отдѣлно отъ сиромашията, или сиромашията отдѣлно отъ богатството, и по този начинъ ще води ненормаленъ животъ. Ако нѣкой е богатъ, безъ да е билъ сиромасъ, това е само една идея; или, ако е сиромасъ, безъ да е билъ богатъ, това е друга идея. Обаче, съ една идея само човѣкъ не може да сжществува. За да сжществува, той непременно трѣбва да има две идеи. Двойствеността се срѣща навсѣкжде въ природата. Запримѣрь, човѣкъ има две очи, две уши, две ноздри, два крака, две ржце и т. н. Казвате за нѣкого, че е оглушалъ. — Това е другъ въпросъ вече. Това е анормално положение за човѣка. Вие ще познаете човѣка по това, какъ слуша той. Ако е добъръ, уменъ човѣкъ, той насочва дѣсното си ухо напредъ, съ него слуша. Ако не е добъръ, не е уменъ, той слуша съ лѣвото си ухо.

Питамъ: защо сегашнитѣ хора се поздравяватъ съ дѣсната, а не съ лѣвата ржка? Въ лѣвата ржка, въ лѣвата страна на човѣка е скрито всичкото му богатство, всичкитѣ му капиталъ, който трѣбва да се пази. Въ такъвъ случай, дѣсната ржка на човѣка служи за охрана на това богатство. Тя го пази. Затова, именно, дѣсната ржка излиза на лице, а лѣвата се крие. Съ дѣсната ржка се поздравяватъ грѣшнитѣ хора, а съ лѣвата — праведнитѣ. Съ дѣсницата си Богъ хваща грѣшнитѣ хора. Единъ день, когато човѣкъ стане праведенъ, съ лѣвата ли ржка ще хваща, ще поздравява? Човѣкъ подава едната си ржка, само когато иска да спаси нѣкого. Разбойникътъ сжщо тъй хваща съ

една ржка. Когато приятелът хване едната ти ржка, и това има своите причини. Какъ ще се поздравяват хората въ бъдеще? Въ бъдеще, умътъ, сърцето и душата на човѣка трѣбва да взиматъ участие въ поздравленията на хората. Следователно, правилно поздравление е това, въ което умътъ, сърцето и душата на човѣка взиматъ участие. Вънъ отъ него, всѣко поздравление е временно и подлежи на промѣна. Значи, въ бъдеще хората нѣма да се поздравяватъ съ ржкуване. Защо? Защото любовта изключва всѣкакво докосване, всѣкакво пипане. Да се усмихнешъ на любовта — позволено е; да говоришъ на любовта — позволено е. Дойде ли, обаче, да я пипнешъ, това тя не позволява. Защо? Защото невъзможно е да пипате любовта. Когато нѣкой пожелае да пипне любовта, съ това той нарушава чистотата и красотата на любовните отношения. Любовните отношения между хората се развалятъ, вследствие тѣхната невъздържаностъ. Нѣма нищо лошо въ пипането, но съвременните хора не сж готови още да пипатъ любовта. За да пипне нѣкой любовта, ржцегъ му трѣбва да бждатъ абсолютно чисти, да не остане нѣщо отъ тѣхъ върху нейната дреха. Обикнешъ ли нѣкой човѣкъ, не го пипай. Обикнешъ ли нѣкой човѣкъ, кажи му онази истина, която да му донесе свѣтлина и да го направи свободенъ! Дай му парче отъ онзи хлѣбъ, който може да го нахрани. По-нататкъ нищо не му говори. Това подразбира истинска свобода. А тѣй, да нахранимъ само човѣка и да го заставимъ да мисли като насъ, това не е обичъ. Да обичашъ човѣка, това не значи, че той трѣбва да има умъ, сърце и душа като твоите и да мисли като тебе. Нѣма два еднакви момента въ природата; нѣма двама еднакви хора въ свѣта, които да мислятъ, чувствуватъ и действуватъ по единъ и сжщъ начинъ. Ако два еднакви момента се срещнатъ въ природата, тѣ непременно ще нарушатъ нейната хармония. Този, когото обичашъ, по характеръ трѣбва да бжде противоположенъ на тебе, за да се допълвате взаимно. Въ това седи свободата на хората.

Що е свобода, и какво изисква свободата? Свободата подразбира, всѣки човѣкъ да се проявява така, както се подтиква отвжтре. И при този вжтрешенъ потикъ, свободата изисква отъ човѣка придобиване на любовта, мъдростта и истината. Нѣма по-голѣмо нещастие за човѣка отъ това, за моментъ само да зърне любовта и после да я изгуби. Нѣма по-голѣмо нещастие за човѣка отъ това,

да срещне онзи, който го обича, и той да отвори за моментъ само очитѣ си предъ него, да пролѣе нѣколко сълзи, и следъ това отново да ги затвори. Какъвъ смисълъ има въ затворенитѣ очи? Щастието на грѣшнитѣ хора седи въ затворенитѣ очи, а на праведнитѣ — въ отворенитѣ. Въ живота очитѣ ни всѣкога трѣбва да бждатъ отворени. Великото въ живота седи въ отворенитѣ очи. Само онзи човѣкъ може да върши волята Божия, очитѣ на когото сж отворени. Значи, задачата на човѣка не седи въ това, да бжде той добъръ, или да бжде праведенъ, но да върши волята Божия, да изразява Неговата Любовь. — Ама не можемъ да не правимъ грѣшки. — Това е другъ въпросъ. Ако нѣкой подаде ржка на брата си, да го спаси, може да направи нѣкаква грѣшка въ това; важно е, обаче, доброто желание, което го подтиква да помогне на по-слабия отъ себе си. Човѣкътъ е въ това, какъ схваща и изявява нѣщата въ даденъ случай, и какво е неговото разположение: има ли единство между мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ му. Въ този смисълъ, праведенъ, добъръ човѣкъ е онзи, въ когото всички най-разнообразни енергии се хармониратъ. Докато енергитѣ на човѣка не сж въ единство помежду си, той не може да се нарече праведенъ.

Сега, като засѣгамъ различни въпроси, безъ да искамъ, нѣкои се обиждатъ. Запримѣрь, за кабаретата азъ имамъ особено мнение, а не както мнозина мислятъ. Азъ знаа, че тамъ влизатъ хора, които работятъ, по цѣли нощи свирятъ, за което имъ плащатъ. Благодарение на тѣхната музика, много убийства, много скандали, спорове и недоразумения се избѣгватъ. Но има хора, които прекарватъ тамъ времето си леко, безгрижно. Не е ли сжщото и въ живота? Едни хора работятъ, а други се веселятъ, удоволствуватъ се. Тѣй щото, ако си беденъ, влѣзъ въ кабареа да свиришъ и да спасявашъ хората. Ако си богатъ, излѣзъ вънъ отъ кабареа, отвори кесията си и започни да раздавашъ. Около тебе моментално ще се събератъ безброй хора, между които и бедни музиканти, които ще свирятъ, ще те веселятъ. Дай едно богато угощение на тия хора, да те помнятъ за вѣчни времена. Какво по-голъмо кабаре отъ това? — Може ли свѣтътъ да се спаси по този начинъ? Може, разбира се. Добрата воля, доброто разположение на хората единъ къмъ другъ е въ сила да имъ помогне. Странанията на хората сж на мѣсто, и трѣбва да се носятъ. Който е поканилъ веднѣжъ любовта да се качи на гърба му, той трѣбва да

я занесе до края на нейния път. Колкото и да тежи, не правете опити да я хвърлите от гърба си, защото тя ще ви създаде по-голямо нещастие. Ще я носите, ще почивате, пакъ ще я носите, докато най-после тя сама слъзе от гърба ви. Докато краката ви държатъ, ще я носите. Щомъ свършено изнемогнете, тя сама ще ви освободи. Любовта ви разбира, тя влиза въ положението ви и никога нѣма да остави да паднете подъ нейната тежестъ. Единъ день, когато тя ви тури на гърба си, ще ви изнесе, докрай безъ никакво недоволство и роптание. Любовта никога нѣма да ви хвърли отъ гърба си. Тѣй щото, ако сте направили една погрѣшка, да турите любовта на гърба си, не правете втора погрѣшка — да я хвърлите отъ гърба си. Издръжте до край.

Това е една отвлѣчена теория, която трѣбва да се приложи. Щомъ я приложите, животътъ ви ще се подобри. Не я ли приложите, никой не може да ви помогне. Любовта е най-важниятъ въпросъ въ живота. Разрешите ли него, ще разрешите всички останали въпроси, отъ какъвто характеръ и да сж тѣ — личенъ, семеенъ, общественъ или общочовѣшки. Съ разрешаването на този въпросъ, човѣкъ ще намѣри и своето мѣсто въ природата. Значи, човѣкъ първо ще разреши своитѣ лични въпроси, а следъ това ще дойде до семейнитѣ, общественитѣ и общочовѣшкитѣ. Споредъ мене, геройство се изисква отъ човѣка, който се наема съ разрешаването на въпроси отъ семеенъ, общественъ и общочовѣшки характеръ. Този човѣкъ трѣбва да бжде единъ отъ най-ученитѣ, най-чиститѣ и най-богатитѣ хора въ свѣта. Човѣчеството се нуждае, именно, отъ такива хора. Слабиятъ пѣкъ, за да уякне, да се засили, първо трѣбва да се занимава съ въпроси отъ личенъ, индивидуаленъ, душевенъ и Божественъ характеръ. Само по този начинъ той нѣма да влѣзе въ стълкновение съ никого.

Казвамъ: когато нѣкой се оплаква, че е нещастенъ, причината за това е, че той носи любовта на гърба си и ще я носи дотогава, докато тя желае. Когато се умори, изгуби съзнание, изгуби надежда въ живота и мисли, че всичко съ него е свършено, любовта ще слъзе отъ гърба му, ще му направи превръзка, ще му даде отъ нектара на живота и ще каже: Достатъчно вече! Видѣхъ твоята добра воля, но толкова можешъ да ме носишъ. Качи се ти сега на моя грѣбъ, азъ да те понося! Той ще се качи на гърба на любовта, сърцето му ще се отвори, а душата му ще се разцѣвти, като роза, която никога не вехне. Това наричатъ

индуситъ „лотосъ.“ Лотосътъ цъвти само на гърба на любовта. Всѣки човѣкъ трѣбва да се качи на гърба на любовта, за да цъвне. Любовта е едно отъ най-великитѣ и свѣтли сжщества. Тя познава дълбочинитѣ на душата, разбира стремежитѣ на духа. Каквото пожелаете въ нейно име, ще придобиете. Тя казва: Азъ ще ви дамъ всичко, каквото умътъ, сърцето и волята ви желаятъ. Въ това, именно, се заключава животътъ. Не е въпросътъ да се откаже човѣкъ отъ живота, но той трѣбва да живѣе правилно, да има прави разбирания.

Следователно, сжществуватъ две категории хора. Първата категория хора се занимава съ въпроси отъ личенъ, индивидуаленъ, общественъ и Божественъ характеръ. Втората категория се занимава съ въпроси отъ семеенъ, общественъ и общочовѣшки характеръ. Повечето хора се намиратъ въ последната фаза на първата категория. Божественитѣ животъ ще ги свърже съ втората категория. Време е вече да влѣзатъ въ тази категория. Ако пропуснатъ това време, много още има да чакатъ. Нѣкои ще кажатъ, че не се интересуватъ нито отъ обществени, нито отъ религиозни въпроси. Не е въпросътъ клерикали да ставатъ, но тѣ трѣбва да носятъ любовта въ душата си. Другъ ще каже, че не иска да бжде воененъ. Той може да не бжде воененъ, но непременно трѣбва да носи свѣтлината въ ума си. — Ама не искамъ да цъкамъ съ пушка. — Ако не искашъ да цъкашъ съ пушка, ще цъкашъ съ огнивото си, да запалишъ огъня. И това е военщина. Който цъка огнивото, да запали огъня си, той е воененъ; който пали свѣщъ, той е воененъ; хирургътъ който прави операции, пакъ е воененъ. — Азъ не съмъ воененъ. — Какъ да не си воененъ? Толкова хора промуши съ сабята си. Вие трѣбва да бждете такива военни, че като замахнете съ ножа си срещу човѣка, нищо да не засегнете въ него: нито единъ кръвоносенъ сждъ, нито една артерия, нито единъ капиляренъ сждъ да не прерѣжете. Военниятъ трѣбва да прави операции си, както природата ги прави. За всѣки хирургъ, който разкъсва кръвоносни сждове при операциитѣ си, казваме, че е новакъ въ своята областъ. Ние трѣбва да бждемъ носители на любовта и пакъ да сме военни. Когато трѣбва да правимъ операции, майсторски ще ги правимъ. Нѣкой казва: Азъ направихъ една погрѣшка, но искамъ да я изправа. Това значи: имамъ единъ абцесъ въ себе си, който искамъ да пробия; всичката нечистотия отъ него да излѣзе вънъ отъ тѣлото ми. И наистина, всѣка направена

погрѣшка не е нищо друго, освенъ общесъ въ организъма на човѣка. За да изправи погрѣшката си, той трѣбва да вземе ножъ, да направи една хирургическа операция, да изхвърли всички нечистотии вънъ отъ тѣлото си. Правете операции, но не като онзи хирургъ, който извадилъ сърцето на единъ боленъ и съ това го уморилъ.

„Самъ изтѣпкахъ жлеба си“. Когато любовта дойде въ човѣка, тя сама ще стѣпче жлеба. Всичко егоистично, всичко користолюбие, което е създадо нещастията и страданията въ съвременната култура, трѣбва да излѣзе навънъ! По този начинъ хората не могатъ да влѣзатъ въ Царството Божие. Този егоизъмъ, това користолюбие създава противоречията въ живота. За да се освободятъ хората отъ тия противоречия, любовта тѣпче днесъ всички народи, да излѣзатъ соковетъ имъ навънъ. По този начинъ всички хора трѣбва да отслабнатъ, за да може любовта да ги поеме на ръцетъ си и да ги тури на гърба си. Този е начинътъ, по който свѣтътъ може да се оправи. Иначе, докато хората носятъ любовта на гърба си, въ свѣта всѣкога ще има противоречия: едни ще бждатъ богати, други — бедни; едни ще бждатъ учени, други — прости. Когато любовта тури на гърба си, той се намира вече въ хармонични условия на живота.

„Азъ самъ изтѣпкахъ жлеба.“ Тѣпкането подразбира страдания. Страданията въ живота могатъ да се разрешатъ само чрезъ закона на любовта, а той е най-разумниятъ начинъ за разрешаването имъ. Отъ хиляди години насамъ хората разрешаватъ въпроса за страданията, но и до днесъ още не сж го разрешили. Защо? Защото тѣ още носятъ любовта на гърба си. Вследствие на това цѣлата земя е покрита съ гробища. Гробищата говорятъ за неразрешенитъ въпроси въ живота. Нѣкой човѣкъ е богатъ, но неговото богатство става причина да го убиватъ на бойното поле. Нѣкой е ученъ, но като прави опити съ задушливи газове, става жертва на тия газове. Нѣкой е виденъ архитектъ, гради къщи на хората, но като не спази единъ отъ законитъ на архитектурата, една отъ тия къщи се събаря, и той пада подъ нейнитъ развалини. Добре е да се градятъ голѣми къщи, но да не се събарятъ. Добре е човѣкъ да бжде богатъ, но богатството му не трѣбва да се губи. Богатството представя артериалната кръвъ на човѣка. Всички клетки на организъма трѣбва да се ползватъ отъ тази кръвъ. Следователно, всички хора трѣбва да се ползватъ отъ богатството. Що се отнася до сиромашията, тя пред-

ставя едно отъ приятнитѣ състояния въ живота на човѣка. Сиромашията е почивка. Отъ сиромаша нищо не се иска; той нѣма никакви задължения, спокоенъ е, и затова седи и почива. Като почине добре, той казва: Господи, досега бѣхъ въ почивка. Можешъ вече да ме натоваришъ съ нѣщо. Казвате: По-добре е човѣкъ да бжде богатъ, отколкото сиромашъ; по-добре е да бжде ученъ, отколкото простъ. Така е, но трѣбва да знаете, че скръбта предшества радостта. Да орешъ, да сѣешъ, това е скръбъ; да събирашъ житото отъ полето и да го туряшъ въ хамбара, това е радостъ. Две скърби предшествуватъ една радостъ.

И тъй, човѣкъ първо трѣбва да разбере индивидуалния животъ, за да не се спъва. Казвате: Ние сме правили много усилия. — Усилията, които човѣкъ е правилъ и прави, допринасятъ нѣщо за него. Всичко, каквото е изработилъ, е негова придобивка. Богатството, знанието, силата, които човѣкъ е придобилъ, оставатъ за него. Излишъкътъ, който не може да прибере, не може да обработи да реализира, е Божественъ капиталъ, който ще му се вземе. Следователно, за да се справи съ положението, до което е достигналъ, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ вътрешното разбиране на живота. Хората искатъ да се освободятъ отъ заблужденията си, но тѣ не знаятъ, че при дадени условия тия заблуждения сж благо за тѣхъ. Запримѣръ, добре е нѣкога човѣкъ да не знае, че е изгубилъ богатството си; добре е нѣкога да не знае, че е боленъ. Защо? Защото той нѣма знания, съ които да изправи положението си. Обаче, разумниятъ човѣкъ трѣбва да има правилни разбирания за живота. Той трѣбва да разбира моментитѣ и условията, въ които живѣе.

Сега, азъ ви оставямъ на последната спирка, дето любовта ще дойде, ще ви вземе на ръце, ще ви пригърне въ обятията си, както майка пригръща детето си, и ще ви тури на гърба си, да ви носи. Оставете любовта да ви носи, и ще видите, колко лесно ще се разрешатъ всички злободневни въпроси, които ви смущаватъ. Посѣйте семето и го оставете само да расте. Помогнете на извора да си пробие пжтъ и го оставете свободенъ. По-нататкъ той самъ ще проправи пжтя си. Следователно, оставете Божественото въ васъ само да се развива. Не пречете на развитието му. По този начинъ вие ще добиете свободата, която търсите.

ЗАВЕТЪТЪ.

„Господъ Богъ вашъ направи заветъ съ насъ въ Хоривъ.“ *)

Петата глава отъ Второзаконието представя единъ скжпоцененъ камъкъ, заровенъ дълбоко нѣкжде въ земята. Всичко, което е писано въ Стария Заветъ, не е валидно за всички времена и епохи, обаче, въ него има истини, които сж надживѣли времето си, вследствие на което, когато и да се четатъ или казватъ, тѣ иматъ своята цена и своето значение. Тѣ сж валидни за всички времена и епохи, за всички хора и народи.

„Господъ Богъ вашъ направи заветъ съ насъ въ Хоривъ.“ Нѣма по-великъ актъ въ свѣта отъ този, да се направи заветъ, договоръ между две разумни сжщества. Това, което осмисля живота, което внася радостъ и миръ въ човѣшката душа, сж разумнитѣ отношения между всички живи сжщества. Азъ взимамъ думата разумностъ въ широкъ смисълъ. Разумниятъ човѣкъ е съвършенъ въ постжпкитѣ си. И ако понѣкога се забелѣзва нѣкакво несъвършенство въ него, това се дължи на материалитѣ, съ които работи. Когато вещиатъ писаръ пише, и дойде нѣкой отъ вѣнъ, бутне ржката му, той направи нѣкаква погрѣшка, но вината не е въ него. Причината за погрѣшката е вѣншна. Нѣкое неразумно сжщество е бутнало ржката му. Обаче, този вещь писаръ е въ състояние самъ да изправи погрѣшката си. Следователно, разумниятъ човѣкъ всѣкога изправя нѣщата, а глупавиятъ — разваля. Каквото и да дадете на глупавия човѣкъ, въ края на краищата, той все ще го развали: и най-хубавата дреха да му дадете, той ще я развали; и най-доброто управление да му дадете, той ще го развали; и най-разумната религия да му дадете, той ще я развали; и най-добрата наука да му дадете, той ще я развали. И обратно: каквото дадете на разумния човѣкъ, той ще го запази и усъвършенствува.

„Господъ Богъ вашъ направи заветъ съ насъ въ Хоривъ.“ Отъ времето на Мойсея до днесъ сж се изминали повече отъ три хиляди години. Какво представятъ тия три

*) Второзаконие 5 : 2.

хиляди години? Тъ сж три Божествени дни. Значи, отъ времето на Мойсея до днесъ сж се изминали три Божествени дни. Тъй щото, за Бога хиляда години сж като единъ день, но колко интензивенъ трѣбва да бжде този день, въ който може да се внесе опитността на тия хиляда години! Това показва че пжтьтъ на човѣшкото развитие е дълъгъ.

Питамъ: какво се разбира въ съвременната наука подъ думата развитие или еволюция? Подъ думата еволюция се разбира изминаване на дълъгъ пжть, съ цель да се придобие нѣщо. Обаче, отъ придобивка до придобивка има разлика. Ако нѣкой човѣкъ въ своя еволюционенъ пжть е успѣлъ да развие едно грамадно тѣло, като това на предпотопнитѣ животни, де ще се ползува отъ тази придобивка? Или, ако въ своя еволюционенъ пжть човѣкъ успѣе да намали тѣлото си толкова, че да се превърне въ микробъ, който съвременната наука едва съ микроскопъ може да разглежда, какво се ползува отъ тази придобивка? Какво ще се ползува човѣкъ, ако има грамадно, или пѣкъ, ако има малко тѣло? Ако тѣлото на нѣкое животно е грамадно, но сжщевременно е разумно, това разбирамъ. При това положение то ще принесе голѣма полза на човѣчеството. Обаче, ако тѣлото на нѣкое животно е микроскопическо, но сжщевременно неразумно, то ще принесе голѣма вреда на човѣчеството. Вземете, напримѣръ, бубоническата чума. Микробътъ на тази болестъ е много малъкъ, но причинява голѣми пакости и вреди на хората. Това микроскопическо сжщество е въ състояние да вдигне на кракъ цѣла култура, като съвременната: рсички лѣкари, всички учени, всички религиозни хора се въоръжаватъ — навсѣкжде поставятъ карантина. Де се крие силата на това малко сжщество? И следъ всичката тази тревога, хората ще се примирятъ и ще кажатъ, че болеститѣ били за тѣхъ. Не, болеститѣ не сж за всички хора, но само за онѣзи, които се отклоняватъ отъ Божия пжть. Въ този смисълъ, лѣкаритѣ сж необходими само за грѣшнитѣ хора, но не и за праведнитѣ. Праведниятъ е лѣкаръ самъ на себе си, а грѣшниятъ се нуждае отъ много лѣкари около себе си, и то все специалисти. Ще кажете: Когато хората станатъ праведни, нѣма да има вече нужда отъ медицина, отъ никакви лѣкари. Не, и тогава ще има лѣкари, и тогава ще сжществува медицина, но за праведнитѣ, за добритѣ хора.

Наскоро дохожда при мене единъ нашъ приятель, който ме запитва: Какво да правя за да сполуча въ живота си? —

Ако искашъ да сполучишъ, не ставай нито ножъ, да те точатъ, нито точило, ти да точишъ другитѣ, нито пъкъ да носишъ голѣмъ чукъ въ ржцетѣ си. Защо? Ако си ножъ или точило, отъ дългото употребление единъ день съвсемъ ще се изхабишъ, нищо нѣма да остане отъ тебе. Ако носишъ голѣмъ чукъ въ ржцетѣ си и не можешъ да си служишъ съ него, както трѣбва, този чукъ ще стане гричина единъ день да те пребиятъ съ него. Какво ще спечелишъ отъ тѣзи положения? Нищо нѣма да спечелишъ. Азъ наричамъ съвременната култура—„култура на ножа, на точилото и на голѣмия чукъ.“ Казвате: Точилото трѣбва да се върти, ножътъ трѣбва да се точи, а чукътъ трѣбва да се вдига и слага. Точилото се върти, но се изхабява; ножътъ се точи, но се изтрива; чукътъ се вдига и слага, но и пакости върши. И човѣшкиятъ животъ се върти като точилото, но съ своитѣ мисли и чувства човѣкъ изхабява мозъка и сърцето си, и като достигне 80 годишна възраст, казва: Остарѣхъ вече, свърши се моятъ животъ, но не разбрахъ смисъла му. Какво разбираме подъ думата старостъ? Тѣй както хората разбиратъ старостта, тя е резултатъ на напразно изразходване на Божествената енергия въ човѣка. Който пилѣе тази енергия безразборно, той преждевременно остарява. Какво остава на този човѣкъ? Не му остава нищо друго, освенъ да излѣзе отъ тѣлото си, т. е. да съблѣче старата си дреха и да облѣче нова, както змията съблича старата си кожа и се облича въ нова. Щомъ се види голъ, съблѣченъ, този човѣкъ ще каже: Всичко се свърши съ мене! — Да, съ грѣшника всичко се свършва.

И тѣй, съвременнитѣ хора трѣбва да се домогнатъ до правата философия на живота. Само тази философия ще имъ даде истински разбирания за живота и за смъртта. Когато водата въ нѣкоя рѣка замръзне и се превърне въ ледъ, тази рѣка може да каже: Свърши се моятъ животъ! До кога? Докато дойде пролѣтътъ. Щомъ пролѣтътъ дойде, и слънцето започне по-силно да пече, животътъ на рѣката отново дохожда. Тогава пъкъ ледътъ ще каже: Всичко е свършено съ мене! До кога? Докато дойде зимата. Значи, при специални условия, водата има свойството да замръзва при студъ, при ниска температура; и отъ ледъ, да се превръща въ течностъ, при слънчевата топлина, или при висока температура. Какво лошо има въ това, че водата може да замръзва, да се превръща въ ледъ, ледътъ пъкъ да се разтопява, да се превръща въ течностъ, и после течността

да се превръща въ пара? Когато тѣзи процеси сж физически и ставатъ само съ материята на тѣлата, тѣ сж добри, никой не се оплаква отъ тѣхъ. Обаче, когато тѣзи процеси ставатъ въ психиката на човѣка, тогава не е добре. Тѣзи промѣни причиняватъ известни болки на човѣка. Причината за тѣзи болки се дължи на външнитѣ енергии, които нахлуватъ въ организъма, но срѣщатъ известно вътрешно съпротивление. Това съпротивление, именно, причинява болезнено състояние въ организъма. Когато външнитѣ енергии влизатъ свободно въ човѣшкия организъмъ, безъ никакво вътрешно съпротивление, човѣкъ изпитва въ себе си пълна хармония. При това положение, никакви болки не сжществуватъ.

„Господъ Богъ вашъ направи заветъ.“ Значи, най-важното въ живота на човѣка е договорътъ, заветътъ съ Бога. Този договоръ не е нѣщо, като 14-тѣ точки на Уйлсона. Когато Уйлсонъ излѣзе предъ свѣта съ своитѣ 14 точки, всички казаха: Ето една сигурна работа! — Колко сигурна излѣзе тази работа? Колко отъ тия точки се приложиха? И германскиятъ императоръ даде нѣкакви обещания на българитѣ, но колко отъ тия обещания се изпълниха? Какво показва това? Това показва, че договоритѣ, които двама души си даватъ на земята, не сж нищо друго, освенъ сапунени мѣхури. Колкото сапунениятъ мѣхуръ може да живѣе, толкова и обещанията на тия хора ще се реализиратъ. Азъ бихъ желалъ да зная, откакъ свѣтътъ сжществува, колко отъ договоритѣ, между разнитѣ държави сж уцѣлѣли. Египетъ е правилъ договори, Асирия е правила договори, но де сж тѣзи държави днесъ? Не само договоритѣ имъ сж изчезнали, но и самитѣ държави вече не сжществуватъ. Не само Египетъ и Асирия, но и държавитѣ въ новитѣ времена сж правила и правятъ договори, които сжщо така не сж уцѣлѣли. Обаче, установи ли се договоръ между Бога и човѣка, той непременно уцѣлява. Силата на еврейския народъ се дължи на договора, който Богъ е направилъ съ тѣхъ въ миналото. Този договоръ лежи дълбоко нѣкъде въ неговото подсъзнание. И ако може да се почерпи единъ добъръ примѣръ отъ еврейския народъ, той се заключава въ това, че основата, ядката на еврейския животъ се опира здраво върху принципитѣ, които Мойсей имъ е далъ. Тази е една отъ добритѣ чѣрти на еврейския народъ. Колкото лошо да се говори за еврейския народъ, статистиката, обаче, показва, че развратътъ между този народъ е само 5%. Отъ друга

страна, при каквито климатически условия да го поставятъ, той издържа. Евреитѣ не сж много напредничави, но сж много издржливи. Издржливостъта имъ се дължи на това, че спазватъ всичко онова, което Мойсей имъ е оставилъ. Въ това, именно, седи тѣхната сила. Докато човѣкъ остава вѣренъ на идеала на своята душа, дотогава той ще запази своята издржливостъ. Щомъ измѣни на този идеалъ, съ него заедно ще изгуби и своята издржливостъ. Следователно, ако еврейскиятъ народъ изгуби нѣкога своитѣ вѣрвания, той ще изгуби и своята издржливостъ.

Възъ основа на това, казвамъ: всѣки човѣкъ трѣбва да има известни възгледи, известни убеждения, на които никога да не измѣня. Какви ще бждатъ тѣзи възгледи, какви имена ще носятъ, не е важно. За човѣка е важно, неговитѣ убеждения да го повдигатъ, да му даватъ сила правилно да расте и да се развива. Запримѣръ, ще срещнете въ живота разбойници — материалисти и религиозни хора, сжщо материалисти. И еднитѣ обиратъ и крадатъ, и другитѣ обиратъ и крадатъ. Каква полза отъ това, че първитѣ не вѣрватъ въ Бога, а вторитѣ вѣрватъ? Ще срещнете безвѣрници, които колятъ говедата, овцетѣ и ги ядатъ; ще срещнете и вѣрващи, които правятъ сжщото. Ще кажете, че по-добре е за вола, да го заколи и изяде вѣрващъ човѣкъ, отколкото безвѣрникъ. Вие казвате това, но я запитайте вола, какво е неговото мнение по този въпросъ. Волътъ ще отговори: Азъ бихъ желалъ никой да не пипа кожата ми — нито религиознитѣ, нито материалиститѣ. Нека и еднитѣ, и другитѣ да ме оставятъ на свобода и да уважатъ моитѣ идеи. Казвате за нѣкой човѣкъ, че е материалистъ. Питамъ: вие какви сте? — Ние сме религиозни, набожни, вѣрваме въ Бога. — Вѣрвате въ Бога, но колите вола по сжщия начинъ, както и материалиститѣ, които не вѣрватъ въ Бога. При това, религиознитѣ знаятъ, че Богъ е казалъ „Не убий!“ Който коли волъ, прави сжщото, както онзи, който убива човѣкъ. Съвременнитѣ християни, които отъ преди две хиляди години сж тръгнали следъ Христа, а отъ преди три хиляди години знаятъ заповѣдитѣ Божии, казватъ за вола: Волъ е той, животно е, не чувствува нѣщата като човѣка. Съ тѣзи думи тѣ се успокояватъ и продължаватъ да колятъ воловетѣ. Не е само това. Днесъ хората сж дошли до положение да се убиватъ едни други, като мухи, и после казватъ: Нѣма нищо, избиха се много хора, но други ще се родятъ. — Значи, нека майкитѣ ра-

ждатъ и отглеждатъ деца, а другитѣ да ги убиватъ. Не, това не е правата философия на живота.

Едно трѣбва да се знае: има единъ вътрешенъ законъ, който държи отговорни всички народи, общества и хора за тѣхнитѣ постѣпки. Има единъ вътрешенъ договоръ, сключенъ въ живота, за неизпълнението на който всѣки човѣкъ ще бѣде сѣденъ. Единъ день, когато човѣкъ напусне земята, ще дава отчетъ за всички свои дѣла. Невидимиятъ свѣтъ е опредѣлилъ два вида ангели, които да посрѣщатъ хората отъ земята. Еднитѣ ангели сѣ свѣтли, а другитѣ — тъмни, черни. Дѣлата на човѣка опредѣлятъ, кои ангели да го посрещнатъ. Свѣтлитѣ ангели водятъ човѣка въ двореца, при царя, дето му даватъ богато угощение. Тъмнитѣ ангели го водятъ въ обществената безопасностъ. И въ обществената безопасностъ угощаватъ човѣка, но само следъ като го простратъ на земята, съ лицето надолу. Като стане отъ земята, той казва: Втори пѣтъ не искамъ да помисля за такова угощение. При всички престѣпления, хората пакъ ще намѣрятъ нѣщо, съ което да се оправдаватъ. Тѣ казватъ: Такава е културата! Не, това не е култура, нито цивилизация. Това е грѣховно състояние, въ което хората сѣ изпаднали и, отъ което малцина могатъ да излѣзатъ. Ако е въпросъ за култура, хиляди години преди падането на човѣчеството е сѣществувала такава, но тя е била култура на радостъ и веселие. Всички живи сѣщества сѣ се кѣпѣли въ радостъ и веселие, всички ангели сѣ пѣли и хвалили Господа.

Коя е причината, че тази култура днесъ не сѣществува? Въ тѣзи времена е станала нѣкаква вътрешна катастрофа, вследствие на което всички планети въ слънчевата система сѣ измѣнили своята ось. И земята е измѣнила осьта си, наклонила се е на 23° . Числото 23 е символъ на размирие. Значи, земята е мѣсто на размирие. Въ никоя друга планета не сѣществува такова размирие, каквото въ нашата земя. Когато сѣщества отъ други планети искатъ да разбератъ, какво нѣщо е размирието, тѣ слизатъ на земята. Който иска да научи тия специфични разбирания, нека дойде на земята, да прекара единъ четиригодишенъ курсъ по правнитѣ науки. Само на земята може да се изучи размирието, въ всичкитѣ му подробности и вариации. Съвременнитѣ учени констатираатъ само, че земята е наклонила осьта си на 23° , но повече нищо не казватъ. Какъ се е отразило това наклонение на земната ось върху живота на хората, по това нищо не говорятъ. Обаче, между наклонението на

земната ось къмъ нейната еклиптика и моралния животъ на хората, сжществува известна зависимостъ. Това наклонение на земната ось е създадо единъ упадъкъ въ моралния животъ на хората. На какво се дължи този упадъкъ? Той се дължи на обстоятелството, че при това отклонение на земната ось, земята се намира въ такова положение, че чрезъ особена събирателна леща привлича само отрицателнитѣ козмически енергии отъ пространството, а отблъсква положителнитѣ. Споредъ наклона на своята ось, земята днесъ нѣма възможностъ да привлече положителнитѣ, възходещитѣ козмически енергии. Тази е причината, поради която хората днесъ сж повече лоши, отколкото добри. Единъ день, когато земната ось се изправи, земята ще има друга събирателна леща, чрезъ която ще привлича положителнитѣ енергии на комоса.

Сега, ако разглеждате лицето на вълка и това на овцата, ще видите, че жглитѣ на лицата имъ сж съвършено различни. Вълкътъ е грубъ, жестокъ, защото жглитѣ на неговото лице събиратъ отрицателнитѣ сили въ природата. Жглитѣ по лицето на овцата пъкъ сж такива, че събиратъ главно положителнитѣ сили въ природата, затова тя е кротка. Казвате: Богъ създаде вълка и овцата; следователно, тѣ не сж виновни за жглитѣ на своитѣ лица. Това не е вѣрно. За сегашното устройство на главитѣ на вълка и на овцата има редъ вторични причини, които сж въ връзка съ развитието на битието. Като се разглеждатъ тия нѣща, ще се разбере, защо вълкътъ е станалъ вълкъ, и овцата — овца. Вълкътъ и овцата впоследствие сж станали такива, каквито днесъ ги срѣщаме. Когато искатъ да кажатъ нѣщо лошо за нѣкой човѣкъ, казватъ: Той е цѣлъ вълкъ. Значи, въ овълчаването има нѣщо разумно, което е работило въ противоположность на Божественитѣ закони. Когато казватъ, че нѣкой човѣкъ е цѣла овца, това показва, че и въ овчедушието има нѣщо разумно. Казвате: Човѣкъ не трѣбва да бжде овца. Да, не трѣбва да бжде овца, но още повече не трѣбва да бжде вълкъ. Ако имате общества само отъ вълци, каква култура ще бжде тѣхната? Тѣзи вълци трѣбва да се хранятъ съ нѣщо, но съ какво? Тѣ не обичатъ трева, месо обичатъ, и то главно овче. Какво ще правятъ тия вълци, ако нѣма достатъчно овце за всички?

Съвременнитѣ хора сж дошли до една дилема, до единъ кръстопжтъ, и нито напредъ вървятъ, нито назадъ се връщатъ. Евангелиститѣ казватъ: „Повѣрвайте въ Господа

Исуса Христа, и ще бждете спасени.“ Питамъ: какво се ползува вълкътъ отъ своята вѣра, че за да измѣни характера си, трѣбва да се храни съ овце? Тази вѣра не може да го спаси, не може да го видоизмѣни. За да не бжде вълкъ, лицето му трѣбва коренно да се измѣни. Ако срещу нѣкой човѣкъ насочите една пушка, той непременно ще пострада отъ нейнитѣ куршуми. Дали знае действието на пушката, или не, тя не се интересува отъ това. Веднѣжъ направена, нейната задача е да убива. И вълкътъ е построенъ така, че дето срещне овце, напада. Тѣй щото, ако въ дадено общество се проповѣдватъ известни принципи, които подтикватъ хората къмъ правене на пушки, на разни огнестрелни орждия, за това има редъ причини. Пушката крие въ себе си известна динамическа сила, която всѣки моментъ може да се изяви навънъ, както бомбата, — при най-малко сътресение може да експлодира. Сжщо такава динамическа сила се крие и въ човѣка. Тази сила е гнѣвътъ. По-разрушителна сила въ човѣка отъ гнѣва нѣма. Гнѣвътъ е неестествена сила, която руши. Гнѣвъ и негодувание не сж едно и сжщо нѣщо. Негодуванието е естествена сила, която не руши, но изправя работитѣ. Обаче, като се разгнѣви, човѣкъ моментално кипва и е готовъ да разруши всичко, което се изпрѣчи на пѣтя му. Ако нѣкой човѣкъ е причина за неговия гнѣвъ, той казва: Азъ ще ти дамъ да разберешъ, кой съмъ! — Какво ще направи? На кого ще напакости? На себе си. Въ самия него се предизвиква пожаръ, експлозия, следъ която съ седмици не може да дойде на себе си. Питамъ: защо тази сила, гнѣвътъ — не се впрегне на работа да извърши нѣщо полезно? Ако човѣкъ се гнѣви по единъ пѣтъ презъ годината, както и да е, но ако се гнѣви по десетъ пѣти на день, този гнѣвъ не е на мѣстото си. Съвременнитѣ хора сж станали неврастеници поради това, че често се гнѣвятъ. И следъ всичко това, тѣ търсятъ лѣкъ противъ неврастенията. Лѣкаритѣ препорѣчватъ инъекции и разни лѣкарства противъ неврастенията, но въ края на краищата, нищо не помага. Казвамъ: ако искате да излѣкувате неврастенията си, престанете да се гнѣвите! — Какъ? — Ще приложите волята си. — Не можемъ съ воля да преодолѣемъ себе си. — Думата „не мога“ е илюзорна. Въ разумния свѣтъ тя не сжществува. Казвамъ нѣкому: преплавай тази рѣка и мини на срещния брѣгъ. — Не мога да я преплавамъ. — Ще видишъ, че можешъ. По едно време се образува хайка срещу този чо-

вѣкъ, и десетина души започватъ да го преследватъ. Той хуква да бѣга, дохожда до сжщата рѣка, хвърля се въ водата, преплава я и веднага се намира на другия брѣгъ. Значи, това, което въ първия случай бѣше невъзможно, въ втория случай стана възможно.

И тъй, понеже Господъ вижда, че доброволно хората нѣма да влѣзатъ въ Царството Божие, затова е турилъ разбойници да ги гонятъ, да ги заставятъ на сила да влѣзатъ въ Царството Божие. Днесъ и праведниятъ служи на Бога, не толкова отъ голѣма любовъ къмъ Него, но защото разбойници го гонятъ. Като премине рѣката, той казва: Слава Богу, че можахъ да мина на другия брѣгъ на рѣката. Богъ ме спаси отъ тия разбойници. Споредъ мене, праведниятъ преплава рѣката, благодарение на разбойниците, които го гониха. Той повѣрва въ тѣхната сила и можа да преплава рѣката. Казвате: Безъ страдания не може ли да се служи на Бога? — Безъ страдания не можете да преплавате рѣката. Страданията правятъ хората смѣли и решителни. Въ първо време страданията ги правятъ малодушни, но като пострадатъ повече, тѣ уякватъ и ставатъ герои. Такъвъ примѣръ имаме въ борбата на нашата лоза съ филоксерата. Въ първо време филоксерата изсушаваше лозата, но въ 12 годишната ѝ борба съ своя неприятелъ — филоксерата, лозата придоби имунитетъ, уякна, и днесъ вече не се подава на нейното действие. Дълго време нашата лоза се борѣ съ филоксерата на научна почва, докато най-после си изработи серумъ противъ нея. При това положение, филоксерата се отказа да преследва лозата. Българитѣ направиха грѣшка, като замѣниха нашата лоза съ американската. Тѣ трѣбваше да почака въ 12 години, докато лозата мине презъ процеса на страданията, презъ което време тя щѣше да уякне и да се приспособи къмъ труднитѣ условия на живота. Обаче, тѣ прибързаха, замѣстиха я съ американска лоза, която, наистина, много грозде дава, но и много трудъ и работа изисква.

Съвременнитѣ културни хора се намиратъ въ положението на американската лоза, присадена на българска почва, но щастието, блаженството и здравето по този начинъ не могатъ да дойдатъ. И като не могатъ да постигнатъ това, което желаятъ, тѣ казватъ: Като отидемъ въ другия свѣтъ, тамъ ще придобиемъ всичко, каквото ни трѣбва. — Кой е другиятъ свѣтъ? И този, и другиятъ свѣтъ сж все Божествени свѣтове. Щомъ тукъ не можете да при-

добиеете това, което търсите, и на другия свѣтъ не ще можете. Веднѣжъ сте дошли на земята, вие трѣбва да направите опитъ, да видите, можете ли да живѣете добре на земята, въ този грѣшенъ свѣтъ. Ако на земята живѣете добре, и на онзи свѣтъ ще живѣете добре. За да живѣете на другия свѣтъ, вие трѣбва да имате органи, съответни за този свѣтъ. Ако влѣзете въ този щастливъ свѣтъ, безъ съответнитѣ за него органи, вие непременно ще умрете. За изяснение на мисълта си, ще приведа следната аналогия. Наблюдавате живота на рибитѣ и казвате: Страшенъ е животътъ на рибитѣ въ водата! Тѣ сж изложени на самоунищожение, на пълно безправие, на отсъствие на всѣкакъвъ духовенъ животъ. Тѣ нѣматъ никаква писменность, никаква книжнина. И най-после решавате да извадите една отъ тия риби извънъ водата, да я поставите при условия, при които човѣкъ живѣе. Какво ще стане съ рибата? При щастието, което ѝ давате, тя непременно ще умре. Защо? Тя нѣма органи, съ които да използва новитѣ условия. Следователно, ако влѣзете неподготвени въ другия свѣтъ, както рибата — въ човѣшкия, вие непременно ще умрете въ своето щастие.

Първото нѣщо: ако искате да влѣзете въ новитѣ условия и да се ползвате отъ тѣхъ, вие трѣбва да разполагате съ органи, съответни на тѣзи условия. Тѣй щото, като говорите и се стремите къмъ единъ свѣтъ, по-високъ отъ физическия, вие трѣбва да сте го опитали, да знаете, какво ви е нужно за този свѣтъ. Не е достатъчно само да вѣрвате, че тамъ по-добре се живѣе, но трѣбва да знаете, какво се изисква отъ васъ, за да влѣзете въ този свѣтъ и да се ползвате отъ него. Ще кажете, че баба ви и дѣдо ви сж вѣрвали. Не, това не е достатъчно. Щомъ отивате въ този свѣтъ, вие предварително трѣбва да сте го изпитали и провѣрили. — Тамъ ще ни ръководятъ. — И това не е достатъчно. Опити се изискватъ. Следователно, онзи свѣтъ, или задгробниятъ животъ, както мнозина го наричатъ, е животъ на опити. Щомъ е опиталъ нѣщата, човѣкъ може вече да вѣрва. Безъ опити никаква вѣра не може да сжществува. Щомъ е опиталъ нѣщата, човѣкъ може да вѣрва и на хора съ по-голѣми опитности отъ своитѣ.

Мнозина подържатъ мисълта, че въ свѣта живѣятъ сжщества, по-напреднали, по-културни отъ хората на земята. Че това е така, виждаме отъ редъ примѣри въ живота. Запримѣръ, за да се води разумна политика, на първо

мѣсто е необходима висшата математика. А ние срѣщаме въ живота видни, добри политици. Въ това отношение, хората не подозиратъ даже, какво голѣмо значение играе математиката въ политическия животъ. Ако не е така, какъ ще си обясните, защо сполуката, победата въ войнитѣ се движи ту къмъ една, ту къмъ друга страна? Вземете, наприкладъ, Наполеонъ. Защо той, който въ военно отношение бѣше гениаленъ политикъ, изгуби своето главно сражение? Той изгуби, защото не издържа на обещанията, които бѣше далъ предъ невидимия свѣтъ. Тѣ го изпратиха на заточение на островъ св. Елена, тамъ да размишлява, да намѣри погрѣшката си. Въ този случай, англичанитѣ бѣха само изпълнителната властъ, а невидимиятъ свѣтъ — законодателната. Невидимиятъ свѣтъ издаде законъ, по силата на който Наполеонъ трѣбваше да отиде на островъ св. Елена. Невидимиятъ свѣтъ заповѣда на англичанитѣ да опредѣлятъ такова мѣсто на Наполеона, дето той да размишлява върху неизпълненото обещание. Мислите ли, че ако дадете нѣкакво обещание предъ невидимия свѣтъ и не го изпълните, нѣма да се намѣрите на островъ св. Елена? Наполеонъ имаше познания за сжествуването на невидимия свѣтъ и за отговорността за дѣлата си предъ него, и затова казваше: „Само прадѣдитѣ ми могатъ да ме сждятъ за постѣпкитѣ ми, дали правилно съмъ постѣпилъ, или не.“ Казвате: Гениаленъ бѣше Наполеонъ! Наполеонъ бѣше гениаленъ преди да отиде въ Русия, но следъ това той изгуби своята гениалностъ, следъ което настана голѣмъ обратъ въ действията. Кой човѣкъ не храни въ себе си идеята да отиде въ Русия, да побеждава? Защо отиде Наполеонъ въ Русия? Той искаше да победи цѣла Европа и да застави руския царъ да му се поклони. Такива и редъ още нѣща станаха причина войната да вземе нежелателенъ край. Наполеонъ искаше да покаже на руския царъ, кой е той, и какво може да направи. Рускиятъ царъ не се поклони на Наполеона, заради което последниятъ навлѣзе въ Русия. По този начинъ Наполеонъ научи следния законъ: когато военачалникътъ се отдѣли отъ базата на прехраната си, неизбежно го очаква катастрофа.

Питамъ: ако и ние се отдѣлимъ отъ Бога, какво ни очаква? Катастрофа. Нѣкой казва: Азъ не вѣрвамъ въ Бога. — Каква нужда има Богъ отъ твоята вѣра? Дали вѣрвашъ, или не, това е за тебе; ти или ще се ползувашъ, или ще губишъ. Другъ казва: Азъ не искамъ да ямъ, —

Твоя работа, ти ще губишъ отъ това. Обаче, като изгладнѣшъ, щѣшъ не щѣшъ, ще ядешъ. Като влѣзоха въ обществената безопасностъ, дето ги биха на общо основание, много материалисти, безвѣрници, станаха вѣрващи. Какъ станаха вѣрващи? Като ги биха толкова много, тѣ се обърнаха къмъ тия хора, съ молба да ги не биятъ, но никой не ги послуша. Обаче, като не можаха повече да издържатъ боя, тѣ се обърнаха къмъ Бога, съ молба да заповѣда на тия хора да ги не биятъ. За тѣхъ това щѣше да бжде доказателство, че Богъ, наистина, сѣществува. Тѣ се обърнаха тогава къмъ онѣзи, които ги биеха, помолиха да ги не биятъ повече, и този пътъ молбата имъ бѣше чута. Така повѣрваха тѣ въ Бога и се обърнаха къмъ Него. Който вѣрва въ Бога, и въ обществената безопасностъ да попадне, и тамъ нѣма да го биятъ. Презъ последнитѣ години въ Русия имаме единъ такъвъ силенъ примѣръ. За нѣкаква измѣна, болшевицитѣ осждили 250 офицери на смъртъ. Като дошълъ опредѣлениятъ день за изпълнение на присъдата, всички тия офицери, единъ следъ другъ, излѣзли предъ езекутивната комисия, която ги застреляла. Като дошълъ редъ на последния, той излѣзълъ предъ комисията, прекръстилъ се и казалъ: „Въ името на Господа Исуса Христа“. . . Тѣ му казали: Ти ли единственъ се намѣри да вѣрвашъ въ Бога? Щомъ имашъ такава вѣра и упование въ Бога, ние не можемъ да дигнемъ ржка върху тебе. Бжди свободенъ! Този офицеръ е запазилъ своя договоръ съ Бога. Който пази договора си съ Бога и не го нарушава, при каквито изпитания да се намѣри, той благословенъ ще бжде. Вѣрата въ Бога не е достояние само за богати и учени, но и за сиромаси и проси. Всички хора могатъ да вѣрватъ въ Бога. Както слънцето еднакво грѣе за богати и за бедни, за учени и за прости, така и Божията Любовь, Божията Мждростъ и Божията Истина сѣ еднакво достъпни за всички.

Много религиозни хора изпадатъ въ лековѣрие и казватъ: Наистина, за насъ ли изгрѣва слънцето? И като изгрѣва, мисли ли за насъ? — Не, слънцето ни най-малко не изгрѣва специално за васъ, но като изгрѣва, то ще даде и на васъ, и на всички сѣщества толкова, колкото искате и колкото можете да възприемете. Като изгрѣва и залѣзва, слънцето има предъ видъ да изпълни своята длъжностъ. Покрай това, то казва на всички: Който е слабъ, скърбенъ, недоволенъ, нека дойде при мене; азъ ще му дамъ, колкото

иска. Да се запитвате, дали слънцето ви обича, то е все едно, да питате, дали Богъ ви обича. Като се обърнете къмъ Него, дали ви обича Той, или не, не е важно. Той ще ви даде толкова, колкото ви е нужно. Слънцето дава еднакво и на овцата, и на вълка. Тъй щото, не е важно, дали Богъ мисли за васъ, но дали вие мислите за Него. Богъ е свършенъ, важно е, дали вие сте свършени. И религиознитѣ, и свѣтскитѣ хора се съмняватъ. Донѣкжде вървятъ добре, но после се сепнатъ, спратъ се и казватъ: Дали сме въ правия пѣтъ? Следъ това започватъ да разискватъ върху въпроса за създаването на свѣта. Казвамъ: този въпросъ е второстепененъ. Ако мислите първо да разрешите този въпросъ, а после да повѣрвате въ Бога, нито въ едното ще успѣете, нито въ другото. Вие искате първо да разрешите този въпросъ, а после да повѣрвате въ Бога. Това е невъзможно. То е все едно първо да вземете отъ приятеля си пари на заемъ, а после да повѣрвате въ него. Не, ще вѣрвате въ приятеля си преди още да сте взели отъ него пари на заемъ. Защо? Защото, като вземете пари отъ него, вие вече сте предъ свършенъ фактъ, нѣма какво повече да вѣрвате. Впрочемъ, единъ фактъ, една постѣпка, добра или лоша, не опредѣлятъ още човѣка. Нѣкой може да ви даде пари на заемъ, а следъ това да ви обере. Въ какво ще вѣрвате тогава?

Сега, ще приведа единъ случай изъ действителния животъ, който е станалъ нѣкжде въ Европа. Единъ първо-класенъ апашъ обралъ нѣколко банки и избѣгалъ. Тайната полиция влѣзла въ следитѣ му, тъкмо когато той се готвилъ да обере друга банка. Преди да дойде до касата на тази банка, тайната полиция решила да му устрои една примка: тя турила на всички банкноти въ касата нѣкакви особени белези, по които да го уловятъ. Като напипалъ паритѣ, апашътъ веднага забелязалъ знацитѣ по тѣхъ, и затова, като излѣзълъ на улицата, започналъ да раздава паритѣ на бедни хора, безъ да задържи нѣщо за себе си. Като гледали, какъ щедро раздава пари, тия хора си казвали: Чудно нѣщо, колко щедъръ човѣкъ! Да, но не следъ много време, всички тия хора били разкарвани отъ полицията, да дадатъ смѣтка, отде иматъ тия пари. Казвамъ: и вие можете да се натъкнете на такъвъ благодетель, който да ви даде пари, да си направите кѣща, но когато полицията види, че тѣзи пари сѣ белязани, ще ви разкарва по участъцитѣ, да пита, отде сте ги взели. Както виждате,

съвременнитѣ хора лесно се лъжатѣ. Обаче, апаштъ билъ уменъ човѣкъ. Като забелязалъ знаци по банкнотитѣ, той щедро ги раздалъ на бедни хора, и по този начинъ лесно се изплъзналъ отъ ржцетѣ на полицията. Той избѣгалъ отъ нея, както заекътъ бѣга отъ хрътката.

Мнозина искатъ да знаятъ, какво ще стане съ заека, като достигне по-високо развитие. Най-високата форма, до която заекътъ може да достигне, е магарешката. Между магарето и заека има известна прилика. Забележителното въ заека е, че може да бѣга много, а въ магарето — способността му да реве. Въ времето на Христа, магарето бѣше на почитъ. Христосъ изказа почитъта си къмъ магарето, заради хулитѣ, обидитѣ и оскърбленията, които свѣтътъ му създава. Той му каза: Азъ ще ти покажа смисъла на страданията, за да се домогнешъ до великата истина, че обезчестениятъ отъ свѣта, ще се благослови отъ Бога. — Господи, всички ми се смѣятъ. — Нѣма нищо, дерзай, напредъ върви! Азъ ще докажа на свѣта, че и отъ тебе може да излѣзе нѣщо. Моитѣ бждещи проповѣдници ще проповѣдватъ, като тебе, и на време, и безъ време. — Това сж тълкувания, но може да е така, може и да не е така. Фактъ е, обаче, че хората предпочитатъ едни животни предъ други. Магарето има една лоша чѣрта — упоритостъ, но то има и добри чѣрти въ себе си. Първата буква отъ името на магарето — М, означава законъ на жертва. Съ качването си на магаре, Христосъ искаше да каже на свѣта, че трѣбва да се даде нѣкаква жертва. Буквата А показва, че тази жертва трѣбва да бжде разумна. Буквата Г означава законъ на вѣчността, по който се смѣнятъ, т. е. трансформиратъ силитѣ. Като спазва този законъ, човѣкъ ще преодолѣе всички страдания. Когато магарето стигне крайния предѣлъ на своето развитие, всички гонения, всички преследвания срещу него ще престанатъ. При каквито условия да го поставите, магарето винаги ще намѣри пѣтя си. Затова, именно то води и овцетѣ, и камитѣ. Ако искате да знаете, де има хубава вода, оставете магарето да води. То винаги пие чиста вода. Покрай упоритостъта си, заради която чѣрта е станало за посмѣшище, магарето крие въ себе си известни добродетели.

И тѣй, който иска да се повдигне въ живота, той непременно трѣбва да има заветъ съ Бога. Този заветъ е връзка на човѣка съ Бога. Той е тилъ въ живота му. Българската поговорка казва: „Съ какъвто дружищъ, такъвъ ще

станешъ.“ Значи, ако искаме съ Бога да дружимъ, непременно трѣбва да направимъ заветъ съ Него. За да направимъ този заветъ, трѣбва да бждемъ разумни.

Сега, ще приведа една случка изъ живота, станала пакъ въ Европа нѣкжде, въ последно време. Единъ князь поканилъ единъ селянинъ на гости, като му далъ богато угощение. Като седналъ предъ трапезата, селянинътъ, като всички свои братя селяни, турилъ настрана вилицата и ножа и започналъ да си служи съ тритѣ прѣста, споредъ тѣхния обичай. Като видѣлъ това, князътъ веднага заповѣдалъ на слугитѣ си да вдигнатъ отъ масата всички вилици и ножове и започналъ да яде, като селянина, съ тритѣ си прѣста. Защо? Благоразумието изисквало това. Князътъ можа да каже на селянина: Слушай, братко, ти си поканенъ въ моя домъ на гости и трѣбва да се подчинишъ на реда въ моята кжща. Обаче, това щѣше да бжде съблазнь, изобличение за селянина. Затова князътъ си казалъ: Ние ще ядемъ по правилата и обичаитѣ на нашия гостъ, защото прѣститѣ предшествуватъ вилицата и ножа.

Питамъ: трѣбва ли да употребявате вилици и ножове, или не? Нещастията на съвременнитѣ хора се дължатъ на това, че тѣ рѣжатъ хлѣба съ ножъ. Здравиятъ човѣкъ не трѣбва да рѣже хлѣба съ ножъ. Защо? Когато човѣкъ рѣже хлѣба съ ножъ, желѣзото, отъ което е направенъ ножа, пѣкъ и самиятъ ножъ, предизвикватъ въ него желание да клѣцне, да порѣже нѣкого. Той казва: Както мога да рѣжа хлѣба съ ножъ, така мога да мушна нѣкого съ този ножъ. Значи, вилицитѣ и ножоветѣ не указватъ възпитателно въздействиѣ върху здравитѣ хора.

Тѣй щото, когато дойдете до положение да служите на Бога, вие трѣбва да изберете разуменъ методъ, който да съответствува на това служене. Следователно, ако трѣбва да си служите съ ножове и вилици, тѣ трѣбва да бждатъ златни, а не желѣзни. Чиниитѣ, въ които ядете, трѣбва да бждатъ отъ най-финъ порцеланъ, а тенджеритѣ, въ които готвите — отъ чисто злато. Калаисанитѣ сждове, въ които днесъ се готви, не сж за препорѣчване. Калаятъ е допринесълъ голѣми злини на човѣчеството. Хората отъ новата култура ще си служатъ съ златни, или поне съ сребърни тенджери, вилици, лѣжици и ножове. Желѣзото ще бжде замѣстено съ злато или съ сребро. Само ралата ще бждатъ желѣзни. Кога ще дойде това време? Когато хората направятъ заветъ съ Господа. Не е въпросътъ, че вилицитѣ и

ножоветъ трѣбва да бждатъ златни, но това подразбира, че въ човѣка трѣбва да се внесатъ нови чувства, които да иматъ устойчивостта на златото и на среброто. Устойчивъ човѣкъ е онзи, който при най-голѣмитъ страдания, изпитания и мжчнотии, не губи присѣтствието на духа си. Представете си, че нѣкой е внесълъ 500,000 лева въ банка Гирдапъ, и както се храни, съобщаватъ му, че тази банка е фалирала. Ако запази присѣтствието на духа си, благодари на Бога за станалото и продължи да яде, като че нищо не е било, той е устойчивъ характеръ — човѣкъ съ великъ моралъ.

Казвамъ: въ свѣта има науки, едни отъ които издигатъ хората, а други ги снижаватъ. Сжщо така има и числа, положителни и отрицателни: едни отъ тѣхъ издигатъ хората, а други ги убиватъ. Запримѣръ, нѣкой човѣкъ изгуби голѣма сума, отчае се, иска да се самоубие. Срѣща го единъ неговъ приятелъ и го запитва: Де отивашъ? Защо си толкова отпадналъ духомъ? — Остави се, изгубихъ всичкото си богатство, дошълъ съмъ до самоубийство. — Чакай, не бързай! Ето, вземи тази торба, въ нея има две хиляди златни монети, оправи работата си съ тѣхъ! Той взема торбата съ паритъ, и веднага се отказва отъ намѣрението си да се убива. Значи, въ първия случай едно число поставя човѣка въ положение да се убива. Въ втория случай числото две, съ три нули накрая, го спасява отъ смъртъ. Това показва, че числата иматъ смисълъ; тѣ играятъ важна роль въ живота на човѣка. Ако едно число е въ низходяща степенъ, може да убие човѣка. Ако е въ възходяща степенъ, сжщото число може да съживи човѣка. Сжщо така една дума може да убие човѣка, може и да го възкрѣси. Ако нѣкой каже, че ви обича, че е готовъ на всѣкакви жертви заради васъ, вие ще си въздъхнете спокойно, ще се зарадвате и ще кажете: Значи, има човѣкъ въ свѣта, който ме обича. Срѣщате другъ човѣкъ, който казва, че ви мрази, и вие веднага се наскърбите. Защо трѣбва да скърбите? Какво лошо има въ това, че нѣкой произнесълъ буквитъ м, р, з...? Дали нѣкой казва, че ви обича, или че ви мрази, вие трѣбва еднакво, съ едно и сжщо разположение, да приемете и едното, и другото. Благодарете на Бога и когато ви обичатъ, и когато ви мразятъ. Ако и при дветъ положения благодарите на Бога, вие сте здрави хора. Докато правите разлика между умразата и любовта, вие сте между точилото и ножа, и предъ васъ стои единъ голѣмъ чукъ, съ който всѣки моментъ

могатъ да ви ударятъ. Устойчивъ човѣкъ е този, който еднакво приема и умразата, и любовта. Въ нѣкои отношения умразата ражда любовъ, а любовта ражда умраза. Умразата къмъ одного ражда любовъ къмъ друго; любовта къмъ одного ражда умраза къмъ друго. Следователно, ако нѣкой ви мрази, кажете си: Умразата къмъ мене ражда любовъ къмъ другъ нѣкой човѣкъ. Когато пъкъ нѣкой ви обича, ще знаете, че тази любовъ произвежда умраза къмъ друго. Значи, когато вие страдате, други се радватъ; когато вие се радвате, други скърбятъ. Страданието на одного е радостъ на друго; радостта на одного е страдание на друго. Това е Божественъ законъ, който всѣки ще опита.

Следователно, като разсждавате по този начинъ, вие ще се домогнете до новата, до положителната наука, която ще ви покаже новъ начинъ за създаване на общества; тя ще ви донесе нова религия, безъ форми, безъ външни обреди. Всичко ново може да се опита. — Какъ ще се справимъ съ старото? — Както дърветата презъ есента се справятъ съ изсъхналитѣ листа, така и вие ще се справите съ старото. Старитѣ, изсъхналитѣ листа окапватъ и оставатъ около коренитѣ на дърветата, като торъ, а на пролѣтъ излизатъ нови, млади листа. Значи, старитѣ идеи ще турите около коренитѣ, за торъ, а новитѣ ще поставите на дървото на живота, като листа, чрезъ които ще дишате. Всичко старо въ свѣта трѣбва да се замѣсти съ ново! Следователно, старата любовъ ще туримъ при коренитѣ, на мѣстото на окапалитѣ листа, а новата любовъ — на дървото, на мѣстото на новитѣ, млади листа. Това показва, че има стара любовъ, има и нова любовъ; има стара мъдрость, има и нова мъдрость; има стара истина, има и нова истина. Ние не върваме вече въ старата любовъ, въ старата мъдрость и въ старата истина, но върваме въ новата любовъ, въ новата мъдрость и въ новата истина. Любовта, мъдростта и истината на миналото не сж за нашия вѣкъ. Върванията на миналото не сж вървания и за нашия вѣкъ. Нима учението на вълцитѣ може да бжде учение на хората? Нима учението на вълцитѣ може да бжде учение на растенията? Ние трѣбва да знаемъ, какъ да посаждаме растенията. Нови начини се изискватъ за посаждане, за култивиране на растенията. Смѣшно е да дойде днесъ човѣкъ да ви учи да живѣете като овцетѣ! Вие сте надрасли живота на овцетѣ, нѣма защо да се връщате назадъ. Нѣма защо да се оставяте да стрижатъ вълната ви и да доятъ млѣкото ви. Веднѣжъ

сте влѣзли въ човѣшкия животъ, новъ пжть ви чака — пжть съ нови методи, за ново разбиране и прилагане.

Сега, отъ всички хора се изисква будно съзнание, да разбератъ, че умразата и любовта сж две сили, съ които Богъ еднакво си служи. Бога можете да опитате и въ умразата, и въ любовта, но по съвършено различни пжтища. Нима хирургътъ, който туря болния на операционната маса и тегли ножа по тѣлото му, го мрази? Не, той не мрази болния, но като му причинява страдания, мисли неговото добро. Въ случая, страданията ще спасятъ болния. Това не е ли любовъ? Любовъ е, защото спасява живота на човѣка. Срѣщате на улицата човѣкъ, който е тръгналъ да убива нѣкого, да му отмъсти за нѣщо. Удряте този човѣкъ съ бастона си презъ крака му и го счупвате. Лошо ли направихте на този човѣкъ? Вие му дадохте добъръ урокъ, да знае, какво значи да убива. Ако той жали за своя счупенъ кракъ, колко повече трѣбва да жали за живота на единъ човѣкъ! Ако бѣше извършилъ убийството, той щѣше да изгуби не само единия си кракъ, но и живота си; той щѣше да погуби не само живота си, но и душата си.

И тѣй, ако разглеждате нѣщата по този начинъ, ще разберете, че всичко, което става въ свѣта, е разумно. Нѣмате ли това разбиране, ще мислите, че животътъ върви назадъ. Когато нѣкой казва, че работитѣ му не вървятъ добре, той не разбира нѣщата право. Само той мисли така, въ сжщностъ животътъ му върви напредъ. Както мисли, така излиза. За доказателство на това, че ни върви напредъ, служи факта, че всички ядемъ и растемъ. Казвате: Какъ ще познаемъ, че Богъ сжществува? Когато умрѣлитѣ започнатъ да гниятъ, това показва, че Богъ сжществува. На водата казвамъ: когато се размръзишъ, отъ ледъ се превърнешъ въ вода и започнешъ да течешъ, ще познаешъ, че Богъ сжществува. На растенията казвамъ: когато започнете да растете, това показва, че Богъ сжществува. На животнитѣ казвамъ: когато живѣете и не умираете, това показва, че Богъ сжществува. Най-после и на човѣка казвамъ: когато мислишъ право, това показва, че Богъ сжществува. Да мислишъ право! — ето истинското вѣрую въ свѣта. Да мислишъ право и да прилагашъ своята мисль право — ето новата наука, новата философия, новата религия въ свѣта! Новото, въ всички области, въ всички направления, осмисля живота. Старата култура трѣбва да падне при коренитѣ на дървото и да изгние. Сжщото това дърво трѣбва да изсмучи

соковетѣ на окапалитѣ листа, да ги преработи и напролѣтъ да се накичи съ нови листа, съ нови цвѣтове, съ нови плодове, по-сладки и по-красиви.

Време е вече всички да възприемемъ новото, което иде отгоре! Жалко ще бжде, ако чувате нѣкой да казва, че новото разрушава. Старото разрушава, а не новото. Малкитѣ деца разрушаватъ ли живота? Малкитѣ деца съграждатъ живота. Рѣкитѣ, които текатъ и прииждатъ, съграждатъ живота. Стариятъ животъ, стариятъ човѣкъ е пресъхнала рѣка. Новиятъ животъ, новороденото дете е рѣка, която постоянно приижда и носи съ себе си Божествената енергия, Божиитѣ блага. Затова Христосъ казва: „Ако не станете като малкитѣ деца, не можете да влѣзете въ Царството Божие.“ Съвременнитѣ хора и досега още не могатъ да разбератъ смисъла, който Христосъ е вложилъ въ този стихъ. Детето представя новия животъ, новия човѣкъ, който носи въ себе си Божественитѣ елементи. Вие трѣбва да имате такова понятие за Бога, каквото детето има за своитѣ майка и баща. Ако така се свържете съ Бога, тогава можете да очаквате и Неговото благословение. Божието благословение ще дойде и безъ да искате. Кога? Когато се свържете съ Бога. Това подразбира стиха: „Идете да повикате всички слѣпи, куци, хроми, да насѣдатъ на царската трапеза.“ Ще дойде день, когато куци, слѣпи, хроми ще насѣдатъ на царската трапеза и ще се благословятъ. Каненитѣ ще се откажатъ, а неканенитѣ ще насѣдатъ заедно съ Бога около Божествената трапеза.

И тъй, всички трѣбва да направите тази нова връзка, този новъ съюзъ, новъ договоръ, новъ заветъ съ Бога!

Новиятъ заветъ съ Бога ще бжде „Завѣтътъ на Божията Любовь.“ Тази Любовь ще обедини всички хора въ едно общо братство.

19. Беседа отъ Учителя, държана на 15 януари, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

НИКОДИМЪ.

„Имаше нѣкой чловѣкъ отъ фари-
сеитѣ, на име Никодимъ, началникъ юдей-
ски. Той дойде презъ нощъ при Исуса.“*)

Съвременната наука, специално съвременната фило-
софия, разглежда условията, при които известни мисли мо-
гатъ да се развиватъ, т. е. да се изясняватъ. Значи, за изясняване на известни мисли, за различнитѣ хора се изискватъ различни условия, защото всички хора не се намиратъ на еднакво умствено и духовно развитие. Въ цитирания стихъ, на примѣръ, се казва, че Никодимъ отишълъ вечеръ при Христа, вследствие на което не могълъ да разбере това, което Той му говорилъ. Никодимъ самъ се чуди, защо не може да разбере Христовитѣ думи. Ако бѣше отишълъ при Христа презъ деня, той непременно щѣше да разбере, какво му говори Христосъ.

Мнозина запитватъ: Що е добро, и що е зло? Що е свѣтлина, и що е тъмнина? — Всѣко нѣщо, което дава условия за растене, е добро; всѣко нѣщо, което спъва растенето въ живота, е зло. Всѣко нѣщо, което разкрива доброто, е свѣтлина; всѣко нѣщо, което разкрива злото, е тъмнина. Следователно, всѣки трѣбва да избира такива условия, при които да има ясни схващания за живота. Всички нещастия въ миналия, както и въ сегашния животъ на хората се дължатъ на факта, че тѣ искатъ да живѣятъ добре, да придобиватъ блага, безъ да знаятъ начина, по който могатъ да постигнатъ тия свои желания. Умнитѣ свѣтски хора, като по-практични отъ религиознитѣ и духовнитѣ, казватъ: Човѣкъ трѣбва да се мжчи, да се труди, да приложи волята си, за да постигне своитѣ желания. Питамъ: какво особено сж придобили свѣтскитѣ хора при своитѣ голѣми усилия и трудъ? Каквито усилия да правятъ, въ края на краищата, тѣ ще се намѣрятъ въ положението на онѣзи англичани - лодкари, които цѣла нощъ гребли съ веслата си, и на сутринята видѣли, че не сж се мръднали отъ брѣга. Защо? Презъ деня тѣзи млади англичани посетили единъ египетски градъ, а презъ това

*) Иоана 3. 1, 2.

време вързали лодката си на бръга, та като се върнатъ, да продължатъ пътуването си. Като влѣзли въ града, тѣ пийнали повечко отъ всѣки другъ пѣтъ и закѣснѣли малко. Въ бързината си, тѣ забравили да развържатъ лодката си, влѣзли въ нея и започнали усилено да гребатъ, да стигнатъ на време за парахода. Какво било очудването имъ, когато се видѣли сутринъта пакъ на сѣщото мѣсто! Коя е причината за тѣхното закѣсняване? Тъмнината. Въ тази тъмна нощъ тѣ не забелязали, че лодката имъ била вързана за бръга. Ако пътуваха презъ деня, на свѣтло, тѣ щѣха да видятъ, че лодката имъ е вързана, щѣха да я развържатъ и да стигнатъ на време за парахода.

И тъй, когато нѣкой казва, че воля е нужна на съвременнитѣ хора, питамъ: тия лодкари нѣмаха ли воля? Тѣ имаха воля, но лодката имъ бѣше вързана на бръга. Освенъ това, тѣ пътуваха вечеръ, въ тъмнина, и не знаеха условията, при които се движатъ. Религиознитѣ хора пѣкъ казватъ: Господъ ще ни даде всичко, Той ще оправи работитѣ. — Вѣрно е, ние сме съгласни съ първото положение, че хората трѣбва да правятъ усилия, да се трудятъ, да приложатъ волята си; съгласни сме и съ второто положение, че Господъ ще даде всичко. Обаче, ако отидете въ нѣкоя банка, когато тя е затворена, какво ще вземете отъ нея? Или, ако, зимно време влѣзете въ плодна градина, когато всички плодове сж обрани, какво ще намѣрите тамъ? Значи, човѣкъ трѣбва да вземе предъ видъ времето, когато ще предприеме нѣкаква работа. Когато религиозниятъ, или свѣтскиятъ човѣкъ не постѣпва съобразно законитѣ на природата, това показва, че той е неразуменъ човѣкъ, има високо мнение за себе си и казва: Ще се наредятъ работитѣ! Нѣма защо да се безпокоимъ, добъръ е Господъ! Да, работитѣ се нареждатъ, но какъ? Направишъ една кѣща, безъ да предвидишъ, доколко срѣдствата ти ще стигнатъ; объркашъ смѣткитѣ си и се виждашъ принуденъ да я продадешъ. Следъ това казвашъ: Нареди се работата! — Нареди се работата, но следъ като хората взеха кѣщата ти. Качвашъ се на една кола, която срѣдъ пътя се счупва; ти оставашъ на половината пѣтъ и казвашъ: Нареди се работата. Тръгвашъ на пѣтъ, но разбойници те хващатъ и обиратъ. — Нареди се работата! Обаче, има и другъ начинъ за нареждане на работитѣ. Имашъ да давашъ нѣкому голѣма сума. Дойде при тебе приятельтъ ти, отвори кесията, плати дълга ти вмѣсто тебе — нареди се рабо-

тата. Значи, работитѣ могатъ да се наредятъ по два начина. Ти си слабъ, отивашъ при лѣкарь. Той ти препоръчва да се хранишъ добре. Ти изпълнявашъ съветитѣ на лѣкаря, но затлъстявашъ. Хване те нѣкоя болестъ, държи те четири-петъ месеца, докато се освободишъ отъ излишъцитѣ и после казвашъ: Нареди се работата. Тази болестъ е дошла да те научи, какъ да спазвашъ законитѣ на природата. Щомъ не спазвашъ нейнитѣ закони, тя дохожда, като бирникъ, взима половината тегло на тѣлото ти и олеквашъ, ставашъ като дете.

„Имаше нѣкой човѣкъ отъ фарисеитѣ, на име Никодимъ“. На времето си, Никодимъ бѣше единъ отъ учитѣ хора, началникъ Юдейски; и днесъ да бѣше живъ, пакъ щѣше да бжде ученъ човѣкъ, като Кантъ, като Лайбницъ, или поне като нѣкой отъ сегашнитѣ учени естественици. Той познаваше естественитѣ науки, знаеше закона за странствуването на душитѣ, но запитваше Христа: „Може ли човѣкъ да се роди изново?“ Човѣкъ само единъ пжтъ се ражда и умира. Презъ това време той расте и се развива. Когато нѣкой умре, хората казватъ: Всичко се свърши съ този човѣкъ! Да се говори, че съ смъртта на човѣка всичко се свършва, това подразбира, че следъ като е училъ, напримѣръ, десетъ години въ нѣкое училище, той свършва това училище. Дали се е училъ зле, или добре, той излиза отъ това училище. Разликата седи въ това, че ако е училъ добре, получава дипломъ; ако е училъ зле, никакъвъ дипломъ не получава. И двамата ще иматъ познания, но тѣхнитѣ познания ще се различаватъ. Въ това отношение, животътъ е училище. Хората могатъ да свършатъ това училище по два начина: първиятъ начинъ седи въ получаване на дипломъ и докторатъ. Той се отнася до добритѣ ученици. Вториятъ начинъ седи въ излизане отъ училището безъ дипломъ и докторатъ. Този начинъ се отнася до слабитѣ ученици. Като не учатъ, професоритѣ имъ казватъ: Достатъчно толкова. Сега можете вече да излѣзете въ свѣта, тамъ да учите. Значи, който е дошълъ на земята да живѣе, той трѣбва да знае условията на този животъ. Нѣкой казва: Азъ искамъ да живѣя — нищо повече! — Право е това. Този е най-важниятъ въпросъ. Да живѣешъ, това значи да учишъ. Питамъ тогава: увѣренъ ли си, че ако следвашъ философия, напримѣръ, всичкитѣ ти работи ще вървятъ добре? Ако философията обърка ума ти, не ти даде потикъ да вървишъ напредъ, учи тогава естественитѣ

науки. Ако естественитѣ науки не просвѣтятъ ума ти, изучавай правнитѣ науки и дипломация. Ако и тѣ не могатъ да ти помогнатъ при разрешаване въпроситѣ въ живота, стани земедѣлецъ. Ако и като земедѣлецъ не можешъ да успѣешъ, стани слуга. Ако и при това положение не научишъ нищо, влѣзъ въ нѣкоя болница, при най-виднитѣ лѣкари, и пожелай да те лѣкуватъ. За тази цѣль, обаче, трѣбва да приготвишъ пълна кесия съ злато. Така лѣкуватъ лѣкаритѣ, които сж завършили съ дипломъ и съ докторатъ. Могатъ да те лѣкуватъ и лѣкари безъ дипломъ и докторатъ, но главата ти ще види и ще пати.

„Той дойде презъ нощъ при Исуса.“ Много отъ съвременнитѣ хора се намиратъ въ положението на Никодима: търсятъ Истината вечеръ, въ тъмнината. Щомъ се намѣрятъ въ голѣмо затруднение, тѣ започватъ да търсятъ смисъла на живота. Да се търси смисъла на живота, това е последната фаза, последното стѣпало. Първо човѣкъ трѣбва да мисли върху почвата на живота; после — върху формата на живота; следъ това — върху съдържанието на живота и най-после — върху смисъла на живота. Преди да дойдете до смисъла на живота, вие трѣбва да знаете формата и съдържанието на живота. Защо? Защото животътъ безъ форма и съдържание нѣма никакъвъ смисълъ. Сжщото нѣщо ще забележите и при писането и говоренето. Когато нѣкой пише нѣщо, той първо трѣбва да познава елементитѣ, съ които ще си служи. Тѣзи елементи сж буквитѣ. Следъ това той трѣбва да знае, какъ да съпостави тия букви, да знае, какъ да ги нареди. Това зависи отъ любовта, която сжществува между буквитѣ. Той не може да ги нареди една следъ друга, по войнишки, а, б, в, г . . . — така и децата постѣпватъ. Съ а, б, в, нищо не става. Това не е наука. Който пише, той непременно трѣбва да познава законитѣ, по които буквитѣ се съчетаватъ. Основниятъ законъ, който ги съчетава, е законътъ на любовта. Споредъ този законъ, тѣ се съединяватъ две по две. Следователно, човѣкъ трѣбва да знае, кои букви се съединяватъ помежду си и така да ги нарежда. Съгласнитѣ или мекитѣ букви, наречени още женски букви, показватъ, че жената има преобладаващо влияние въ писмената речъ. Гласнитѣ букви пѣкъ сж наречени мъжки. Най-добро съчетание между буквитѣ е, когато съгласни се съединяватъ съ гласни. Това показва, че тѣ иматъ помежду си по-голѣма любовъ, отколкото, когато се съединяватъ две съгласни, или две гласни. Когато между две

букви има любовъ, тѣ започватъ да си пишатъ писма, да се разговарятъ, а това създава условия за тѣхното растене и развиване. Като резултатъ на растенето е образуването на словетѣ, на думитѣ, на изреченията, а най-после и на цѣлата речъ. Достатъчно е две думи да се наредятъ правилно, по единъ вътрешенъ законъ, за да образуватъ мисль. Мнозина мислятъ, че за да говорятъ правилно, трѣбва да изучаватъ граматика. И граматиката е нужна, но съществува и природна, естествена граматика. Ако човѣкъ спазва законитѣ на тази граматика, мислитѣ му ще се нареждатъ правилно и хармонично. Въ това отношение, ще срещнете много учени хора въ свѣта, които не се ръководятъ отъ правилата на обикновенитѣ граматики, но пишатъ и говорятъ правилно. Тѣ нареждатъ мислитѣ си споредъ законитѣ и правилата на природата, които сж неизмѣнни. Какво виждаме въ граматикитѣ на човѣшкитѣ езици? Тамъ постоянно ставатъ промѣни. Въ български езикъ, на примѣръ, често се смѣня правописътъ: днесъ една дума се пише съ ѣ, утре — съ е.

Сега, ние не се спираме върху формата на буквитѣ, но казваме, че буквитѣ, т. е. звуковетѣ представятъ скрити сили въ природата. Тѣй щото, за насъ не е важна само външната форма на буквата, на примѣръ, буквата а, или друга нѣкоя буква, но имаме предъ видъ още и вътрешното усилие, което се прави, за да се произнесе дадена буква. Това вътрешно усилие пѣкъ говори за съдържанието на буквата, което иска да се прояви навънъ. Това усилие крие въ себе си известно течение на сили. И ако въ даденъ случай не може да произнесе известна гласна или съгласна буква, човѣкъ ще си създаде нѣкакво нещастие. И ако не знае, какъ да съчетава буквитѣ въ думи и въ изречения, той пакъ ще си създаде нѣкакво нещастие. Ако нѣкой човѣкъ отиде въ участъка и се изповѣда предъ властта, че е открадналъ нѣкаква сума, ще го похвалятъ ли за тази му изповѣдь? Споредъ мене, изповѣдватъ се само гениалнитѣ, а не глупавитѣ хора. Нѣкой казва, че не обича да се изповѣдва. — Като дойде време за изповѣдь, и безъ да обича, ще се изповѣда. Тогава на сила ще го накаратъ да се изповѣда. Да се изповѣдва човѣкъ, това подразбира да съзнае той въ себе си, че не е постъпилъ споредъ законитѣ на природата. Защо трѣбва да отива по участъцитѣ, да се изповѣдва, че обралъ нѣкого, когато може да срещне този човѣкъ и да му каже: Прия-

телю, азъ откраднахъ отъ тебе еди каква си сума. Съзнавамъ погрѣшката си и съмъ готовъ да върна паритѣ ти заедно съ лихвата. Следъ това ще имашъ ли нѣщо противъ мене? Нѣкой казва, че не вѣрва въ Бога, а другъ казва, че вѣрва. Каква нужда има да се изповѣдвашъ предъ хората, че вѣрвашъ, или че не вѣрвашъ въ Бога? Да вѣрвамъ въ Бога, това значи да запалъ свѣщъта си и да отида съ нея между хора, които се намиратъ въ голѣма опасностъ, да имъ помагамъ. Това не значи, че ще нося тия хора на гърба си, но ще освѣтявамъ пѣтя имъ.

Често съвременнитѣ хора говорятъ за жертвата и казватъ: Човѣкъ трѣбва да се жертвува! Какво разбиратъ тѣ подъ думата жертва? Двама приятели вѣрватъ по единъ и сжщъ пѣтъ, но единиятъ отъ тѣхъ, по невнимание, пада въ кладенеца. Трѣбва ли и другиятъ да се пожертвува за него, като се хвърли въ кладенеца? Не, вториятъ трѣбва да каже на приятеля си: Слушай, азъ ще притърча до близкото село, да взема едно здраво вжже да те извадя отъ кладенеца. Презъ това време ти се позанимавай малко, изследвай дъното на кладенеца, вижъ, дали нѣма нѣкакво богатство заровено въ него. Азъ скоро ще се върна. Питамъ: има ли смисълъ и вториятъ да се хвърли въ кладенеца? Какво ще се постигне съ тази неразумна жертва? Ако и той се хвърли въ кладенеца, трѣбва да се чака дълго време, да мине нѣкой човѣкъ, да донесе вжже и да извади и двамата. Нѣкой плаче и казва на приятеля си: Ти не ми съчувствувашъ, не плачешъ съ мене заедно. Единиятъ страда отъ кракъ и плаче. Този плачъ има смисълъ за него, но какво ще се ползватъ, ако и двамата започнатъ да плачатъ? Съ плача си вториятъ нѣма да помогне на болния кракъ на своя приятелъ. Плачътъ на втория е подобенъ на услугата, която единъ минувачъ предложилъ на единъ турски кафеджия, но нито той спечелилъ нѣщо, нито кафеджията.

Единъ турчинъ излѣзълъ предъ дюкяна си, който билъ близо до джамията, да чука кафе. Турцитѣ иматъ обичай да чукатъ кафето си съ дървенъ чукъ, въ голѣми, специални камъни; като вдигалъ и слагалъ чука, той се задъхвалъ и, при всѣко слагане на чука въ камъка, издавалъ нѣкакъвъ особенъ слогъ „ха.“ Въ това време покрай дюкяна миналъ единъ познатъ на турчина, спрѣлъ се предъ него и му казалъ: Слушай, приятелю, хайде да раздѣлимъ работата си. Ти вдигай и слагай чука, пъкъ азъ ще казвамъ

„ха.“ Турчинътъ се съгласилъ: вдигалъ и слагалъ чука, а другиятъ казвалъ само „ха.“ Като правилъ кафета на клиентитъ си, най-после съдружникътъ му казалъ: Сега ние трѣбва да раздѣлимъ печалбата си. Нали и азъ ти помагахъ? Турчинътъ отговорилъ: Слушай, азъ ще взимамъ паритъ за кафетата, ще ги турямъ въ тенекиена кутия. Като падне парата въ кутията и чуешъ звука „дзънъ“, това ще бѣде твоята заплата. За твоего „ха“ достатъчно ти е това „дзънъ.“

Много отъ съвременнитъ хора постѣпватъ, като този случаенъ минувачъ, искатъ лесно да прекаратъ живота си. Като кажатъ „ха,“ тѣ искатъ всичко да се нареди добре. Не, ще вдигате и слагате този чукъ по всички правила на изкуството и ще чукате кафето, както природата изисква. Ако не изпълните природнитъ закони доброволно, животътъ на сила ще ви застави да ги изпълните.

„Той дойде средъ нощъ при Исуса.“ Разговорътъ между Христа и Никодима е билъ единъ отъ краткитъ разговори. Обаче, Никодимъ не е разбралъ думитъ на Христа, понеже не е избралъ благоприятенъ моментъ за посещение. Той е отишълъ средъ нощъ при Христа, Който му казалъ: „Ако не разбирате земнитъ, материалнитъ работи, какъ ще разберете духовнитъ?“ Никодимъ вътрешно разбралъ Христа, но билъ заинтересуванъ отъ нѣщо лично, материално, та не искалъ да даде видъ, че го разбралъ. Преди години, единъ евангелски проповѣдникъ попадналъ въ едно общество на младежи, които разисквали върху въпроси отъ новитъ течения. Проповѣдникътъ казалъ: Азъ не вѣрвамъ въ идеитъ на новитъ течения. Между младежитъ имало единъ отъ неговитъ слушатели. Като се разотишли всички, проповѣдникътъ се обърналъ къмъ своя познатъ и казалъ: Азъ вѣрвамъ въ новитъ идеи, но не мога гласно да се изкажа предъ това общество, да не би моето началство да чуе отнѣкъде и да ме уволни отъ служба. Следователно, когато човѣкъ не иска да изкаже своето вътрешно убеждение предъ хората, отъ страхъ да не изгуби положението си, или доброто мнение на обществото, той се отнася къмъ категорията на Никодимовцитъ. Всѣки, който върви по пѣтя на Никодима, а същевременно иска да разбере живота, той непременно ще фалира. Не е достатъчно само да кажете, че имате добри условия въ живота, но вие трѣбва да знаете, че въ свѣта съществува великъ законъ, който регулира всички нѣща. Не мислете, че

великитѣ хора на земята сж велики и на небето. Колко отъ великитѣ писатели и поети на земята сж последни на небето! Много отъ нашитѣ велики поети не сж приети въ невидимия свѣтъ, даже и въ първи класъ на гимназията. На колцина видни философи на земята ще срещнете името записано между философитѣ въ невидимия свѣтъ? Тамъ никой не познава философията на тия учени хора отъ земята. Колко светии, признати отъ хората за такива, предъ лицето на Бога не минаватъ за никакви светии! Другояче гледа Богъ на работитѣ. Ще кажете, че нѣкой човѣкъ е благодетеленъ, защото пожертвувалъ 20 милиона лева за бедни. — Богъ гледа другояче на тази работа. Този човѣкъ одралъ кожитѣ на хиляди животни, събралъ на готово житото на десетки и стотици земеделци, ползува се отъ тѣхния трудъ, а следъ това ще прави добрини съ чужди пари. „Съ чужда пита поменъ не се прави.“

Ще приведа единъ примѣръ за подобни благодеяния, които правилъ единъ милионеръ американецъ. Единъ день този американецъ умрѣлъ и, като се видѣлъ въ онзи свѣтъ, първата му работа била да потърси рая. Посочили му рая, и той започналъ да търси вратата, която води въ райската градина. Намѣрилъ вратата и се запжтилъ направо за тамъ. Предъ вратата на рая стоялъ свети Петъръ, който го спрѣлъ, като му казалъ: Не можешъ да влѣзешъ въ райската градина. — Какъ да не мога? Въ единъ американски градъ строихъ една църква. — Записано ли е името ти за това благодеяние? — Записано е. — Щомъ е така, платено ти е вече. — Въ еди-кой си градъ строихъ голѣмо училище за сирачета. — Записано ли е името ти тамъ? — Записано е. — И за това ти е платено. Помисли си, направилъ ли си нѣкакво добро дѣло, за което никой да не знае, нито пъкъ името ти да е записано въ книгата на добродетелнитѣ хора на земята. Иначе, ще бждемъ заставени да те върнемъ въ ада. Той се почесълъ по врата, позамислилъ се и по едно време се сѣтилъ, че единъ день, като отивалъ за бърза работа въ града, срещнала го една бедна вдовица, спрѣла го и започнала да му разправя положението си, че имала нѣколко деца, слаби, гладни и боси, и нѣма кой да ѝ помогне. Понеже бързахъ за работата си, азъ се обърнахъ къмъ нея съ молба, да не ме спира въ пѣтя ми, но тя вървѣше следъ мене и настояваше да ѝ помогна, защото децата ѝ умирали отъ гладъ. Най-после, за да се освободя отъ нея, бръкнахъ въ джоба си, извадихъ единъ доларъ и

и го подхвърлихъ. Този е единствениятъ случай на малко благодеяние, за което никой вестникъ не е писалъ. — Тази работа е малко по-особена, не зная, какъ да я реша, затова ще отидемъ и двамата при Господа, да видимъ, какво Той ще каже. Само Богъ може да разреши правилно този случай. Свети Петъръ разказалъ всичко това на Господа, Който му отговорилъ: Дайте два долара на този човѣкъ и го пуснете да си върви. Той още не е готовъ за рая.

Казвамъ: условията, при които живѣете днесъ, представятъ нѣщо велико за васъ. И ако не схванете тѣзи условия този моментъ на живота и не ги използвате разумно, много нѣщо ще изгубите. На всѣка стѣпка въ живота си, вие ще срещнете философи, учени, религиозни, които залягватъ хората, както лѣкарьтъ залягва болния. Лѣкарьтъ дойде до леглото на болния, прегледа го, предпише лѣкарства и си излѣзе. Близкитѣ на болния задържатъ лѣкаря и го питатъ за положението му. Той казва, че болниятъ ще оздравѣе, благополучно ще мине кризата. Но като излѣзе вънъ, лѣкарьтъ си казва: Я оздравѣе, я не. Викатъ втори, трети лѣкарь—всички казватъ едно и сѣщо нѣщо, но положението на болния не се подобрява. Какво трѣбва да се прави? Лѣкарьтъ трѣбва да каже на болния истината. Той трѣбва да му каже: Слушай, приятелю, ако въ продължение на 24 часа не изправишъ своитѣ мисли и чувства, ти непременно ще заминешъ за онзи свѣтъ. Само Истината ще освободи човѣка отъ ограничителнитѣ условия въ живота. Какво по-голъмо ограничение отъ смъртта?

Ще приведа единъ примѣръ, да видите, какъ действува истината върху човѣка. Една богата американка заболѣла сериозно, и всички лѣкари се произнесли, че болестта ѝ е неизцѣрима. Нѣкои отъ лѣкаритѣ, които я лѣкували, били по-смѣли и направо ѝ казали да се готви за другия свѣтъ. Тя извикала мъжа си да се прости съ него и почнала да плаче, да го милва, да го цѣлува. Най-последно се обърнала къмъ него съ думитѣ: Слушай, какво ще ти кажа. Досега съмъ те обичала много, живѣла съмъ добре съ тебе и сега искамъ само едно обещание. Готовъ ли си да ми дадешъ това обещание? Мъжътъ отговорилъ: Докато не чуя, какво искашъ отъ мене, нищо не мога да ти обеща. Ако е нѣщо, което влиза въ кръга на моитѣ възможности, обещавамъ ти, че ще го изпълня; ако не е въ кръга на възможноститѣ ми, никакво обещание не мога да ти дамъ. — Слушай тогава, какво обещание искамъ отъ тебе:

дай ми честната си дума, че следъ смъртъта ми ти нѣма да се оженишъ за друга. — Вижъ, такава обещание не мога да ти дамъ. Ти знаешъ, че азъ обичамъ истината и затова казвамъ: Следъ твоята смъртъ азъ ще се оженя. Болната била много ревнива. Като чула думитѣ на мъжа си, събрала последнитѣ си сили, скочила отъ леглото си и казала: Тѣй ли? Да знаешъ тогава, че азъ нѣма да умра! Въ този моментъ въ организъма ѝ станала нѣкаква вътрешна реакция, единъ подемъ на силитѣ, и въ продължение на 24 ч. тя се почувствувала по-добре. Следъ една седмица била напълно здрава и се движила изъ стаитѣ, изпълнявала задълженията си. Идея имала тази жена! Тя не позволявала друга жена да влѣзе въ нейния домъ, макаръ и следъ смъртъта ѝ. Понѣкога една негативна мисль може да спаси човѣка.

Съвременнитѣ хора казватъ, че истината не трѣбва да се говори. Има една истина, която не трѣбва да се говори, но тя не е Божествената Истина. Божествената Истина спасява, освобождава човѣка. Тя носи свѣтлина за човѣшката душа. Следователно, отъ тази истина човѣкъ не трѣбва да се плаши. Божествената Истина оживява, възкрѣсява човѣка. Тя е нѣщо велико, следователно, и непостижимо. Въ живота си, човѣкъ трѣбва да се домогне до онзи методъ, който ще го доведе до тази велика Истина. Само онзи може да дойде до тази Истина, въ душата на когото цари Любовта. Любовта е огнената колесница, съ която може да се достигне свѣта на великата Истина. Значи, безъ Любовта и безъ Мъдростъта не можете да приближите до царството на Истината. Само по този начинъ човѣкъ ще разбере отношенията между всички живи същества.

„Ако се не роди нѣкой изново, не може да види Царството Божие.“ И азъ подържамъ мисълъта, че човѣкъ може да се роди изново. Това зависи отъ неговитѣ мисли и чувства. Всѣка мисль, която се ражда въ ума на човѣка, може да бѣде положителна или отрицателна, вследствие на което води следъ себе си известно течение на сили, положително или отрицателно. Ако е отрицателно, то може да бѣде толкова гжсто, толкова отровно, че да поквари кръвта на цѣлия организъмъ. Нѣма да минатъ петъ-шестъ месеца, и тази мисль ще укаже своето вредно влияние върху организъма. Ако мисълъта е положителна, по сжщия начинъ тя ще укаже благотворно влияние върху организъма. Всѣка свѣтла, положителна мисль може да се отрази благотворно даже и върху туберкулозенъ човѣкъ. Тя е въ сила

да го спаси. Като знае това, човѣкъ трѣбва да се пази отъ отрицателнитѣ мисли и чувства. Той трѣбва да се пази и отъ религиознитѣ вѣрвания. Защо? Защото религиознитѣ вѣрвания сж подобни на стари, скжсани дрехи, които непременно трѣбва да се смѣнятъ съ нови.

Сега, азъ говоря за истини, които могатъ да се приложатъ. Запримѣрь, говоря за любовта, за доброто, за братството. При какви случаи двама души могатъ да бждатъ братя? За да се нарекатъ двама души братя, първото условие е да иматъ една и сжща кръвь. Второто условие е да бждатъ родени отъ единъ баща. Значи, тѣ могатъ да бждатъ родени отъ една или отъ две майки, но непременно отъ единъ баща. Тѣй щото, най-важното условие, което опредѣля братството между двама души, е кръвьта да бжде еднаква и чиста. Щомъ кръвьта на двама души е еднакво чиста, това показва, че тя е произлѣзла отъ единъ изворъ; това условие вече опредѣля братството между тия двама души. Ако кръвьта имъ не е еднакво чиста, това показва, че е произлѣзла отъ два различни извора, вследствие на което тия двама души не могатъ да се разбиратъ помежду си като братя. Нечистата кръвь носи нечисти мисли. Разгледайте кръвьта на нѣкой престѣпникъ, да видите, колко отрови се съдържатъ въ нея. Лицето му е деформирано, представя неправилна геометрическа фигура. Обикновено лицата на престѣпницитѣ сж широки. Лицето не трѣбва да бжде нито много широко, нито много тѣсно. Що се отнася до лицето, природата е опредѣлила една нормална мѣрка, която всички трѣбва да иматъ предъ видъ. Сжщото нѣщо може да се каже и за очитѣ, и за носа на човѣка. Дали очитѣ на човѣка сж по-далечъ или по-близо до носа, това показва животъ, поставенъ по два различни начина. Широко отворенитѣ очи на нѣкой човѣкъ показватъ, че той се е родилъ презъ нощта, вследствие на което възприема много впечатления. Затова, именно, умътъ на този човѣкъ се разсѣйва. Той е заетъ съ много нѣща, съ много мисли. Въпрѣки това, обаче, всички тия мисли, всички тия идеи не могатъ да се реализиратъ.

Христосъ каза на Никодима: „Ако се не роди човѣкъ изново, не може да влѣзе въ Царството Божие.“ Новораждането подразбира второ раждане, т. е. раждане по духъ. Когато се роди по първия начинъ, т. е. по плътъ, човѣкъ не познава майка си и баща си и ги търси; когато изново се роди, по духъ, той познава вече своята майка и своя баща

и по име ги зове. При първото раждане и майката, и бащата, и сестритъ, и братята умиратъ. При новораждането никой не умира. Тамъ и майката, и бащата, и сестритъ, и братята на човѣка вѣчно живѣятъ. Това се разбира отъ стиха, който Христосъ е казалъ: „Роденото отъ плътта, плътъ е; роденото отъ Духа, духъ е.“

„Никодимъ дойде презъ нощъ при Исуса.“ Питамъ: Кога трѣбва да отиде човѣкъ при Христа? Много християни отиватъ вечеръ при Христа. Казвамъ: по този начинъ Истината не може да се намѣри. Като наблюдавамъ небето вечеръ, не виждамъ никакъвъ тренъ за пжтуване, не се продаватъ никакви билети, нѣма отворени дюкяни. Изобщо, навсѣкжде ще намѣрите затворени врати. Който попадне по това време тамъ, той ще се намѣри въ чудо, нѣма да знае, какво да прави, де да отиде. Обаче, ако денемъ влѣзе въ небето, и то не въ празникъ, а дѣлникъ той ще разбере и научи много нѣща. Казвате: Дотукъ всичко бѣше добро, но защо трѣбва да се говори за онзи свѣтъ? Вие не знаете, че онзи свѣтъ е пакъ около васъ, и затова се плашите. Когато съзнанията на поети, художници, музиканти, учени, писатели се съединятъ въ едно и влияятъ върху съзнанието на хората, не е ли това пакъ онзи свѣтъ? Онзи свѣтъ представя красивия, великия свѣтъ около насъ. Физическиятъ свѣтъ е свѣтъ на формитъ, а духовниятъ — свѣтъ на съдържанието. Кое е по-важно: формата, или съдържанието? Съдържанието е по-важно, но де ще се постави това съдържание, ако нѣма форма? Значи, за физическия свѣтъ формата е толкова необходима, колкото е необходимо съдържанието за духовния свѣтъ. Не е лошо, че формитъ съществуватъ, но всѣка форма трѣбва да бжде толкова голѣма, колкото е нужно, ни по-голѣма, ни по-малка отъ опредѣлената ѝ мѣрка за даденъ случай. Запримѣрь, тѣлото на човѣка не трѣбва да расте много, защото ще погълне силитъ на ума. Човѣкъ трѣбва да бжде здравъ, силенъ, но тѣлото му по никой начинъ не трѣбва да поглъща енергиитъ на ума. Такъвъ човѣкъ прекарва повече растителенъ, отколкото умственъ животъ. Какво печели този човѣкъ? Той ще се мжчи повече. Като дойде смъртта при него, той ще се превива, ще охка, ще плаче, не може да предаде душата си на Бога. И той ще се измжчи, и близкитъ наоколо му ще се измжчатъ, и смъртта ще се измжчи съ него. Обаче, когато смъртта дойде при нѣкой слабъ човѣкъ, ще го мушне съ ножа си на две-три мѣста и ще го отнесе съ себе си.

Човѣкъ съ голѣмо тѣло е голѣмъ сомъ; човѣкъ съ малко тѣло е малка рибка. Обаче, и голѣмиятъ сомъ, и малката рибка излизатъ отъ житейското море и отиватъ въ другъ, непознатъ за тѣхъ свѣтъ. Сжществата, които сж надъ насъ, си служатъ съ вждици и ни вадятъ отъ морето на физическия свѣтъ по сжщия начинъ, както ние ловимъ рибитѣ. Понѣкога е опасно човѣкъ да се разхожда покрай брѣговетѣ на духовното море, да не го уловятъ преждевременно и да не може да се върне на земята. Като ходѣше край морето, апостолъ Петъръ хвърли нѣколко пжти мрежата въ водата, но не можа да улови нито една риба. Христосъ му каза: „Хвърли още веднѣжъ мрежата си!“ Той хвърли мрежата въ водата и улови много риби. Питате: Защо трѣбва да се ловятъ рибитѣ? Трѣбва ли хората да ги ядатъ? Мнозина казватъ, че рибитѣ, които Петъръ уловилъ, били опредѣлени да станатъ въ бждеще хора. Ако това е вѣрно, не струва ли днесъ една риба да се пожертвува, за да стане нѣкога човѣкъ? Истината се заключава въ това, че и като хора, и като риби, всички сж осждени на изяждане. Обаче, има начинъ, по който човѣкъ може да се освободи, да не бжде изяденъ. Тогава се явява въпроса за месоядството: трѣбва ли човѣкъ да се храни съ месо, или не трѣбва? Въпросътъ за месоядството не е само за земята. Този въпросъ сжществува и въ духовния свѣтъ, дето има напреднали сжщества, ангели, които нѣкога сж паднали, и днесъ, като месоядци, изсмукватъ соковетѣ на хората. Когато нѣкой отъ тия ангели хване детето ви, той ще изсмуче кръвта му и ще си замине. Казвате: Защо Богъ позволява на тия сжщества да уморяватъ хората? Ако е позволено на комаря да забива хобота си въ тѣлата на хората и да смуче кръвта имъ, защо да не е позволено сжщото и на падналитѣ ангели? Днесъ единъ ангелъ ще смуче отъ кръвта ви, но утре, когато сте на смъртно легло и се обърнете къмъ Бога, ще дойде другъ ангелъ, който ще ви даде отъ своя чистъ и свѣтълъ животъ, и нѣма да забележите, какъ ще преминете кризата и ще влезете отъ смъртъ въ животъ.

Днесъ всѣки човѣкъ живѣе на земята, но животътъ му още не е правиленъ. Защо? Защото не е далъ мѣсто на любовта въ живота си. Запримѣрь, нѣкой е вегетарианецъ, но сжщевременно дава пари съ лихви. Наистина, той не трови кръвта си, както месоядецътъ, но затова пѣкъ трови душата си. Истинскиятъ вегетарианецъ трѣбва да се храни, освенъ съ чиста храна, още и съ чисти мисли, чувства и постжпки. Едно трѣб-

бва да знае месоядецътъ: каквото и да напише, като поетъ или писателъ, или каквото предприеме, като общественикъ или държавникъ, всичко ще бжде нѣщо обикновено. Той не може да даде на свѣта нѣщо гениално, нѣщо безсмъртно. Всички велики хора, имената на които сж написани на небето, сж се хранили само съ плодове. Въ нектара на плодетъ се крие великото, красивото и възвишеното. Като говоря за плодната храна, азъ нѣмамъ предъ видъ начина по който съвременнитъ хора се хранятъ. Да опечете една ябълка, това още не е плодна храна. Начинътъ, по който я печете, не е толкова препоръчителенъ, защото хранителнитъ ѝ сокове излетяватъ. Преди всичко, вие не знаете, какъ сж живѣли, какъ сж се хранили великитъ хора. За Канта, напимѣръ, се казва, че въ действията, въ проявитъ си той е билъ точенъ, като часовникъ: всѣки день излизалъ и се връщалъ по едно и сжщо време. Обаче, какъ се е хранилъ, не се знае. Едно е вѣрно: всички поети, писатели, учени, които сж създали нѣщо велико, сж били хора на Божествената Любовъ. Физическа храна тѣ сж възприемали малко, понеже сж владали единъ особенъ законъ, споредъ който сж приемали храна, чрезъ поритъ си, направо отъ въздуха. Като не владѣятъ този законъ, да се хранятъ чрезъ поритъ си, съвременнитъ хора употребяватъ много храна, вследствие на което и много се трудятъ и работятъ. Много отъ страданията и мжнотиитъ на хората днесъ се дължатъ все на липса на ядене. Всички работятъ, трудятъ се и се мжчатъ все за яденето. Ето защо, ония хора, които искатъ да напредватъ и да се развиватъ правилно, трѣбва сериозно да се заематъ съ изучаване на разумния животъ.

Съвременната наука върви по единъ правиленъ пжтъ, но много бавно. Двама учени американци се заели да претеглятъ земята, защото, споредъ тѣхъ, въ първоначалното число, което било дадено за земята, имало малка погрѣшка. Споредъ изчисленията на ученитъ, земята тежи шестъ хиляди трилиона тона, или шестъ квадралиона килограма. Представете си, че земята трѣбва да се пренесе отъ едно мѣсто на друго. За колко време ще се пренесе? Отъ изчисленията, които сж направени, намѣрено е, че тя може да се пренесе следъ четири хиляди милиони години. При това, ако за пренасянето на материалитъ, отъ които е направена земята, се впрегнатъ всички тренозе по свѣта, и всѣки тренъ да е съставенъ отъ сто вагона, които да работятъ непрекъснато цѣли сто години, едва ли щѣше да се пренесе земята отъ едно

мѣсто на друго. Това показва, че земята е тежка, голѣма, не се подава на мѣстене. Оттукъ може да се види, какви сж били тия сжщества, които сж взели участие при създаването на земята. Тѣ имали умъ, имали мисълъ, имали воля и мощенъ духъ. Тия разумни, гениални сжщества работѣли подъ ръководството на Бога. Ние наричаме тия сжщества ангели, арахангели, и всички заедно съставятъ козмичния човѣкъ. Тѣй щото, когато човѣкъ се ръководи отъ нѣкаква амбиция въ живота, нека тази амбиция не се отнася до постигането на нѣкой министерски постъ, но да дойде човѣкъ до положение да взима участие въ създаване на вселената. Въ това само ще се види великата слава Божия. Какво по-красиво желание отъ това, да види човѣкъ славата Божия! А тѣй, да се стреми човѣкъ да стане пръвъ министъръ въ своята държава, и нѣколко години следъ това да бжде оплутъ и подигранъ, то е равносилно на игра съ кукли. Какъвъ смисълъ има това желание? И следъ всичко това казватъ, че религиознитѣ хора не били умни. Колкото сж умни свѣтскитѣ хора, толкова сж умни и религиознитѣ. Разликата между еднитѣ и другитѣ седи въ това, че религиознитѣ хора искатъ да спасятъ душитѣ си, а свѣтскитѣ — искатъ да спасятъ тѣлата си. Душата нѣма нужда отъ спасение, тя е безсмъртна. Ако се оставите на душата си свободно, тя ще ви ръководи. Що се отнася до тѣлото, то е направено отъ такъвъ материалъ, който, въ края на краищата, ще се разруши. Следователно, не мислете, че можете да задържите тѣлото си на земята повече, отколкото има възможность да издържа. Вие ще живѣете въ тѣлото си като въ курортна къща, за четири-петъ месеца само. Щомъ дойде зимата, ще напуснете тази къща и ще отидете да живѣете на друго мѣсто. Значи, смъртта не е нищо друго, освенъ зимата въ живота.

Когато Никодимъ запита Христа за смисъла на живота, Той му отговори: „Докато не се роди изново, човѣкъ не може да разбере смисъла на живота.“ Следователно, докато не се роди изново, човѣкъ не може да разбере великия идеалъ, който трѣбза да следва въ живота. Мнозина си поставятъ за идеалъ въ живота желанието да влѣзатъ въ рай и да слушатъ тамъ пѣсенята и музиката на ангелитѣ. И това е хубаво, но не е високъ идеалъ. То е все едно да слушате нѣкой великъ музикантъ, на когото липсва нѣщо. Казватъ за нѣкой музикантъ, че ималъ техника и добро изпълнение, но дълбочина нѣмалъ. Така е, на земята моретата сж плитки,

нѣматъ голѣма дълбочина. За да бѣде нѣкой истински музикантъ, отъ него се изискватъ особени органи, особени инструменти; душа се изисква отъ музиканта, за да разбира и чувствува музиката въ нейната пълнота. Докато музикантътъ свири за хората, той още не е истински музикантъ. Истински музикантъ е онзи, който свири идейно, за Божественото въ себе си. Който не е музикантъ, той не може да влѣзе въ небето. Щомъ отидете въ рая, тамъ непременно ще ви накаратъ да изпѣете нѣкаква пѣсень. Ако не можете да я изпѣете, както трѣбва, нѣма да ви приематъ. Като българи, ще ви накаратъ да изпѣете, „цвѣте мило, цвѣте красно,“ или нѣкаква народна пѣсень. Ако искате да бѣдете приети въ рая, вие трѣбва да бѣдете готови, да изпѣете нѣкаква идейна пѣсень, и то добре, по всички правила на музиката. Българскитѣ народни пѣсни криятъ известна идея въ себе си. Дали разбирате това, или не, то е другъ въпросъ. Запримѣрь, каква е идеята въ пѣсеньта „Стоянь, мама си, думаше?“ Когато синътъ се разговаря съ майка си, това показва, че той иска да сподѣли нѣщо съ нея. Синътъ се е влюбилъ въ нѣкоя мома и я описва на майка си, като я пита, харесва ли я за снаха. Майката отговаря: „Стояне, синко, Стояне, понеже вечеръ си харесалъ момата, не е, синко, булка за тебе. Ти трѣбва денемъ да видишъ своята избранница, да видишъ, какъ вода носи, какъ хлѣбъ мѣси, какъ лозе копае и какъ се съ майка и съ татка обхожда. Твоята избранница, синко, отъ родъ знатенъ и богатъ трѣбва да бѣде.“ Такъвъ е билъ разговорътъ между майката и сина. Следователно, първоначално народнитѣ пѣсни сж били идейни, одухотворени, но следъ като сж слѣзли на физическия свѣтъ, тѣ сж изгубили своята духовностъ. Първоначално хората сж живѣли въ пълненъ миръ и съгласие помежду си, но станала е нѣкаква голѣма катастрофа между тѣхъ, вследствие на което тѣ сж се отклонили отъ истинския животъ. И днесъ навсѣкжде, отъ най-малкитѣ до най-голѣмитѣ сжщества, виждаме само войни и изстребления.

Питамъ: какъ ще се разреши тази война? Тѣй както военнитѣ разрешаватъ този въпросъ, тѣ сж се отклонили отъ правия пѣтъ. Тѣй както духовенството изпълнява своята служба, и то се е отклонило отъ правия пѣтъ. Тѣй както ученитѣ разбиратъ науката и ѝ служатъ, и тѣ сж се отклонили отъ правия пѣтъ. Тѣй както поетитѣ пишатъ, и тѣ сж се отклонили отъ правия пѣтъ. Днесъ всички хора сж се отклонили отъ правия пѣтъ. Защо? Защото осыта на на-

шата земя се е отклонила на 23^0 . Не е малко това отклонение! При това отклонение на земната ось е станало голѣмо бълникане, голѣмо раздвижване. И всѣки, който се е отклонилъ на 23^0 отъ правия пжть на своя животъ, изпитва сжщо такова бълникане въ себе си. Числото 23 е число на размирие. Числото две и три, взети по отдѣлно, сж добри числа, но едно до друго, като число 23, това е число на бълникане, на раздвижване, на размирие.

И тъй, не е въпросътъ, какъ започваме нѣщата, но какъвъ е тѣхниятъ краенъ резултатъ. Значи, важенъ е резултатътъ, който ще стабилизира положението на нашето тѣло, на нашитѣ кръвоносна и нервна системи. Всичко това дава условия за засилване на нашия умъ, за облагородяване на нашето сърце, за развиване на нашата душа и за укрепване на нашия духъ. Всѣки трѣбва да носи тази идея въ себе си! За да реализира тази идея, човѣкъ се нуждае отъ знания. Въ това отношение, хората могатъ взаимно да си помагатъ. За тази цель съвременната наука трѣбва да се постави на друга база: тя не трѣбва да се занимава съ неджзитѣ, съ отрицателнитѣ страни на живота и на хората, но като имъ посочва отклоненията отъ правия пжть, да ги напжти къмъ онѣзи сили, закони и принципи, чрезъ които тѣ могатъ да се изправятъ и да се върнатъ къмъ първоначалния си животъ. Запримѣрь, нѣкой човѣкъ се е родилъ тамъ, дето не е трѣбвало, или се е родилъ 23 деня по-рано, или по-късно. Такова раждане не може да изведе човѣка на добъръ край. Той е трѣбвало да се роди точно въ момента, който природата му е опредѣлила. При това положение, той трѣбва да намѣри въ науката такъвъ методъ, който да му покаже, какъ да изправи това нарушение на законитѣ. Не изправи ли това нарушение, той е осжденъ на смъртъ. Сжщиятъ законъ се отнася и до идеитѣ. Ако нѣкоя идея се роди 23 деня по-рано, или по-късно отъ опредѣленото за нея време, тя ще донесе нещастие за човѣка; обаче, ако една идея се роди точно на време, тя ще внесе въ ума и въ съзнанието на човѣка нова свѣтлина, отъ която той ще разбере, че се е родилъ изново, т. е. точно на опредѣленото за него време. Това подразбира силенъ човѣкъ, съ характеръ, подобенъ на Христовия. Той ще носи кръста си само до едно мѣсто, после ще го захвърли и ще каже: Не искамъ повече да нося този кръстъ!

Сега, като говоря за страданията, не мислете, че съмъ за тѣхъ. Азъ подържамъ страданията дотолкова, доколкото

човѣкъ може да прояви чрезъ тѣхъ своето геройство. На кого даватъ страдания? На кого даватъ кръстъ? — На героя. На малодушния не даватъ никакви страдания, него оставятъ спокоенъ, докато се засили. Щомъ се засили, и той минава презъ страданията. Когато Христосъ дигна кръста си, 500 милиона хора Го последваха. Голѣмо влияние е упражнилъ Христосъ върху човѣчеството! Питамъ: колко души днесъ могатъ да носятъ този кръстъ? Лесно се носятъ кръстове по вратоветъ, но мъчно се носи кръста на страданието. Това не е за обида, но човѣкъ трѣбва да разбере вътрешния смисълъ на кръста, както и вътрешния смисълъ на страданието. Христосъ казва: „Който не вдигне кръста си и не ме последва, той не може да наследи Вѣчния Животъ.“ Азъ взимамъ кръста като символъ, като буква отъ азбуката на великия животъ. Всѣки трѣбва да знае, де е този кръстъ въ неговия животъ и какъ да го носи. Една баба казала на единъ младъ човѣкъ: Синко, ако искашъ, нека ти бая, като те срещне мечка, да не се плашишъ. Ще ти кажа, какъ да направишъ кръстъ срещу нея, да не те напада. Младиятъ човѣкъ казалъ: Бабо по-добре ми бай, да ме не срѣща мечка, а не да ме не напада. Азъ не съмъ герой, да устоя на такава срѣща. Не искамъ нито кръстъ да правя, нито мечка да ме срѣща. Какво показва това? Това показва, че вие искате да бъдете здрави, силни богати, щастливи, и всичко това да постигнете по лесенъ начинъ, безъ мъчности и страдания. Това е незаконно желание. Само законнитѣ желания могатъ да се постигнатъ. Ако законнитѣ желания не се постигнатъ, животътъ на човѣка е изгубенъ.

Христосъ казва: „Ако се не родите изново, не можете да влѣзете въ Царството Божие.“ „Ако се не родите изново,“ подразбира „ако се не родите отъ Духъ и вода.“ Никодимъ не разбра Христовитѣ думи, защото си служи съ отрицателния, а не съ положителния методъ. Отъ друга страна, той отиде при Христа вечеръ, а не презъ деня. Следователно, при събирането и изваждането, две отрицателни величини не даватъ една положителна. Или, два отрицателни метода не даватъ единъ положителенъ. И да измѣните знака въ положителенъ, методътъ не е положителенъ.

Казвамъ: вѣрванията на съвременнитѣ религиозни и свѣтски хора трѣбва да се измѣнятъ. Вѣрата на хората въ науката сжщо трѣбва да се измѣни. Азъ нѣмамъ нищо противъ религията, нито противъ науката, но тѣ не сж въ

сила да помогнатъ на хората. Защо? Защото единъ день, когато отидете при Бога, въ невидимия свѣтъ, вие ще бждете съвсемъ сами. Всички ония хора, въ които сте вѣрвали до това време, нѣма да дойдатъ съ васъ. Всички теории, въ които сте вѣрвали, ще останатъ на земята. Какво ще правите тогава? Затова, именно, Христосъ е казалъ: „Който се отрече отъ мене, и азъ ще се отрека отъ него. Който ме последва, азъ ще бжда съ него до скончанието на вѣка.“ Ето защо, следвайте Христа за да не бждете сами нито въ този, нито въ онзи свѣтъ. И следъ всичко това, хората ще говорятъ за гонение на сектантитѣ. Гонение ли? Дайте свѣтлина на хората, и тази свѣтлина сама ще прогони това, отъ което се плашите. Трѣбва ли да се плашите отъ вълка? Трѣбва ли да го стреляте? Щомъ видите вълка, свѣтнете му, и той ще избѣга. Вълкътъ бѣга отъ свѣтлината. Нищо друго не е въ състояние да го прогони. Нѣмате ли свѣтлина, плашите ли се отъ него, той ще ви нападне. Каквото човѣкъ мисли, това става: той мисли, че вълкъ ще го изяде, и наистина вълкъ го изяде; той мисли, че сиромасъ ще стане, и става сиромасъ; той мисли, че ще се разболѣе, и се разболява; той мисли, че не може да свърши училище, и не свършва. Обаче, ако разумно вѣрва, Богъ ще благослови всичко, въ което вѣрва, и то ще стане. Всички живи същества иматъ свой идеалъ, който тѣ преследватъ. Ако вѣрватъ въ своя идеалъ, тѣ ще го постигнатъ. Ако Богъ украсява дърветата, които сж временни, съ красиви цвѣтове и плодове, колко повече би украсилъ и благословилъ хубавото, благородното и възвишеното въ човѣка!

Като говоря по този начинъ, азъ искамъ само да ви освѣтля, безъ да очаквамъ нѣщо отъ васъ. Казвамъ ви, че въ пжтьтъ, по който вѣрвите, ще ви натъкна на известни мъчности, на хора, съ които ще изживѣете редъ неприятности и т. н. Вие трѣбва да знаете всичко това, за да избегнете ония нѣща, които ще ви спънатъ въ живота. Ако срещнете единъ хиромантикъ, или физиогномистъ, той ще ви каже всичко, каквото ще ви се случи въ живота, отъ най-малкитѣ до най-голѣмитѣ нѣща. Трѣбва ли да съжбявате за това? По линиитѣ на ржцетѣ и по чъртитѣ на лицето, тѣ ще ви кажатъ, че еди-кой си день, часъ и минута, като минавате покрай нѣкое здание, ще падне нѣкоя гредя отъ него и ще ви нарани силно. Или, еди-коя си година, като пжтувате съ тренъ, ще стане дерайлиране на трена, и ако вие не слѣзете на нѣкоя по-предна гара, ще пострадате. Лошо ли е да

знаете всичко това предварително? Ако сте разумни и държите връзка с Бога, всичко това може да се избегне.

Ще приведа единъ примѣръ на такова предсказване. Преди години, въ околността на Бургазъ, въ водитѣ на Черно море потъна единъ параходъ. Сжщиятъ день единъ каракачанинъ, придружаванъ отъ кучето си, отивалъ на пристанището да си купи билетъ за пътуване съ този параходъ. Обаче, кучето му го хванало за дрехата и започнало усилено да го тегли. Той погледналъ къмъ кучето си, позамислилъ се, но направилъ нѣколко крачки къмъ гишето и си купилъ билетъ. Кучето пакъ започнало да го тегли за дрехата. Най-после той си казалъ: Ще послушамъ кучето, може би чрезъ него ме предупреждаватъ. Възможно е да ми се случи нѣкакво нещастие. Той отложилъ пътуването си за другъ день. И наистина, сжщиятъ този параходъ потъна. Каракачанинътъ и кучето му избегнаха катастрофата, която сполетѣ парахода и неговия екипажъ. Въ дадения случай кучето бѣше астрологъ. То казваше на господаря си: Господарю, послушай ме, азъ съмъ ясновидецъ. Виждамъ, че този параходъ ще потъне. Ако влѣземъ въ него, и ти, и азъ ще потънемъ. Вѣрвай въ моята астрология! Не се срамувай отъ формата ми! Каракачанинътъ послуша кучето си, но после постоянно казваше: Моето куче спаси живота ми.

Казвамъ: ние трѣбва да слушаме всѣки, който може да ни спаси, независимо това, дали той ще бжде човѣкъ, или нѣкое животно. И като ни спаси, ние трѣбва да му благодаримъ, че ималъ добро желание да ни помогне. Сега и азъ казвамъ: не се качвайте на този параходъ, защото ще потъне, а заедно съ него и вие ще потънете. Не се качвайте на този параходъ, защото той ще потъне толкова навжтре и далечъ отъ брѣга, че никой не ще може да ви помогне. Отложете пътуването си за другъ день, за следния параходъ, който се нарича параходъ на Божията Любовъ. Капитанътъ на този параходъ се нарича капитанъ на Божията Мждрость. Качете се на този параходъ, ако искате да преминете океана и да отидете въ своето отечество. Съ този параходъ косъмъ нѣма да падне отъ главата ви. Мислете върху тѣзи въпроси, за да си изясните всичко онова, което става въ живота. При най-малкото свободно време, мислете върху Божията Любовъ, върху Божията Мждрость и върху Божията Истина. Мислете върху отношенията, които сжществуватъ между всички живи сжщества. Всѣки трѣбва

да знае, че Богъ го е пратилъ на земята, и затова всѣки день трѣбва да прави по едно малко добро, отъ никого невидено и незабелязано. Всички добрини, които не се виждатъ, се отбелязватъ въ невидимия свѣтъ. Тѣ се отбелязватъ не само въ невидимия свѣтъ, но и върху човѣшкото лице, както и на очитѣ, и на устата на човѣка. Не мислете, че това добро не се вижда и не се отпечатва. Всичко е отбелязано на човѣка: на главата, на лицето, на ржцетѣ, на краката, на цѣлото му тѣло, както и въ движенията му. Това е наука, която трѣбва да се изучава.

Казвамъ: който иска да изучава живота, той трѣбва първо да изучава себе си, а едновременно съ това и хората, тѣхнитѣ движения, тѣхнитѣ прояви. Има учени, които изучаватъ хората по лицето, по ржцетѣ, по краката, по движенията имъ. Запримѣръ, апашитѣ, разбойниците се познаватъ по това, какъ се обличатъ и събличатъ, какъ турятъ и свалятъ шапката си, какъ обуватъ и събуватъ обувката си и т. н. По тѣзи нѣща вие ще различите апаша отъ благодетелния човѣкъ. Учени хора сж посветили десетки години отъ живота си, за да изучаватъ хората по тѣхнитѣ външни движения и сж се добрали до ценни данни изъ тази областъ. Въ това отношение, съвременнитѣ хора иматъ по-голяма свѣтлина отъ тази на миналитѣ поколения. Бждещитѣ хора пъкъ ще разполагатъ съ още по-голяма свѣтлина отъ сегашнитѣ, докато дойде день, въ който нѣма да има скрито-покрито. Хората на бждещото нѣма да вършатъ престѣпления. Защо? Преди да извършатъ престѣплението, ще дойдатъ при тѣхъ добри хора, които ще виждатъ мисълта имъ, и ще кажатъ: Това, което сте намислили да правите, не е добро. Трѣбва да се откажете отъ мисълта, която храните, защото ще носите нейнитѣ тежки послѣствия. Следователно, за всѣко зло дѣло човѣкъ ще бжде предупреденъ. За всѣки човѣкъ е опредѣлено, какво трѣбва да направи и кога трѣбва да го направи. Напримѣръ, когато нѣкоя мома стане за женене, започватъ да се явяватъ кандидати за нея. Дойде единъ момъкъ, работата не става; дойде втори, трети, пети — пакъ не се нарежда работата. Изредятъ се десетина момци, докато най-после момата се съгласи да се ожени за единъ отъ тѣхъ. Родителитѣ ѝ се чудятъ, какво става, че не се нарежда работата. Казвамъ: не е дошълъ още онзи момъкъ, който е опредѣленъ за момата. Той нѣколко пѣти е миналъ покрай нея, но тя не е обърнала внимание на него, защото е чакала другъ нѣкой. Тѣй щото, който иска да се

жени, той ще чака деня и часа, да дойде онзи, който му е опредѣленъ. Който иска да вземе министерски постъ, той ще чака деня и часа, който му е опредѣленъ за това. Доколкото зная, нито единъ отъ българскитѣ министри не е дошълъ на своя опредѣленъ день и часъ. Всѣки министъръ е заелъ поста си 23 деня по-рано, или по-късно. Като се проследи живота на България, въ политическо отношение, виждаме, че тукъ, както въ никоя друга държава, сж избити много отъ нейнитѣ държавници. Сжщо така, нито единъ свещеникъ, нито единъ учител не е дошълъ на своя опредѣленъ день и часъ. И следъ всичко това ще христианизиратъ младежъта. Не, не е този пжтътъ, по който трѣбва да се работи върху младото поколѣние. Съ това азъ не нападамъ религията. Преди всичко, религията не е нито българска, нито на кой и да е народъ. Религията е Божествено нѣщо. Следователно, да нападамъ религията, значи, да не я считамъ Божествена. Обаче, когато видя, че нѣщо не е нито Божествено, нито човѣшко, азъ го изнасямъ на разглеждане.

И тъй, помнете следното нѣщо: човѣкъ дава малко, дяволътъ — много, а Богъ — нищо, или всичко. Като даде много, дяволътъ снима и дветѣ кожи отъ гърба на човѣка, а следъ това го заробва за три-четири поколѣния. Богъ или нищо нѣма да му даде, или всичко, но го оставя свободенъ, като царски синъ. И затова, казвамъ: не се заблуждавайте отъ малкото, което човѣкъ дава! Не се подкупвайте отъ многото, което дяволътъ дава! Дръжте се за нищото, или за всичкото, което Богъ дава! Това сж правила, които трѣбва да спазвате въ живота си. Освенъ тѣхъ, пазете и следнитѣ правила: Не ставайте точно! Не ставайте ножъ! Не ставайте и голѣмъ чукъ въ живота си! Направете си по едно малко чукче и по едно малко ножче, съ което да рѣжете хлѣба си, и го носете въ лѣвия си джобъ, а не въ дѣсния. Носите ли го въ дѣсния, може да се разгнѣвите нѣкога и да мушнете съ него нѣкой човѣкъ. Като го носите въ лѣвия джобъ, вие сте вънъ отъ тази опасностъ, защото лѣвата страна представя мекия, женския принципъ. Едно време женитѣ носѣха на шапкитѣ си голѣми игли. Тѣ трѣбваше да ги носятъ на лѣвата си страна, да не мушкатъ хората съ тѣхъ.

„Той дойде презъ нощъ при Исуса.“ Какъвъ урокъ трѣбва да вземемъ отъ посещението на Христа отъ Никодима? На онзи, който отива при Христа, душата трѣбва да е изпълнена съ единственото желание—да се учи. И Нико-

димъ трѣбваше да отиде при Христа, като ученикъ, и да каже: Учителю, азъ съмъ училъ нѣщо, но идвамъ при Тебе за нова свѣтлина, за ново знание. Каквото ми кажешъ, ще приложамъ въ живота си. Обаче, Никодимъ отиде при Христа, като голѣмецъ, и започна да му задава философски въпроси. На всички негови въпроси, Христосъ отговори: „Ако не се родите изново, нѣма да влѣзете въ Царството Божие.“ И вие понѣкога отивате при Христа, като Никодима, и казвате: Господи, не знаешъ ли, че азъ страдамъ? — Когато страдате, отивате при Христа да се оплаквате. Когато благодарите, не отивате при Христа да сподѣлите благата си. Благородството на човѣка изисква да отива при Христа и въ единия, и въ другия случай. При това, страданията на хората още не сж много голѣми. Единъ день отивамъ на Витоша и правя наблюдения върху всичко, което се изпрѣчва на пътя ми. Достигна ме единъ селянинъ, препасанъ съ пушка презъ рамо; върви и мисли нѣщо. Както вървѣше, спъна се въ нѣщо, падна на земята, охлузи единия си кракъ. Въ този моментъ той съзрѣ нѣкжде въ шубръцитѣ заекъ; скочи веднага, прицели се и го рани въ двата крака. Казвамъ: и той пострада, и заекътъ пострада, но не е право да се убиватъ зайцитѣ. Ще възразите, че заекътъ е животно, не чувствува като човѣка. Ако направите едно статистическо изчисление, ще видите, че никой стрелецъ, или ловджия не е придобилъ нѣкакво благо съ своята пушка. Който умишлено счупи крака на заекъ, или на друго животно, той ще получи своето възмездие до четвърто поколѣние. Нито едно престѣпление не е останало безнаказано. Това е доказано съ редъ примѣри изъ живота.

Едно дете, отъ габровскитѣ села, видѣло петъ малки лѣстовички въ едно гнѣздо и решило да си поиграе съ тѣхъ. Качило се на дървото, взело лѣстовичкитѣ въ ржцетѣ си и слѣзло на земята. После му дошло на умъ да отрѣже езичетата имъ. Извадило ножчето си и извършило, каквото намислило. Като се върнало дома си, детето разправило на майка си, какво направило съ лѣстовичкитѣ. Майката се засмѣла и нищо не каза. Като видѣла една отъ комшийкитѣ си, тя каза: Знаешъ ли, какво направи днесъ моятъ Иванчо? Намѣрилъ петъ малки лѣстовички въ едно гнѣздо и на всички отрѣзълъ езичетата. Отде му дойде на умъ да направи това нѣщо? Майката разправила този случай на съседката си и се засмѣла на геройството, което нейното дете проявило. Обаче, това дете расло, порасло, станало го-

лѣмъ момѣкъ. Единъ день този момѣкъ се оженилъ и му се родили петъ деца. Каква била изненадата и отчаянието на този баща, когато всичкитѣ му деца се родили нѣми! Ще кажете: Защо сж нѣми тѣзи деца? Защото преди години тѣхниятѣ баща отрѣзалъ езичетата на петъ малки лѣстовички. Това показва, че сжществува единъ великъ законъ, великъ моралъ, който регулира всички явления въ живота и въ природата.

Единъ кръчмаръ, отъ село Чатма, разправяше следната случка. На една отъ гредитѣ въ кръчмата му, две лѣстовички си правили гнѣзда. Едната отъ тѣхъ, въ продължение на две недѣли, ходѣла да събира калъ, сламки, да направи гнѣздото си. Отивала, връщала се, но забелѣзвала, че материалътъ ѝ все недостигалъ. Какво ставало, кой взималъ материала отъ гнѣздото ѝ, не могла да разбере — все продължавала да събира и да пренася калчица за гнѣздото си. Обаче, другата лѣстовичка дебнѣла, когато първата отивала да търси материалъ за гнѣздото си, и въ това време се отправяла къмъ гнѣздото ѝ, взимала отъ готовия материалъ и го занасяла въ своето гнѣздо. Единъ день, като се върнала първата лѣстовичка, съ сламки въ устата си, заварила другата лѣстовичка въ нейното гнѣздо, че краде отъ нейния материалъ. Едва сега тя разбрала, кой билъ крадецътъ. Хвърлила се върху нея и се започнала борба. Въ тази борба дветѣ лѣстовички паднали на земята. Като видѣла това нѣщо, котката на кръчмаря се спуснала къмъ лѣстовичкитѣ и задушила едната отъ тѣхъ. Кръчмарътъ следилъ цѣлата история, и какво било неговото очудване, когато видѣлъ, че задушената лѣстовичка била онази, именно, която на готово взимала калчица и сламки отъ другата лѣстовичка.

Следователно, законътъ на Великата Правда следи за всичко, което става въ свѣта и, споредъ дѣлата, въздава всѣкому заслуженото. Никой нѣма право да си играе съ този Божественъ законъ! Никой нѣма право да рѣже езичетата на лѣстовичкитѣ! Нито лѣстовичката има право да краде материала, който друга лѣстовичка събира за гнѣздото си. Какво ще кажете тогава за онѣзи, които крадатъ не калчица и сламки, но много по-голѣми нѣща? Ново възпитание трѣбва да се даде на младото поколѣние! Само новата мисълъ, новата свѣтлина може да направи човѣка здравъ, да събуди въ него великото, идеалното, което е вложено въ душата му. — Какъ ще постигнемъ това? — Къмъ старото прилагайте новото и, както растенията, пре-

върщайте мъртвата материя въ жива. Бждете творители на бждещитѣ форми. Ние сме творители въ свѣта; ние градимъ, ние създаваме великото, красивото въ свѣта. Докато ние сме въ България и работимъ, българитѣ могатъ да бждатъ сигурни за своето сжществуване и благоденствие. Въ който день ние напуснемъ България, отъ нея нищо нѣма да остане. България ще се превърне въ пустиня. Това всички трѣбва да знаятъ! Нека се напишатъ тия мои думи въ Божествената книга. Всички трѣбва да знаятъ, че това дѣло е Божие. Ако българитѣ не изпълнятъ волята Божия, тѣ ще изпитатъ на гърба си закона на непослушанието. Мнозина искатъ да докажа това. Нѣма какво да доказвамъ. Вие ще бждете свидетели на това време, ще видите, какво ще стане, и тогава ще си спомните, че моитѣ думи сж били вѣрни. Тогава всички ще разбератъ, че Божиитѣ закони не се измѣнятъ. Всѣки трѣбва да служи на високъ идеалъ! Като служи на този идеалъ, той ще приложи закона на любовта и къмъ своя народъ. При това положение, всѣки може да бжде патриотъ, всѣки може да бжде министъръ, или какъвъ и да е, но като човѣкъ съ власть, той нѣма да убива, нѣма да беси, нѣма да затваря хората въ „Обществената безопасностъ,“ нѣма да изнасилва никого. Който още продължава да върши тия нѣща, той самъ ще носи последствията имъ. Никой да не се лъже съ мисълта, че както нѣкога Христосъ понесе грѣховетѣ на хората, така и днесъ ще бжде. Не, сега законътъ е другъ. Днесъ всѣки самъ ще понесе последствията на своитѣ грѣхове и престжпления. За тази цель ще му се дадатъ условия да изкупи своитѣ грѣхове и престжпления. — Какъ? — Като възприемъ Божията Любовь. Това значи: само Божията Любовь е въ сила да заличи грѣховетѣ и престжпленията на човѣка, но при условие, че въ душата му е станалъ превратъ, и той бжде готовъ въ името на тази Любовь да се прости и примири съ всички хора. Въ името на Божията Любовь всички хора — мъже, жени, деца, учители, свещеници, държавници, — трѣбва да си подадатъ ръка. Тогава всички хора ще бждатъ здрави; на земята ще настане плодородие, и заемътъ ще дойде. И сега може да се направи заемъ, но какъ? Америка ще даде заема на Англия, която ще задържи известна комисионна. Англия ще го даде на България, която сжщо ще задържи известна комисионна. Кое е по-добре за България: да получи заема направо отъ Америка, или посрѣдствено? Следователно, между Бога и човѣшката душа не трѣбва да

застава никакъвъ човѣкъ, никакъвъ посрѣдникъ. Това значи свобода. Обаче, ако нѣкой пожелае, да вземе съ себе си даденъ човѣкъ, той трѣбва да го постави или налѣво, или надѣсно отъ себе си, но по никой начинъ предъ себе си. При това, ако е жена, трѣбва да я постави отъ лѣвата си страна; ако е мъжъ — отъ дѣсната си страна.

Едно трѣбва да знаете: вие сте дошли на земята да вършите волята Божия. Който върши волята Божия, той може да разчита на помощта на всички добри и разумни същества. Който не върши волята Божия, той не може да разчита на ничия помощ. Това не значи, че никой не иска да му помага, но стомахътъ на този човѣкъ е слабъ и не може да носи. Ако му дадете да пренесе нѣколко килограма жито, той не може самъ да ги пренесе, ще търси или човѣкъ, или кола, или нѣкое товарно животно. Не, всѣки трѣбва да върши това, което е по силитѣ му. Въ свѣта съществува единъ вътрешенъ, великъ моралъ, който всѣки трѣбва да спазва въ живота си. Запримѣрь, впрѣгамъ коня си и излизамъ на разходка. Като дойда до нѣкаква височина, слизамъ отъ коня си и тръгвамъ пешъ. Не е Божествено да измжчвамъ коня си да ме носи по височинитѣ. Като дойда на равно мѣсто, азъ пакъ се качвамъ на коня и продължавамъ пътя си. Като ме заведе до опредѣленото мѣсто, слизамъ отъ коня, потупвамъ го и му благодаря за услугата, която ми е направилъ. Казвамъ: ако трѣбва да благодаримъ на коня, на вола за сторената ни отъ тѣхъ услуга, колко повече всѣки моментъ трѣбва да благодаримъ въ душата си и за най-малкото добро, което нѣкой човѣкъ ни е направилъ! А колко повече трѣбва да благодаримъ на Бога за всичко, което ни е далъ и направилъ за насъ! Който възприеме Божията Любовь, той ще оправи всичкитѣ си работи — лични, семейни, материални; той ще има помощта на добритѣ хора не само въ България, но и отъ невидимия свѣтъ. Божията Любовь изключва всички недоразумения, всички обиди, всички огорчения. Трѣбва ли да нападате хората? Ама нѣкой казалъ нѣщо лошо за васъ. Какво отъ това? Когато говорятъ за мене лоши работи, казвамъ: това сж комари, които кацатъ върху носа ми. Ще махна съ ржка и ще се освободя отъ тѣхъ. Вървя изъ улицитѣ и насреща ми иде единъ волъ, който маха опашката си налѣво-надѣсно. Какво трѣбва да направя? Ще се отбия отъ пътя си. Животно е той, ще му сторя пътъ да мине.

Разумниятъ човѣкъ не трѣбва да си служи съ метода на Никодима, на този горделивъ духъ.

„Той дойде презъ нощъ при Исуса.“ Значи, не трѣбва да се отива при Христа вечеръ, както Никодимъ направи. Идете при Христа презъ деня и не Му разправяйте страданията си, но помолете Го да ви помогне. Обърнете се къмъ Христа като къмъ нѣкой богатъ и добъръ човѣкъ, съ молба да ви помогне. Следователно, не разправяйте на хората за своитѣ страдания, но помолете се, ако могатъ, да ви помогнатъ. — Ама ще могатъ ли да ни помогнатъ? — Оставете съмнението настрана, то нѣма да ви помогне. Въ много хора съмнението е пуснало дълбоки корени; тѣ нека сами се разправятъ съ съмнението си. Въпросътъ е до онѣзи хора, които иматъ жива вѣра. Тѣ сж младитѣ хора, за които е дошло вече време да се повдигнатъ. Подъ думата „младъ“ азъ разбирамъ всѣки човѣкъ, билъ той младъ или старъ, който мисли по новия начинъ, и на когото сърцето е пълно съ топлина, умътъ — съ свѣтлина, а волята — съ животъ. Днесъ времето тече бързо, а съ него заедно и мисълта. Споредъ новитѣ разбирания на хората, Богъ не живѣе вънъ, на небето нѣкжде, както едно време сж мислили, но Той живѣе въ сърцата, въ умоветѣ, въ душитѣ и въ духа на хората. Единъ е Той! Философитѣ казватъ: Не търсете Бога на небето! Той не е тамъ. Не Го търсете и на звездитѣ. И тамъ не е. Не Го търсете въ силнитѣ и въ ученитѣ хора! И тамъ не е. Не Го търсете и въ физическитѣ сърца на хората, които постоянно се промѣнятъ! И тамъ не е. Търсете Го, обаче въ онова сърце и въ онзи умъ, които се намиратъ въ човѣшката душа! Тамъ е Той. И когато ви проговори само една дума, тя е толкова мощна, толкова велика, че ще бжде въ сила да ви възкрѣси.

И сега, на онѣзи хора, които сж наскърбени, които сж изгубили смисъла на живота, казвамъ: Направете единъ малъкъ опитъ съ Божията Любовь, да видите, какви резултати ще имате. Ще срещнете хора отчаяни, които отиватъ да се давятъ, да се бесятъ, да вършатъ престѣпления. Спрете ги и се разговорете съ тѣхъ. Запитайте ги, защо искатъ да се самоубиватъ. Единъ ще ви каже, че има да дължи нѣкому и не може да изплати дълга си. Другъ ще ви каже, че жена му го напуснала. Спрете се при единия и му помогнете, както и съ каквото можете. Спрете се при другия, поговорете му малко, кажете му да се помоли.

Най-после помогнете му и вие съ нѣщо. Ще видите, че тия хора ще се насърдчатъ, ще се откажатъ отъ мисълта за самоубийство. По този начинъ вие печелите приятели, създавате красиви връзки помежду си. Това изисква новото учение. Този е Божествениятъ пѣтъ. Обаче, никой не трѣбва да знае, какво сте направили. Досега азъ съмъ ималъ само единъ подобенъ случай въ живота си. Срегнахъ едного, който отиваше въ гората да се беси. Спрѣхъ го и го запитахъ: Де отивашъ? — Остави се, много ми е тежко, дошълъ съмъ до пълно отчаяние, решилъ съмъ да туря край на живота си. — Защо? — Жена ми избѣга отъ мене и ме напусна. — Не бой се! Ти си добъръ човѣкъ; искашъ да направишъ нѣщо много силно, да се обесишъ отъ любовъ къмъ жена си. Не се безпокой, тя ще се върне. Тя се е пошегувала съ тебе. Азъ разбирамъ тази работа, и знаая, че ще се нареди добре. Следъ това срегнахъ жена му и я посъветвахъ да се върне при мъжа си, при децата си, да гледа кжщата си.

Днесъ Божествената Любовъ ви срѣща и казва: О, Израилю, хора на 20 вѣкъ, върнете се отъ кривитѣ си пѣтища! Каквото пожелаете въ името Божие, ще ви се даде. Откажете се отъ кривитѣ си мисли и чувства, отъ неправилнитѣ желанія да се самоубивате! Откажете се отъ стария си навикъ да се одумвате! Дайте мѣсто на Божията Любовъ въ душитѣ си, и ще приемете Божието благословение!

20. Беседа отъ Учителя, държана на 22 януари, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.
